

ROČENKA 2021

**NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU
ÚZEMNÍHO ODBORNÉHO PRACOVISŤE STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE
PŘÍLOHA ČASOPISU PAMÁTKY STŘEDNÍCH ČECH
2 / 2022**

PAMÁTKY STŘEDNÍCH ČECH

ČASOPIS NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU
ÚZEMNÍHO ODBORNÉHO PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE
ROČENKA 2021

2/2022
PŘÍLOHA

Obsah

- Slovo úvodem
1
- Náplň činnosti NPÚ ÚOP SČ
2
- Organizační schéma NPÚ ÚOP SČ
2
- Kancelář ředitele
3–4
- Oddělení ekonomiky a provozu
5
- Odbor evidence, dokumentace a informačních systémů
6–40
- Odbor péče o památkový fond
41–120
- Oddělení archeologie
121
- Institucionální výzkumné úkoly
122–128
- Odborná publikační a přednášková činnost pracovníků NPÚ ÚOP SČ v roce 2021
129–131
- Účast pracovníků NPÚ ÚOP SČ v komisích, vědeckých, redakčních a dalších radách
132

***Titulní strana:** Dobříš (okres Příbram), areál zámku, pohled na střední část průčelí oranžerie s kvalitně obnovenou iluzivní architekturou s fontánou Napájení koní Heliových v popředí (foto L. Maděrová).*

***4. strana obálky:** Stará Boleslav (okres Praha-východ), kostel sv. Václava, pohled do obnoveného interiéru hlavní lodi kostela z varhanní kruchty k vyvýšenému presbytáři nad kryptou. V návaznosti na opravu a obnovu povrchů, schodiště do presbytáře, opravu dlažby byl restaurován veškerý vesměs barokní mobiliář – obrazový cyklus ze života sv. Václava, sochy českých patronů na konzolách, oltáře, kazatelna nebo kovová přepážka a zábradlí (foto L. Maděrová).*

SLOVO ÚVODEM

Vážení čtenáři, dostává se vám do rukou, a to již po čtyřiaadvacáté, Ročenka – faktická kronika památkové péče středních Čech, určená především pro odbornou veřejnost, pracovníky výkonných orgánů památkové péče, majitele památek. Podařilo si ji vydat alespoň v elektronické podobě a se zpožděním, a to s minimálními náklady z důvodu zásadní úspory finančních prostředků.

Činnost pracovníků našeho územního odborného pracoviště se sice rámcově nemění, nicméně současně je každý rok jiná, rozmanitá, stejně jak různorodé jsou památky, jak různé jsou okolnosti jejich obnovy, nebo třeba i lidé, se kterými se setkáváme a jednáme. Do našeho života v roce 2021 znovu zasáhla epidemie COVID 19, ale vše jsme zvládli a dnes i denně byly přes tyto obtíže plněny menší i větší úkoly vyplývající z poslání a náplně organizace státní památkové péče.

Kancelář ředitele opět kromě jiného bezchybně zabezpečovala veškerý chod rozsáhlé spisové agendy. Již tradičně měla díky odborné kvalitě autorů, editorů i redakční práci vysokou úroveň ediční činnosti pracoviště. Na cenu NPÚ Patrimonium pro futuro naše pracoviště nominovalo tři v roce 2020 dokončené úspěšné akce obnovy: rekonstrukce neorenesanční vily v Roztokách u Prahy, obnova bašty městského opevnění v Čáslavi a restaurování interiéru kostela Nejsvětějšího Jména Ježíš v Lánech.

Oddělení evidence nemovitých památek Odboru evidence a dokumentace vypracovalo další návrhy na prohlášení za kulturní památku, vylepšován byl Památkový katalog. V oddělení evidence movitých památek pokračoval dlouhodobý a významný úkol – základní evidence mobiliárních fondů odborným zpřesňováním záznamů – a probíhal i další úkol – základní evidence historických knihoven. Pokračovala spolupráce v rámci Integrovaného systému ochrany movitých památek. Oddělení průzkumů a dokumentace provedlo opět řadu operativních průzkumů a dokumentace s pozoruhodnými výsledky, přiblíženými publikovanými plány a fotografiemi. S oddělením průzkumů a dokumentace v mnohém spolupracovalo oddělení archeologie, které provedlo řadu zjišťovacích a záchranných výzkumů, a to také na několika objektech ve správě NPÚ. Práce oddělení dokumentace a archeologie přinesla řadu nových a důležitých poznatků, které prohloubily naše znalosti o historických stavbách a současně přinesly cenné informace pro ochranu a obnovu zkoumaných památek.

Zpráva o činnosti Odboru péče o památkový fond, propojená s faktickými výsledky péče o památky v kraji, tvoří jako každoročně největší část Ročenky. Opět je rozdělena na zprávy podané památkovými garanty území, oddělením restaurování a oddělením specialistů. Za řadou stručných informací o obnově kulturních památek, nebo zásazích na nemovitostech v plošně chráněných územích, a restaurování děl výtvarného umění, se ukřívá mnoho jednání s vlastníky, projektanty, vypracování písemných vyjádření a často náročný výkon odborného památkového dohledu při realizaci. Množství informací o více nebo méně opravených nebo obnovených stavbách, jejich konstrukcí, fasád, střech, interiéru, restaurovaných prvků a děl výtvarného umění nalezne čtenář ilustrované řadou fotografií. Alespoň na tomto místě připomeňme, že rok 2021 přinesl pokračování i dokončení několika významných rozsáhlých obnov národních kulturních památek s výrazným podílem restaurátorských prací, financovaných z IROP. V rámci Odboru péče o památkový fond je úspěšně zajišťován monitoring památky světového dědictví – Kutné Hory, průběžně aktualizován je seznam ohrožených památek v kraji, nebo organizována zajišťována soutěž o „Cenu regenerace“.

Jako každý rok v Ročence nechybí souborná informace o alokaci finančních příspěvků z Programů Ministerstva kultury ČR. Komise našeho ÚOP doporučila zařazení řady akcí obnovy do Havarijního programu a Programu regenerace VPR, VPZ A KPZ i Programu restaurování.

V rámci výzkumných úkolů DKRVO úspěšně pokračoval projekt Nemovité památky, metodicky řízený z našeho pracoviště, a někteří pracovníci se podíleli i na dalších úkolech, zejména výzkumu moderní architektury 20. století. Výzkumný úkol NAKI, týkající liturgického textilu, vyvrcholil velmi pěknou výstavou v Plzni a následně vydaným katalogem. Potěšitelná je publikační činnost pracovníků i řada osvětových přednášek podaných pro širokou i odbornou veřejnost, vycházejících, jak z výsledků výzkumných úkolů, tak z běžné odborné práce.

Plynulý ekonomický a personální chod pracoviště byl výsledkem důkladné a zodpovědné práce pracovníků oddělení ekonomiky a provozu, bez které by se ostatní neobešli. V roce 2021 se kromě jiného podařilo zajistit a realizovat dílčí větší údržbu včetně opravy dvorních pavlačí přední budovy. Na závěr mně nezbyvá, než kolegyním a kolegům za výsledky jejich práce v nelehkém roce 2021 poděkovat.

Ing. Jan Žižka
ředitel

NÁPLŇ ČINNOSTI NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU, ÚZEMNÍHO ODBORNÉHO PRACOVISŤE STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

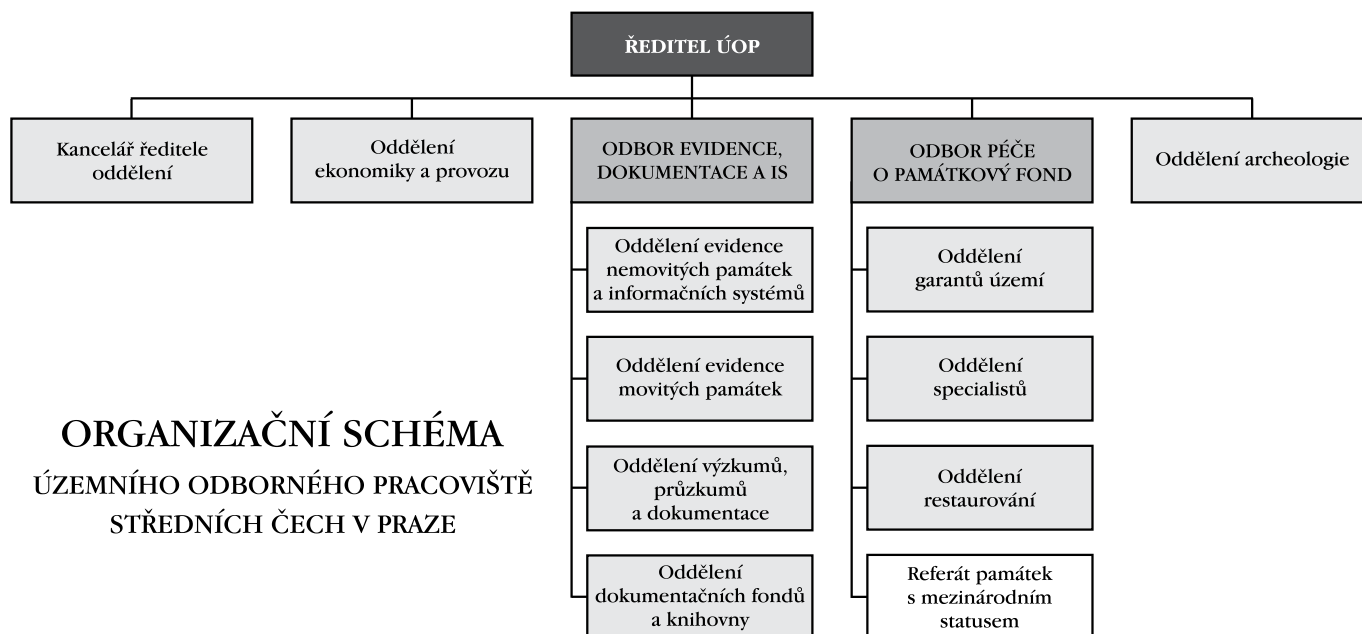
Středočeské pracoviště NPÚ vykonává komplexní odborné poznávací, evidenční, dokumentační, metodické, koncepční, hodnotící, iniciační, koordinační, prezentační a osvětové činnosti a služby v oblasti památkové péče ve Středočeském kraji, který zahrnuje správní obvody obcí *Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Čáslav, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Kladno, Kolín, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Říčany, Sedlčany, Slaný, Vlašim, Votice*. Významná je ediční činnost pracoviště a zapojení odborných pracovníků do vědecko-výzkumné práce v NPÚ.

Středočeský kraj je co do rozlohy největším krajem v České republice. Co do počtu kulturního dědictví je po Jihočeském kraji druhým nejpočetnějším, a to s číslem, které se těsně přibližuje 11 000. Toto číslo ovšem vypovídá o památkovém bohatství kraje velmi paušálně. Jeho potenciál je daleko větší, vezmeme-li v úvahu nejen to, že z počtu 11 000 000 je zhruba 150 chráněných území, ale i fakt, že většina položek jsou soubory – architektonické, sochařské a také movité včetně rozsáhlých kompletů mobiliárních fondů hradů, zámků a zámeckých knihoven. Pokud bychom sečetli veškeré jednotlivé položky, viděli bychom cifru několika násobně vyšší.

Činnost Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště středních Čech v Praze (dále NPÚ ÚOP SC) je vymezena platným Statutem Národního památkového ústavu a také Hlavním organizačním řádem Národního památkového ústavu.

Sídlem středočeského ÚOP je pavlačový dům čp. 5 se zadním traktem v Sabinově ulici v Praze na Žižkově. Obě budovy sdílíme spolu s další organizací NPÚ – s územní památkovou správou Praha.

KANCELÁŘ ŘEDITELE

Kancelář ředitele se starala i v roce 2021 o administrativní podporu řediteli, částečně i vedoucím odborů. Důležitou součástí agendy kanceláře ředitele je prezentace oboru, vztahy k veřejnosti a ediční činnost pracoviště.

SEKRETARIÁT ŘEDITELE

Sekretariát ředitele zajišťoval v roce 2021 nezbytné činnosti: zejména vypravení spisů datovou službou, kontrolou ESS a protokolů smluv. Tyto agendy jsou rovněž propojeny s oddělením ekonomiky a provozu. Dále byly zajišťovány distribuce směrnic, příkazů a opatření ředitele, které jsou evidovány v ESS.

Hana Nesměráková

PODATELNA

Pracovnice podatelny vykonávala veškeré práce související s prací podatelny pro celé ÚOP SČ. Evidovala též příjem faktur v elektronické spisové službě, dohlížela na servis a provoz frankovacího stroje Ultimail včetně doplňování šitků.

Alena Kovaříková

PREZENTACE, VZTAHY K VEŘEJNOSTI

Podobně jako v předchozích letech zajišťovala i v roce 2021 pracovnice vztahů k veřejnosti informační, publicistické a tiskové vztahy k veřejnosti a hromadným sdělovacím prostředkům. V rámci PR spolupracovala s tiskovým referátem NPÚ GnŘ, zprostředkovávala informace tiskové mluvčí NPÚ GnŘ a mluvčích jednotlivých územních odborných pracovišť a památkových správ. Důležitou součástí prezentace odborné činnosti je distribuce publikací vydaných středočeským pracovištěm, a to jak do knižní prodejní sítě, tak do odborných knihoven, knihoven NPÚ, zajištění meziknihovní výměny mezi kulturními institucemi a vedení odběratelské agendy časopisů Památky středních Čech a Průzkumy památek.

Patrimonium pro futuro

Cena *Patrimonium pro futuro* je udělována od roku 2014 a jejím cílem je upozornit na pozitivní příklady v oblasti památkové péče, ale také na mnohdy strhující příběhy, které danou památku doprovázejí. Národní památkový ústav chce touto cestou vyzdvihnout nejen oceněné, ale i všechny nominované projekty, protože každá úspěšná snaha o záchranu památky si zaslouží uznání od laické i odborné veřejnosti.

Na Cenu Národního památkového ústavu *Patrimonium pro futuro* jsou odborníky z regionálních pracovišť NPÚ nominovány maximálně 2 pozitivní příklady z každého kraje, jež potom soupeří o ocenění ve čtyřech kategoriích: obnova památky, restaurování; objev, nález roku; prezentace hodnot; záchrana památky.

V roce 2021 nominovalo územní odborné pracoviště středních Čech v Praze za Středočeský kraj *Obnovu bašty městského opevnění v Čáslavi*

Bašta č. 8 je součástí městské fortifikace budované postupně v rozmezí 13.–15. století a nachází se v pohledově výrazném

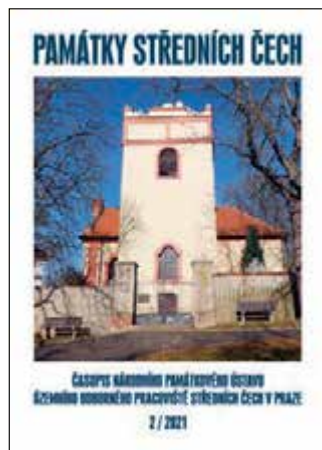
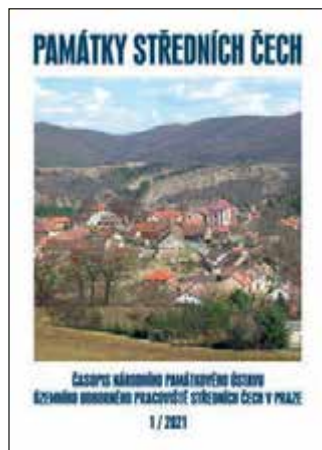
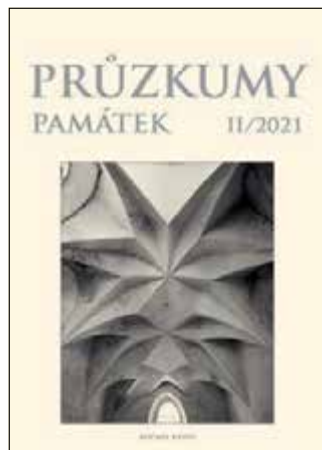
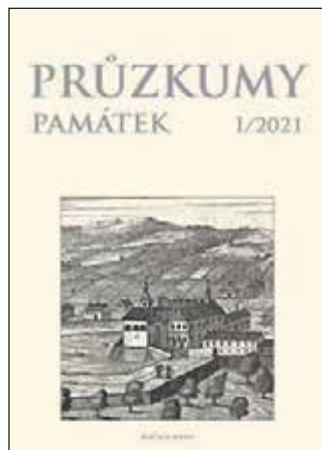

Čáslav (okres Kutná Hora), bašta městského opevnění po obnově (foto J. Černochová).

Čáslav (okres Kutná Hora), bašta městského opevnění: a – stav před rekonstrukcí; b – stav po obnově (foto J. Černochová).

západním úseku opevnění. Před obnovou byla z vnitřní strany hradeb hmotově zcela pohlcena druhotnými přístavky a o to je nyní její vzhled překvapivější. Je výsledkem citlivého přístupu navrhující architektky za průběžné spolupráce se zástupci NPÚ a archeology a sloužit bude ke komunitním aktivitám Českobratrské církve evangelické. Po odstranění přístavek započala v roce 2018 projektová příprava, vlastní obnova jednopodlažní bašty se uskutečnila v roce 2020. Proces zahrnoval začistění kapes na vnějším plášti po trámech přistavěných staveb, došlo k otevření druhotně zazděného okenního otvoru, lokálně byly opraveny stropní konstrukce a interiérové omítky. Šindelová střecha dostala nový nátěr. Obnova pokračovala opravou vnitřních historických oken a provedením nových vnějších oken dle nalezeného původního křídla a obnovou klasicistní fasády. Došlo též k zadláždění prostoru před baštou. V průběhu prací byl zaznamenán archeologický nález staršího zdiva bašty, který ukazuje na původně uzavřenější půdorys bašty proti pozdějšímu stavu a obecným předpokladům. Její rehabilitovaná hmotová a materiálová podoba významně dotváří městské panorama v pohledech od Podměstského rybníka. Opravený objekt byl doplněn některými soudobými prvky, jako jsou například dveře nebo osvětlení, přičemž je zřejmé, že nové prvky charakter stavby neruší, protože byly záměrně zvoleny jako formálně a materiálově neutrální, aby nechaly vynít původní historickou hodnotu stavby. Oprava bašty má regionální a rovněž motivační význam, neboť je veřejně přístupná a mohla by inspirovat k obnově jiných památek nebo hodnotných staveb v Čáslavi. Také se může stát podnětem

k obnově dalších částí městského opevnění v rukou jiných vlastníků, neboť to se dlouhodobě nachází ve špatném stavu, jak z důvodu degradace původního kamenného zdiva, tak vlivem necitlivé rekonstrukce v 70. a 80. letech 20. století.

Dalšími nominacemi byly rekonstrukce neorenesanční vily v Roztokách u Prahy a restaurování interiéru kostela Nejsvětějšího Jména Ježíš v Lánech.

Mgr. Dita Roubíčková

EDIČNÍ ČINNOST

Ediční činnost je tradiční součástí středočeského pracoviště. V roce 2021 se publikační činnost soustředila na vydání periodik. Dvě odborná periodika jsou podpořeny úkolem DKRVO prezentace výsledků výzkumu a vývoje NPÚ a podporná vědecká činnost pro výzkumné a vývojové pracovníky NPÚ.

Průzkumy památek, 28. ročník, 2 čísla, ISSN 1212-1487

Recenzované neimpaktované periodikum vychází dvakrát ročně péčí NPÚ ÚOP středních Čech od roku 1994. Za dobu

své existence se stal uznávanou platformou pro prezentaci výsledků odborné dokumentace, průzkumů a výzkumů památkového fondu České republiky s přesahy do mezinárodních souvislostí včetně výsledků institucionálních výzkumů.

Památky středních Čech, 35. ročník, 2 čísla, ISSN 0862-1586

a příloha Ročenka 2020, ISBN 978-80-88339-11-3

Časopis byl založen v roce 1985 a od roku 1993 vychází dvakrát ročně. Územím jeho zájmu jsou střední Čechy a tzv. Velká Praha. Obsahem příspěvků jsou výsledky průzkumů celého druhového spektra památek a tematicky rozsáhlá činnost v oblasti praktické památkové péče. Časopis je recenzovaným neimpaktovaným periodikem.

Každoroční přílohou časopisu je Ročenka, která od roku 1998 dokumentuje činnost středočeského pracoviště, a stala se tak nezastupitelnou kronikou oboru památkové péče ve středních Čechách. V roce 2021 vyšla opět v digitální podobě.

PhDr. Olga Klapetková, vedoucí oddělení

ODDĚLENÍ EKONOMIKY A PROVOZU

Oddělení zajišťuje pro pracoviště ekonomické a personální činnosti, správu veškerého majetku, domovníctví, agendu spojenou s dopravou a pod metodickým vedením odboru informatiky generálního ředitelství NPÚ také informační technologie.

V roce 2022 činil průměrný evidenční přepočtený počet zaměstnanců ÚOP 52,2. Průměrný fyzický počet zaměstnanců byl 63.

Oddělení ekonomiky a provozu v průběhu roku 2022 nadále pokračovalo ve snaze o efektivní a hospodárné vynakládání finančních prostředků, zejména v souvislosti s nárůstem ceny energií.

V loňském roce proběhly v zadní budově renovace sociálního zařízení ÚPS a předsíně u skladu kancelářských potřeb,

dále renovace kuchyňky a předsíně v přízemí u skladu publikací a také renovace WC v 1.patře zadní budovy. Byly též odstraněny závady z revize na hromosvodu.

Dále byly realizovány dílčí opravy vytápění, elektroinstalace a kanalizace. Jako každý rok proběhlo i v loňském roce obnovení části počítačové techniky a nábytku. Díky rozpočtu FKSP mohl být poskytnut benefit pro všechny zaměstnance ve formě poukázek Fokus Pass využitelných převážně pro volné vstupy na kulturní akce.

Oddělení ekonomiky a provozu zpracovalo podklad pro další budoucí akce a úpravy stávajícího pracovního prostředí.

*Luboš Havlovic
koordinační, projektový a programový pracovník*

Praha 3, Sabinova 5, sídlo ÚOP středních Čech a ÚPS Praha, dvorní trakt (foto V. Razím).

ODBOR EVIDENCE, DOKUMENTACE A INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ

Odbor evidence, dokumentace a informačních systémů (OEDIS) je tvořen oddělením evidence nemovitých památek, oddělením evidence movitých památek, oddělením výzkumů, průzkumů a dokumentace a oddělením dokumentačních fondů a knihovny. Toto poslední oddělení se dále dělí na archiv odborné dokumentace (restaurátorské zprávy, projekty, studie, zaměření, stavebně historické průzkumy, operativní průzkumy a dokumentace, archeologické výzkumy atp.), fototéku a knihovnu. Dříve samostatný referát geografických informačních systémů a metainformačních systémů (GIS a MIS) byl spojen s oddělením nemovitých památek.

OEDIS tedy zahrnuje všechny činnosti NPÚ na území Středočeského kraje, které se týkají poznávání a dokumentování památkového fondu (kromě samostatného oddělení archeologie) a tvorby ústředního seznamu památek, zároveň shromažďuje, ukládá a zpřístupňuje výsledky těchto činností. OEDIS vytváří předpoklady kvalitní působnosti ÚOP v ostatních segmentech odborné práce a pečuje o paměť oboru ve svěřeném regionu. Z toho přirozeně vyplývá významná účast odborných pracovníků OEDIS na vědecko-výzkumné činnosti ÚOP a její prezentaci. Činnost v roce 2021 byla podstatně ovlivněna dopadem pandemie Covid-19.

*PhDr. Vladislav Razím
vedoucí odboru*

ODDĚLENÍ EVIDENCE NEMOVITÝCH PAMÁTEK A INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ (ONPIS)

Hlavním úkolem oddělení evidence nemovitých památek je vedení Ústředního seznamu nemovitých kulturních památek a evidence dalších, zákonem nechráněných objektů a urbanistických celků, které vykazují památkové hodnoty. K naplnění tohoto cíle je nutné provádění odborné dokumentace a průzkumu památek v terénu, studium odborné literatury a archivních materiálů. Následné zpracovávání získaných poznatků a jejich hodnocení a zpřístupnění odborné i laické veřejnosti je prováděno prostřednictvím dokumentačních sbírek ústavu i informačních systémů památkové péče. Agenda evidence památek nezahrnuje pouze průběžnou aktualizaci stávajících informací, ale také předkládání návrhů na prohlášení dalších hodnotných staveb, které splňují kritéria k prohlášení za kulturní památku podle § 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, popřípadě také vyjádření ke zrušení prohlášení věci za kulturní památku podle § 8 téhož zákona. Jako poradní orgán ředitele NPÚ ÚOP středních Čech, je pro tento účel zřízena mimo jiné i Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku.

Kromě výše zmíněného poskytuje oddělení informace o kulturních památkách a rozsahu jejich ochrany a v souladu se zákonnými předpisy a interními metodickými pokyny zpracovává odborná vyjádření pro Ministerstvo kultury České republiky.

Podstatnou součástí činnosti ONPIS bylo zpracování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku a odborná vyjádření k žádostem Ministerstva kultury. Z důležitých terénních průzkumů provedených v roce 2021 (kterých bylo vlivem pandemické situace citelně méně než v jiných letech) zmíníme např. terénní průzkum obce Šanov (okres Rakovník) za účelem vyhodnocení památkových hodnot a vytvoření mapových podkladů k návrhu zadání územního plánu obce. Dále pak proběhl (rovněž pro účely ÚAP) terénní průzkum města Stříbrná Skalice (okres Praha-východ), průzkum drobné a lidové architektury v okrese Příbram, průzkum zděných

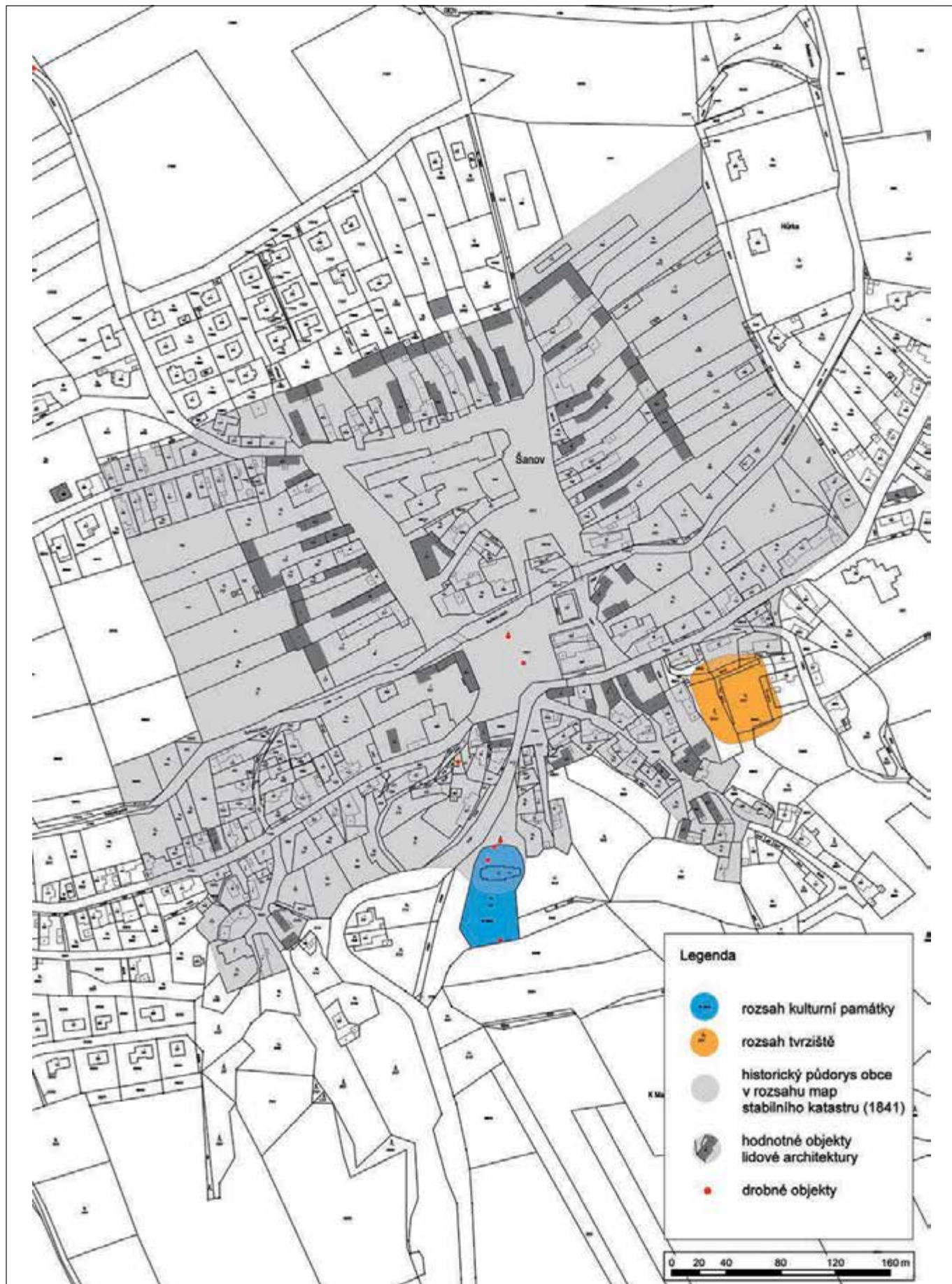
objektů venkovského stavitelství z 19. století v okrese Mělník a průzkum Tomáškova lomu a vápenky v Srbsku. Pro potřeby ÚAP byl také prováděn průzkum a dokumentace křížů v okrese Kolín. Tyto podklady budou sloužit nejen pro výše zmíněné účely, ale také k případnému navrzení nejvýznamnějších objektů k prohlášení za kulturní památku.

Nedílnou součástí oddělení je referát GIS a MIS, který ve spolupráci s pracovníky evidence nemovitých památek zpracovává digitální interaktivní mapy kulturních památek a památkově chráněných území pro účely evidence; zároveň je zpřesňována jejich lokalizace a rozsah.

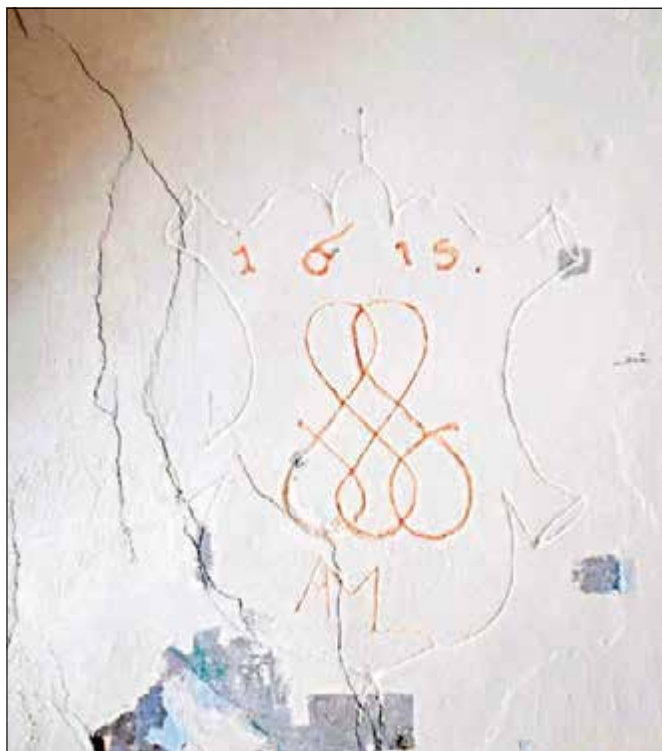
Těžiště činnosti referátu geografických informačních systémů v roce 2021 spočívalo v tvorbě podkladů pro zápis kódu ochrany do katastru nemovitostí. Ve spolupráci s EDIS NPÚ GnŘ se podařilo zajistit zanesení kódů ochrany u více než 40 chráněných území. Další významnou činností byla úprava rozsahu kulturních památek a plošných památkově chráněných území s ohledem na současné legislativní podmínky a aktuální katastrální mapy. Ve spolupráci s kolegy z evidence nemovitých památek a EDIS GnŘ pracovníci také upravovali údaje o výčtech chráněných parcel ve veřejné části Památkového katalogu. Nedílnou součástí náplně referátu je též tvorba mapových podkladů různých účelů, namátkově např. mapy pro publikační účely, přednáškovou činnost, podklady k návrhům na prohlášení za kulturní památku apod. Po celý rok referát GIS a MIS zajišťoval provoz datových úložišť našeho pracoviště.

V rámci odborných vyjádření a stanovisek řešili pracovníci řadu více či méně povzbudivých otázek památkové péče. Ty nejzajímavější či nejpalcivější z nich níže uvádíme (v rámci komplexního seznamu návrhů, vyjádření a stanovisek).

V roce 2021 pracovalo v ONPIS šest kmenových zaměstnanců (pět systemizovaných míst: Alžběta Jankulíková (*AJ*) – okresy Beroun, Rakovník, Nymburk, od. 1. 5. 2021 ORP Dobříš, referát GIS; Šárka Koukalová (*ŠK*) – okresy Kutná Hora, Benešov, Praha-západ; od. 1. 5. 2021 ORP Příbram a Sedlčany, Ivan Minář (*IM*) – okresy Mladá Boleslav, Mělník, referát GIS; Hana PRIXOVÁ Dvorská (*HPD*) – okresy Kladno, Kolín, Praha-východ; do 30. 4. 2021 okres Příbram, Jiří Marounek – referát GIS; Petr Vácha – referát GIS).

Šanov (okres Rakovník), návrh zadání územního plánu obce: Terénní průzkum obce za účelem vyhodnocení jejich památkových hodnot a vytvoření mapových podkladů byl proveden jako doplnění podmínek stanovených naším pracovištěm k návrhu zadání územního plánu obce. Kromě památkové chráněného areálu kostela Nanebevzetí Panny Marie byly v mapových podkladech vyznačeny hodnotné objekty lidové architektury, historický půdorys obce (v rozsahu zachyceném na mapách stabilního katastru z roku 1841), pozůstatky tvrziště a hodnotné drobné objekty v intravilánu i extravilánu obce.

Buštěhrad (okres Kladno), dům čp. 17, pozdně renesanční znak z doby Anny Marie Popelové z Lobkovic s proplétaným znamením a letopočtem 1615 v omítce jihovýchodní přízemní místnosti. Dům čp. 17 středověkého hradu a jeho předhradí. V jeho ruinách byly v 19. století vystavěny nové domy. Důležitou stavební etapou prošel dům v období renesance, kdy v těchto místech začal Zdeněk z Vartenberka budovat modernější zázemí šlechtického sídla. Z tohoto období se dochovala řada architektonických konstrukcí a prvků, včetně zdi s fragmenty omítek (foto H. Prixová Dvorská).

Návrhy na prohlášení věci za nemovitou kulturní památku

V roce 2021 Regionální komise územního odborného pracoviště středních Čech v Praze pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku projednávala ve dvou jednáních ve dnech 28. 5. a 6. 9. celkem 18 návrhů na prohlášení za kulturní památku.

Během roku bylo na Ministerstvo kultury odesláno 6 návrhů na prohlášení za kulturní památku a 3 návrhy na rozšíření památkové ochrany:

<i>Buštěhrad</i> (okres Kladno)	dům čp. 17 s pozůstatky feudálního sídla (doprohlášení KP hradu, zřícenina, archeologické stopy, ÚSKP 40023/2-466) (HPD)
<i>Dobřeň</i> (okres Mělník)	chlév a stodola usedlosti čp. 8, (doprohlášení KP 24853/2-3694). (IM)
<i>Kleštěnice</i> (okres Beroun)	dům čp. 18 (AJ)
<i>Kralupy nad Vltavou</i> (okres Mělník)	dílny Buštěhradské dráhy (IM)
<i>Libíň</i> (okres Příbram)	kamenný mostek (ŠK)
<i>Osečany</i> (okres Příbram)	hospodářská stavba a prádelna u zámku (doprohlášení KP zámku, ÚSKP 32069/2-2493) (HPD)
<i>Nymburk</i> (okres Nymburk)	inspektorské domy (AJ)
<i>Stříbrná Skalice</i> (okres Praha-východ)	kříž (HPD)
<i>Zlonice</i> (okres Kladno)	vodárna v železniční stanici (HPD)

Buštěhrad (okres Kladno), dům čp. 17 s pozůstatky feudálního sídla: Dům čp. 17 byl součástí tzv. Nového štoku, který byl vystavěn v těsné blízkosti buštěhradského renesančního paláce ve 2. polovině 16. století. Stavba na tomto místě byla součástí šlechtického sídla minimálně od 2. poloviny 16. století a dochovala se z ní řada stavebních konstrukcí a prvků. Mezi nejceněnější patří raně novověké obvodové a mezitraktové zdivo, dochované v autentické podobě a okem viditelné a přiznané v současných konstrukcích. Dále – portál ve sklepe z konce 15. století, krakorec severní fasády, renesanční klenba v přízemních místnostech, nadokenní římsa okna v přízemí severního průčelí, erb datovaný roku 1615, nezdobené bílé fragmenty renesanční omítky v přízemí a patře a další architektonické prvky z 19. a 1. poloviny 20. století. (HPD)

Dobřeň (okres Mělník), chlév a stodola usedlosti čp. 8: Dvojice hospodářských objektů z let 1924 a 1928 doplňuje starší roubený dům usedlosti, památkově chráněný již od roku 1987. Nově prohlášené objekty představují téměř intaktně dochované zázemí usedlosti z první republiky, kdy se ještě hospodářilo tradičním způsobem s vysokým podílem rostlinné a živočišné výroby. V kontextu s roubeným domem dokládají poslední vývojovou etapu venkova, jejíž stopy díky výrazným změnám druhé poloviny 20. století velmi často zmizely vlivem utilitárních přestaveb. (IM)

Kleštěnice (okres Beroun), dům čp. 18: Částečně roubený venkovský dům se nachází v jádru vesnické památkové zóny Kleštěnice. Dům je hodnotným a dobře dochovaným příkladem dvouraktového venkovského domu bez většího hospodářského zázemí. Zachovala se zde řada historických stavebně řemeslných detailů a konstrukcí, mj. nestandardní řešení krovu, zčásti zesíleného paralelní hambalkovou konstrukcí menšího rozpětí než krov hlavní. Z původního trojdílného roubeného domu se dochoval celý přední díl, ostatní dva díly jen částečně kvůli dispozičním úpravám a dílčímu přezdění obvodových stěn. Zcela nedotčená je urbanistická hodnota objektu, který spolu se svým nejbližším okolím (zápraží, dvorek, sklep, zahrada) významně spoluutváří prostředí vesnické památkové zóny. (AJ)

Kralupy nad Vltavou (okres Mělník), dílny Buštěhradské dráhy: Ojedinele dochovaný monumentální objekt bývalých dílen BEB s jádrem z roku 1855 představuje nejstarší zázemí uhelné dráhy v Čechách. Jádro budovy dlouhé dnes 187 m navrhl architekt Josef Chvála, navazující přístavby ve shodném stylu pak v 70. letech Saturnin Heller a počátkem 20. století Antonín König z projekční kanceláře BEB. Nejmladší přístavba lokomotivního depa byla vybudována až po ničivém bombardování Kralup na konci II. světové války. Objekt, který sloužil své původní funkci jedno a půl století, jen šťastnou náhodou unikl plošným demolickým bývalé průmyslové části města a v současné době čeká na svou konverzi k muzejním účelům. (IM)

Libíň (okres Příbram), kamenný mostek: Za kulturní památku byl navržen hodnotný barokní kamenný mostek zřejmě z 18. století, dochovaný ve zcela autentickém stavu. V kamenné podobě je zaznamenán na mapě stabilního katastru v roce 1839, kde je zakreslena stará historická cesta, která vedla z Vysokého Chlumce na Kosovu Horu a dále Červený Hrádek. Vznik mostku tedy může souviset s některým ze šlechtických rodů, vlastnicím jedno z uvedených panských sídel. V roce 2021 jej také Ministerstvo kultury ČR prohlásilo za kulturní památku. (ŠK)

Nymburk, inspektorské domy: Na prohlášení za kulturní památku byly navrženy tři patrové domy samostatně stojící

Kralupy nad Vltavou (okres Mělník), bývalé dílny Buštěhradské dráhy, pohled od jihozápadu. K nejstarší části z roku 1855, s patrovou nástavbou vodárny, byla v následujícím půlstoletí přistavěna navazující křídla dílen s jednotnými, obloukově završenými okny, stejnými jako na Chválově nejznámější realizaci – nádraží Praha-Dejvice (foto I. Minář).

Libíů (okres Příbram), Libíůský most je nejmenším prohlášeným objektem tohoto druhu na Příbramsku. V této oblasti jsou chráněné velké silniční mosty, popř. příjezdové mosty k panským sídlům. Volně stojící kamenné mosty, dochované navíc v intaktní podobě, jsou dnes poměrně vzácné (foto Š. Koukalová).

v zahradách mezi ulicemi Palackého, Školní a V Kolonii jihozápadně od železniční stanice Nymburk hlavní nádraží. Jedná se o typizované obytné budovy pro úředníky inspektorátu někdejší rakouské Severozápadní dráhy, navržené architektem Rudolfem Freymem na počátku 80. let 19. století. Inspektorské domy byly součástí dnes již z větší části zaniklé dělnické a úřednické kolonie, kterou lze považovat za první pokus o vytvoření zahradního města v Čechách. Ve své době byla zcela

ojedinelým urbanistickým projektem a patří mezi nejvýznamnější počiny v historii zaměstnaneckých obytných celků u nás. Domy představují hodnotný příklad obytné zástavby pro vyšší drážní úředníky, postavené podle železniční normálie přizpůsobené jednotlivým parcelám. Stojí na pomezí unifikovaných drážních staveb s charakteristickými výzdobnými prvky, a vilové architektury nabízející komfortní bydlení v samostatném domě obklopeném zelení. Typologicky se jedná o zcela unikátní objekty – a to v celorepublikovém měřítku. (AJ)

Zlonice (okres Kladno), vodárna v železniční stanici: Vodárna s bytem čerpadláře vznikla podle typového projektu pro vodárny na trati pražsko-duchcovské dráhy, na úseku Slaný – Louny, v letech 1871–1874. Dnes jde o jedinou autenticky dochovanou vodárnu na uvedené trati. Stavba je dochována v celém rozsahu, pouze byt čerpadláře byl dodatečně rozšířen na počátku 20. století. Stavba má dodnes původní architektonické prvky, stavebně je dochován interiér, včetně části schodů k nádržím, které jsou obě na původním místě. Součástí stavby a architektonických konstrukcí je také část původní technologie, která umožňuje pochopit fungování vodárny. (HPD)

V roce 2021 bylo Ministerstvem kultury České republiky prohlášeno za nemovitou kulturní památku 11 objektů

<i>Byšice</i> (okres Mělník)	židovský hřbitov
<i>Hradenín</i> (okres Kolín)	obytný dům čp. 13 (rozšíření předmětu ochrany KP tvrže)
<i>Hvoždany</i> (okres Příbram)	Zibův mlýn
<i>Jevany</i> (okres Praha-východ)	venkovská usedlost Josefa Fanty
<i>Lázně Toušeň</i> (okres Praha-východ)	pozůstatky mostu

Nymburk (okres Nymburk), inspektorský dům čp. 406 ve Školní ulici, pohled od severu: V souboru tří domů navržených na prohlášení za kulturní památku vyniká dům čp. 406 dobře zachovaným vnějším pláštěm. Na snímku tak můžeme vidět téměř všechny prvky charakteristické pro architektonické řešení inspektorských domů: kamenem obložený sokl, cihelné záklenky a parapety oken, ozdobně vyskládané cihelné římsy, prořezávané panely a okřídlení štítů, vyřezávané konzoly vynášející přetažené vaznice a krokve. Jako jediný ze tří domů je také dosud obklopen udržovanou zahradou. Alespoň částečně tak zprostředkovává dojem z původního urbanistického řešení východního okraje kolonie, kde navazovala na hlavní třídu spojující nádraží s městem (foto A. Jankulíková).

<i>Libíň</i> (okres Příbram)	Kamenný most
<i>Lobeč</i> (okres Mělník)	sýpka
<i>Mšeno</i> (okres Mělník)	kostel Českobratrské církve evangelické
<i>Oráčov</i> (okres Rakovník)	židovský hřbitov
<i>Soutice</i> (okres Benešov)	fara
<i>Velký Borek</i> (okres Mělník)	viniční usedlost Turbovice

Byšice (okres Mělník), židovský hřbitov: Hřbitov v obci nedaleko Mělníka byl založen v roce 1607 a do roku 1878 sloužil jako hlavní židovské pohřebiště pro komunitu v městě i okolních vesnicích. Soubor náhrobků, z nichž nejstarší pochází z roku 1723, díky tomu představuje nejstarší exempláře v celém mělnickém okrese. Hřbitov byl již památkově chráněn v letech 1966–1988 a v 90. letech unikl shodou šťastných náhod plánované asanaci a proměně na obecní park.

Jevany (okres Praha-východ), venkovská usedlost Josefa Fanty: Usedlost s úpravami z počátku 20. století podle významného architekta Josefa Fanty. Konstrukce výměnku byla přenesena z Národopisné výstavy československé z roku 1895 nejprve do Ondřejova a posléze do Jevan.

Mšeno (okres Mělník), Kostel Českobratrské církve evangelické: Puristická stavba s hranolovou věží a válcovým kolumbárium z poloviny 30. let 20. století navržena i postavená místním architektem Františkem Švihálkem. Architektonicky kvalitní

objekt s důrazem na působení elementárních stereometrických tvarů se dochoval v intaktním stavu včetně původních výplní, liturgického mobiliáře a zvonu s datací 1936.

Lázně Toušeň (okres Praha-východ): Pozůstatky dřevěného mostu se nacházejí na dně vodní nádrže Malvíny v lokalitě s pomístním názvem Mezi Mosty. Lokalita vykazuje unikátní komunikační situaci přechodu přes řeku Labe při nedalekém soutoku s Jizerou, jejíž vývoj lze sledovat již od pravěku. Tehdy pod výšinným hradištěm můžeme s velkou mírou pravděpodobnosti předpokládat brod, který zde fungoval také v raném středověku a později byl přeměněn v přívoz, který je zmiňován poměrně unikátně již ke konci 13. století. V 16. století došlo k výstavbě dřevěného mostu, který sloužil do konce 18. století, kdy byl opět nahrazen přívozem. Do současné doby se zachovala v téměř intaktní podobě jen malá část původního přechodu přes řeku.

Jedná se o jednu z mála archeologických památek prohlášených v posledních letech. Byla prohlášena na základě návrhu Archeologického ústavu AVČR.

Lobeč (okres Mělník), sýpka: Zděná patrová barokní panská sýpka z první poloviny 18. století se nachází na východní straně obce, nedaleko zámeckého areálu, k němuž náležela. Autenticky dochovaná stavba patřící k nejstarším objektům hospodářského dvora tvoří významnou pohledovou dominantu v rámci vesnické památkové zóny.

V roce 2021 bylo Ministerstvem kultury České republiky zrušeno prohlášení dvou objektů za nemovitou kulturní památku

Chomutovice u Dobřejovic (dříve součást KP zámku v obci Nebřenice; okres Praha-východ) pozemek st. p. č. 22/1, jehož součástí jsou hospodářské budovy či jejich pozůstatky a pozemek parc. č. 458

Nové Dvory (okres Kutná Hora) Venkovský dům čp. 119

Na základě požadavku Ministerstva kultury vyjádřil NPÚ ÚOP SČ v Praze stanoviska k níže uvedeným žádostem o zrušení či naopak o prohlášení památek

Brandýs nad Labem (okres Praha-východ) Šorelův mlýn (HPD, nedoporučeno k prohlášení za kulturní památku)

Hostivice (okres Praha-západ) areál zámku, pozemek parc. č. 389/7 a Litovice (okres Praha-západ), areál tvrze, pozemek parc. č. 424/3, stanovisko k žádosti o zrušení prohlášení za kulturní památku (ŠK, nedoporučeno)

Chotýšany (okres Benešov) areál zámku: chlév a navazující hospodářská budova dvora a přízemní zástavba při ohradní zdi tvrze, stanovisko k žádosti o zrušení prohlášení za kulturní památku (ŠK, zrušení bylo doporučeno u chléva s hospodářskou budovou, naproti tomu nedoporučeno u zástavby při tvrzi)

Jílové u Prahy (okres Praha-západ) bývalá konírna v muzejním areálu domu Mince čp. 16, stanovisko k žádosti o prohlášení za kulturní památku (ŠK, nedoporučeno)

Kamenice – Struhařov, k.ú. Štířín (okres Praha-východ) pila, p.č. 98 (HPD, nedoporučeno k prohlášení za kulturní památku)

Kersko (okres Nymburk) chata Bohumila Hrabala (AJ, nedoporučeno k prohlášení za kulturní památku)

Krupá (okres Rakovník) technické vybavení železniční stanice (AJ, nedoporučeno k prohlášení za kulturní památku)

Vlašim (okres Benešov) dům čp. 71, stanovisko k žádosti o zrušení prohlášení za kulturní památku (ŠK, nedoporučeno)

Brandýs nad Labem (okres Praha-východ), Šorelův mlýn: Mlýn čp. 122 je stavbou s historickým jádrem, zásadně rozšířenou a několikrát stavebně upravenou v 19. století a 20. století. Do poloviny 20. století stavba sloužila pro potřeby pily, mlýna a malé elektrárny. Po znárodnění majetku byly původní funkce setřeny, veškeré technologické zařízení zaniklo a objekt byl přizpůsoben potřebám skladů a rozdělen na menší byty. Stavba je nápadná svou netypickou historizující fasádou s románsko-byzantskými prvky. Ta však byla částečně znehodnocena tvarově i materiálově nevhodnými okenními výplněmi. Došlo také k narušení původní obytné i provozní části interiéru, které byly změněny dispozičně a doplněny o památkově nevhodné prvky. I přes dochovaní některých zajímavých umělecko-historických detailů (zbytky fasády, schodiště ve stylu art-deco v obytné části domu s dlažbou, vídeňské parkety

Zlonice (okres Kladno), železniční vodárna s domkem čerpadláře, jižní průčelí. Vodárna s domkem čerpadláře je součástí železniční stanice Zlonice, ležící na trati č. 110 Kralupy nad Vltavou – Louny a zároveň č. 96 Zlonice – Roudnice nad Labem. Vodárny byly v době rozmachu železnic běžnou součástí stanic. Nejprve byly v průběhu trati stavěny cca 30 km od sebe, tak aby bylo pohodlně možné doplňovat do lokomotiv vodu a palivo. Postupně, s konstrukčním vývojem a zvětšením objemu vodáren a jejich nádrží, mohly být budovány ve větších rozestupech. Dnes je jejich autenticita výjimečná (foto H. Prixová Dvorská).

či klenby v některých bytech), by památková ochrana objektu byla velmi problematická, neboť snaha o náhradu reverzibilních prvků a památkovou rehabilitaci by byla příliš rozsáhlá a mnohdy i nerealizovatelná.

Kersko (okres Nymburk), chata Bohumila Hrabala: Podnět k prohlášení chaty Bohumila Hrabala za kulturní památku vzešel přímo z Ministerstva kultury ČR v reakci na plánovaný prodej chaty jejím dlouholetým vlastníkem. Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věcí za kulturní památku při svém zasedání dne 6. 9. 2021 objekt k prohlášení za kulturní památku nedoporučila. Ačkoli vazba chaty k životu jednoho z nejvýznamnějších českých spisovatelů 20. století je zcela zásadní, komise shledala, že samotný objekt nenese výraznější historické nebo architektonické hodnoty a nespĺňuje tak náročné požadavky kladené v současné praxi na objekty navrhované na prohlášení za kulturní památky. Souběžně probíhala také jednání o odkupu chaty Středočeským krajem, ke kterému nakonec došlo v závěru roku 2021. Díky tomu bude chata zachována a zpřístupněna veřejnosti pod záštitou Polabského muzea.

Krupá (okres Rakovník), technické vybavení železniční stanice: V železniční stanici Krupá se nachází funkční elektro-mechanické staniční zabezpečovací zařízení, které sestává z řídicích přístrojů ve dvou stavědlech od firmy Siemens & Halske, mechanických návěstidel a předvěstí včetně drátovodů. Podnět k prohlášení za kulturní památku byl podán v reakci na ohrožení zařízení plánovanou modernizací trati a jeho vyhodnocení probíhalo ve spolupráci s Metodickým centrem průmyslového dědictví NPÚ v Ostravě. Po posouzení z hlediska širšího kontextu historického vývoje zabezpečovací techniky na železnici na území České republiky, zastoupení předmětné technologie v ÚSKP a ve sbírkách specializovaných muzeí nebylo doporučeno prohlášení za kulturní památku, ale převzetí kompletního zařízení Národním technickým muzeem po důkladné dokumentaci současného zapojení.

*Mgr. Hana Prixová Dvorská,
vedoucí oddělení*

ODDĚLENÍ EVIDENCE MOVITÝCH PAMÁTEK (EMP)

Statutární činností oddělení je nejen rutinní správa a tvorba regionální části ÚSKP ČR, ale také terénní a archivní průzkumy. Správná klasifikace památek a kvalitní fotodokumentace tvoří základy ÚSKP ČR i jejich praktické ochrany a obnovy. Výchozím předpokladem odborné práce se svěřenou skupinou movitého kulturního dědictví je základní orientace v interdisciplinárním propojení dějin umění s příbuznými obory, jako je obecná historie, církevní dějiny, nebo pomocné vědy historické. Důležitou oblastí je také znalost historických materiálů a technik, restaurátorských postupů, vč. archivního výzkumu. Nově je odd. EMP zařazeno do pilotního projektu katalogizace historických knihovnických fondů, kde je potřeba si osvojit znalosti katalogizačních pravidel se specifiky pro zpracování starých tisků podle mezinárodních pravidel RDA (Resource Description and Access) ve formátu MARC21.

Oddělení je prostřednictvím pověřeného pracovníka zapojeno také do Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví – dotačního programu MK ČR na evidenci a dokumentaci církevních mobiliářů. Nedílnou součástí tohoto programu je také vykonávání činností vyplývajících ze zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění, a monitoring evropského a tuzemského trhu se starožitnostmi.

Hlavní úkoly a činnosti v roce 2021

1. Základní evidence mobiliárních fondů

Prioritním úkolem oddělení je zpracovávání základní evidence 19 mobiliárních fondů hradů a zámků, které územně spadají pod naše ÚOP. Ke konci roku 2021 soustřeďují 307 046 evidenčních jednotek.

Evidence je vedena jak ve formě papírových evidenčních listů, tak digitálně, a to v databázi CastIS. Její funkcionality jsou průběžně upravovány na základě diskusí a podnětů pracovníků ZEMF napříč všemi pověřenými pracovišti. V roce 2020 jsme úspěšně a v řádném termínu dokončili hlavní úkol zaměřený na doplnění evidence MF v rozsahu tzv. minimálního identifikačního záznamu dle příkazu generální ředitelky č. V/2015. V roce 2021 jsme na tuto práci navázali naplňováním evidenčních záznamů v plném rozsahu (dle Směrnice generální ředitelky č.VIII/2019/NPU). V letošním roce se tyto práce soustřeďovaly primárně na MF Žleby a MF Křivoklát. U jednotlivých záznamů se kontrolují a doplňují odborné popisy, doplňována je datace a autorství, včetně signatur a značek. Je prováděna kontrola provázanosti s černými knihami a správnost rejstříkového čísla. Časová náročnost zpracování jednotlivých evidenčních záznamů je značně různorodá vzhledem k velmi rozdílné kvalitě původních záznamů a fotodokumentace. S ÚPS jsme úzce spolupracovali při upřesňování rozměrů a doplňování fotodokumentace. Na MF Břežnice byl ve spolupráci s ÚPS zpracován vícenález v rozsahu cca 75 inv. jednotek. Jednalo se především o německy psanou korespondenci posledních majitelů zámku z rodu Pálffy.

Do činnosti ZEMF byli zapojeni tři, resp. dva kmenoví pracovníci:

Mgr. Jaroslav Horáček, DiS. (úvazek – 1; do 31. 5. 2021) – garant úkolu; revize katalogizačních záznamů MF Hořovice, průběžná kontrola záznamů v CastIS v „karanténním režimu“ a jejich schvalování do „ostrého režimu“ (všechny MF).

Mgr. Zuzana Pospíchalová (úvazek – 0,75) – od 1. 6. 2021 převzetí agendy Jaroslava Horáčka v plném rozsahu; garantka úkolu – editace a finální kontrola katalogizačních záznamů MF Žleby. Monitoring procesu tzv. scelování mobiliárních fondů.

Žleby (okres Kutná Hora), mobiliární fond státního zámku Žleby. Dózové renesanční hodiny, provenience Německo, rok 1562, inv. č. ZL 477. K nejstarším hodinám uchovávaným na zámku Žleby se bezpochyby řadí tyto dózové stolní hodiny ve zlacené mosazné schránce, zdobené rytinami s loveckými a heraldickými motivy, výjevem sv. Jiří bojujícího s drakem a pamětním nápisem s vrocením 1562. Na horní desce je několik soustředných ciferníků, které kromě hodin ukazovaly mj. i znamení zvěrokruhu. Kromě stáří a kvality výzdoby zvyšují badatelskou hodnotu artefaktu heraldické prezentace hraběcího rodu Mansfeldů a německý memoriální nápis obíhající na spodní straně schránky, který oznamuje, že hodiny byly vyrobeny „ke cti a chvále“ Jana Jiřího z Mansfeldu, pána z Heldrungen. Jan Jiří, po otci z linie Mansfeld-Vorderort, byl zakladatel nové rodové linie Mansfeld-Eisleben. Jeho manželkou byla od roku 1541 Kateřina Mansfeld-Hinterort.

Helena Fesslová (úvazek – 1) – editace a kontrola katalogizačních záznamů MF Křivoklát; podílil se také na digitalizaci a dokumentaci dalších movitých památek.

Mgr. Zuzana Pospíchalová

2. Základní evidence historických knihovnických fondů

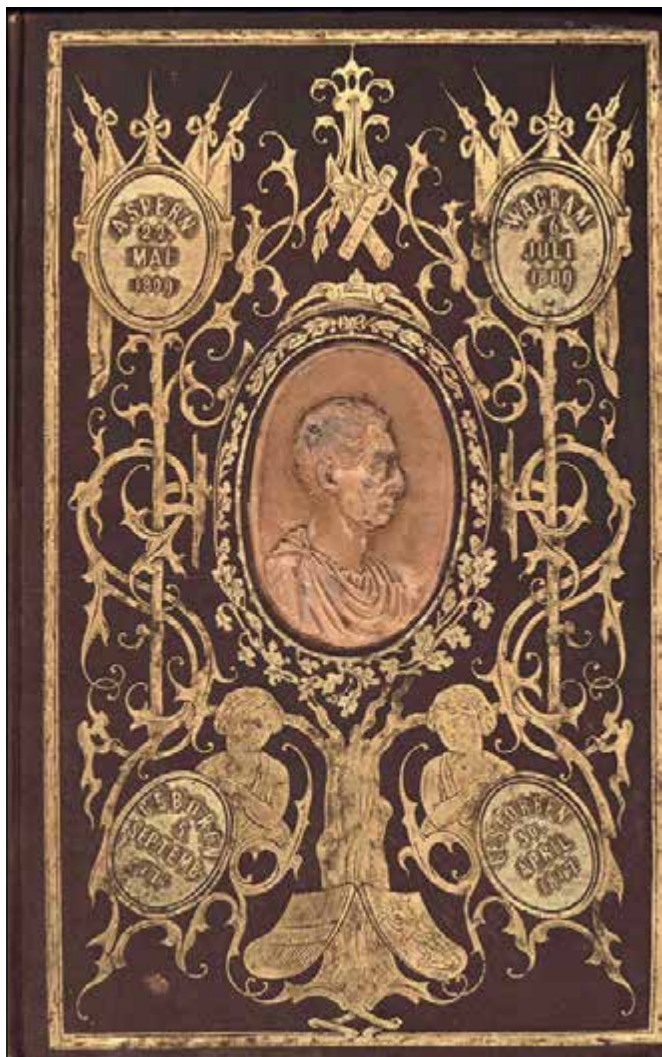
Naše pracoviště se v letošním roce zapojilo do pilotního projektu „Základní evidence historických knihovnických fondů“. Ke katalogizaci byla vytipována zámecká knihovna Žleby. Školení pracovníků vzhledem k pandemické situaci proběhlo pouze v režimu „online“. Nebylo bohužel možné uskutečnit školení přímo v dané knihovně a seznámit se tak s podobou knihovního fondu přímo in situ. Katalogizace je prováděna v databázovém systému Tritius podle mezinárodních pravidel RDA ve formátu MARC21 a interních metodik. Katalogizační záznamy vznikají podle obdržených digitalizovaných klíčových částí knihy, dalších markantů (přední a zadní desky, hřbet, titulní list, provenienční znaky, frontispis, ilustrace, signatura aj.) a dodaného inventárního seznamu s rozměry a stránkováním od správy SZ Žleby.

Do projektu byli zapojeni: Mgr. Jaroslav Horáček, Dis. (do 31. 5. 2021) a Mgr. Zuzana Pospíchalová, oba v rozsahu jednoho pracovního dne.

Mgr. Zuzana Pospíchalová

3. Evidence a dokumentace movitých památek (vyjma ZEMF)

Evidence movitých kulturních památek je plně prováděna s agendou Integrovaného systému ochrany movitého

Žleby (okres Kutná Hora), státní zámek Žleby – zámecká knihovna. Historiografická kniha německo-rakouského spisovatele a básníka Eduarda Dullera „Erzherzog Carl von Oesterreich“ z roku 1847, sign. ZK ZL1 00326. Součástí katalogizace starých tisků je také popis knižní vazby, včetně jejího typu, od rážející použitý materiál (rozeznáváme 4 druhy knižních vazeb). Fotografie zachycuje neobvykle bohatě zdobenou knižní vazbu, pocházející z dílny Augusta Habenichta ve Vídni, který se specializoval na práci s kůží. Za svoji novátorskou práci – reliéfní zpracování kůže – získal medaili na Mezinárodní výstavě v Londýně v roce 1862. Vazba je značená na přideštiny malým černým firemním štítkem. Zlatě raženému dekoru vazby vévodí portrétní busta arcivévodě Karla Rakouského, provedená reliéfně v kůži, v medailonech jsou jeho biografické údaje o narození a úmrtí, a data dvou významných napoleonských bitev, kterým arcivévoda na straně Rakouska velel: bitvy u Aspern, kde Napoleona porazil, a bitvy u Wagramu, kde byl naopak sám poražen (digitalizace správa SZ Žleby).

kulturního dědictví. Hlavním nástrojem pro evidenci je databáze *ArtGuard*, přizpůsobená pro katalogizaci odcizených/nezvěstných památek a předmětů kulturní hodnoty, která aktuálně obsahuje 19 796 záznamů. Digitalizace probíhá také na straně ÚSKP ČR v aplikaci s názvem *Památkový katalog*. Pro vedení ÚSKP ČR jsou kromě kartotéky evidenčních listů využívány již digitalizované evidenční materiály ÚSKP ČR (historická fotodokumentace, evidenční listy, spisový materiál) a digitální fotoarchiv. EMP spravuje také archiv digitalizovaných videozáznamů ISO, pořízených v církevních objektech na území Středočeského kraje v letech 1992–2002, a videozáznamu ze hřbitovů z let 2000–2001. V letošním roce byla dokončena digitalizace archivních materiálů „Vyrozmění

o zápisech významných movitých kulturních památek do státního seznamu kulturních památek podle §7 zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách“, z celého Středočeského kraje (12 okresů), jejichž originály jsou uloženy na našem pracovišti.

Plánované terénní průzkumy spojené s fotografickou a měřičskou dokumentací musely být z důvodů opakovaného vyhlášení nouzového stavu v ČR (pandemie COVID) odloženy. Dokumentační práce kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty proběhly v roce 2021 ve 20 objektech nejen na území Středočeského kraje, ale i hl. města Prahy (depozitáře Arcibiskupství pražského). Archivní rešerše byly cíleně zaměřeny na mobiliář a (pře)stavbu kostela Narození Panny Marie v Choťovicích a mobiliář kostela sv. Gotharda v Žehuň z archivního fondu Farní úřad Žehuň (retrospektivními zprávami v pamětní knize potvrzeno autorství oltářních obrazů I. V. Rababa a J. T. Suppera, vč. zásadní přemalby obrazu titulárního světce). Archivní průzkum proběhl také v SOKA v Benešově (mobiliář kostela Narození Panny Marie v Miličíně a kostela Nanebevzetí Panny Marie v Neustupově) a Archivu Národního muzea (sepulkrální památky v Miličíně a Neustupově). Jako podklad pro prohlášení kostela sv. Havla ve Vrbici (vč. mobiliáře) proběhla rešerše záznamů v pamětní knize farnosti, uložené na probošství v Poděbradech, na který naváže ještě průzkum v archivních fondech SOKA Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem a SOA v Praze. Připravuje se také návrh na prohlášení za kulturní památku barokního náhrobníku miličinského primátora Vojtěcha Vodičky a jeho ženy Salomeny a raně barokního obrazu sv. Ludmily, původem z renesančního oltáře kostela sv. Ludmily v Mělníku.

3.1 Agenda prohlášení věcí za kulturní památky dle § 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

Zásadní význam pro tvorbu ÚSKP ČR představuje prospekce památkového fondu za účelem výběru movitých předmětů a jejich souborů pro návrhy na prohlášení za kulturní památky. Prověřujeme také podněty vlastníků, správců památek, ale i pracovníků ORP a muzejních institucí. Z důvodů uzavření či omezení kapacit studoven archivních institucí, jsou návrhy na prohlášení vytipovaných památek rozpracovány, a budou na MKČR v odpovídající kvalitě postoupeny v následujícím roce (viz výše).

Nově prohlášené movité kulturní památky

MK ČR nás v letošním roce (stejně jako v předchozím roce) překvapivě nevyrozumělo o žádném rozhodnutí o prohlášení za kulturní památku, zároveň nebylo zahájeno ani žádné nové řízení o prohlášení za kulturní památku,

U žádné z movitých kulturních památek nebylo zrušeno prohlášení.

3.2 Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví a spolupráce s Policií ČR

Program MK ČR na evidenci a dokumentaci církevních mobiliářů zahrnuje také činnosti spojené s monitoringem evropského i tuzemského trhu se starožitnostmi, jehož prostřednictvím je nabízeno k prodeji množství uměleckých předmětů. Následně lustrace vytipovaných děl (tj. jejich identifikace s odcizenými památkami) jsou časově náročné a odvíjí se od kvality srovnávací dokumentace v databázích NPÚ, PSEUdu či INTERPOLu. Zásadní roli tu ale hraje zkušenost a odbornost „památkáře“, týkající se zejména jeho erudice v oblasti

Černovičky (okres Praha-západ), kostel sv. Vavřince. Oltářní obraz sv. Vavřince od J. V. Hellicha z roku 1858, odcizený 25. května 1993. V dubnu 2021 jsme jeho existenci zachytili na internetu v rámci diskusní facebookové skupiny. Díky kriminalistům z Krajského ředitelství policie Středočeského kraje byl již o měsíc později vrácen majiteli. Provenience obrazu je prokazatelně doložena obrazovými prameny spolu s publikovanými záznamy v soupisové literatuře po celé 20. století až do roku 1993, kdy obraz pachatelé odcizili z kostela sv. Vavřince. Pro své kvality byl oltářní obraz zařazen také mezi nejvýznamnější odcizené a nezcizitelné památky České republiky, jejichž edici vydal tehdejší Státní ústav památkové péče. Písemným pramenem, dokládajícím existenci obrazu pro kostel sv. Vavřince v Černovičkách u Středokluk, je Hellichův vlastnoručně psaný deník příjmů za umělecké práce z let 1853–1879, uložený v Polabském muzeu v Poděbradech. Za černovický obraz sv. Vavřince si malíř k datu 10. prosince 1858 zaznamenal příjem 250 zl. Fotografie zachycují proměnu formátu, způsobenou diletantským vyříznutím plátna z původního podpůrného rámu a následným restaurátorským zásahem: a – původní tvar obrazu; b – úprava po restaurátorském zásahu – rentoaláží a vypnutí na nový blind rám, který v horní části dostal výslednou podobu stlačeného oblouku; došlo také ke zmenšení obrazové plochy (Fotoarchiv NPÚ GnŘ; NPÚ ÚOP SČ, Š. Kolářová).

historických materiálů, technik a restaurátorských postupů, bez kterých není možné dílo bezpečně posoudit v limitech historické (často černobílé) obrazové dokumentace a správně interpretovat novodobé „restaurátorské“ zásahy po odcizení díla.

Mezi ztotožněné památky náleží oltářní obraz sv. Vavřince z kostela sv. Vavřince v Černovičkách, který byl podle interních evidenčních materiálů odcizen dne 25. května 1993. V dubnu t. r. jsme zaznamenali jeho existenci na internetu v rámci diskusní facebookové skupiny. Záhy byl odbornými pracovníky NPÚ bezpečně ztotožněn s odcizeným obrazem sv. Vavřince od J. V. Hellicha z roku 1858 z hlavního oltáře kostela sv. Vavřince v Černovičkách, obec Číčovice, katastrální území Malé Číčovice (okres Praha-západ). Žádost o součinnost ve věci identifikace odcizené movité kulturní památky byla Krajskému ředitelství policie Středočeského kraje doručena 16. dubna 2021. 19. května nám byl umožněn průzkum v rozptýleném denním i razantním bočním osvětlení, na jehož základě proběhla nepochybnitelná identifikace s odcizeným obrazem titulárního světce z hlavního oltáře kostela sv. Vavřince v Černovičkách. V lednu 2020 se našemu pracovišti podaři-

lo na internetovém portálu Aukro zachytit další prodej odcizené památky z roku 2005 – sochy sv. Anny Samotřetí z kostela sv. Filipa a Jakuba v obci Lhota pod Radčem (okres Rokycany). Jako odborní konzultanti Policie ČR jsme t. r. byli opětovně přizváni ke spolupráci. Dne 26. dubna proběhla na Krajském ředitelství policie Středočeského kraje, územním odboru Příbram, opětovná (foto)dokumentace sochy sv. Anny Samotřetí, jako podklad pro odborné posouzení památky.

3.3 Agenda zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění

V roce 2021 nebyly našemu pracovišti postoupeny žádné žádosti o osvědčení. Agenda spočívala v poskytování odborných konzultací pro majitele předmětů kulturní hodnoty, zejména z oblasti postupu vyřizování žádostí a kompetencí jednotlivých pracovišť. Operativně jsme prováděli lustrace vytipovaných předmětů či zajišťovali potřebnou fotografickou dokumentaci a odborná vyjádření.

Mgr. Šárka Kolářová, vedoucí oddělení

ODDĚLENÍ VÝZKUMŮ, PRŮZKUMŮ A DOKUMENTACE

Úkolem oddělení průzkumu a dokumentace je provádění průzkumu a dokumentace památkového fondu na základě dlouhodobého plánu, ale zejména podle akutních potřeb vázaných na ostatní funkce středočeského odborného pracoviště NPÚ. Průzkumná a dokumentační činnost, tedy poznávání památkového fondu, představuje základní východisko odborné a vědecko-výzkumné práce NPÚ. Kromě samotných průzkumů staveb jsou v některých odůvodněných případech prováděny také archivní rešerše. Pracovníci oddělení úzce spolupracují zejména s pracovníky oddělení garantů území, specialistů a evidence nemovitých a movitých památek, průzkumy často probíhají právě na základě vyžádání těchto oddělení. Vzhledem k povaze objektivní poptávky naprosto převážuje provádění tzv. operativních průzkumů a dokumentace nemovitých památek (dále jen OPD) a pouze v menší míře dovoluje omezená kapacita oddělení věnovat pozornost průzkumům a dokumentaci jiného charakteru. Již dlouhodobě převládá potřeba průzkumů nad reálnými možnostmi oddělení, proto je třeba provádět pečlivý výběr a koordinaci prací, v úzké spolupráci s ostatními odděleními sekce památkové péče. V posledních letech je činnost odborných pracovníků na tomto úseku značně ovlivněna rychlým rozvojem nových dokumentačních metod, které jsou ověřovány a zaváděny do praxe. Na provádění standardních SHP nezbývají kapacity.

Následující seznam akcí s anotacemi obsahuje jen ty důležitější a časově náročnější (srov. též úkoly vědy a výzkumu - DKRVO, Nemovité památky).

*PhDr. Vladislav Razím
vedoucí odboru*

Seznam hlavních průzkumů a dokumentačních prací (OPD) v roce 2021

Bělá pod Bezdězem (okres Mladá Boleslav), čp. 267, Berkova ulice, roubený obytný dům – Barokně-klasicistní přízemní roubený domek je dnes v havarijním stavu a očekává se jeho demolice a náhrada replikou. Operativní průzkum a dokumentace měly za úkol zaznamenat celkovou podobu, konstrukce i detaily pro prohloubení poznání stavebního vývoje. (VJ)

Buštěhrad (okres Kladno), čp. 17/26, ul. Hradní, obytné domy, sklep – V jádru renesanční dům vznikl v 16. stol. při přestavbě středověkého hradu. Dvouúrovňový sklep se nachází pod sousedním, o něco starším objektem, ke kterému původně náležel. V rámci průzkumu byly sklepy zaměřeny včetně detailů a zkoumány doklady jejich stavební historie. Mohlo přitom být využito poznatků SHP zpracovaného před několika lety Kateřinou Knotovou, studentkou FA ČVUT, modulu památkové péče, v rámci jejího příkladného komplexního projektu pro obnovu daného objektu. Průzkum je tak dalším dílčím poznatkem o podobě a vývoji areálu buštěhradského hradu, který je předmětem kontinuálního zkoumání archeologického, stavebně historického a potažmo památkového. Dům včetně sklepů je navrhován naším pracovištěm k prohlášení za kulturní památku. (VJ)

Český Šternberk (okres Benešov), hrad čp. 1 – Dokumentační práce navázaly na celkovou obnovu fasády a stropů východního křídla horního hradu. Základní operativní průzkum a dokumentace sledovaly obnovu skarpovitě soklové partie východní fasády. V návaznosti na dokumentaci během opravy krovů nad knihovnou, růžovým a žlutým salonkem proběhla dokumentace opravovaného stropu nad jídelnou, kde byla

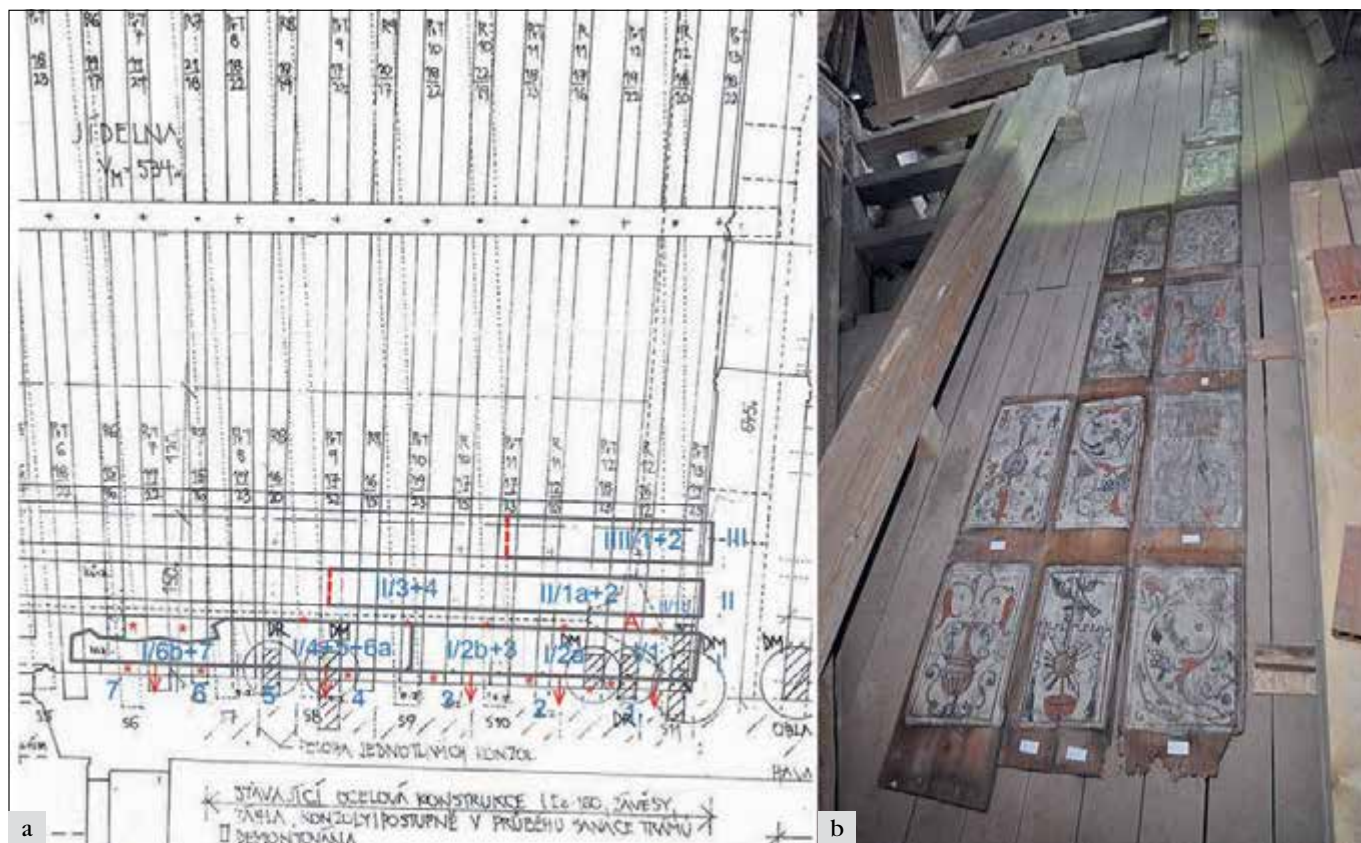
Bělá pod Bezdězem (okres Mladá Boleslav), Berkova čp. 267 – Stav barokně-klasicistního roubeného domu byl do té míry havarijní, že realisticky bylo možno uvažovat jen o demolici a náhradě replikou. V této situaci ale do objektu běžně ještě vstupují památkáři, aby mimo jiné provedli odpovídající a obvykle poslední průzkum, dokumentaci a stavebně historický rozbor stavby (foto V. Jesenský).

Buštěhrad (okres Kladno), Hradní čp. 17 – OPD sklepa, který ale leží a náležel sousednímu domu, si vyžádal mimo jiné alespoň základní zaměření půdorysů i řezu. Ty jsou nezbytné pro vyhodnocení stavebního vývoje převyšovaného a místy dvoupodlažního suterénu. Navíc jde o průzkum prostor, u kterých neznáme vývoj a ani dispozici a návaznost souvisejícího nadzemního objektu. O původu sklepa nicméně svědčí pozdně gotický portál v pravé nico (foto V. Jesenský).

díky průzkumu identifikována původní poloha části záklopu rozebraného již při opravě v 80. letech 20. století. Ze stropních trámů i záklopotvých desek byly též odebrány vzorky pro dendrochronologickou analýzu, které doložily vznik skupiny profilovaných stropních konstrukcí pozdně gotického charakteru na samém počátku 90. let 15. století. Zajímavé je, že tyto stropy byly následně opatřeny dekorativní výmalbou v 17. století. (JaVe)

Hořovice (okres Beroun), kostel sv. Jiljí v místní části Víška – V rámci obnovy omítek a výmalby v presbytáři kostela byly stěny do výšky cca 1 m nad podlahou osekány na zdivo. Odhaleny tak byly zbytky přípor a ostění vítězného oblouku. Při opravách omítek klenby byly zase sondáží odhaleny profily gotických klenebních žeber a hlavice skrytých pod barokní omítkovou vrstvou. Všechny nálezy byly dokumentovány jak měřicky, tak fotograficky. (JaVe)

Český Sternberk (okres Benešov), hrad čp. 1 – dokumentace a identifikace skladby a umístění malovaných zákloповých desek nalezených v mezistropním prostoru nad jídelnou v podkrovní východního křídla horního hradu během opravy stropů a krovu. Desky byly volně položeny a částečně rozřezané, bez vztahu k původnímu umístění, některé již od 80. let 20. století. Díky podrobnému průzkumu bylo možné rekonstruovat jejich skladbu a umístění je zpátky na původní místo. Ze zajištěného čela jedné z desek se pomocí fotovzorku podařilo určit stáří materiálu do třetí třetiny 15. století, což odpovídá výsledku datování stropních trámů nad jídelnou do let 1484/85d: a – výřez půdorysu z projektu Ing. M. Fuchse s lokalizací desek a odkazy na detaily skladby a technické souvislosti; b – fotografie desek poskládaných pracově na podlaze půdy ve správném pořadí (kresba i foto J. Veselý, 2021).

Kněžves (okres Rakovník), bývalý zájezdní hostinec čp. 102 – V rámci přípravy článku pro časopis Památky středních Čech, prezentujícího výsledky staršího SHP, byla dokumentace doplněna o prostory, které byly v době předchozího průzkumu nepřístupné. Prohloubením starší sondáže byly také ověřovány některé starší hypotézy, týkající se stavebního vývoje. (JaVe)

Kolín (okres Kolín), zámek čp. 545 – V průběhu restaurátorských prací v prostorách bývalé kaple a sousední sakristie a v přilehlé prostře jižního přístavku byl proveden též operativní průzkum a dokumentace. Při severní stěně sakristie byla sondou v podlaze ověřena poloha a velikost zazděného otvoru známého z barokních plánů zámku. Měřicky byly ověřeny výškové vztahy mezi dotčenými prostory a místnostmi, které s nimi sousedí na severní straně. (JaVe)

Kolín (okres Kolín), kostel sv. Jana Křtitele – Současně s doplňováním dokumentace movitých památek v kostele byl proveden též operativní průzkum a dokumentace krovů. Samostatné krovny nad lodí i presbytářem byly nejprve zaměřeny a fotograficky dokumentovány, následně byl proveden odběr vzorků pro dendrochronologickou analýzu. Podle jejich výsledků bylo dřevo pro výrobu obou krovů káceno v létě roku 1858. (JaVe)

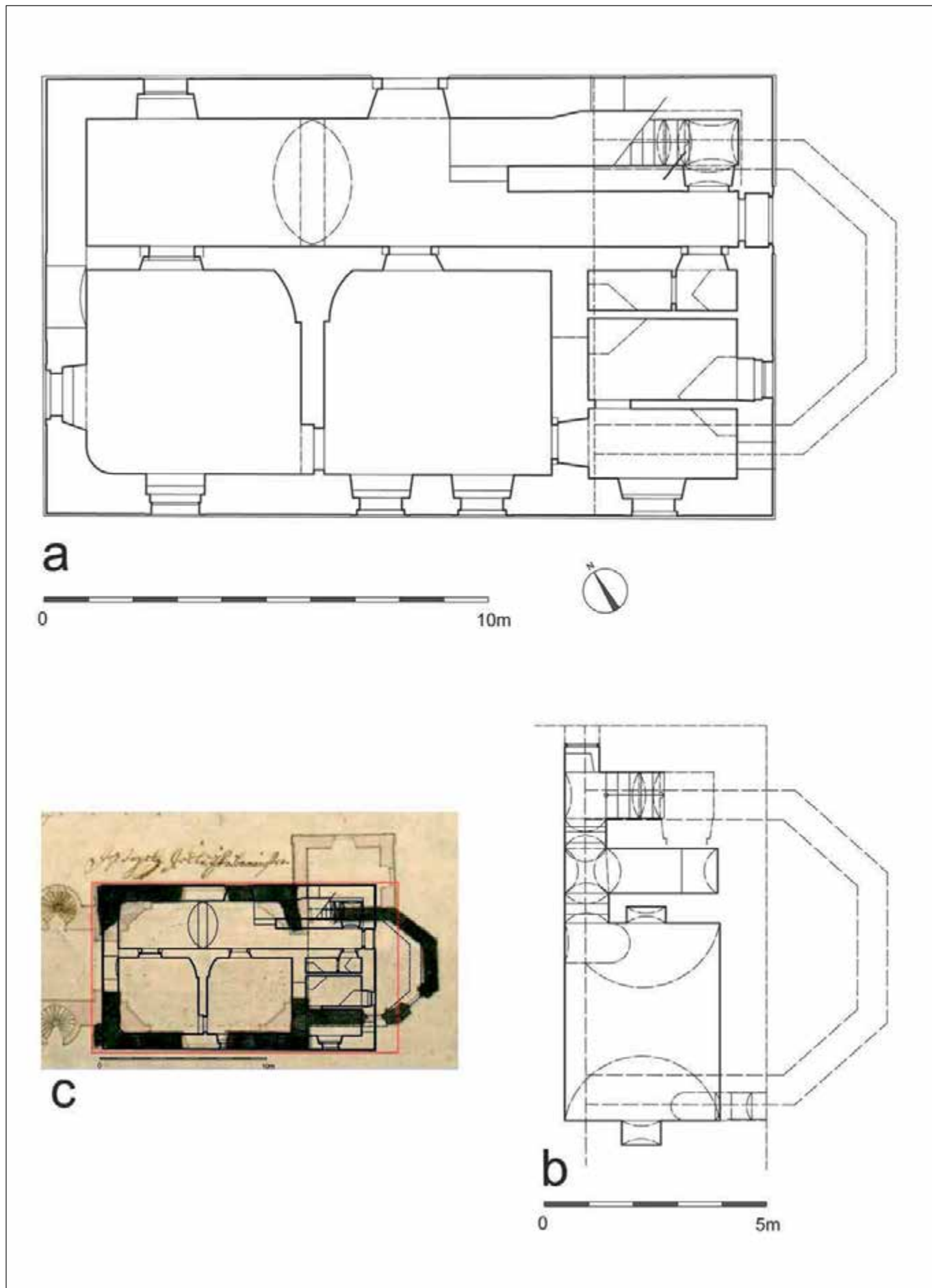
Kostelec nad Labem (okres Mělník), dům čp. 316 – Nedávno odhalená černá kuchyně v přízemí domu s městským informačním centrem byla podrobena operativnímu průzkumu a následně byla zaměřena a vyfotografována. (JaVe, VJ)

Libice nad Cidlinou (okres Nymburk), fara čp. 1 (bývalý kostel Panny Marie) – Pro účely zpracování návrhu na prohlášení za kulturní památku byl proveden operativní průzkum stavby, s důrazem na analýzu konstrukcí odhalených výkopy a drážkami pro inženýrské sítě. Provedeno bylo zaměření půdorysů přízemí a sklepa, které byly následně využity pro vyznačení rozsahu dochovaného zdiva původně středověkého kostela. (JaVe)

Lišno (okres Benešov), čp. 1/1., zámek – východní křídlo: severní fasáda, fasády věže, půdní prostor jihozápadně od věže – Původně gotický hrad, posléze renesanční a barokní zámek, má dnes podobu, kterou mu vtiskla pseudogotická obnova po roce 1872. Systematická komplexní obnova areálu včetně parku je předmětem kontinuálního OPD. Jeho poslední 3 etapy dokumentovaly původní detaily řešení fasád a také náleží původních renesančních konstrukcí skrytých v malém půdním prostoru u severovýchodní věže. (VJ)

Lochovice (okres Beroun), čp. 1, zámek, severovýchodní věž, fasády a interiéry – Na severovýchodní věži pozdně renesančního zámku probíhala obnova fasád se statickým zabezpečením a dílčí obnovou interiéru. Průzkum hledal pozůstatky starších omítek a otvorů, nicméně v době průzkumu už byla většina fasád otlučena a dochované omítky pocházely nejspíše až z 20. stol. (VJ)

Mělník, čp. 779, ul. Bezručova, předměstská usedlost, fasády – Úkolem dílčího operativního průzkumu při obnově bylo upřesnit podobu a možnou barevnost pozdně klasicistní fasády tohoto rodného domu Viktora Dyka. (VJ)

Libice nad Cidlinou (okres Nymburk), fara čp. 1 (bývalý kostel Panny Marie) – zaměření současného stavu ve druhém stupni podrobnosti dle metodiky NPÚ: a – plán přízemí; b – plán sklepů; c – superpozice zaměření přízemí s historickým plánem kostela ze druhé poloviny 18. století (zaměření a kresba J. Veselý, 2021).

Lišno (okres Benešov), zámek – Průzkum v podkroví části východního křídla měl především vyhodnotit původnost renesanční štítové zdi, ale předmětem zájmu a dokumentace jsou i všechny nápisy a graffiti na stěnách. Může jít o malou a přitom opomíjenou a ohroženou kroniku stavebních zásahů a návrhů, byť zřejmě v převaze mladších (foto V. Jesenský).

Mladá Boleslav, čp. 32, dům na náměstí – Průzkum, který měl osvětlit původ a konstrukci silné příčky zatěžující níže položenou renesanční klenbu, si vyžádal odkrytí podlahy i většího zášypu. Předtím musel být ještě vložen ocelový průvlak se sloupky podpírajícími strop. V pozadí je vidět kamenná příčka uložená na prohýbajícím se původním dřevěném patním trámu, který byl ještě podepřen dvojicí průvlaků. Později byly dřevěné prvky navíc podezděny. Poznatky o původnosti barokní zdi, jejího dřevěného vynášecího roštu a mladších úpravách byly zásadní pro rozhodování o sanaci (foto V. Jesenský).

Mělník – Pšovka, čp. 1111, ul. Českolipská, bývalý augustiniánský klášter – Významný klášterní areál založený ve 13. stol. je dnes znám ve své pozdně barokně podobě. Adaptace konventu na domov pro seniory dospěla k obnově dvorních i vnějších fasád. To si vyžádalo několik místních průzkumů a dokumentací z lešení. Na dvorních fasádách byly nalezeny pozůstatky původních vysokých, snad ještě gotických arkád a také např. části pozdně barokních slepých arkád s barevnými paspartami ve 2. patře. Na vnějších průčelích byly omítky otlučány jen minimálně, a sondování bylo tudíž omezeno. I tak byla odhalena okenní pískovcová ostění s lištami, jejich původní červená barevnost nebo několik zazděných gotických otvorů s lomenými záklenky. (VJ)

Mělník-Pšovka, bývalý klášter augustiniánů – Lomený oblouk niky nalezený při průzkumu z lešení na jižním průčelí konventu náleží gotickému oknu patrně do kapitulní síně vedle jejího vystupujícího polygonálního závěru (nedochován). Pevnost omítek a především ohled na nenarušení jejich starších barokních vrstev byl důvodem jen velmi omezeného sondování (foto V. Jesenský).

Mělník – Pšovka, č. parc. 2437, ul. Českolipská, bývalý klášterní pivovar – Dvoukřídlý patrový objekt s mansardovou střechou byl barokním pivovarem vzniklým už v 17. stol., o století později dostavěným a následně upravovaným až po devastaci standardní SHP. V opakovaných průzkumech byl zkoumán pozdně barokní krov, sklepy i fasády, na kterých se dochovalo zajímavé barokní členění obnovené v 19. stol. na dvou průčelích v podobě replik. Celý objekt je přestavován pro účely domova pro seniory, přičemž dochází k rozsáhlým poškozením a likvidacím historických konstrukcí. To zvyšuje význam průzkumu a dokumentace, nicméně i tato činnost je majitelem zásadně omezována a ignorována. (VJ)

Mladá Boleslav, čp. 32, ul. Železná, obytný dům – Měšťanský dům s průčelím s loubím do náměstí má složitý gotický a renesanční vývoj a v současné době je kompletně obnovován pro bydlení. OPD se vedle prostor v přízemí a krovu (zachovalé dřevěné žlaby) soustředilo na prostory patra, zvláště dvorní trakt. Ten je totiž rozdělen poměrně silnou kamennou příčkou vystavěnou na rubu renesanční klenby přízemí za pomoci vynášecí trémové roštové konstrukce a podezdívání pod podlahou. Potřeba sanovat poklesávající konstrukci si vyžádala hloubkový průzkum, který měl upřesnit vznik a stavební vývoj barokní příčky, která měla být původně zcela vybourána. (VJ)

Nižbor (okres Beroun), čp. 260, zámek, interiér patra a podezdívka staršího plotu – Postupná obnova areálu nižborského hradu přestavěného na zámek dospěla až k úpravě interiéru patra u kostela, které bude zpřístupněno novou expozicí. Operativní průzkum doplňoval dílčí poznatky před restaurováním. Další objektem zájmu byla opěrná zídka jižně od zámku, určená jako původní podezdívka asi ještě klasicistního plotu. (VJ)

Nižbor (okres Beroun), čp. 25, ul. Školní, škola, bývalý pivovar – Mnoha etapový průzkum a dokumentace školy, původního pivovaru, pod zámkem byl dokončen několika šetřeními upřesňujícími možný stavební vývoj tohoto v jádru ještě renesančního objektu. Byly zpřesněny hypotézy o renesanční podobě sklepů i celého pivovaru v 18. a 19. stol. Nálezová zpráva obsahující také archivní rešerši A. Nachtmannové přispěla

k propagaci objektu zvláště místním správcem panem Peckou, který se zasloužil rovněž o zpřístupnění některých částí skle- pů. (VJ)

Nymburk, čp. 217, ul. Malé Valy, roubený obytný dům – V menším domu v městské památkové zóně byla na počátku zamýšlené obnovy odhalena téměř úplná roubená konstrukce stěn. Hloubkový průzkum následně odkryl řadu původních i upravených prvků a konstrukcí, včetně trámových stropů s horním záklopem. Pozdně klasicistní roubený dům není natolik mimořádný, ovšem v Nymburku se možné konstrukčně analogické stavby nedochovaly, nebo nejsou známy. Pozor- nost objektu z hlediska památkové péče byla věnována i proto, že stojí v pásmu již v minulosti odstraněné vnější středověké hradby. Bohužel značně havarijní stav konstrukcí vedl po zvá- žení ke smíření se s demolicí domku a jeho náhradou hmotou- vou replikou. (VJ)

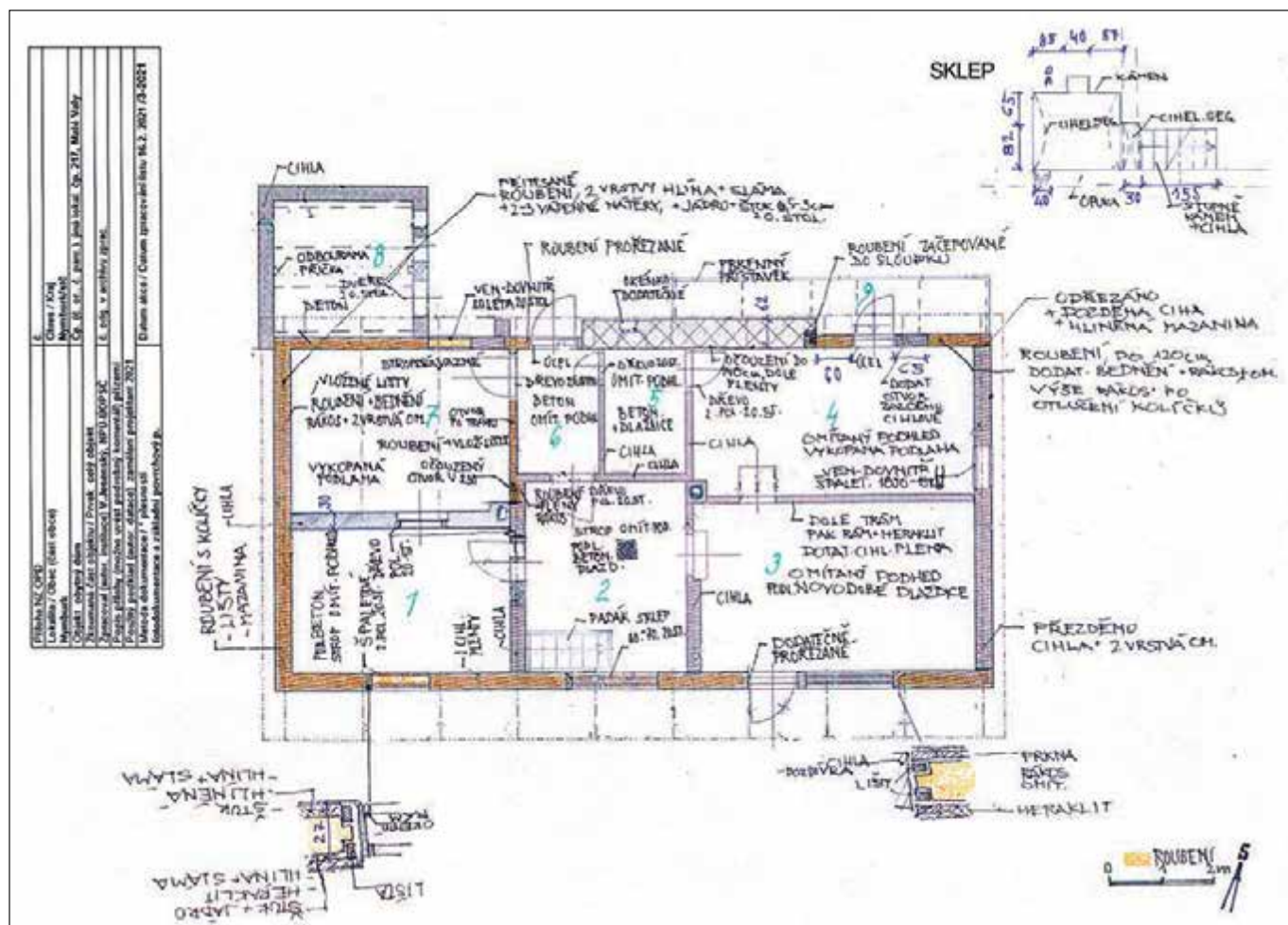
Okřesaneč (okres Kutná Hora), kostel sv. Bartoloměje – Sou- časně s doplňováním dokumentace movitých památek v kos- tele byl proveden operativní průzkum a dokumentace krovu nad presbytářem, zaměřen a fotograficky dokumentován, následně byl proveden odběr vzorků pro dendrochronolo- gickou analýzu. Podle jejich výsledků bylo dřevo pro výrobu obou krovů káceno v létě roku 1858. (JaVe)

Olbramovice (okres Benešov), kostel sv. Bartoloměje – Pro rozsáhlé poškození většiny prvků byla celá konstrukce věžní bání postupně demontována a převezena k opravě na dílnu.

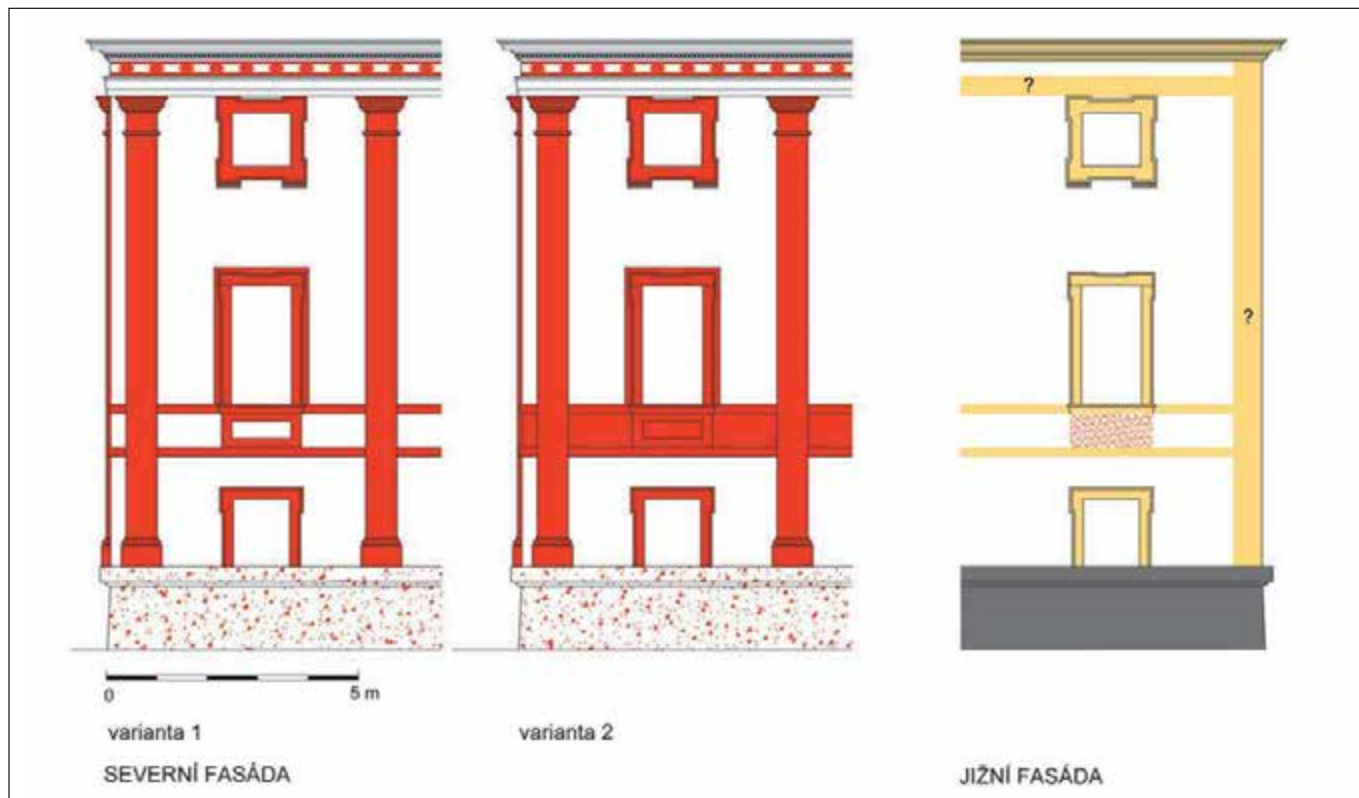
Operativní dokumentace spočívala ve fotografické a částečně též kresebné dokumentaci. Zaměřila se nejprve na dvě docho- vané vrstvy plechového pláště, následně na bednění z konce 19. století s dochovaným autentickým vročením a nakonec na vlastní krovovou konstrukci. (JaVe)

Nižbor (okres Benešov) škola, bývalý pivovar – OPD nemusí sloužit jen památkářům. Výsledkem vzájemně vstřícné spolu- práce, v tomto případě mezi památkářem – průzkumníkem a správcem objektu, může být např. i veřejná informační ta- ble o památce, publikace o ní i další péče o objekt. Ve všech těchto akcích se uplatní výsledky památkového průzkumu a dokumentace. Obecně jde o jeden z hlavních cílů památkové péče, vytváření pozitivního vztahu vlastníků, uživatelů i širo- ké veřejnosti k památkám (foto V. Jesenský).

Nymburk, ul. Malé Valy čp. 117 – V roubené konstrukci domu nejspíše z 1. pol. 19. stol. se dochovala celá řada původních prvků a detailů, které svědčí o vývoji domu a jsou podstatné i jako analogie pro další obdobné historické stavby nejen ve městě. Je třeba je zaznamenat v celku stavby, zvláště když její havarijní stav směřoval k demolicí (kresba V. Jesenský, 2021).

Osečany (okres Příbram), zámek čp. 1 – výsledky rozsáhlého průzkumu souvrství barevných nátěrů provedeného z lešení postupně na všech fasádách zámku byly využity také k ideální rekonstrukci prvotního barevného řešení. U staršího severního křídla byla rekonstruována též zaniklá část plastického členění (zaměření a kresba J. Veselý, 2021).

Osečany (okres Příbram), zámek čp. 1 – V rámci celkové opravy krovů a střechy zámku byly též postupně z lešení zpřístupněny všechny jeho fasády. Nejprve byla provedena dokumentace náleзовých situací odhalených stavbou v půdním prostoru. Následně byly postupně prováděny sondáže jednotlivých fasád, počínaje raně barokní severní fasádou severního křídla a konče západní fasádou obrácenou do údolí Mastníka. Všude byly nejprve provedeny sondy, které byly následně popsány a fotograficky dokumentovány. Sondy i nálezy byly zaneseny do překresleného staršího zaměření. Následně byl učiněn pokus o rekonstrukci prvotní barevnosti plastické fasády severního křídla. (JaVe)

Osov (okres Beroun), čp. 114 a 74, bývalá obytná budova u cukrovaru – Podlouhlá budova je pozoruhodným typologickým příkladem kombinace pavlačového činžovního domu 50. až 60. let 19. stol. s kanceláři, možná dílnami, sklady a kočárovny, nebo stájemi. Budova má navíc vaznicový krov, podporovaný příčnými pilířovými zdmi. Objekt byl součástí areálu cukrovaru, založeného Schwarzenbergem roku 1857. Areál je chráněn jako součást památkové krajinné zóny Osovsko. Samotné pozůstatky budov jsou ale ve značně devastovaném stavu. OPD byl podnícen stavebními zásahy při obnově a dokumentace bude pokračovat dalšími etapami zaměřenými i na ostatní stavby bývalého cukrovaru. (VJ)

Sedlčany (okres Příbram), kostel sv. Martina – V návaznosti na starší povrchový průzkum krovu nad lodí z roku 2001, byl proveden hloubkový průzkum všech krovových konstrukcí kostela. Byly zaměřeny krovky nad presbytářem, nad lodí a nad předsíní, přičemž dvěma posledně jmenovaným nejstarším krovům byla věnována největší pozornost. Podrobně analyzovány a dokumentovány byly stopy po zaniklých konstrukcích, ale i stopy po opracování na jednotlivých prvcích a tesařské značení. Podařilo se identifikovat otisky starších krovů ze

14. století nad lodí i nad presbytářem kostela a díky dendrochronologické analýze odebraných vzorků určit nejenom datum kácení dřeva pro výrobu krovů (krov nad lodí 1439–1441, nad předsíní 1602/1603, nad presbytářem 1797/98), ale též dřevěné konstrukce v gotické věži kostela (překlád okénka 2. patra 1280, ztužující věnec zdiva 1276–1291, rámová konstrukce pod někdejší zvonovou stolicí v 5. patře 1470–1484). (JaVe)

Starkoč (okres Nymburk), kostel Nanebevzetí Panny Marie, interiér – V rámci obnovy interiéru a plochého stropu s mohutným fabionem byl proveden OPD snažící se nalézt možné pozůstatky původních omítek a výmalb tohoto barokního kostela. Nalezeny byly ale jen minimální plochy barokních vrstev a zbytky možné šablonové dekorativní malby snad až z počátku 20. stol. (VJ)

Svatý Jan pod Skalou (okres Beroun), čp.18/1, bývalý benediktinský klášter, interiér bývalé kuchyně v přízemí – Dílčí stavební obnova dvou prostor v přízemí barokního kláštera (Národní kulturní památka), z nichž jedna sloužila zřejmě jako klášterní kuchyně, si vyžádal operativní dokumentaci odhaleného zdiva a starších omítek. Kromě zazděných průchoďů, nik, komínů kanálů byly dokumentovány i menší plochy původních barokních omítek a na mladších vrstvách zbytky dekorativních maleb do šablon, asi secesních. (VJ)

Tetín (okres Beroun), kostel sv. Kateřiny – Jako podklad pro odborné vyjádření k záměru opravy střech byl proveden podrobný průzkum krovů nad lodí i nad presbytářem kostela. Následně byly oba krovky zaměřeny, byla provedena podrobná fotografická dokumentace a byly odebrány vzorky pro dendrochronologickou analýzu. Ta doložila datum kácení dřeva pro oba krovky v letech 1851 až 1853. (JaVe)

Seznam archivních rešerší v roce 2021

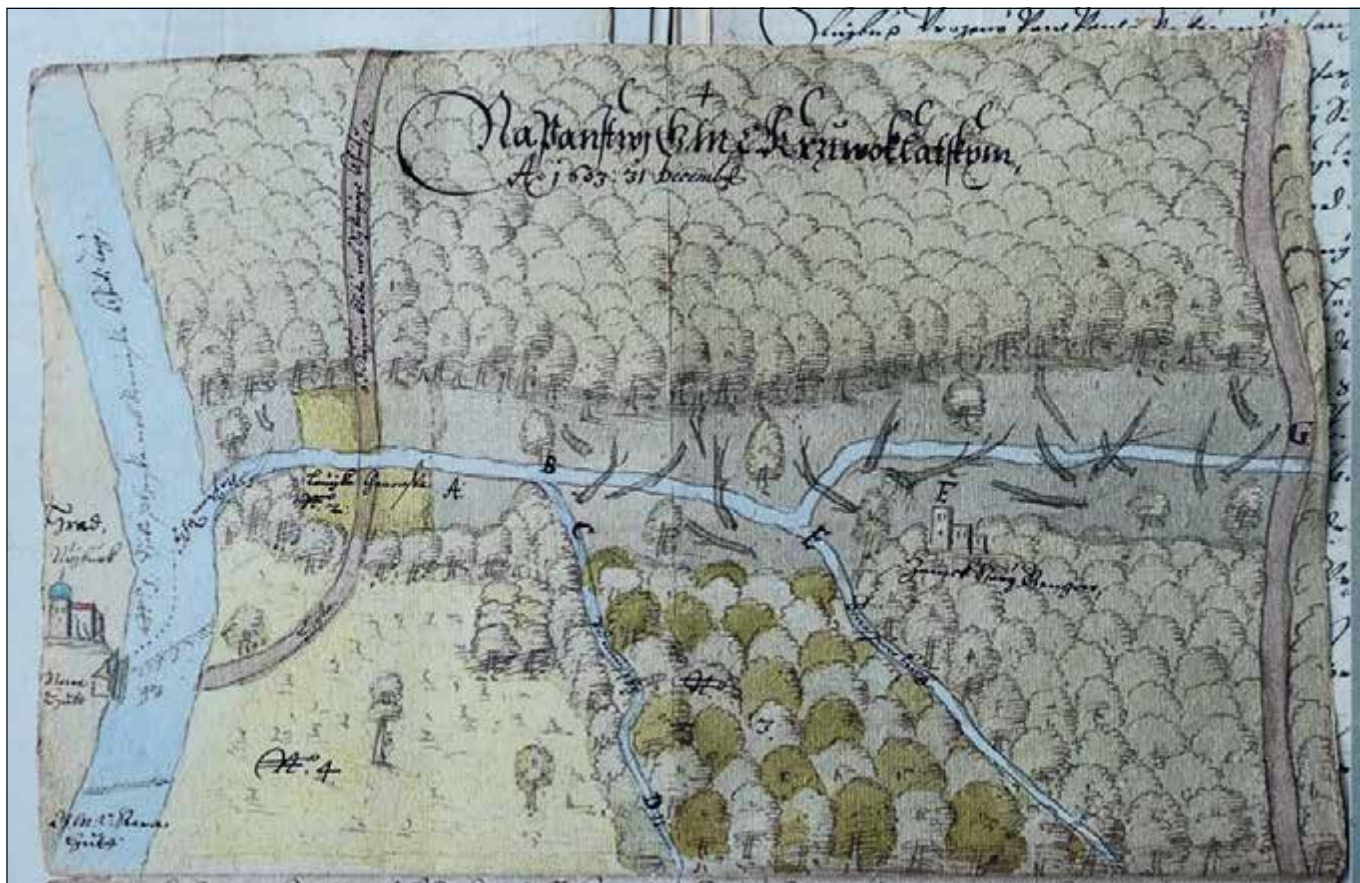
Kněževs (okres Rakovník), rychta a hostinec čp. 102 – O fungování vesnických rychet jako institucí i jako usedlostí toho stále ještě mnoho nevíme. Zpravidla je drželi potomci lokátora, kteří kromě soudní pravomoci nad venkovským obyvatelstvem byli osvobozeni od placení poplatků do panského důchodu. Nezřídka provozovali i další živnost jako byl masný krám, lázeň, nebo – jako tomu bylo v případě Kněževsi – hostinec. Také zájezdní hostince jsou nepříliš dobře prozkoumaným tématem, přestože se jich hlavně na obchodních trasách nacházelo značné množství. Od vesnických krčem se lišily hlavně větší kapacitou pro ustájení koní a od novověku i pokoji pro hosty. V případě Kněževsi se zachovaly zajímavé prameny, které provoz obou institucí osvětlují. Kromě písemných pramenů uchovaných a veřejně dostupných v archivech se autorce podařilo výjimečnou shodou náhod získat rodinnou kroniku majitele zmíněného domu z přelomu 19. a 20. století, která umožňuje nahlédnout do každodenního života místních obyvatel. (AN)

Libice (okres Nymburk), fara – Jedná se o velmi zajímavý příklad nakládání s církevními stavbami v průběhu 18. století. Libická římskokatolická fara totiž vznikla v 90. letech 18. století přestavbou nevyužívaného kostela Matky Boží. Ten byl sice nedlouho před tím poměrně nákladně přestavěn, náboženská komise, jejímž úkolem bylo v 80. letech 18. století vytipovat nadbytečné církevní stavby, však rozhodla o jeho přespočetnosti. Naproti tomu faru Libice naléhavě potřebovala, neboť místní farář byl nucen bydlet v nedůstojných podmínkách u místních sedláků. Neobvyklý případ přestavby kostela na faru máme poměrně dobře zdokumentovanou díky zachovaných stavebním účtům. (AN)

Nižbor (okres Beroun), pivovar a škola, čp. 25 – Pivovar v Nižboru vznikl na počátku 16. století jako malý provoz zásobující místní železnou huť a několik blízkých vesnic. Přestože byl v průběhu novověku několikrát modernizován, v 19. století již nemohl konkurovat velkým pivovarům na křivoklátském panství, kam také patřil. Když pak v 80. letech 19. století hledala rozrůstající se obec Nová Huť (dnes součást Nižboru) objekt vhodný pro umístění školy, nabídla jí správa křivoklátského panství právě nepotřebnou budovu pivovaru. Následně došlo k přestavbě, která je archivními materiály velmi dobře zdokumentovaná. Zatímco první patro budovy bylo adaptováno pro potřeby školy, přízemí, resp. sklepy zůstaly alespoň částečně v původním stavu. (AN)

Kněževs (okres Rakovník), hostinec, počátek 20. století (foto ze soukromé sbírky).

Mapa nižborského panství s nejstarším vyobrazením železné huti s pivovarem pod zámekem, rok 1602 (Národní archiv, fond Stará manipulace, sig. S 258/17, kart. 2335).

Úvodní strana Pozemkové knihy obděnické rychty na panství Vysoký Chlumec se zápisem z roku 1706 (Státní oblastní archiv Litoměřice, fond Velkostatek Vysoký Chlumec, inv. č. 450, sig. OS Sedlčany 108, s. 5).

Nymburk, pozůstatky úřednické a dělnické kolonie Severo-západní dráhy – V tomto případě byl dokumentován pouze vznik dělnické a úřednické kolonie, nikoliv její další osudy. Kolonie byla vybudována v 70. letech 19. století a zahrnovala nejen obytné domy, ale také restauraci a obchod. Součástí projektu byly i okolní komunikace včetně několika můstků přes příkopy. Zachovaná dokumentace obsahuje plány, úřední korespondenci, zápisy o kolaudačních řízeních a účetní materiál, ale také pravidla o užívání jednotlivých budov. Ta zabíhají do velkých podrobností, takže se dozvíme nejen, za jakých pod-

mínek se pronajímaly jednotlivé byty, či jaký řád platil pro provozování restaurace, ale dokonce i jaké zboží měl povinnost mít na skladě nájemce obchodu. Spis je tak zajímavým pramenem jak pro dějiny výstavby této konkrétní památky, tak i pro dějiny každodennosti pracujících vrstev v 19. století. (AN)

Sedlčansko (okres Příbram), soubor lidové architektury: Nechvalice čp. 7, 15; Chválov čp. 10; Obděnice čp. 4, 5, 18, 19, 20; Mokřany čp. 1, 2; Bratřejov čp. 7, 8 – Zkoumání lidové architektury z hlediska archivního s sebou nese určitá specifika. Málo kdy k nim lze nalézt něco více, než jen údaje o změně majitelů a jejich nejzásadnějších životních okamžicích (vstup do manželství, převzetí otcovského majetku, odchod na odpočinek a úmrtí). O vybavení samotných vesnických domů se dozvídáme jen výjimečně. O to vzácnější je případ zmíněných usedlostí, které se nacházely na panství Vysoký Chlumec. Díky jeho výjimečně dobře zachovanému archivu se dozvídáme více nejen o majitelích jednotlivých statků a jejich rodinných příslušnících, ale také o vybavení usedlostí. Obytný prostor většinou pozůstával pouze ze světnice a nevytápěné komory sloužící dílem ke spaní, dílem k uskladnění nejrůznějších potřeb a potravin. Výjimečně mohlo být komor i několik. Zařízení obytných prostor bylo velmi prosté: postel, stůl, truhla a misník. Od 19. století se začínají objevovat i almáry. Neměně jednoduché bylo i hospodářské zařízení: vůz, pluh, brány a několik kusů nářadí muselo zcela stačit. I velcí sedláci chovali pouze pár kusů dobytka, koně se objevují jen v popisech opravdu bohatých usedlostí. (AN)

Ing. arch. Vít Jesenský (VJ);

PhDr. Alena Nachtmannová, Ph.D. (AN);

Ing. arch. Jan Veselý (JaVe).

ODDĚLENÍ DOKUMENTAČNÍCH FONDŮ A KNIHOVNY

Archiv stavebně historických průzkumů, plánů, restaurátorských zpráv a další odborné dokumentace

Vedle běžné agendy pokračoval digitální zápis archivní dokumentace v evidenčním systému Tritius. Za rok 2021 bylo evidováno 399 přírůstků (viz příloha Zpracované přírůstky archivu za rok 2021), archiv navštívilo 107 badatelů. Celkový počet půjčených dokumentací – 347 (badatelé 205, zaměstnanci NPÚ 142). Ve spolupráci se správcem digitální fototéky ÚOP STČ probíhá dlouhodobá archivace datových nosičů uložených jako přílohy k archivní dokumentaci. Data z CD a DVD jsou ukládána na datovém úložišti NAS, kde jsou uspořádána dle lokalizací (okres, lokalita, signatura) a následně zpřístupněna zaměstnancům ÚOP po místní síti. V průběhu roku 2021 bylo archivováno 11 položek průzkumů a 92 restaurátorských zpráv.

V další etapě budou archivovány zbývající restaurátorské zprávy, plánová dokumentace a nálezové zprávy OPD.

Olga Geislerová

Fotoarchiv

V průběhu roku 2021 zajišťovalo pracoviště všechny své standardní činnosti, mezi nimiž převažují dvě oblasti.

První z nich jsou služby pro odborné pracovníky a badatele, ať už z řad pracovníků ÚOP SČ, nebo externích zájemců. Po-

četně vyjádřeno, bylo během roku zpracováno 84 takovýchto dotazů, vyhledávání, badatelských návštěv apod., a to k celkem 95 památkám a objektům. Digitalizováno a zpracováno bylo v roce 2021 celkem 531 vybraných snímků.

Druhou oblastí je průběžná editace dat v elektronickém evidenčním systému Tritius, v němž bylo za tento rok editováno celkem 167 záznamů.

Roman Juráček

Knihovna

V roce 2021 knihovna zajišťovala standardní služby odborné knihovny pro své uživatele a badatele. Na nákup knih a periodik bylo knihovnou vynaloženo z rozpočtu 11 119 Kč. Bylo zkatalogizováno 75 knihovních jednotek monografií a 18 periodik. Další tituly byly získány prostřednictvím grantů a výměn mezi odbornými institucemi. Publikace získané koncem roku budou zpracovávány v roce 2022.

Knihovna využívá meziknihovní výpůjční službu v České republice (MVS) i ze zahraničí (MMVS), v roce 2021 byly odbaveny 3 žádosti o spolupráci od jiných knihoven a realizovány 4 vlastní žádosti o MMVS. Během roku 2021 proběhlo v knihovně 113 návštěv čtenářů a badatelů, během nichž bylo realizováno celkem 198 absenčních a 42 prezenčních výpůjček.

Významnou změnou bylo pořízení 5 ks nových knihovních regálů, což vyřešilo docházející úložné kapacity a umožnilo provozně vhodnější uspořádání fondu.

Roman Juráček

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2021 – RESTAURÁTORSKÉ ZPRÁVY

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Bakov nad Jizerou	Mladá Boleslav	sloup se sousoším, Mírové náměstí	6131	sloup se sousoším Nejsvětější Trojice	P. Gläser	2018	rest. průzkum a záměr, 17 foto	
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	radnice	6130	dubové vychodové dveře	A. Šustr	2020	rest. zpráva, 62 foto	
Benátky nad Jizerou	Mladá Boleslav	areál zámku – terasová zeď	6197	soubor šesti karikatur ženské a mužské podoby uložených v konině (trpasličí)	M. Pokorný	2008–2009	rest. průzkum, 50 foto a rest. zpráva, 32 foto	CD
Benešov	Benešov	nový židovský hřbitov	6157	17 náhrobků	P. Škarvan	2020	rest. zpráva, 34 foto	CD
Bošín	Nymburk	evangelický kostel – věž	6132	hodinový věžní stroj	J. Marek	2020	rest. zpráva, 50 foto	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	dům čp. 191, Pod Hrádkem, východní šítová stěna	6171	freska – malba se sv. Václavem a sv. Ludmilou	L. Gurecká	2020	rest. zpráva, 46 foto	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	židovský hřbitov, Kostecká ulice	6189	obnova náhrobků, 12 ks	P. Škarvan	2021	rest. zpráva, 24 foto	CD
Brandýs nad Labem	Praha-východ	židovský hřbitov, Kostecká ulice	6198	vztýčování náhrobků	M. Šturm	2006	rest. zpráva, 17 foto	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	zámek – severní křídlo, kaple a Rytířský sál	6199	historické omítky a malířská výzdoba	P. Kadlec, V. Potůček, D. Domanja	2021	rest. zpráva, 126 foto	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	zámek – jihozápadní schodiště	6213	historické omítky a malířská výzdoba	P. Kadlec	2017	orientační rest. průzkum a předběžný rest. záměr, 98 foto	
Březnice	Příbram	kostel sv. Františka Xaverského a sv. Ignáce	6158	obraz sv. Víta s ozdobným rámem	L. Helfertová, P. Hanč	2019–2020	rest. zpráva, 28 foto	
Březno	Mladá Boleslav	sedm suprafenester	6133	zámek	J. Živný	2009	rest. průzkum, 75 foto	CD
Čáslav	Kutná Hora	kostel sv. Petra a Pavla, Kostelní náměstí	6134	západní průčelí	J. Pospíšil	2020	rest. zpráva, 116 foto	CD
Čáslav	Kutná Hora	pomník v parcíku, nám. Jana Žižky z Trocnova	6135	pomník Jana Žižky z Trocnova	J. Pospíšil	2020	rest. zpráva, 67 foto	CD
Český Brod	Kolín	kostel sv. Gotharda	6136	dveře bočního vstupu	D. Ebel	2017	rest. zpráva, 33 foto	
Dolín	Kladno	kostel sv. Šimona a Judy	6113	mozaiková výzdoba v tympanonu portálu kostela – II. etapa	M. Kracík Štorkánová	2020	rest. zpráva, 89 foto	
Dřevčice	Praha-východ	výklenková kaple	6233	socha sv. Jana Nepomuckého	D. Talavera	2021	rest. zpráva, 22 foto	
Háječek u Červeného Újezdu	Praha-západ	františkánský klášter čp. 43	6118	malovaná barokní skříň	M. Šelemba, V. Potůček	2020	rest. zpráva, 45 foto	CD
Háječek u Červeného Újezdu	Praha-západ	františkánský klášter čp. 43	6177	movitosti identifikované jako původní součást mobiliáře Hájeckého kláštera, které dosud nejsou v majetku Provicie bratří františkánů	-	2018	soupis – 62 stran, obr.	
Horní Vídím	Mělník	kostel sv. Martina	6224	kamenná nápisová deska na průčelí kostela	T. Korbelová	2021	rest. zpráva, 17 foto	CD

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Horní Vidím	Mělník	u kostela sv. Martina	6234	kamenný pomník obětem I. světové války	P. Korbel	2021	rest. zpráva, 16 foto	CD
Choroušice	Mělník	výklenková kaple	6225	dvouramenný kovový kříž	D. Císařovský, L. Štefanková E. Kolmanová	2021	rest. zpráva, 13 foto	
Choťovice	Kolín	kostel Narození Panny Marie	6235	hlavní oltář, 1. etapa		2021	díčí rest. zpráva, 143 foto	
Chroustov	Nymburk	kostel Nanebevzeří Panny Marie	6193	vitráž okna na kůru a v lodi – 3. etapa	P. Coufal	2021	rest. zpráva, 22 foto	
Jakub	Kutná Hora	kostel sv. Jakuba	6122	dlažba	S. Dokoupilová	2020	rest. zpráva, 112 foto	CD
Karlštejn	Beroun	hrad	6178	15 ks deskových obrazů Mistra Theodorika KA 3127, 3672, 3674, 3675, 3681, 3684, 3697, 3698, 3702, 3703, 3722, 3730, 3737, 3743, 3747	-	-	31 foto	
Klášteřínská Skalice	Kolín	na svahu u cesty k Bošicím	6115	socha sv. Anny	J. Plachý	2012	rest. průzkum a záměr, 10 foto, rest. zpráva, 35 foto	CD
Klášteřínská Skalice	Kolín	u cesty k Bošicím	6137	socha sv. Jana Nepomuckého	J. Plachý	2018	rest. zpráva, 47 foto	CD
Klášteřínská Skalice	Kolín	na skále u úvozové cesty	6228	socha sv. Prokopa na podstavci	J. Plachý	2021	rest. zpráva, 52 foto	CD
Kluky	Kutná Hora	areál kostela sv. Jana Křtitele	6138	soubor soch sv. Jan Nepomucký a sv. Florián před ohradní zdí kostela	J. Pospíšil	2020	rest. zpráva, 77 foto	CD
Kněžves	Rakovník	hřbitovní kostel	6168	hlavní oltář	M. Slavík	2020	rest. zpráva, 16 foto	
Kolín	Kolín	kostel sv. Bartoloměje – zvonice	6184	předměty pro expozici chrámového pokladu – 20 ks památek a etuji – kalichy, ciborium, monstrance, relikviáře, mešní konvíčky	N. Rtegel	2018–2020	rest. záměry a rest. zprávy, 198 foto	CD
Kolín	Kolín	starý židovský hřbitov	6190	restaurování náhrobků, 31 ks	L. Špatenka	2021	rest. zpráva, 155 foto	CD
Kolín	Kolín	nový židovský hřbitov	6196	památník obětem holokaustu	P. Škarvan	2021	rest. zpráva, 24 foto	CD
Kolín	Kolín	areál kostela sv. Bartoloměje	6200	výzdoba kostnice	T. Král, Pímerová, B. Hlívka	2016, 2018	rest. záměr, 58 foto + dodatek, 4 foto	
Kolín	Kolín	kostel sv. Bartoloměje – zvonice	6220	předměty pro expozici chrámového pokladu – 20 ks památek a etuji – kalichy, ciborium, monstrance, relikviáře, mešní konvíčky	R. Ritschel, D. Ritschel	2017	rest. průzkum a záměr, 381 foto	
Kolín	Kolín	kostel sv. Bartoloměje – zvonice a kostnice	6221	malířská výzdoba	J. Musilová, M. Scheib	2016	informativní rest. průzkum, 26 foto	
Kolín	Kolín	kostel sv. Bartoloměje – kostnice	6222	kamenné prvky – ostění vchodu se stupni, nápisová deska	J. Plachý	2016	rest. průzkum a záměr, 23 foto	
Kolín	Kolín	kostel sv. Bartoloměje – kostnice	6223	oltář „Ukřižování“ – kříž s korpusem Ježíše Krista, Panna Marie, sv. Jan Evangelista, oltářní menza	A. Krahulíková	2016	rest. průzkum a záměr, 66 foto	
Konopiště	Benešov	zámek	6232	umělecká díla s ikonografickým námětem sv. Jirí ze sbírky arcivévodů Františka Ferdinanda d'Este, 360 ks (svazky č. 1–9)	R. Klouza, H. Joža, M. Velišek	1997–1998	rest. zpráva, 571 foto dokumentace	
Kosmonosy	Mladá Boleslav	dvě výklenkové kapličky	6159	figurální malby sv. Františka Xaverského a sv. Heleny	P. Novák	2018	rest. průzkum a záměr, 14 foto	
Kosmonosy	Malá Boleslav	kostel Povýšení sv. Kříže	6201	socha anděla z výzdoby varhan (křídla anděla, hudební nástroje anděla – housle, smyčec, harfa, trumpety	J. Měšťan	2009	rest. zpráva, 37 foto	
Kosmonosy	Mladá Boleslav	bývalý špitál, Boleslavská čp. 142	6202	omítkové a barevné vrstvy – místnost 1. NP	M. Fořtíková	2018	rest. průzkum, 19 foto	

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Kosmonosy	Mladá Boleslav	býv. klášter Piaristů – pavilon „S“ – psychiatrická nemocnice	6230	stratigrafický průzkum barevných vrstev a omítek vertikálních konstrukcí a kleneb prostoru jižního, východního a severní křídla I. NP kvadratury kláštera	Z. Šmahel, M. Kostlán	2018	rest. průzkum, 33 foto	
Kostelec nad Černými lesy	Kolín	zámek	6179	balustráda	S. Munzarová	2009	zpráva, 34 foto	
Kostelec nad Labem	Mělník	židovský hřbitov	6191	vztyčování a restaurování náhrobků, 20 ks	P. Škarvan	2021	rest. zpráva, 40 foto	CD
Kostelní Lhota	Nymburk	areál kostela Nanebevzetí Panny Marie – ohradní zeď zrušeného hřbitova	6140	kamenné prvky, 6 dílů – „obelisky“, „portál“, „relief s lebkou“, „náhrobek“	J. Hendrych, R. Jacko	2020	rest. zpráva, 26 foto	
Kralupy nad Vltavou	Mělník	kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava – presbytář	6236	kamenný sokl – IV. etapa	P. Kytka	2021	závěrečná rest. zpráva, 22 foto	
Křivoklát	Rakovník	hrad	6231	konzervace zbrani Fürstenberské sbírky – palné zbraně (brokovnice a kulovnice), chladné zbraně (halapartny), orientální kopí a popravčí meč – 44 ks	M. Pertl	1971	rest. zpráva, 180 ks fotodokumentace	
Kutná Hora	Kutná Hora	morový sloup – jihu západní nároží, Šultysova ulice	6141	relief sv. Rozálie a socha levého havíře	J. Doubal, R. Kolář, V. Douša	2014–2015	rest. zpráva, 74 foto	CD
Kutná Hora	Kutná Hora	klášter sv. Vorskily	6142	fresková výmalba na klenbě schodiště a lucerny v interiéru kláštera	R. Ševčík, M. Martan, O. Špás	2020	rest. zpráva, 78 foto	CD
Kutná Hora	Kutná Hora	parapetní zeď před jezuitskou kolejí	6214	sousoší sv. Jana Nepomuckého, sv. Barbory, sv. Ferdinanda Kastilského, sv. Isidora a tři vázy č. 1, 2, 3 – I. etapa	M. Kulhánek	2017	rest. zpráva, 71 foto	CD
Kutná Hora	Kutná Hora	parapetní zeď před jezuitskou kolejí	6215	sousoší sv. Josefa Pěstouna, sv. Václava, sv. Františka Xaverského a 2 vázy č. 4 a 5 – II. etapa	M. Kulhánek	2018	rest. zpráva, 62 foto	
Kutná Hora – Sedlec	Kutná Hora	kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele	6143	rám obrazu „Založení sedleckého kláštera“	P. Ševčíková, R. Ševčík	2020	rest. zpráva, 16 foto	
Lány	Kladno	zámek – kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš	6164	hlavní oltář	Kateřina Čiháková – Myšková	2019–2020	rest. zpráva, 266 foto	
Lány	Kladno	zámek – kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš	6165	dva boční oltáře – sv. Rodiny a sv. Norberta	Kateřina Čiháková – Myšková	2019–2020	rest. zprávy, 242 foto	
Lány	Kladno	zámek – kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš	6166	kazatelna a boční oltář s Božím hrobem	Kateřina Čiháková – Myšková	2019–2021	rest. zprávy, 236 foto	
Lány	Kladno	zámek – kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš	6167	oltářní mřížka	R. Levinská	2021	rest. zpráva, 41 foto	
Liteň	Beroun	židovský hřbitov	6159	16 náhrobků	P. Škarvan	2020	rest. zpráva, 32 foto	CD
Lobkovice	Mělník	areál kostela Nanebevzetí Panny Marie	6114	hrobka Františka Palackého	T. Korbelová, H. Nováková	2020	rest. zpráva, 122 foto	CD
Lobkovice	Mělník	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6186	kamenný portál hlavních vchodů do kostela	T. Korbelová, P. Korbel	2021	rest. zpráva, 46 foto	CD
Lubná	Rakovník	kostel sv. Jirí	6169	kamenná malovaná mensa hlavního oltáře	L. Janečková Matějková	2019	rest. zpráva, 32 foto	
Luštěnice	Mladá Boleslav	zámek – Boleslavská čp. 6	6203	nástěnné malby	M. Koželuh	2018	rest. průzkum a zaměr, 10 foto	
Lysá nas Labem	Nymburk	na prostranství zvaném Na Františku	6144	socha Stigmatizace sv. Františka Serafinského	V. Adamec	2020	rest. zpráva, 18 foto	

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Malesov	Kutná Hora	trojice soch světců v ohradní zdi čp. 5, Žižkovo náměstí	6145	sousouší sv. Antonína Paduánského, sv. Floriána a sv. Jana Nepomuckého	J. Důbal, R. Kolář	2020	rest. zpráva, 73 foto	
Medonosy	Mělník	kostel sv. Jakuba Staršího	6119	hlavní oltář	K. Bůzková	2020	rest. zpráva, 25 foto	CD
Mělník	Mělník	socha sv. Jana Nepomuckého – podstavec	6185	– římsa	T. Korbelová	2021	rest. zpráva, 14 foto	CD
Měšice	Praha-východ	zámecký park	6117	socha Atlanta ze souboru 4 soch	J. Faltus	2020	rest. zpráva, 36 ks foto	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	zámek, V Lipách 148	6146	portrét Arnošta Josefa, Ferdinanda Arnošta, Jana Bedřicha, Arnošta Josefa a Kristiána z Valdštejna	K. Artouni	2020	rest. zpráva, 127 foto	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	zámek, V Lipách 148	6147	portrét neznámého muže, Michal Kaunic?	K. Artouni	2020	rest. zpráva, 47 foto	
Nespeř u Vlašimi	Beněšov	tvrz	6229	fasáda	M. Kadavý?	2000?	rest. zpráva, 34 foto	
Nové Dvory	Kutná Hora	areál kostela sv. Anny – brána	6204	socha sv. Zachariáše	V. Míča, O. Marcín	2020	rest. zpráva, 38 foto	
Nové Dvory	Kutná Hora	areál kostela sv. Anny – boční oltář	6205	závěsný obraz se sv. Janem Nepomuckým	J. Hamsík, J. Krejča	2020–2021	rest. zpráva, 45 foto	
Nové Dvory	Kutná Hora	areál kostela sv. Anny – boční oltář	6206	závěsný obraz „Všech svatých“	J. Hamsík, J. Krejča	2020–2021	rest. zpráva, 42 foto	CD
Nové Dvory	Kutná Hora	kostel sv. Anny – interier	6216	štuková a fresková výzdoba kupole – čtyři oválné medailony s výjevem evangelistů, čtyři medailony s výjevem krajin, dva medailony s malovanými hlavickami putí	O. Sklenář, R. Ševčík, O. Špás	2017	rest. zpráva, 103 foto	
Nové Dvory	Kutná Hora	kostel sv. Anny – interier	6217	štuková a fresková výzdoba omítek a hlavní římsy – fresky ve třech polích – kartuše s freskou	O. Sklenář, R. Ševčík, O. Špás	2018	rest. zpráva, 75 foto	
Nové Dvory	Kutná Hora	kostel sv. Anny – interier	6218	štuková a fresková výzdoba – malířská výzdoba ve třech štukových rámech, malba erbu na stropě varhanní kručky, malby konsekrčních křížů, malba na stěnách presbytáře	O. Sklenář, R. Ševčík, O. Špás, M. Martan	2019	rest. zpráva, 70 foto	CD
Nové Dvory	Kutná Hora	kostel sv. Anny – interier	6219	štuková a fresková výzdoba – reliéfy rozvilin, festonů, girland, kartuší, postavy andělů, 4 niky s postavami světců	O. Sklenář, R. Ševčík, O. Špás	2019	rest. zpráva, 109 foto	CD
Nymburk	Nymburk	areál Starého děkanství	6207	pilíř se sochami P. Marie, sv. Floriána a Jana Křtitele, náhrobek rodiny Koničkových, náhrobek se sochou truchličho anděla u stromu nástěnná malba tři místnosti	J. Vích	2018	rest. zpráva, 36 foto	
Olešná	Rakovník	zámek čp. 1, 1. patro	6160		Z. Wichterlová, J. Mathes	2018	rest. průzkum, 51 foto	
Osečany	Příbram	zámek, místnost D/IV.3/ 2. patro nad kaplí	6161	dekorativní šablonové výzdoby stěn	A. Souček, M. Scheib	2019	rest. zpráva, 33 foto	
Panenské Břežany	Praha-východ	areál Horního zámku	6187	klasicistní křížek	N. Jindřichová	2021	rest. zpráva, 31 foto	
Poděbrady	Nymburk	kostel Povýšení sv. Kříže	6172	kamenná ostění oken – č. 19, 20, 21	Z. Šmahel	2020	rest. zpráva, 37 foto	
Poděbrady	Nymburk	kostel Povýšení sv. Kříže	6188	vitráže oken č. 19, 20 a 21	J. Skuhravý	2020	rest. zpráva, 58 foto	
Podolanka	Praha-východ	vstupní brána bývalé zemědělské usedlosti čp. 11	6126	sgrafitová fasáda	L. Hřinda, J. Kudrna, P. Šimánek, J. Mathes, V. Galistl, V. Fogel, P. Merta	2018–2020	rest. zpráva, 104 foto	2x
Příčovy	Příbram	zámek	6170	3 ks mříží z oken zámku	K. Plíšková	2019	rest. zpráva, 32 foto	
Přistoupim	Kolín	židovský hřbitov	6192	vztýčování a restaurování náhrobků, 26 ks	P. Škarvan	2021	rest. zpráva, 52 foto	CD
Rakovník	Rakovník	kostel sv. Bartoloměje	6162	cinová křtitelnice	M. Zdeněk	2020	rest. zpráva, 61 foto	CD

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Sedlec u Kutné Hory	Kutná Hora	hrbitovní kostel Všech svatých s kostnicí, dolní kaple	6212	závěsná výzdoba z kosterních pozůstatků – část závěsné výzdoby, lineární ověs „CH“	T. Král	2017	rest. zpráva, 12 foto	CD
Slaný	Kladno	bývalý Okresní dům – hlavní sál	6127	vitráže s dřevěnými rámy	P. Zajác, M. Brož	2019–2020	rest. zpráva, 57 foto	
Slušovice	Praha-východ	kostel sv. Jakuba Většího	6194	výmalba lodi kostela	M. Sedlecká Rečová	2019	11 ks foto	
Slušovice	Praha-východ	kostel sv. Jakuba Většího	6195	výmalba presbyteria	M. Sedlecká Rečová	2020	rest. zpráva, 83 foto	
Smečno	Kladno	zámecký areál, jihozápadní část parku	6128	kovaná mříž – brána	J. Kovářik, V. Mímařík	2020	rest. zpráva, 83 foto	
Smečno	Kladno	zámeček – kaple sv. Anny	6175	trojice obloukových oken osazených vitrážemi	M. Augustin, D. Voláková	2019–2020	rest. zpráva, 118 foto	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6123	interiér	T. Berger, J. Michálková, P. Štírbek, T. Záhoř, K. Hluboček	2015–2016	rest. průzkum a rest. záměr, 52 l., obr., doplněk 11 l., obr.	
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6124	štuková a malířská výzdoba v ambitech	P. Kadlec, V. Potůček, D. Domanja	2015	předběžný orientační rest. průzkum, 80 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6125	dveře 5/T jihozápadní schodiště, 4 ks skříni a polychromovaná dvířka v sakristii	T. Sochor	2019	rest. zpráva, 7 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6148	vitráže oken v dřevěných rámech	Z. Henrych	2020	rest. zpráva, 18 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6149	vitráže oken v kovových rámech	Z. Henrych	2020	rest. zpráva, 36 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6150	vitřaž okna na kůru	Z. Henrych	2020	rest. zpráva, 4 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6151	vitřaž zakrytého okna v presbytáři	Z. Henrych	2020	rest. zpráva, 16 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6152	dřevěná okna v obvodovém plášti	T. Sochor	2021	rest. zpráva, 7 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6153	kazetové dveře z kůru kostela	L. Gurecká	2021	rest. zpráva, 12 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6154	kované prvky – mříže, okenice, bronzové nápisové desky	O. Šimek	2020–2021	rest. záměr, rest. zpráva, 43 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel sv. Václava	6155	kované prvky – kovaný kříž, štít průčelí	O. Šimek	2021	rest. zpráva, 2 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel Nanebevzetí Panny Marie	6156	oltář sv. Jana Nepomuckého (figurální výzdoba)	D. Blahout	2019	rest. zpráva, 39 foto	CD
Stará Boleslav	Praha-východ	kostel Nanebevzetí Panny Marie, Slavatovská kaple	6209	obraz sv. Dominika z oltáře sv. Dominika	M. Slavík	2021	rest. zpráva, 8 foto	
Svatý Mikuláš	Kutná Hora	Svatomikulášská brána čp. 51	6120	kamenné části	D. Hvězda, P. Mrověc	2020	zpráva o řemeslné opravě, 48 foto	
Svatý Mikuláš	Kutná Hora	Svatomikulášská brána čp. 51	6121	dvě plotová pole, vějíře	J. Kolářný	2020	zpráva o řemeslné opravě, 25 foto	
Štěchovice – Třebenice	Praha-západ	na skále pod hrází Slapské přehrady	6226	Ferdinandův sloup	J. Kašpar, J. Kašpar ml.	2021	rest. zpráva, 24 foto	
Štěchovice – Třebenice	Praha-západ	pod hrází Slapské přehrady	6227	socha sv. Jana Nepomuckého	J. Kašpar, J. Kašpar ml.	2021	rest. zpráva, 32 foto	
Tetín	Beroun	kostel sv. Kateřiny Alexandrijské – v níže stěny kostela	6163	socha sv. Ludmily – oprava draperie	P. Vitvar	2020	rest. zpráva, 15 foto	
Týnec nad Labem	Kolín	areál kostela sv. Jana Křtitele	6237	socha sv. Jana Křtitele	K. Čiháková Mýšková	2020	rest. zpráva, 92 foto	

obec	okres	objekt, umístění	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace	CD
Týnec nad Labem	Kolín	fasáda domu čp. 87, Komenského náměstí	6238	socha průmyslové práce, práce zemědělské a busta Aloise Rašina	K. Čiháková Mýšková	2020	rest. zpráva, 41 foto	
Veltrusy	Mělník	zámek	6116	mušlové sály	-	-	38 foto	
Veltrusy	Mělník	zámek	6173	obrazový rám skupinového portrétu rodu Chotků	N. Březinová	2020	rest. zpráva, 10 foto	
Veltrusy	Mělník	zámek	6174	tři obrazové rámy z obrazů Portrét Marie Terezie, Portrét Františka I. Štěpána Lotrinského a skupinový portrét jejich dětí	Z. Koušek	2020	rest. zpráva, 18 foto	
Veltrusy	Mělník	zámek	6180	intarzovaný nábytek – konzolový stůl, inv. č. DK 3491	M. Zetek	2020	rest. zpráva, 24 foto	CD
Veltrusy	Mělník	zámek	6181	intarzovaný nábytek – kabinet, inv. č. DK 3276	M. Zetek, V. Macho, H. Těfal Juránková	2020	rest. zpráva, 33 foto	CD
Veltrusy	Mělník	zámek	6182	intarzovaný nábytek – psací stůl, inv. č. VE 389	M. Zetek, V. Macho, H. Těfal Juránková	2020	rest. zpráva, 32 foto	CD
Veltrusy	Mělník	zámek	6183	intarzovaný nábytek – stojací kyvadlové hodiny, inv. č. VE 4714	M. Zetek, V. Macho	2020	rest. zpráva, 32 foto	CD
Velvary	Kladno	areál kostela sv. Kateřiny, náměstí Krále Vladislava	6129	socha sv. Kateřiny	T. Rafil, P. Kytka	2019–2020	rest. zpráva, 105 foto	
Vepřek	Mělník	zvonice u kostela Narození Panny Marie	6239	zvon	P. R. Manoušek	2021	rest. zpráva, 6 foto	CD
Veselce	Mladá Boleslav	židovský hřbitov	6208	vztyčování a restaurování náhrobků, 20 ks	M. Šturm	2009	rest. zpráva, 40 foto	
Vrcha u Čáslavi	Kutná Hora	Čáslav, křížovatka ve směru na obec Vlačice a Chotusice	6210	kamenný kříž s reliéfem sv. Floriána	J. Pospíšil	2021	dílč rest. zpráva, 22 foto	
Žehuň	Kolín	kostel sv. Gotharda	6176	vrcholový kříž na sanktusníku	J. Talafa, D. Lebenhartová	2020	rest. zpráva, 22 foto	
Žleby	Kumá Hora	zámek	6211	91 polokožených knih – encyklopedie z roku 1798	J. Náprstková	2014	rest. zpráva, 14 foto	CD

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2021 – NÁLEZOVÉ ZRÁVY

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	druh akce a zkoumaná část objektu	CD
Mělník	Mělník	zámek	671	J. Sommer, K. Cajz – foto	1992	-	+	+	nálezová zpráva	
Mělník	Pšovka	bývalý klášterní pivovar	669	V. Jesenský	2021	+	+	+	NZ dílčí OPD před zamýšlenou obnovou, celý objekt	CD
Nymburk	Nymburk	obytný dům čp. 217, Malé Vázy	670	V. Jesenský	2021	+	+	+	NZ dílčí OPD před zamýšlenou přestavbou či demolicí	CD

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2021 – PROJEKTY, STUDIE, ZAMĚŘENÍ

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Benešov	Benešov	piaristická kolej	6043	M. Dusil	1907	zaměření (1 : 100)	nová úprava piaristické koleje pro chlapceou měšťanskou školu a čtyři paralelky školy obecné	
Benešov	Benešov	kolej Tovaryšstva Ježíšova	6044	-	1935	zaměření (1 : 100)		
Benešov	Benešov	piaristická kolej, Masarykovo náměstí čp. 1	6045	-	2005	zaměření (1 : 100)		
Benešov	Benešov	piaristická kolej, Masarykovo náměstí čp. 1	6141	M. Havlíček	2003	projektová dokumentace pro stavební řízení (1 : 50, 1 : 20, 1 : 10)	plynofikace kotelny a rekonstrukce ÚT	
Benice	Benešov	hospodářský dvůr	6151	S. Píček	1995	architektonická studie	rekonstrukce dvora	
Benice	Benešov	hospodářský dvůr	6152	M. Frantes	1995	projekt	bourací práce v areálu dvora	
Beroun	Beroun	dům čp. 81, Husovo náměstí	5960	A. Hodrment, V. Hermann, V. Kudláčková	1994	projekt (1 : 200, 1 : 50)	rekonstrukce domu	
Beroun	Beroun	Pražská brána	5988	J. Adámek, P. Kolíbal	1988	jednostupňový projekt (1 : 200, 1 : 50)	rekonstrukce fasády	
Beroun	Beroun	hradby – severní úsek	5989	J. Adámek	2002	projekt pro stavební povolení a provedení stavby (1 : 1 000, 1 : 100)	oprava severního úseku	
Beroun	Beroun	jihovýchodní část městských hradeb	6011	V. Stodola	1998	zaměření (1 : 100, 1 : 50)	současný stav	
Beroun	Beroun	ZUŠ – objekt A, Husovo náměstí 77	6080	M. Šraml, L. Kolář, Korecká	1993	projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 10, 1 : 2,5)	rekonstrukce a dostavba	
Beroun	Beroun	pěší zóna v historickém centru města	6153	Štěpán, Nejedlý	-	dokumentace pro stavební povolení (1 : 500/50, 1 : 250, 1 : 100, 1 : 50)	prostor č. 25 – Na Příkopech	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	objekt čp. 264, Masarykovo náměstí	5958	L. Níkel, R. Niklová	2007	studie (1 : 288, 1 : 144, 1 : 125, 1 : 100)	rekonstrukce a nástavba	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	objekt čp. 65, Masarykovo náměstí	5959	P. Břma	1996	architektonická studie (1 : 500, 1 : 100)	rekonstrukce a dostavba	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	zámeček – západní křídlo, SZ nároží	5961	M. Marsík, J. Vinař	2001	realizační projekt (1 : 200, 1 : 50, 1 : 5)	návrh konstrukce podlah, místnosti A, B, C	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	dům čp. 183, Piaristická ulice	5972	P. Kytlica	1998	projekt ke stavebnímu řízení (1 : 200, 1 : 100)	přestavba domu	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	lokality Plantáž – obytná zástavba	6101	M. Řezáč	2009	studie (1 : 500, 1 : 200)	domy A, B, C, sdružené domy, dvojdomy	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	Komenského náměstí	6123	M. Řezáč	2009	objemová studie – ideový záměr (1 : 20 000, 1 : 1 000, 1 : 400)	zástavba proluky	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	Dům sportu a hraček P + M, Michalovická 15	6132	Richter, J. Kůla	1997	projekt (1 : 100)	půdní vestavba	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	dům čp. 100	6136	Fr. Huber, P. Zamazal	2004	studie	půdní vestavba	
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	Praha-východ	městská památková zóna	6127	T. Matoušek	2008	návrh zadání (1 : 3 000)	regulační plán MPZ Brandýs nad Labem a Stará Boleslav včetně mezilehlého území	
Břežnice	Příbram	hotel čp. 51	5978	Z. Skala, A. Novotný	2007	architektonická studie (1 : 250, 1 : 125, 1 : 10)	stavební úpravy hotelu na bytový objekt	
Břežnice	Příbram	zámecký park	6000	J. Drhovský	1990	studie (1 : 200)	regenerace parku	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Březnice	Příbram	zámecký park	6001	J. Milnerová	1991	prováděcí projekt (1 : 200, 1 : 50)	zahradna na parkánu kolem zámku, sadové úpravy	
Březnice	Příbram	zámecký park – památník Ludvíka Kuby	6002	J. Milnerová	1991	prováděcí projekt (1 : 200, 1 : 50)	partie památníku L. Kuby, sadové úpravy	
Březnice	Příbram	věž	6012	V. Kupka, J. Rineš	1983	jednostupňový projekt (1 : 50, 1 : 20)	rekonstrukce, statika	
Březnice	Příbram	konvent bývalého jezuitského kláštera	6117	J. Červenák, J. Bradáč, L. Karesová, I. Mzyková	2001	prováděcí projekt (1 : 100, 1 : 50)	úprava nádvoří	
Budenčický	Kladno	zámek	6138	J. Kohout	1997	návrh (1 : 20)	návrh zádveří – sekundární, dřevěné, dvoukřídlé vstupní dveře v přízemí do nádvoří	
Buštěhrad	Kladno	zámek – depozitní sklady	6097	Martinovský, Fanta	1982	prováděcí projekt (1 : 50)	rekonstrukce zámku pro pořeby Státní knihovny ČSR, I. etapa, část „B“	
Buštěhrad	Kladno	zámek	6098	P. Štěch	1994	studie (1 : 2 000, 1 : 500, 1 : 200, 1 : 100)	rekonstrukce zámku	
Buštěhrad	Kladno	zámek	6099	Z. Voleman, P. Štěch	1994	zadáni stavby (1 : 2 000, 1 : 500, 1 : 200, 1 : 100)	přestavba zámku	
Buštěhrad	Kladno	zámek	6100	Z. Voleman, P. Štěch	1996	zadáni stavby (1 : 2 000, 1 : 500, 1 : 200, 1 : 100)	přestavba zámku	
Cítov	Mělník	kostel sv. Linhart	6077	J. Vinař, J. Tureček	1994	projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 25, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 5)	provizorní zabezpečení stropu nad lodí kostela	
Cítov	Mělník	obecní budova čp. 1	6091	V. Janda, J. Šaldová	1996	dokumentace pro územní řízení (1 : 2 888)	kanalizace	
Cítov	Mělník	kostel sv. Linhart	6122	E. Lachman	1995	projekt (1 : 50, 1 : 5)	osvětlení a elektroinstalace	
Čáslav	Kutná Hora	Komerční centrum u Otakarovy bašty, ulice Klimenta Čermáka	6010	P. Med, B. Medová, I. Svobodová	1993	studie (1 : 1 000, 1 : 200, 1 : 100)	plocha určená pro stavbu Komerčního centra	
Dobřichovice	Praha-západ	areál bývalého statku, Seminární hotel	5977	DaM spol. s. r. o.	2007	dokumentace pro územní řízení (1 : 1000, 1 : 750, 1 : 500, 1 : 400)	DOB – Centrum, výstavba hotelu 4 **** s multifunkčními objekty	
Dobříš	Příbram	zámecká restaurace čp. 1	5951	O. Studíhrad	2000	projekt pro stavební řízení (1 : 150, 1 : 10)	rekonstrukce zámecké restaurace	
Dobříš	Příbram	Pastorační středisko, p. č. 39, Na nábreží	6070	H. Härtel	1999	projekt stavby pro stavební povolení (1 : 250, 1 : 100)	rekonstrukce	
Dobříš	Příbram	multifunkční centrum	6073	Š. Polák, O. Nergl, M. Hofman, P. Chmelík, K. Veselý	2015	dokumentace pro stavební povolení (1 : 1 000, 1 : 200, 1 : 50)	stavební úpravy a změna užívání objektu	
Dobříš	Příbram	ulice Na Zlaté stezce	6118	J. Laštovka	1998	projekt stavby (1 : 1440, 1 : 500, 1 : 20, 1 : 10)	STL plynovod a STL přípojky	
Drahenice	Příbram	zámek	6092	D. Dlabal, M. Ibl	2006	projekt (1 : 2 880, 1 : 500, 1 : 100, 1 : 50)	stavební úpravy a opravy zámku, úprava kotelny a skladu paliva	
Holubice	Praha-západ	kostel Narození Panny Marie	5987	R. Barčík, P. Barchánek, M. Mašková, Z. Prenosilová	1995 – 1996	zaměření stávajícího stavu (1 : 50, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 5, 1 : 2)		
Hořovice	Beroun	zámek – východní křídlo	5962	J. Adámek	1998	návrh stavby (1 : 500, 1 : 200)	oprava východního křídla, etapa VIII.	
Hořovice	Beroun	zámek – východní křídlo	5985	J. Adámek	1998	projekt pro stavební povolení (1 : 500, 1 : 50)	oprava východního křídla	
Hořovice	Beroun	zámek – východní křídlo a věž	5986	J. Adámek	2005	projekt pro stavební povolení a provedení stavby (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50)	oprava fasád východního křídla a věže	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Hořovice	Beroun	zámecký park, kašna a bazén	6003	J. Adámek	1992	projekt (1 : 500, 1 : 50, 1 : 20)	obnova kašny na čestném dvoře a bazénu v parteru zámeckého parku	
Hořovice	Beroun	zámecký park	6004	K. Drhovský	2007	studie	regenerace zámeckého parku	
Hořovice	Beroun	zámek – mříž	6046	J. Adámek, Šrámková, Fanta	1986	technická pomoc (1 : 10, 1 : 1)	mříž před expozicí v 1. patře zámku	
Hořovice	Beroun	zámek	6047	M. Bukvař	1997	dokumentace (1 : 1 000, 1 : 500)	průzkum vnějších sítí vodovodu	
Hořovice	Beroun	zámecký park – parkoviště u Sluneční brány	6048	Pohlová	1998	realizační projekt (1 : 200, 1 : 100)	parkoviště, stavební řešení	
Hořovice	Beroun	zámecký park – cesta u Sluneční brány	6049	J. Adámek	1999	projekt (1 : 200, 1 : 100)	úprava cesty	
Hořovice	Beroun	areál zámku – vrata	6050	J. Adámek	2001	projekt (1 : 20, 1 : 1)	vrata u severní věže zámku	
Hořovice	Beroun	zámek – mříž	6051	J. Adámek	2003	projekt (1 : 50, 1 : 10)	mříž na mezipodestě severozápadního schodiště	
Hořovice	Beroun	zámek – kanál	6052	J. Adámek	2005	dokumentace skutečného stavu (1 : 100)	kanál a jeho opravy v rámci rekonstrukce chodníku	
Hořovice	Beroun	zámek	6150	SÚRPMO	1989?	projekt (1 : 200)	náct využití	
Hořovice	Beroun	zámek	6154	F. Sojka	1997	projekt (1 : 1 000, 1 : 500, 1 : 50, 1 : 10, 1 : 2)	vestavba restaurace v přízemí severního křídla	
Hořovice	Beroun	zámek – východní věž	6158	J. Adámek, M. Fuchs	1996	projekt (1 : 500, 1 : 50)	oprava východní věže	
Hořovice	Beroun	nový zámek	6159	J. Adámek, B. Fanta, M. Fuchs	1982	technická pomoc (1 : 50)	návrh přestřešení ploché střechy nad schodištěm	
Hořovice	Beroun	zámek – severní věž	6160	J. Adámek	2003	návrh stavby (1 : 200, 1 : 50)	úpravy hygienického zařízení	
Hořovice	Beroun	zámek – muzeum	6161	J. Adámek	1991	projekt (1 : 10, 1 : 1)	mříž vstupu do muzea	
Hořovice	Beroun	zámek – severní křídlo	6162	J. Adámek, M. Fuchs	2007	projekt (1 : 500, 1 : 200)	oprava krovu a statické zajištění nosných konstrukcí	
Hořovice	Beroun	zámek	6163	J. Fendrych	1995	projekt	rekonstrukce zámku – IX. etapa, požární bezpečnost	
Hostomice	Beroun	objekt čp. 71	6104	J. Opat, Z. Muška	1999	jednostupňová projektová dokumentace (1 : 50)	rekonstrukce obytného objektu	
Chvatěruby	Mělník	obytný objekt čp. 1	6096	D. Douša, V. Pryných	1998	projekt stavby (1 : 200, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 20)	stavební úpravy rodinného sídla	
Jakub – Církvice	Kutná Hora	kostel sv. Jakuba	6005	J. Vinař, M. Maršák, P. Gregor, M. Volejník	1995	projekt (1 : 50, 1 : 10)	oprava kostela sv. Jakuba	
Jenčov	Kladno	hrad – severní stěna paláce	6090	J. Vinař, M. Volejník	2000	realizace (1 : 500, 1 : 200)	zajištění havarijních částí	
Jenštejn	Praha-východ	rodinný dům čp. 4	5957	J. Fritschová	2008	podklad pro žádost o ohlášení stavby (1 : 200, 1 : 100)	stavební úpravy rodinného domu	
Jenštejn	Praha-východ	rodinný dům čp. 52	5963	J. Králík	2005	projekt pro dodatečné stavební povolení (1 : 500, 1 : 50)	stavební úpravy rodinného domu	
Jirny	Praha-východ	pivovar	6116	P. Hudák, J. Schindler, L. Seko, Leigh D' Agostino	2005	projektová dokumentace pro sloučené územní a stavební řízení (1 : 2 000, 1 : 1 000, 1 : 250, 1 : 100)	přestavba a rekonstrukce	
Kamenice	Praha-východ	zámek	6124	E. Bucci, A. Narducci	2010	projekt (1 : 100)	rekonstrukce zámku	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Karlštejn	Beroun	zábradlí padacího mostu	6013	J. Adámek	1995	návrh (1 : 20)	variantní návrh zábradlí padacího mostu	
Karlštejn	Beroun	plocha náměstí v podhradí	6014	J. Adámek	1996	projekt (1 : 20, 1 : 10)	úprava náměstí, nová dlažba	
Karlštejn	Beroun	penzion čp. 7	6071	P. Feyer, Semecká, Starý	1993	zadání stavby	stavba – novostavba	
Karlštejn	Beroun	penzion čp. 7	6072	P. Feyer, Ptáček	1994	projekt (1 : 20, 1 : 50)	stavba – novostavba	
Kladno	Kladno	Středočeské divadlo, Divadelní ulice 1702	6110	D. Vávra, J. Kastner, D. Johannovská	2009	dokumentace pro stavební povolení (1 : 100)	rekonstrukce, stavební úpravy, přístavby, nástavby	
Klecany	Praha-východ	hřbitovní kaple	6076	S. Badura	2009	prováděcí dokumentace (1 : 50)	zastřešení objektu, havarijní zabezpečení kaple	
Kolín	Kolín	dům „U zlaté šitky“, Karlovo náměstí 7	5949	M. Hujer	2012	studie (1 : 600, 1 : 175, 1 : 150, 1 : 100)	rekonstrukce brownfieldu – domu „U zlaté šitky“ na High-tech opravárenské centrum	
Kolín	Kolín	dům čp. 115, Kourimská ulice	5956	K. Vrátný	2013	projektová dokumentace (1 : 200, 1 : 100)	stavební úpravy stávajícího objektu	
Kolín	Kolín	dům čp. 160, Městský úřad, Zámecká ulice	5968	Vančura	2008	projekt (1 : 20)	zastřešení vstupu Stavebního úřadu	
Kolín I	Kolín	objekt čp. 26, (108), Kourimská ulice	6107	M. Fořt	2011	projekt pro stavební řízení (1 : 500 – 5 000, 1 : 200)	nástavba víceúčelového domu	
Komorní Hrádek	Benešov	areál zámku, tzv. Lesovna	5979	P. Chotěbor, J. Adámek	1990	architektonická studie rekonstrukce (1 : 200, 1 : 50)	studie využití	
Komorní Hrádek	Benešov	areál zámku, tzv. Lesovna	5980	P. Chotěbor	1990	zaměření stávajícího stavu (1 : 200, 1 : 50, 1 : 10)		
Komorní Hrádek	Benešov	areál zámku, tzv. Lesovna	5981	J. Adámek, Javůrek, B. Fanta	1991	jednostupňový projekt (1 : 50)	rekonstrukce	
Komorní Hrádek	Benešov	areál zámku, tzv. Lesovna	5982	J. Adámek	1993	návrh stavby (1 : 50)	rekonstrukce, půdní vestavba	
Komorní Hrádek	Benešov	zámecký park	5983	J. Adámek	1992	prováděcí projekt (1 : 500, 1 : 200, 1 : 50, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 2)	rekonstrukce parku, sadové úpravy a komunikace	
Komorní Hrádek	Benešov	zámecký park	5984	J. Adámek	1991	studie a zadání stavby (1 : 500, 1 : 200, 1 : 50, 1 : 20)	rekonstrukce parku	
Komorní Hrádek	Benešov	zámecký park	6015	V. Stodola, Šafránek	1993	projekt (1 : 200)	rekonstrukce parku, 1. etapa vytyčení sadových úprav a komunikací	
Konojedy	Praha-východ	kostel sv. Václava – věž	5948	J. Rineš	2007	projekt pro stavební řízení (1 : 50)	obnova horní části věže	
Konopiště	Benešov	zámek	6016	J. Adámek, M. Kreuzziger	1994	návrh a projekt (1 : 50, 1 : 5, 1 : 1)	instalace sochařské výzdoby oltáře sv. Jiljí	
Konopiště	Benešov	areál zámku – vodovod	6086	M. Bukvař	1992	studie (1 : 1 000, 1 : 1 000/200)	rekonstrukce vodovodu – zásobování pitnou a užitkovou vodou	
Konopiště	Benešov	areál zámku – venkovní vodovod	6087	M. Bukvař	1992	projekt (1 : 1 000/100, 1 : 500, 1 : 10)	rekonstrukce vodovodu – venkovní sítě	
Konopiště	Benešov	areál zámku – vodovod	6088	M. Bukvař	1992	projekt (1 : 500, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 10)	rekonstrukce vodovodu – napojení objektů	
Konopiště	Benešov	zámek – lešení severozápadního štítu dolního nádvoří	6089	V. Mláčovský, Z. Rieger	1992	projekt (1 : 50)	technické řešení lešení k opravě pláště a komínů	
Kostelec nad Černými lesy	Kolín	Náměstí Smitřických čp. 53	6007	L. Pata, M. Šnajdrová	1993	návrh	řešení parteru náměstí a přilehlých ulic	
Křivoklát	Rakovník	západní hradby – objekt č. 2	6057	F. Jerábek, Fuka, F. Kašička, B. Flaumová	1976	jednostupňový projekt (1 : 50, 1 : 25)	statické zabezpečení	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Křivoklát	Rakovník	hrad – severní křídlo dolního hradu, objekt č. 4	6058	F. Kašička, N. Doušová, R. Pinová, H. Chvojilková	1977	jednostupňový projekt (1 : 500, 1 : 50)	přípravné, zemní a bourací práce a zajištění havarijních konstrukcí	
Křivoklát	Rakovník	hrad – II. patro nad Velkým sálem	6059	F. Kašička, A. Kalinová, N. Procházková, Z. Janusová	1984	jednostupňový projekt (1 : 500, 1 : 50, 1 : 10)	dokumentace výchozího stavu	
Křivoklát	Rakovník	hrad – severní křídlo dolního hradu, objekt č. 4	6060	F. Kašička	1983	dokumentace skutečného stavu (1 : 50)	statické zajištění zdiva a kleneb	
Křivoklát	Rakovník	hrad – jižní parkán	6061	F. Kašička	1979	jednostupňový projekt (1 : 500, 1 : 50)	kanalizace jižního parkánu	
Křivoklát	Rakovník	hrad – Velká věž, objekt č. 18	6062	F. Kašička	1989	jednostupňový projekt (1 : 50)	obnova pláště, část 1 – řešení	
Křivoklát	Rakovník	ochoz Huderky	6063	F. Kašička	1994	realizační projekt (1 : 50, 1 : 10, 1 : 5)	oprava ochozu	
Křivoklát	Rakovník	hrad – trafostanice	6064	F. Kašička, J. Vinař	1994	studie (1 : 200, 1 : 100, 1 : 50)	umístění, porovnávání variant	
Křivoklát	Rakovník	hrad – objekt č. 9 – část A – západní palácové křídlo	6065	F. Kašička, V. Krejčová, N. Procházková	1983	dokumentace skutečného provedení stavby (1 : 500, 1 : 50)	zaměření	
Křivoklát	Rakovník	objekt č. 2/a – severní díl západní hradby s ochozem u věže Huderky	6066	F. Kašička, V. Krejčová, N. Procházková	1989, 1990	návrh úpravy (1 : 500, 1 : 20, 1 : 10)	rekonstrukce památkového objektu	
Křivoklát	Rakovník	hrad – nádvoří, dvorní průčelí jednotlivých objektů	6067	F. Kašička, J. Vinař	1993	dokumentace (1 : 200)	nezbytné úpravy a doporučení k jejich realizaci	
Křivoklát	Rakovník	hrad – obj. č. 4 – čp. 134 B – podkrovní	6068	F. Kašička, J. Vinař, J. Trunečka	1994	projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 20)	úpravy vstupu do vyšších pater a na ochoz Huderky	
Křivoklát	Rakovník	hrad	6155	V. Kašička, J. Vinař	1976	zaměření (1 : 200)	plánové podklady pro SHP a studii rehabilitace – současný stav	
Křivoklát	Rakovník	hrad – Zlatá bašta	6156	Svačina, Hejda	1979	zaměření (1 : 50)		
Křivoklát	Rakovník	horní hrad	6157	F. Kašička, J. Pelikán, J. Vinař	1985	návrh na zabezpečení (1 : 500)	portál průjezdu do nádvoří horního hradu a chříče nádvořího ochozu	
Křivoklát	Rakovník	hrad, obj. č. 13 – Hejtmanský dům	6164	F. Kašička	-	projekt (1 : 50)	rekonstrukce, šnekové schodiště, podklady pro odstranění havarijního stavu	
Kutná Hora	Kutná Hora	Pirknerovo náměstí čp. 206	5991	R. Wurst, P. Novotný, E. Křivánková, I. Málechová	-	zaměření současného stavu (1 : 50)		
Kutná Hora	Kutná Hora	dům čp. 332, Vladislavova ulice	6017	J. Adámek	1987	architektonická studie (1 : 2500, 1 : 200)	rekonstrukce prodejněho a projektového střediska KORVZ	
Lažovice – Nové Dvory	Beroun	domek čp. 02	6006	M. Stejskal	1999	projekt (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50)	přístavba rekreačního domku	
Ledce	Kladno	Dětský domov a Speciální školy, čp. 55, čp. 56, čp. 57	6133	L. Matějovský, N. Urbanová	2004	projekt ke stavebnímu povolení (1 : 2880, 1 : 50)	rekonstrukce střech spojovacích křechů	
Liběče nad Vltavou	Praha-západ	kostel sv. Bartoloměje	5990	L. Ehl, M. Kremla, J. Mík, M. Veliš	1998	zaměření (1 : 100, 1 : 50)		
Liběchov	Mělník	mlýn	6126	L. Kotlář	1993	podklad pro územní řízení (1 : 2880, 1 : 200)	rekonstrukce mlýna	
Lobkovice	Beroun	zámek	6140	Bílek	1974	zaměření stávajícího stavu (1 : 50)		
Mělník	Mělník	Komerční banka, náměstí Míru č. 26	6105	R. Stenský, P. Štembera	1997	projekt (1 : 200, 1 : 50)	stavební úpravy III. NP, vestavba výtahů	
Mělník	Mělník	rodinný dům čp. 170, Vínohrady Karla IV	6106	V. Průša	1996	projekt (1 : 500, 1 : 200, 1 : 50)	přístavba rodinného domu	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Mělník	Mělník	zámek, přízemí jižního křídla – prodejna	6131	J. Jírová	1993	projekt (1 : 1 000, 1 : 200)	rekonstrukce prodejny	
Měšice	Praha-východ	rodinný dům čp. 21/1	6082	J. Polák, S. Kroupa, R. Hadrava	-	studie (1 : 288, 1 : 100)	studie rodinného domu	
Měšice	Praha-východ	dům s pečovatelskou službou	6083	-	-	studie	studie domu s pečovatelskou službou	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	Českosobotské náměstí – protluka	5976	O. Kukral	2001	dokumentace k územnímu rozhodnutí (1 : 500, 1 : 100)	dostavba proluky, polyfunkční dům a provozní dům	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům u Hradu čp. 2/1	5999	Z. Deyl, J. Jelínková, J. Zdražil	2003	variantní architektonická studie (1 : 500, 1 : 100)	využití – služby + dvoupodlažní byty	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům čp. 265, Jaseňská ulice	6019	O. Kukral	2001	zaměření (1 : 50)		
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	městská památková zóna	6040	T. Šantavý, H. Luštická, D. Urbánek	2012	technická pomoc	aktualizace regenerace městské památkové zóny	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům čp. 31	6142	Štrach	1959	zaměření (1 : 50)	stávající stav	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům čp. 32	6143	Štrach	1959	zaměření (1 : 50)	stávající stav	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	zámek – ohrazení	5992	B. Fanta, J. Adámek, H. Lichnovská	1985	technická pomoc (1 : 500)	prozatímní ohrazení zámku	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	areál zámku – Čestný dvůr	6018	J. Kučera	1998	projekt pro stavební povolení (1 : 500)	úprava Čestného dvora, elektroinstalace	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	zámek	6021	B. Fanta, Fořtlová, J. Adámek	1987	jednostupňový projekt (1 : 500, 1 : 50, 1 : 10, 1 : 5, 1 : 1)	1. stavba, rekonstrukce	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	areál Skalka – Panský dům	5998	Hyzler, Vrána, Jelenková	2001	studie (1 : 100)	bývalý hostinec – restaurace a byt správce	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	zámecký park	6008	D. Šomský	2003	dokumentace pro provedení stavby (1 : 500, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 20)	obnova parku	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	zámek	6095	V. Kosina, O. Kantová	2001	projekt ke stavebnímu povolení (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50)	obnova severního a západního křídla, zásobování elektrickou energií	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	zámek, byt správy zámku	6134	O. Kantová, M. Bartoš, M. Kanta	2000	projekt (1 : 500, 1 : 200, 1 : 50)	stavební úpravy bytu pro správu zámku	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	zámek	6135	J. Martínek, A. Získal	2001	studie (1 : 500, 1 : 200)	obnova zámku – silnoproud, vytápění a vzduchotechnika	
Mrač	Benešov	tvrz	6069	J. Jiroutek, M. Hrdličková, I. Nosková	1993	projekt (1 : 200, 1 : 50, 1 : 25)	rekonstrukce tvrze	
Mratín	Praha-východ	škola	6084	REAL GARANT	2009	architektonická a dispoziční studie (1 : 500, 1 : 200, 1 : 100)	varianta 1, 2	
Mratín	Praha-východ	domov důchodců a dům s pečovatelskou službou	6085	REAL GARANT		architektonická a dispoziční studie (1 : 500, 1 : 200, 1 : 100)	varianta 1, 2, 3, 4	
Mšeno	Mělník	kaple sv. Maří Magdalény	5975	Matoušová	1985	zaměření (1 : 50)	upuštění od další památkové ochrany	
Obořiště	Příbram	kostel sv. Josefa	6139	M. Balík	1995	projekt	průzkum zdiva z hlediska vlhkosti a předběžný návrh sanace, včetně odhadu nákladů	
Odolena Voda	Praha-východ	tvrz	5971	V. Dušek, A. Pospíšil	1997	architektonicko-dispoziční studie (1 : 100)	rekonstrukce tvrze pro potřeby Obecního úřadu	
Olbramovice u Votic	Benešov	obecní budova čp. 1	6075	O. Podojil	2017	projekt (1 : 5 000, 1 : 1 000, 1 : 250)	stavební úpravy	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Olbramovice u Votic	Benešov	sýpka hospodářského dvora č. 1/11	6081	K. Císar	2008	studie (1 : 100)	variantní návrh studie pro budoucí rehabilitace objektu	
Ondřejov	Praha-východ	Základní škola, nám. 9. května 68	6130	P. Frolík	2003	objemová a dispoziční studie (1 : 100)	studie půdních vestaveb, využití půdních prostor	
Poděbrady	Nymburk	rodinný dům čp. 117, Na Bělidlech	5969	H. Hercíková	2015	dokumentace pro stavební povolení (1 : 100, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 50)	stavební úprava a přístavba	
Poděbrady	Nymburk	dům „U Kolbabů“, čp. 895, náměstí T. G. Masaryka	5970	H. Pospíšilová, V. Kysilková	2015	dokumentace pro stavební povolení (1 : 200, 1 : 50)	stavební úpravy, přístavba a nástavba domu	
Poděbrady	Nymburk	dům čp. 18, Jirího náměstí	6093	J. Vinař, P. Balbíněk, M. Hulán	2014	stavebně-technický průzkum	schéma č. 1-5	
Poděbrady	Nymburk	dům čp. 18, Jirího náměstí	6094	V. Teplý, J. Fišer	2014	dokumentace pro územní řízení (1 : 500, 1 : 200, 1 : 100)	stavební úpravy domu	
Poděbrady III	Nymburk	bytový dům, Lidická 1263	6102	M. Kašová	2015	projektová dokumentace, změna stavby před dokončením (1 : 1 000, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 50)	nástavba a přístavba	
Poříčí nad Sázavou	Benešov	dům čp. 6	6009	M. Franes	1998	zaměření (1 : 50)	stavební úpravy domu	
Prčice	Příbram	Domov důchodců	5954	Čepelák, Studničková	2007	návrh stavby (1 : 500, 1 : 200, 1 : 100)	přístavba domova důchodců	
Prčice	Příbram	Domov důchodců	5955	Čepelák, Studničková	2008	návrh stavby (1 : 2880, 1 : 1000, 1 : 5001 : 250, 1 : 200)	přístavba domova důchodců	
Příbram	Příbram	budova na parc. č. 1578	6129	A. Raška	2007	návrh řešení	stavební úpravy budovy	
Rakovník	Rakovník	Lachnýřovna, V Hradbách čp. 185 (roubenka)	6041	K. Zuska, M. Papáček	2010	dokumentace stavu objektu před zahájením stavby (1 : 200, 1 : 50)	nová alternativa cestovního ruchu - expozice loutkářství a kulturní historie	
Rakovník	Rakovník	Lachnýřovna, V Hradbách čp. 185 (roubenka)	6042	K. Zuska, M. Papáček	2010	dokumentace pro provedení stavby (1 : 50)	nová alternativa cestovního ruchu - expozice loutkářství a kulturní historie	
Roztoky u Prahy	Praha-západ	hospodářské budovy zámku	5994	J. Adámek, P. Kolíbal	1989	studie (1 : 200, 1 : 50)	rekonstrukce hospodářských budov zámku	
Roztoky u Prahy	Praha-západ	zámecký park	5995	J. Adámek, B. Fanta	1989	studie (1 : 200)	parkové úpravy	
Roztoky u Prahy	Praha-západ	zámecký park	6020	V. Stodola	1987	zaměření současného stavu (1 : 200)	situace	
Rožmítal pod Třemšínem	Příbram	obytná budova - přístavba, ulice Havlíčkova a Rybova	5952	H. Vokrouhlecká	1995	dokumentace pro územní řízení (1 : 1000, 1 : 500, 1 : 200, 1 : 50)	dostavba domu s pečovatelskou službou	
Rožmítal pod Třemšínem	Příbram	bytové domy A, B, E, F, ulice Havlíčkova a Rybova	5953	H. Pálková	2000	projekt pro stavební povolení (1 : 100)	výstavba obecních bytů	
Ružkovy Lhotice	Benešov	zámek	6149	J. Hýzler	1980	zaměření (1 : 20, 1 : 2)	vrata	
Říčany	Praha-východ	areál fary, dům čp. 70, Masarykovo náměstí 18	5964	Pozemní stavitelství Praha-západ	-	projekt (1 : 200)	komunitní centrum a centrum volného času, návrh řešení provozu centra, objekty A-E	
Sázava	Kutná Hora	areál bývalého kláštera - pivovar	5993	V. Tatíček, M. Balík, A. Kasparová	1983	ověřovací studie (1 : 100, 1 : 50)	rekonstrukce bývalého pivovaru	
Sedlec - Prčice	Benešov	objekt čp. 8, náměstí 7. května	5965	L. Mladek	2003	projekt (1 : 50)	stavební úpravy objektu	
Sedlec - Prčice	Příbram	hotel „Český Merán“, Vítkovo náměstí 69	6111	V. Stuchlík	2003	zaměření (1 : 2880, 1 : 75, 1 : 50)	stávající stav	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Sedlec – Prčice	Příbram	hotel „Český Merán“, Vítkovo náměstí 69	6112	V. Stuchlík	2003	dokumentace pro územní řízení (1 : 500, 1 : 75, 1 : 50)	rekonstrukce a přístavba hotelu	
Sedlec – Prčice	Příbram	hotel „Český Merán“, Vítkovo náměstí 69	6113	V. Stuchlík	2003	dokumentace pro územní řízení (1 : 500, 1 : 75, 1 : 50) – ZMĚNA 12 – 2003	rekonstrukce a přístavba hotelu	
Sedlec – Prčice	Příbram	hotel „Český Merán“, Vítkovo náměstí 69	6114	V. Stuchlík	2004	dokumentace pro stavební povolení (1 : 500, 1 : 50)	rekonstrukce a přístavba hotelu	
Stará Boleslav	Praha-východ	objekt čp. 1444 – stodola	5967	E. Wáltrová, J. Landa	2004	projektová dokumentace pro stavební řízení (1 : 100, 1 : 50)	rekonstrukce spadlé stodoly na sklad	
Stará Boleslav	Praha-východ	areál 1. základní školy, Jungmannova 164	6103	Z. Kabelík	2001	dokumentace k územnímu řízení (1 : 1 000, 1 : 500, 1 : 200)	rekonstrukce a dostavba areálu 1. základní školy	
Stará Boleslav	Praha-východ	exerční dům SAC	6119	J. Líman	2006	objemová studie (1 : 200)		
Stará Boleslav	Praha-východ	dům, parc. č. 1447/2	6125	Mjolk	2010	studie		
Stará Boleslav	Praha-východ	Mariánské náměstí a náměstí sv. Václava	6165	O. Kantová, O. Seidlová	1994	studie (1 : 1 000, 1 : 250)	urbanisticko-architektonická studie	
Svatý Jan pod Skalou	Beroun	objekt Vyšší pedagogické školy čp. 1	6115	A. Polák	1996	projekt (1 : 2880, 1 : 500, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 25, 1 : 20, 1 : 2)	rekonstrukce objektu – I. etapa	
Škvorec	Praha-východ	zámek	6079	O. Kantová	2010	dokumentace pro realizaci staveb (1 : 10, 1 : 1)	detaily výrobků	
Štířín	Praha-východ	zámek – hospodářský dvůr	6108	-	-	zaměření (1 : 100)		
Štířín	Praha-východ	areál zámku	6109	O. Franc, J. Kadaňka	1996	zaměření (1 : 200)		
Točnick	Beroun	hrad – provozní budova	6078	P. Kolíbal	1992	studie (1 : 200, 1 : 50)	kanalizace, vodovod	
Točnick	Beroun	hrad – WC pro návštěvníky	6120	M. Bukvař	1993	projekt (1 : 50)		
Točnick	Beroun	hrad – provozní budova	6121	M. Vojtíš, P. Kolíbal, Javůrek	1993	jednostupňový projekt (1 : 200, 1 : 50)	rekonstrukce provozní budovy	
Třebotov	Praha-západ	fární budova čp. 1	6144	H. Svoboda	1942	zaměření (1 : 2880, 1 : 50)	plán na provedení části nového stropu a plán na postavení části nového krovu	
Tuchoměřice	Praha-západ	nemocnice	5996	-	-	zaměření současného stavu (1 : 100)		
Veltrusy	Mělník	kůlna – zahradnictví	5966	J. Vinař	1991	projekt (1 : 50)	kůlna pro uložení strojů v zahradnictví	
Veltrusy	Mělník	oranžerie	5974	J. Adámek, J. Vinař, M. Mařík, J. Pejchová	2004	projekt (1 : 2 880, 1 : 50, 1 : 10)	statické zajištění, oprava dřevěných konstrukcí a sítěšného pláště	
Veltrusy	Mělník	areál zámku – západní stodola	6022	P. Dostál	2012	dokumentace pro stavební povolení a realizaci (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 20)	stavební úpravy	CD
Veltrusy	Mělník	zámek, severovýchodní křídlo – krček	6023	Š. Drncová, P. Doležal	2014	dokumentace pro ohlášení stavby (1 : 1 000, 1 : 200, 1 : 50)	oprava stávajícího krčku	
Veltrusy	Mělník	zámek, severovýchodní křídlo – krček	6024	Š. Drncová, P. Doležal	2017	dokumentace pro provádění stavby (1 : 1 000, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 50)	oprava stávajícího krčku	
Veltrusy	Mělník	areál zámku, ovčín	6025	V. Mláčovský, Z. Rieger	2018	projektová dokumentace pro vydání stavebního povolení a provádění stavby (1 : 500, 1 : 75, 1 : 10, 1 : 5)	oprava krovu a římsy	
Veltrusy	Mělník	areál zámku, hospodářský dvůr – jižní hospodářské křídlo HDJ	6026	Š. Drncová, P. Doležal	2019	studie k zadání (1 : 500, 1 : 200, 1 : 50)	návrh využití a rekonstrukce	
Veltrusy	Mělník	areál zámku, zahradnictví – obvodní zeď	6027	J. Krejčí, L. Kubrycht, P. Eliáš	2019	geodetické zaměření (1 : 250, 1 : 25)	fotogrametrické zaměření obvodní zdi zahradnictví	CD

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	CD
Veltrusy	Mělník	areál zámku, domky naproti špejcharu a jižní část hospodářského dvora	6028	J. Krejčí, L. Kubrycht, P. Eliáš	2019	geodetické zaměření (1 : 50)	laserové zaměření domků naproti špejcharu a objektu hospodářský dvůr	CD
Veltrusy	Mělník	areál zámku, tesaný dřevěný rám na koruně jámy	6029	V. Mlázovský, Z. Rieger	2019	projektová dokumentace pro ohlášení a provedení stavby (1 : 50, 1 : 25)	jáma na katr - tesaný dřevěný rám na koruně jámy	CD
Veltrusy	Mělník	severní vozovna hospodářského dvora	6030	V. Mlázovský, Z. Rieger	2020	dokumentace (1 : 75)	statický posudek s navrhovanými opatřeními, strop přízemí	
Veltrusy	Mělník	severní vozovna hospodářského dvora	6031	P. Doležal, V. Mlázovský, Z. Rieger	2020	dokumentace pro realizaci stavby - změna (1 : 200, 1 : 50, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 5, 1 : 2)	stavební úpravy	
Veltrusy	Mělník	domky naproti špejcharu	6032	T. Scheibová	2020	koncepce (1 : 150, 1 : 50)	využití interiéru	
Veltrusy	Mělník	zámecký park	6033	J. Krause, M. Svrčková, H. Buršíková	-	studie	obnova porostů	
Veltrusy	Mělník	zámecký park - Osová alej	6034	J. Kolařík, J. Grábner	2006	projekt (1 : 1 000)	péče o stromy v Osově aleji	
Veltrusy	Mělník	zámecký park - Osová alej	6035	O. Volf	2007	odborný posudek	péče o stromy v Osově aleji	
Veltrusy	Mělník	zámecký park - „Laguna“	6036	J. Zastoupil, I. Král	2006	účelová mapa (1 : 500)	laguna	CD
Veltrusy	Mělník	zámecký park - „Rekultivace“	6037	J. Zastoupil, I. Král	2006	účelová mapa (1 : 500)	rekultivace	CD
Veltrusy	Mělník	areál zámku - sad	6038	M. Svrčková, J. Krause	1997	projekt (1 : 500)	výsadba sadu v předpolí nádvoří zámku	
Veltrusy	Mělník	areál zámeckého parku	6137	M. Sedlák, J. Sedlák, R. Pudlák	-	plány regenerace parku (1 : 5 000)	1. situace současného stavu regenerace objektů a ploch, 2. výkres využití objektů a ploch v době regenerace parku	
Velvary	Kladno	budova zvláštní školy, ulice K. Krohna 527	5950	Z. Horský	1997	studie (1 : 720, 1 : 100)	rekonstrukce a přístavba zvláštní školy	
Vlašim	Benešov	Stará radnice čp. 121	6039	J. Pešta	2007	dokumentace současného stavu (1 : 100)	obnova historického centra	
Vlašim	Benešov	historické centrum	6148	I. Hořejší, J. Hořejší	2007	studie (1 : 100)	revitalizace náměstí	
Vošice	Benešov	Komenského náměstí	5973	S. Jireš	2008	dokumentace ke stavebnímu povolení (1 : 400)		
Vošice	Benešov	polyfunkční dům	6128	P. Novotný, O. Švábek	-	studie		
Vrchotovy Janovice	Benešov	zámecký park	6056	M. Jeřábek, P. Datek, J. Halík, I. Chromý	2009	projektová dokumentace (1 : 1 000, 1 : 500)	obnova přírodních prvků	
Vysoká u Příbrami	Příbram	park Památníku A. Dvořáka	6053	J. Souček, M. Součková	2009	dokumentace (1 : 28 800, 1 : 25 000)	rekonstrukce parku, východní část	
Vysoký Chlumec	Příbram	Víska čp. 7	6074	D. Staněk	2017	dokumentace ohlášení stavby (1 : 5 000, 1 : 250, 1 : 100)	stavební úpravy objektu	
Vysoký Újezd	Beroun	zámecký park	6054	R. Michalková	2011	studie (1 : 500)	revitalizace a rekonstrukce	
Vysoký Újezd	Beroun	zámecký park	6055	R. Michalková	2011	dokumentace pro provedení stavby (1 : 500, 1 : 200)	revitalizace a rekonstrukce	
Žleby	Kutná Hora	zámek - nádvoří	5997	J. Vinař, M. Volejník	1999	výběrové řízení	obnova nádvoří	CD
Žleby	Kutná Hora	zámek	6145	Plavec - Michalec, M. Keclík	2020	zaměření (1 : 50)	pochozí plochy parkánu u visuté lávky, záchodová věž, serverovna a soudky u visuté lávky	
Žleby	Kutná Hora	zámek	6146	Plavec - Michalec, M. Keclík	2020	zaměření (1 : 50)	septik, krov nad divadlem, soudky u hodinové věže a chrličů	CD
Žleby	Kutná Hora	zámek - konírna	6147	Plavec - Michalec, M. Keclík	2020	zaměření (1 : 50)	konírna	CD

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2021 – STAVEBNĚHISTORICKÉ PRŮZKUMY

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	poznámky	CD
Dolní Krupá	Mladá Boleslav	fara čp. 15	769	J. Rotreklová, M. Zoubková	2012–2013	+	-	+	stavebněhistorický průzkum	
Holubice	Praha–západ	kostel Narození Panny Marie	759	R. Barchánek, R. Barčík, M. Mašková, Z. Přenosilová	-	+	+	+	stavebněhistorický průzkum	
Hořovice	Beroun	bývalý františkánský klášter	760	J. Pešta, J. Krček, V. Černý, T. Kyncl	2018–2019	+	+	+	standardní nedestruktivní stavebněhistorický průzkum	
Kolín	Kolín	dům čp. 146, ulice Karolíny Světlé, bývalé židovské ghetto	762	V. Kuthanová	1988	+	-	+	stavebněhistorický průzkum	
Kolín	Kolín	dům čp. 152, ulice Na hradbách, bývalé židovské ghetto	763	V. Kuthanová	1989	+	+	+	stavebněhistorický průzkum	
Kolín	Kolín	dům čp. 159, ulice Na hradbách, bývalé židovské ghetto	764	V. Kuthanová	1988	+	-	+	stavebněhistorický průzkum	
Křivoklát	Rakovník	horní hrad a severní parkán	768	D. Líbal, F. Kašička	1986	-	+	-	stavebněhistorický průzkum, výkresy A3	
Kutná Hora	Kutná Hora	dům čp. 38, Komenského náměstí	766	P. Zahradník, J. Muková, J. Muk	1985	+	-	+	stavebněhistorický průzkum	
Kutná Hora	Kutná Hora	blok mezi ulicemi Tylovou, Roháčovou, Havlíčkovým náměstím, Kollárovu ulicí a Palackého náměstím	767	-	-	+	-	-	souhrnná zpráva k stavebněhistorickému rozboru bloku	
Lány	Kladno	zámek - západní křídlo	757	F. Kašička	1978	+	+	+	doplněk pasportu č. I. - zhodnocení nových zjištění při sanačních pracích	
Soutice	Benešov	zámek čp. 1	756	F. Kašička, J. Urban	1989	+	+	+	stavebněhistorický průzkum	
Tuchoraz	Kolín	tvrz a hospodářský dvůr	758	J. Muk, L. Lancinger	1988	+	-	-	dějiny objektu	
Votice	Benešov	Nový zámek čp. 2	761	J. Pešta, J. Krček, V. Černý, T. Kyncl	2017	+	+	+	stavebněhistorický průzkum	
Zhýšov	Kutná Hora	kostel sv. Jana Křtitele	765	K. Kibic, E. Kovalda	2020	+	+	+	standardní stavebněhistorický průzkum	

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2021 – OSTATNÍ PRŮZKUMY

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámky	CD
Brandýs nad Labem	Praha-východ	dům čp. 44, ulice Ivana Olbrachta	493	M. Stránský	2016	statický posudek	statické zhodnocení stávajícího stavu objektu	
Brandýs nad Labem	Praha-východ	objekt čp. 394	507	F. Čermák	2009	znalecký posudek	hodnocení stavu objektu	
Byšice	Mělník	salla terrena	502	-	-	fotodokumentace		
Ctěníce	Mělník	zámek	513	F. Kašíčka ?	-	fotodokumentace	fotodokumentace zámku před renovací	
Čáslav	Kutná Hora	pomník Matouše Ulického, náměstí Jana Žižky z Trocnova	494	Jacovleva, Dobiáš	2017	statické posouzení	statické zhodnocení stávajícího stavu pomníku	
Hořovice	Beroun	zámek – brána	523	J. Novák, Měšták	1980	fotodokumentace	fotodokumentace barokní brány	
Hostomice	Beroun	bývalá hospodářská usedlost – obytná budova čp. 71, Týrsovo náměstí	503	P. Fára, R. Gill	1999	průzkum z hlediska vlhkosti	návrh sanace	
Josefův Důl	Mladá Boleslav	zámek – Leitenbergova vila čp. 4	501	I. Minář	2001	inventarizační průzkum	přízemí, 1. patro, 2. patro	
Kladno	Kladno	objekt Středočeského divadla, Divadelní čp. 1702	509	J. Klán	2009	zpráva	stavebně-technický průzkum	
Kněžves	Rakovník	kostel sv. Jakuba Většího, fasáda	526	P. Mařík	2001	zpráva	mikroskopické vyšetření a spektrální analýza	
Kolín	Kolín	objekt p.č.st. 131/2, Kourimská ulice	505	Z. Dobiáš	2011	statický posudek	statické posouzení štitové zdi	
Křivoklát	Rakovník	severní zeď lednice pivovaru	499	J. Starý	2004	statické posouzení	stav nároží zdi lednice	
Křivoklát	Rakovník	areál hradu	506	F. Kašíčka, J. Zábřehová	1983	průzkum	kvalitativní a dendrologický průzkum dřevin	
Křivoklát	Rakovník	hrad, západní parkán	522	J. Adámek	1975	fotodokumentace	pracovní fotografie západního parkánu	
Kutná Hora	Kutná Hora	dům čp. 154	518	-	-	fotodokumentace	fotodokumentace domu	
Liblice	Mělník	zámek	516	Šantl	1981	fotodokumentace	fotodokumentace interiéru zámku – kuloár a schodiště	
Mělník	Mělník	sklepení pod ulicí Legionářů	508	J. Rineš	1998	posouzení projektu	zajištění podzemí pod ulicí Legionářů + návrh alternativního řešení	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	dům U hradu čp. 2	495	J. Baier	2003	znalecký posudek	napadení objektu biotickými škůdci	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	Hradní ulice čp. 2	497	J. Zámek	2003	informace o stavu prací a záměrech	řešení inženýrsko-geologické a hydrogeologické problematiky rekonstrukce objektu	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	Hradní ulice čp. 2	498	O. Miš	2003	zpráva	zpráva o zahájení a výsledcích deformačního sledování trhlin	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	děkanství kostel	524	-	-	fotodokumentace	fotodokumentace děkanství kostela	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	areál zámku	510	J. Valenta	2021	zpráva	vyhodnocení průzkumných sond v areálu zámku	
Mnišek pod Brdy	Praha-západ	exteriér – vstupní část zámku a Salla Terena	512	T. Bayerová, K. Bayer	2008	průzkum	stanovení obsahu vlhkosti a vodorozpustných solí, vyhodnocení průzkumu	
okres Kolín	Kolín	mosty	525	J. Pešta	2004	inventarizace historických mostů okres Kolín	závěrečná zpráva o plnění projektu výzkumu a vývoje	
Pchery	Kladno	kostel sv. Štěpána	496	P. Mařík	1997	mikroskopické vyšetření	vyhodnocení stratigrafie, identifikace složek vrstev	
Plaveč	Rakovník	lovecký pavilón	500	J. Vinař	1996	statické posouzení	návrh řešení	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámky	CD
Příbram	Příbram	objekt V Brance čp. 82	504	J. Cikán	2005	znalecký posudek	posouzení statické stability nosných konstrukcí včetně návrhu na případnou stabilizaci nosných konstrukcí	
Rožďalovice	Nymburk	kostel sv. Havla	515	-	-	fotodokumentace	fotodokumentace plánů zámku	
Sázava	Benešov	-	519	-	-	fotodokumentace	fotodokumentace	
Sázava	Benešov	jihozápadní část budovy konventu s tzv. Opatskou kaplí	519	-	1980		fotodokumentace	
Slaný	Kladno	Vlastivědné muzeum	520	-	-	fotodokumentace	fotodokumentace muzea	
Směčno	Kladno	kostel Nejsvětější Trojice, náměstí T. G. Masaryka	521	-	-	fotodokumentace	fotodokumentace kostela	
Tuchoměřice	Praha-západ	zámek	517	-	-	fotodokumentace	fotodokumentace zámku	
Vidim	Mělník	můstky	527	P. Jašek	2017	zpráva	historie, zaměření, průzkum	
Vysoký Chlumec	Příbram	hrad	514	F. Kašička?	-	fotodokumentace	fotodokumentace hradu	
Žleby	Kutná Hora	dolní zámek	511	J. Valenta	2020	průzkum	doplňkový inženýrsko-geologický průzkum založení dolního zámku	

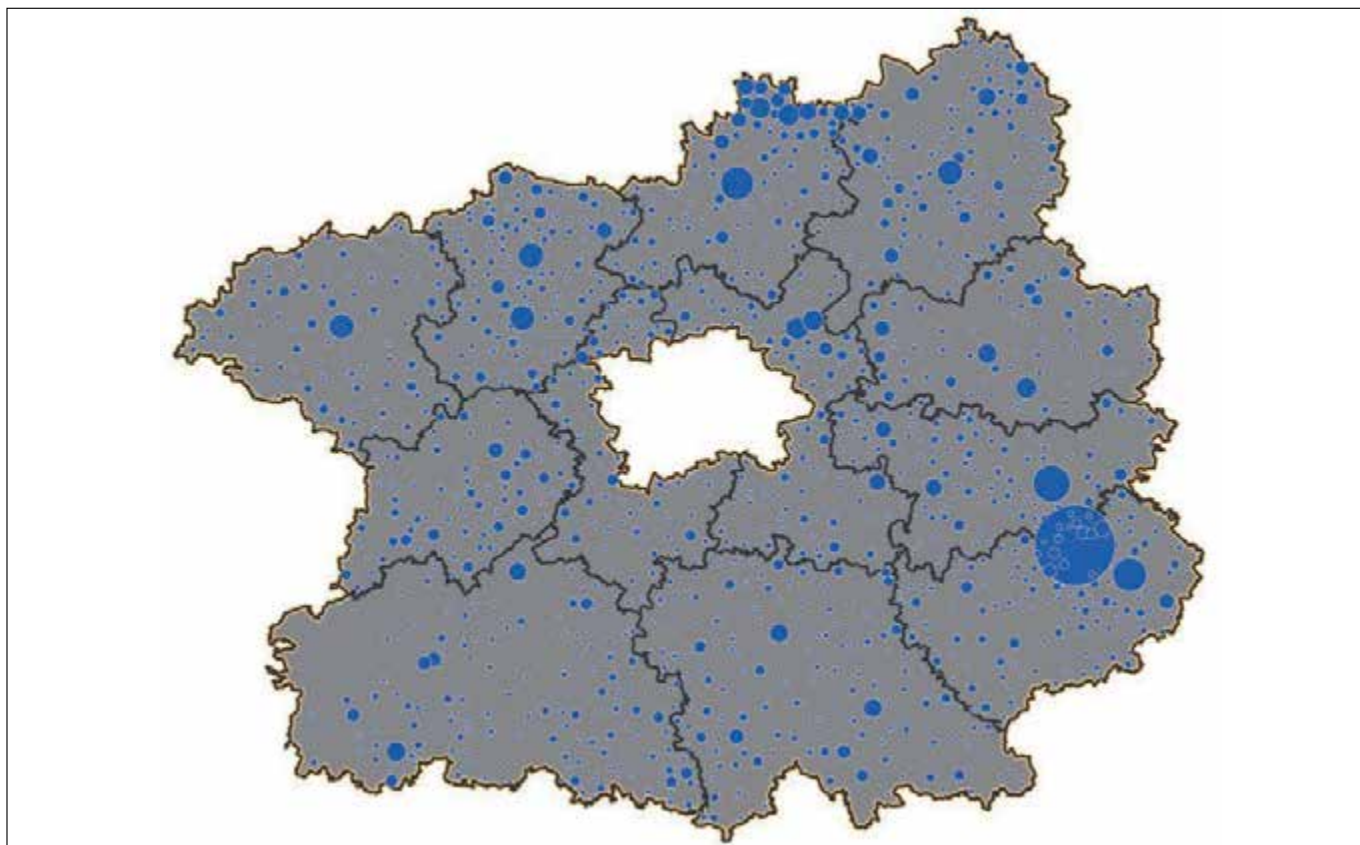
ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2021 – ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZOVÉ ZPRÁVY										
obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	druh akce / zkoumaná část objektu	CD
Hořín	Mělník	zámek	45	B. Marethová, J. Veselý	2004	+	+	-	NZA zpráva o archeologickém výzkumu a stavebněhistorickém průzkumu	
Škvorec	Praha-východ	bývalý hrad v poloze „Starý zámek“	44	J. Špaček	2010	+	+	-	NZA předběžná zpráva o výsledcích záchraného archeologického výzkumu hradu	

ODBOR PÉČE O PAMÁTKOVÝ FOND

I rok 2021 byl pod vlivem koronavirové pandemie a do naší práce zasáhl lockdown, omezení v podobě hygienických zásad minimálně 3R, práce z domova a nutnost využívání virtuálních médií. I přesto náš odbor průběžně vykonával svou hlavní pracovní náplň, a to činnost danou § 14 zákona o státní památkové péči č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Jednotlivá oddělení, tedy oddělení garantů území, oddělení specialistů, oddělení restaurování a také referát památek s mezinárodním statutem, se na území Středočeského kraje věnovaly agendě rozdělené dle příslušných okresů na jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností. Tedy *Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Starou Boleslav, Čáslav, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Kladno, Kolín, Kralupy nad Labem, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Říčany, Sedlčany, Slaný, Vlašim a Votice*. Příslušná odborná vyjádření byla zpracována v rámci správních řízení k obnově nemovitých a movitých kulturních památek, ve dvou desítkách případů k obnově národních kulturních památek, dále pak k nemovitostem v památkových rezervacích a zónách a rovněž v ochranných pásmech. Posuzovali jsme záměry jak stavební, tak uměleckořemeslné nebo čistě umělecké v režimu restaurování, zapomenout nelze ani na historické zahrady a parky. Z dalších činností uvedme posuzování územně plánovacích dokumentací a zajištění monitoringu MPR Kutná Hora, zapsané na seznam světového dědictví UNESCO, průběžně je sledován a aktualizován seznam ohro-

žených památek. Vykonávání agendy v našem odboru kromě zpracovávání odborných vyjádření zahrnuje individuální dílčí konzultace, jednání na místě, pořizování fotodokumentace či sběr podkladů pro ověřovací operativní průzkumy. Při samotné realizaci záměrů jsme působili jako odborný dohled na stavbách, v dílnách či v ateliérech, kde se koordinují, kontrolují a upřesňují technologické postupy, použité materiály a relevantnost nastavené koncepce vůbec. Následující kapitoly, kde jsou uvedeny nejdůležitější akce obnovy, na kterých jsme se z hlediska památkové péče podíleli, důležité momenty jsou vypíchnuty v komentářích jednotlivých fotografií. Abychom měli odborné srovnání, v září 2021, kdy pandemie dočasně zeslábla, jsme realizovali dvakrát odloženou dvoudenní výjezdni exkurzi do západních Čech, kde jsme se mimo jiné seznámili s fenoménem chebských krovů ve Františkových Lázních s fenoménem lázeňství a v Doubravě u Lipové byla příležitost poznat typickou chebskou hrázděnou architekturu. Průvodci nám byli kolegové z ÚOP Loket či regionální odborníci z muzeí a informačního centra. A i tento rok jsme se částečně prezenčně a částečně on-line zapojili do projektu Vzdělávání zaměstnanců Národního památkového ústavu, zejména do kursů Umění komunikace, Dějiny umění, Restaurování či Diagnostika poruch historických konstrukcí. Poučná byla také několikadenní výjezdni stáž v Polsku.

*Mgr. Eva Zápalková
vedoucí odboru péče o památkový fond*

Středočeský kraj; schematická mapa zobrazující nemovité kulturní památky v jednotlivých okresech (dělených dle obce s rozšířenou působností) a jejich přibližné rozmístění (zpracoval J. Marounek).

ODDĚLENÍ GARANTŮ ÚZEMÍ

Okres Benešov

Správní obvod obce Benešov

Nejvýznamnější obnovovanou památkou ve městě *Benešově* byl v roce 2021 *kostel sv. Anny*, který je součástí piaristické koleje. V tomto roce zde byla pokládka nové krytiny z pálených bobrovek dokončena náročná oprava střechy. Dále v tomto městě pokračovala výměna oken novorenesanční budovy *gymnázia*. Provedení oken hraje ve vzhledu této památky významnou roli, proto jsou bohatě členěná špaletová okna nahrazována kopíemi, jejichž provedení bylo ověřeno na vzorku. V ochranném pásmu kulturních památek města – na *Karlově*, v blízkosti kostela sv. Mikuláše a torza minoritského kláštera, které jsou nejvýznamnějšími památkami města, proběhla celková obnova *domů čp. 87 a 94*. Významným počinem byla také obnova kamenné dlažby v celé ulici Na *Karlově*. Na vozovce v blízkosti bývalého minoritského kláštera byly použity staré dlažební kostky i obrubníky, čímž byla historická hodnota místa podtržena. Veškerá novodobá betonová zámková dlažba chodníků byla nahrazena kamennou mozaikou. Nejvýznamnější a nejrozsáhlejší obnovou památky ve správním obvodu města Benešova však byla v roce 2021 obnova *hradu Český Šternberk*, kde byla dokončena obnova východní fasády hradního paláce, včetně okenních výplní, a její podnože, která vznikla v minulosti obezděním narušeného skalního masívu, na kterém byl hrad postaven. Velmi náročná byla také oprava stropů v knihovně a jídelně. Původní malované zákloповé stropy v těchto místnostech byly v minulosti opatřeny hodnotnými omítanými podhledy. Trámy původních stropů pocházejících z 15. a 17. století byly však lokálně napadené dřevokaznými škůdci a musely být z prostoru půdy opraveny protézováním. Práce byly prováděny odborně a v dobré kvalitě, za spolupráce se specialisty – projektanty a restaurátory.

V *Sázavě* byla v roce 2021 projednána a zahájena celková obnova *letní vily čp. 177* pro trvalé bydlení. Příkladně je zde prováděna obnova kovových, jednoduše zasklených oken, jejichž profily jsou citlivě zesíleny a jsou do nich vložena tenká izolační dvojskla. V příštím roce má proběhnout obnova interiérů tohoto domu. V ochranných pásmech kláštera v *Sázavě* a hradu *Český Šternberk* byly projednány a realizovány úpravy několika obytných domů. Další velmi významnou akcí na Benešovsku je započatá celková obnova výjimečně autenticky zachované gotické *tvrze v Mrači*. Na samotné budově tvrze byla započata oprava střechy. Krov je zde lokálně poškozený dřevokaznými organismy a musel být opraven protézováním, které bylo provedeno velmi kvalitně na tesařské spoje jištěné dřevěnými kolíky. Po obnově krovu je pokládána nová krytina ze štípaného šindele. Na renesančním *zámku v Komorním Hrádku* byla v roce 2021 provedena obnova severovýchodního úseku ohradní zdi zámeckého parku. Kamenná zeď byla lokálně vyspravena a zcela chybějící východní úsek byl vyzděn nově a zakryt prejzy, jako tomu bylo původně. Kromě toho zde byl v bývalém hospodářském dvoře zámku obnoven plášť novodobé ubytovny. Střešní krytina z eternitových šablon byla vyměněna, přičemž byly ze střechy odstraněny všechny rušivé prvky, také fasády byly barevně upraveny se snahou vzhled budovy, která v areálu působí rušivě, zkulturnovat. Na romantickém *zámku v Líšně* byla dokončena obnova severních fasád zámku a provedena oprava vnějších omítek věže. Dále byla zahájena oprava střech zámku obnovou krovu severního křídla a věže. Jejich asfaltová krytina byla vyměněna za břidlicí. Na barokním *zámku v Třebešicích* pokračovala obnova opravou interiérů v přízemí. Nový vlastník domu čp. 6 v *areálu zámku v Pyšelicích*, který vznikl barokní přestavbou renesančního vstupního objektu do areálu, zahájil celkovou obnovu objektu realizací nového mansardového krovu. V příštím roce je zde plánována pokládka pálených bobrovek. Také vedlejší dům čp. 5 v tomto roce získal nového majitele, který již jeho cel-

Český Šternberk (správní obvod obce Benešov), hrad, oprava východní fasády hradního paláce. Fasády hradu byly na počátku 20. století opatřeny tvrdou omítkou, která již byla poškozena. V loňském roce proběhla sanace podnože, která vznikla opláštěním skály kamenem, obnova východní fasády byla dokončena (foto D. Primusová).

a

b

Mrač (správní obvod obce Benešov), tvrz, oprava střechy paláce. V roce 2021 byla na budově tvrze, která má krov lokálně poškozený dřevokaznými organismy, zahájena postupná oprava střechy: a – krov je opravován protézováním, které je prováděno velmi kvalitně na tesařské spoje jištěné dřevěnými kolíky; b – po obnově krovu je pokládána nová krytina ze štípaného šindele (foto D. Primusová).

kovou obnovu projednal. V barokním *hospodářském dvoře v Mariánovicích* pokračovala postupná obnova všech střech. Na neohroženější kulturní památce Benešovska, na renesanční *tvzi v Mlékovicích*, byla koncem roku opravou krovu započata obnova střechy, která má pokračovat i v příštím roce. Tak jako v minulých letech probíhala ve správním obvodu města Benešova dílčí obnova několika církevních objektů. Odstranění havarijního stavu *kostela Nanebevzetí Panny Marie v Netvořicích*, jehož klenby jsou narušeny velkými trhlinami, po-

a

b

Líšno (správní obvod obce Benešov), zámek, oprava střech: a, b – v roce 2021 byla obnovena střecha severního křídla zámku a věže, kde byla odstraněna krytina z asfaltového šindele a nahrazena břidlicí. Tesařsky opraven byl také krov. Náročná byla vzhledem ke členitosti střechy i práce klempíře, jak je vidět na fotografii úžlabí (foto D. Primusová).

kračovalo opravou krovu nad střední částí lodi. V příštím roce má být oprava krovu nad lodí dokončena a kostel po několika letech zpřístupněn. Krov je zde tesařsky opravován a posilován novými prvky, které mají zachytit vodorovné síly a zabránit vzniku dalších trhlin v narušeném zdivu. Na *faře v Neveklově* byla v tomto roce realizovaná dlouho připravovaná úprava všech místností v přízemí pro využití Klubu mládeže. Byly zde opraveny vnitřní omítky, položeny nové prkenné podlahy a provedena repase oken. Celková obnova pro společenské

využití je plánována i na chátrající barokní *faře v Maršovicích*, jejíž návrh byl v tomto roce projednán a v příštím roce mají být podle něho práce zahájeny. Na území ORP Benešov bylo v roce 2021 opraveno také mnoho drobných sakrálních staveb.

Ing. Dagmar Primusová

Správní obvod obce Vlašim

Přímo ve městě *Vlašimi* byly v roce 2021 prováděny drobné opravy na některých památkách, z nichž nejvýznamnější byly realizovány v areálu *řady*. Byla zde zahájena obnova havarijní kamenné ohradní zdi, která má v příštím roce pokračovat. V *městské památkové zóně Načeradec* byly projednány i provedeny stavební úpravy několika objektů. Jednalo se zejména o opravy fasád a výměny střešní krytiny. Kromě toho byla projednávána koncepce celkové obnovy zámku, který získal v tomto roce novou majitelku. Stejně jako v minulých letech probíhala ve správním obvodu města Vlašim obnova několika církevních památek. V roce 2021 pokračovala na Vlašimsku obnova *kostela Nanebevzetí Panny Marie v Keblově* opravou krovu a výměnou krytiny nad lodí. Velmi významným počinem bylo pokračování zajišťovacích prací *na zřícenině barokní kaple sv. Máří Magdaleny* na významném poutním místě *na Malém Blaníku*. Uvolněné kameny na koruně zdi byly rozebrány a znovu vyzděny, spáry horní plochy byly zaplněny maltou a vyspádovány tak, aby do zdiva nezatékalo. Vyspárovány a vyklínovány byly také líce zdiva. Kromě toho byl zajištěn záklenek okenního otvoru v této stěně. Rozsáhlá oprava krovu byla projednána a schválena na *kostele sv. Josefa ve Velíši*. V *Kondraci* bylo opraveno přístupové schodiště před průčelím *kostela sv. Bartoloměje*. Nevzhledný asfaltový povrch mezi kamennými stupni zde byl nahrazen kamennou odsekovou dlažbou. Pozitivní změna nastala na nejvýznamnější ohrožené památce vlašimska – eklektickém *zámku v Pravo-níně*, kde během roku proběhla sanace základového zdiva. Na budově *zámku v Růžkových Lhoticích* byla tento rok obnovena východní fasáda, čímž byla celková oprava pláště zámku dokončena. Práce pokračovaly také *na zámku v Martinicích u Dolních Kralovic*, kde byly prováděny terénní úpravy před severním průčelím.

Kromě toho byly v tomto roce ve správním obvodu města Vlašim projednány potřebné opravy v areálech několika památek (areál kostela v Domašíně, Čechtících, Borovnici atd).

Ing. Dagmar Primusová

Správní obvod obce Votice

Přímo ve městě *Votice* proběhla v roce 2021 oprava několika kulturních památek. Především byla obnovena fasáda *městského domu čp. 85*. Dále pak probíhala oprava barokní *brány do areálu Božího hrobu*, včetně přilehlého úseku ohradní zdi s výklenkovou kapličkou, na které byly nanášeny nové jednovrstvé, dřevem hlazené omítky a provedeno nové zakrytí z pálených tvarovek. V areálu *Starého zámku* byla projednána oprava střech pivovaru, která je plánována na příští rok. V roce 2021 byla také připravována celková obnova *Nového zámku ve Voticích*. Ve správním obvodu města Votice je nejvýznamnější akcí záchrana ohrožené památky – *zámku ve Zvěstově*, který vznikl postupnou přestavbou gotické tvrze. V posledních letech zde probíhá dostavba torza západního křídla zámku, které bylo odstřeleno v 70. letech 20. století. Po odstranění sutí byly obnaženy zdi a klenby zajištěny dozdiváním, klínováním a spárováním a křídlo bylo dostavěno do podoby doložené zaměření, které bylo provedeno těsně před demolicí. V tomto roce bylo dostavěné křídlo nově zastřešeno. V areálu *zámku v Ratměřicích* byly realizovány drobné úpravy, zejména oprava severní ohradní zdi parku. Kromě nich v tomto roce probíhala stavba tří hospodářských objektů při jihozápadním okraji zámeckého parku, které mají sloužit jako

Zvěstov (správní obvod obce Votice), zámek, obnova západního křídla: a – stav v létě 2013, kdy bylo ze západního křídla zachováno po odstřelu v 70 – tých letech 20. století jen torzo; b – stav na konci roku 2021, kdy probíhala pokládka krytiny na novém krovu, který byl postaven na sanovaném a doplněném zdivu západního křídla (foto D. Primusová).

hospodářské zázemí zámeckého hotelu. V *zámeckém parku v Odlochovicích* byla v tomto roce obnovena sít mlatových cest. V areálu novogotického *zámku ve Smilkově* byla zahájena celková obnova dlouhodobě nevyužívaných a neudržovaných budov. Byly obnoveny střechy obou křídel zámku, na kterých byla položena krytina z břidlice. Upravena a novou střechou opatřena byla také věž. Kromě toho probíhala také obnova fasád zámku, které byly doplněny kamennými prvky. Dále zde byla projednána obnova vedlejší hospodářské budovy a její úprava pro ubytování. Na *zámku v Neustupově* probíhala obnova vnějších omítek, která byla zahájena na nejstarší části budovy obnovou renesančních sgrafit. Původní sgrafita byla překryta a na novou omítku byla provedena jejich rekonstrukce. Při obnově fasád však bohužel došlo i k nepovolené výměně hodnotných vnitřních okenních výplní, proto akci nelze považovat za zdařilou. V areálu zámku ve *Vojkově* proběhla celková obnova členité novorenesanční fasády domu číslo 33, kterou byla celková oprava pláště budovy dokončena. Na barokní *faře v Neustupově* bylo provedeno statické zajištění zdiva. Trhliny ve zdivu byly vyklínovány a vyspárovány, objekt byl lokálně stažen táhly. Nejvýznamnější a nejzdařilejší obnovou církevní stavby na voticku byla obnova pláště věže původně románského *kostela Všech Svatých v Olbramovicích*. Krov bane musel být pro špatný technický stav zcela odstraněn a nahrazen kopíi. Následně byla provedena nová krytina z měděného plechu. Obnova věže byla dokončena opravou a nátěrem vnějších omítek. V *kostele sv. Vavřince v Bedřichovicích* byly repasovány vstupní dveře a prostor před nimi vydlážděn odsekovou dlažbou.

Ing. Dagmar Primusová

Smilkov (správní obvod obce Votice), zámek, celková obnova. V areálu novogotického zámku ve Smilkově byla v roce 2021 zahájena celková obnova dlouhodobě nevyužívaných a neudržovaných budov. Byly obnoveny střechy obou křídel zámku, na kterých byla položena krytina z břidlice. Upravena a novou střechou opatřena byla také věž. Kromě toho probíhala obnova fasád zámku (foto D. Primusová).

Olbramovice (správní obvod obce Votice), kostel Všechných svatých, celková obnova věže. Krov bání věže musel být pro špatný technický stav zcela odstraněn a nahrazen kopií. Následně byla provedena nová krytina z měděného plechu. Obnova věže byla dokončena opravou a nátěrem vnějších omítek (foto D. Primusová).

a

b

Olbramovice (správní obvod obce Votice), čp. 1: a – před obnovou torza sgrafit na jižním průčelí; b – rekonstrukce sgrafit na jižním průčelí obráceném k rybníku (foto H. Řepková).

V Olbramovicích proběhla obnova čp. 1. Památkově hodnotný objekt s renesančním jádrem stojí v čele *hospodářského dvora*. Spolu s památkově chráněnou sýpkou jsou nejstaršími stavbami dvora. Přestože byl na jižní fasádě dochován fragment sgrafita, stavba nebyla památkově chráněna. Cílem obnovy byla rekonstrukce objektu pro potřeby obce a na sociální bydlení. Stavebněhistorický průzkum potvrdil renesanční klenby a renesanční zdivo přízemí a částí patra, pozůstatek černé kuchyně a dvě chlebové pece. Při vstupu do patra byla objevena rarita – domácí kaple v bytě správce hospodářského dvora. Vedení obce přistoupilo k nálezům zodpovědně, objekt byl opraven v souladu se zásadami památkové péče. Sgrafito na jižním průčelí bylo zafixováno a překryto novou omítkou, na niž byla provedena replika sgrafitové výzdoby. Náznak sgrafita byl po odborném posouzení proveden i na pohledově exponovaném SV nároží domu v sousedství špýcharu. Dům, u něž bylo upuštěno od plánovaného bourání cenných historických konstrukcí (pecí, schodiště, některých zdí, apod.), od zateplení 90 cm silných kamenných zdí, likvidace kaple včetně výzdoby (reliéf světce, kovaná mříž), byl šetrně obnoven k větší slávě obce. Na obnovu výmalby kostela a obnovu fasád včetně odvlhčovacího kanálu navázala obnova věžní bání *kostela Všechných svatých* a oprava fasád věže. Ve *Voticích* po dlouhých letech začaly údržbové práce v rozsáhlém *areálu Starého zámku*. Byla obnovena krytina *špýcharu*, položena nová krytina na západní části bývalého *pivovaru* a opraven krov a položena nová krytina na hospodářské budově navazující z jižní strany na špýchar. Vzhledem k velkému rozsahu byly všechny tyto střechy pokryty památkově nevhodnými betonovými taškami, dvojíty bobračkami v tmavočerveném odstínu. Výsledek ukvapené a předem neprojednané práce

a

b

c

Votice (správní obvod obce Votice), Starý zámek, pivovar, výměna krytiny: a – opraveny nejsou ani fasády zámku, fasády pivovaru proto musí počkat. V první fázi bude na rozsáhlém komplexu pivovaru vyměněna pouze krytina; b – výměna krytiny pivovaru včetně lafování, pohled od severozápadu, upravo budova Starého zámku; c – výměna krytiny pivovaru postupovala směrem od zámku na západní straně areálu (foto H. Řepková).

v kombinaci s tónovanými betonovými taškami není dobrý, krytina i způsob provedení působí na cenné barokní sýpce nepatřičně. Poškozené římsy špýcharu obnoveny dosud nebyly, stejně jako nebylo odstraněno nevhodné oplechování štítů. Na rozměrných vysokých střeších pivovaru tato krytina neruší, detaily byly prováděny pod dohledem památkové péče. Přes výhrady je třeba ocenit, že práce na zajištění střech hospodářských budov zámku byly konečně zahájeny. Projektčně byla připravena obnova *Nového zámku* ve Voticích. Kompletní

obnovou prošlo venkovní schodiště ke *kostelu sv. Františka*. Kamenné stupně však byly bez konzultace přeloženy tak, že schody jsou nyní strmější. Degradované mladší poprsní zídky byly přezděny z kamene, novodobé trubkové zábradlí bylo nahrazeno jednoduchým zábradlím kovaným. Namísto navržených čtvercových kotvících desek zábradlí byly osazeny drobnější rozety ve tvaru kvadrilobu odkazující na stavební detaily průčelí kláštera. Necitlivé uchycení zábradlí pohledově dominujícími robustními pozinkovanými šrouby, jež zakrývaly ušlechtilý tvar rozet bylo upraveno. Na restaurované rokokové podstavce byly osazeny plechové postavy světců. Proporce schodiště změněné v důsledku marně reklamované nepřesně zpracované dokumentace původně dominující podstavce zčásti zakrývají. Na barokním *měšťanském domě* čp. 83 v *ústí Kaplířovy ulice* do Komenského náměstí byla opravena fasáda. Na rozsáhlou opravu Božího hrobu navázala obnova *barokní hřbitovní brány*, která ještě není zcela dokončená.

Původem románský, goticky upravený *kostel sv. Jakuba* s pozdně renesanční věží se tyčí nad jižním okrajem návsi ve *Vojkově*, do návsi je ohrazen hřbitovní zdí na oválném půdorysu. Na loňskou opravu barokní brány navázala obnova východní části ohradní zdi. Obnovou severní větve bylo dokončeno zprovoznění odvětrávacího kanálu podél základů kostela. Úspěšnou obnovou prošla fasáda *bývalé školy* čp. 33 ve *Vojkově*. Plastické články průčelí byly opraveny, nepůvodní okna byla nahrazena replikami historických špaletových oken. Ve *Vrchotových Janovicích* pokračovala modernizace hasičské zbrojnice v *hospodářském dvoře zámku*.

Ing. arch. Hana Řepková

Okres Beroun

Správní obvod obce Beroun

V *městské památkové zóně Beroun* lze jako prioritní opravu vnímat rekonstrukci jižní části *městské fortifikace* – II. etapa v jejím západním úseku u hotelu Grant spočívající v opravě havarijního stavu vnitřní strany s přiznaným emplektonem

Beroun (správní obvod obce Beroun), MPZ, městská hradba, vyznačení dotčeného úseku v mapě císařských povinných otisků stabilního katastru z roku 1840 (grafické označení D. Havlíková).

Tetín (správní obvod obce Beroun), kostel sv. Kateřiny se zvonící a kostelem sv. Ludmily v pozadí, pohled na západní fasády po obnově vnějších omítek, u sv. Kateřiny i střechy včetně krovu (foto D. Havlíková).

a torzem čelní stěny klenuté místnosti dodatečně zahloubené do hradby financovanou za spoluúčasti MK z Programu regenerací MPZ. V Palackého ulici proběhla zdařilá oprava fasád čp. 26 v dobré spolupráci s majiteli domu. V Zámečnické ulici byla realizována *náročná obytná budova* v křížení s Kolářskou ulicí. Agenda v *KPZ Osovsko* se týkala lokálních úprav, běžné stavební údržby a zejména posuzování početné nové výstavby v obci *Všeradice*. Ve *Svatém Janu pod Skalou* se pokračovalo v opravě budovy *konventu* další etapou realizace provětrávacího kanálu s injektáží dle projektu doc. Balíka (dotace PZAD) v prostoru tělocvičny a technické místnosti vedle průjezdu prelatury, pokračovala obnova knihovny v jižním křídle (původní dvoulodní oratoř) položením prkenné podlahy. V nedaleké budově *bývalé fary* čp. 2 započala obnova části patra s využitím na byty. Na zámku v *Nižboru* se pokračovalo v opravě krovu *objektu* čp. 263 v severozápadním nároží prvního nádvoří včetně výměny krytiny. V OP hradu *Karlštejn* byla vyřizována běžná agenda stavebních prací. Na *Tetíně* probíhají nepovolené zásahy do archeologické památky *hradiště*, např. další výstavbou u nepovoleného zapuštěného bazénu do valu u čp. 86 v ulici Na Valech i napříč zahájenému správnímu řízení. Značnou změnu doznalo *dvoukostelí sv. Kateřiny a sv. Ludmily* spojené s výročí smrti sv. Ludmily († 921). Na sv. Ludmile byla obnovena fasáda silikátovou barvou dle nálezkové situace nalezené ing. J. Žižkou v 90. letech 20. století v podstřeší sakristie (PZAD) a výmalba interiéru, na sousedním kostelíku byl obnoven nátěr interiérových omítek a dřevěného stropu, obnovena fasáda a krov včetně výměny krytiny (PZAD). V obci *Tmaň* pokračovala oprava oken *modlitebny Husova sboru* s finančním příspěvkem MK prostřednictvím obcí s rozšířenou působností. Okna jsou původní, ve velice špatném stavu. V *Loděnici* byla koncem roku zahájena

rekonstrukce *fary* pro bydlení kaplana. V *Mořině* v létě začala oprava ohradní zdi *židovského hřbitova*. Nejrozsáhlejší a nejkomplicovanější rekonstrukce na území ORP Beroun probíhá v areálu *zámku ve Vysokém Újezdu* pro ne zrovna nejvhodnější využití – pětihvězdičkový hotel dle stavebního povolení z roku 2009. Úbytek autentických konstrukcí je na památce výrazný. Práce budou pokračovat i v dalším roce.

Ing. arch. Dorota Havlíková

Město *Králov Dvůr* od roku 2012 postupně obnovuje *zámecký areál*. V roce 2021 měla být započata oprava krovů s ležatou stolicí v západní části jižního křídla a západního křídla s hambalkovými krovky a dále střešní plášť a stropní konstrukce v tomto rozsahu. Práce nemohly být provedeny, vzhledem k tomu, že nebyl dodán materiál a rekonstrukce začne až v příštím roce.

Ing. arch. Eva Kosová

Správní obvod obce Hořovice

V *hořovickém kostele sv. Jiljí* gotického původu se uprostřed léta rozběhly dlouho připravované práce na statickém zajištění presbytáře, následná oprava a zpevnění interiérových omítek a výmalba. V průběhu akce byla objevena jedna dřevěná výtuka na žebro jihovýchodního nároží nahrazující část kamenného žebra a za použití termoměření se prokázalo, že ostatní žebra jsou pod omítkou zachována kamenná. Na místě byly provedeny dvě opatrné sondy, které odhalily okraje kamenných žebek v místě spáry, jež byla výsledkem statických poruch. Praskliny nalezené v rubu a líci klenby presbytáře a na triumfálním oblouku byly projektantem Ing. Fuchsem řešeny vložení dubového klínku v místech k tomu předem vybraných, předem důkladně vyčištěných. Pro spárování mezi

a

b

c

klínky byla použita vápenná malta s hydraulickou složkou. Praskliny na styku velké kartuše s okolními konstrukcemi byly následně sanovány restaurátorsky injektáží ak. malířem Slavíkem. Dle projektu navržené táhlo při triumfálním oblouku bylo instalováno před závěrečnou výmalbou interiéru. Výmalbu a restaurování nástěnných maleb (odhalení iluzivního okna s erbem je popsáno podrobněji v textu oddělení restaurátorů), které proběhly v naprosté preciznosti a čistotě po předešlém zpevnění omítek, nezbyvá než obdivovat. Akce proběhla plynule v souladu se zásadami památkové péče. Definitivní statické zajištění presbytáře bude dokončeno v rámci obnovy fasády v další etapě, kdy je navrženo stažení obvodových zdí nerezovými helikálními výztužemi pod profilací hlavní římsy. Na zámku v Lochovicích pokračovaly práce záměrem statického zajištění jihovýchodní věže, který spočíval ve stažení obvodových zdí po vnějším, ale i vnitřním obvodě četnými šroubovicovými táhly z nerez oceli. Drážky ve zdivu byly ne zcela správně zaplněny tvrdou maltou s vysokým podílem cementu. Narušená kamenná ostění oken věže v 1. patře byla vyjmuta a nadpraží novým cihelným záklenkem vynesena. V nadpraží dvou bočních věžových oken při jejich rozebírání byly objeveny dva trámy uložené za sebou, které mohly být součástí stavebního vývoje z poslední čtvrtiny 16. století. Paní majitelkou byl přislíben dendrochronologický průzkum vyjmutých trámů, jež byly nahrazeny dvěma ošetřenými kovovými traverzami. Práce budou pokračovat i v následujícím roce. Účast památkového statika Ing. Hrdličky v této akci byla nepostradatelná nejen k náročnosti daného odborného úkolu, ale zároveň k přehnané snaze vlastníka a stavitele řešit problém vkládáním přebytkového počtu kovových prvků do zdiva.

V jádru gotický kostel Narození Panny Marie v obci Hvozdec, část Mrtník ochraňuje hodnotný barokní hambalkový krov, který kryje mandsardová střecha se šindelovou krytinou. Před závěrem loňského roku bylo vypracováno odborné vyjádření na neodkladnou výměnu šindelů místy již prohnilými. Realizace je očekávána v následujícím roce. V areálu kostela na pozemku nechráněné barokní fary se nachází pilřová stodola, pomalu se rozpadající z důvodu neúdržby. Stodola je cenným dokladem celku bývalého hospodářství, avšak je na ni již

Hořovice (správní obvod obce Hořovice), kostel sv. Jiljí: a – nalezené praskliny byly projektantem Ing. Fuchsem řešeny vložením dubového klínku v místech k tomu předem vybraných, předem důkladně vyčištěných (foto D. Hofreiterová); b – stav před zahájením prací (foto P. Kodras); c – stav po dokončení (foto D. Hofreiterová).

demoliční výměr, přestože je zájem o její opravu. V krajinné památkové zóně Osovsko probíhala agenda týkající se návrhů novostaveb a problematiky instalování fotovoltaických elektráren na střeších nových i stávajících objektů. V téže lokalitě, v areálu bývalého cukrovaru byly řešeny nepovolené výměny okenních výplní a střešní krytiny, přičemž je nutno ocenit znovuoživení této hodnotné chátrající průmyslové stavby pocházející z druhé poloviny 19. století (panství Schwarzenbergů) a využití prostor bez výrazných zásahů umístěním řemeslné výroby. V areálu hradu Točnick došlo k propadu chodníku před budovou bývalého pivovaru čp. 1. Příčinou bylo dlouhodobé zatékání dešťové vody, přičemž vzniklá situace odhalila studnu, kterou včas zachytili archeologové.

Ing. Dita Hofreiterová

a

b

c

Lochovice (správní obvod obce Hořovice), zámek: a – pohled na jihovýchodní věž od příjezdové cesty, 1. a 2. okno; b – interiér věže, průzkum stavu po odhalení dvou trámů v nadpraží, 1. okno; c – vnější pohled na nadpraží 1. okna (foto D. Hofreiterová).

a

b

Lhotka (správní obvod obce Hořovice), kaple sv. Anny: a, b – v kapli sv. Anny byly vlhkostí velmi poškozené spodní partie omítek, spolu s jejich opravou proběhla i obnova výmalby. Prvky interiéru měly tři barvy, které však postrádaly tektoniku – pilastry nic nenesly. Barevnost byla proto změněna tak, aby korespondovala s vnější výzdobou fasád. Namísto tří barev byly použity jen dvě. Hlavice byly opticky potlačeny, ale pilastry opět získaly svou symbolickou tektonickou funkci, vynikl i obloučkový motiv uprostřed zrcadel (foto H. Řepková).

V areálu drobného františkánského kláštera v Hořovicích – v dnešní ZUŠ Josefa Slavika – byla demontována zřícená střecha stodoly a její staticky narušené pilíře. Kamenné zdi s cennou rámovou špaletou byly zpevněny železobetonovým věncem. Využity budou pro hudební i dramatická představení ZUŠ a posléze se stanou částí plánované přístavby školy. Obnovou výmalby presbytáře pokračovala obnova kostela sv. Jiljí v Hořovicích. Sanktusní vížka kostela Všech svatých na Palackého náměstí poničená vichřicí získala novou střechu včetně hrotnice.

Kolem kaple sv. Anny ve Lhotce byl vybudován odvlhčovací kanál, v interiéru kaple byly opraveny vlhkostí poškozené spodní partie omítek a obnoveny zaniklé či zkomolené spodní části lizén. Interiér kaple byl nově vymalován. Prvky interiéru měly před obnovou tři barvy, které však postrádaly tektoniku – pilastry nic nenesly. Princip rozbarvení interiéru byl proto sladěn s analogickým členěním fasád kaple. Namísto tří barev byly použity jen dvě. Pilastry opět získaly svou symbolickou tektonickou funkci, vynikl i obloučkový motiv uprostřed zrcadel. V městečku Žebrák pokračuje citlivá obnova památkově nechráněného měšťanského domu čp. 23 v těsné spolupráci s památkáři. V krajinné památkové zóně Osovsko probíhala agenda novostaveb rodinných domů, přestaveb, dostaveb a stavebních úprav objektů v souladu se zachováním charakteru komponované zemědělsky využívané krajiny. Bylo udě-

leno několik pokut za neschválenou instalaci fotovoltaických panelů na střechy domů. V *památkovém ochranném pásmu hradů Žebrák a Točnick* se agenda týkala rovněž novostaveb a stavebních úprav, ale i legalizace nepovolených staveb. V nivě Stroupimského potoka v těsné pohledové vazbě s hradem Žebrák probíhala jednání o přestavbě černé stavby chaty ze 70. let na trvalé bydlení.

Ing. arch. Hana Řepková

Okres Kladno

Správní obvod obce Kladno

V roce 2021 na dokončenou obnovu střechy kostela *sv. Vojtěcha ve Slatině* navázalo bez vyzvání k dohledu, a tudíž přítomnosti památkové péče, dokončení opravy předsíně a schodišťových věžiček. *Na zvonici v Libušíně* byl uskutečněn nátěr šindelové krytiny. Střecha *rozdělovské fary* byla opravena a byla zde položena nová krytina. V areálu děkanství na Náměstí Starosty Pavla došlo k opravám založení budovy *děkanství* a poté ke zbytečně velkému rozsahu výměny původních prvků při opravě brány. V obci *Pchery* došlo k opravě střechy *zvonice*. V *Lidicích* v areálu *NKP Památníku Lidice* došlo k opravám střechy a interiérů objektu muzea.

Ing. Markéta Lindauerová

Správní obvod obce Slaný

Obnova střechy kostela *sv. Jakuba Většího v Otrubách* pokračovala šestou etapou a práce se týkaly zlepšení odvodnění kostela. Práce na obnově střechy kostela pokračovaly také na *kostele sv. Jiří v Lukově*. Nad další částí lodi došlo k obnově krovu, která spočívala ve výměně již neopravitelných částí. V areálu *bývalých lázní Ledce – Šternberk, lázeňském domu čp. 58*, kulturní památce původem z první poloviny 19. stol pokračovala obnova zachovaného souboru historických, interiérových dveří. Poškozené dřevěné části byly doplněny, vytmeleny, ručně přebroušeny a opatřeny nátěrem. Zámky se štitky a klikami byly renovovány a mechanika opravena. Bývalý *poplužní dvůr čp. 5 ve Vyšínku* se statutem kulturní památky se dočkal obnovy střechy v části navazující na barokní sýpku. Do prostředí náměstí v historickém jádru *MPZ Velvary* se promítly práce na obnově *městského domu – čp. 11*.

Ing. Markéta Lindauerová

Okres Kolín

Správní obvod obce Český Brod

V *Českém Brodě* probíhala oprava fasády *kouřimského předbrání* restaurátorem Jelínkem pomocí kletovaných omítek, které byly schváleny odborným vyjádřením NPÚ ÚOP SČ a závazným stanoviskem ORP Český Brod. Netradiční pojetí povrchů mělo překvapivě dobrý výsledek. Omítky jsou tvarově nerovné, živé a autentické. Přestože se měl provést finální fasádní nátěr, nakonec byly ponechány omítky bez nátěru, jelikož jsou do určité míry probarvené ve hmotě. Dále byla provedena i restaurátorská oprava kamenosochařské práce – erbu v průčelí předbrání. Opraveny byly prejzy stříšky i betonové čučky atiky. Byla provedena rekonstrukce secesní fasády v *MPZ Český Brod čp. 385* na základě historických fotografií, dochovaných původních plánů a studia českobrodských secesních fasád a rekonstrukce *domu čp. 50* na náměstí v *Českém Brodě*. Dále byla provedena oprava sakristie *kostela v Poříčanech*, nátěr byl proveden v červenobílé kombinaci na základě sondážního průzkumu a závazného stanoviska. V *Tuklatech* byla opravena jižní strana fasády *fary*. Bylo provedeno pokrytí části střechy věže *kostela sv. Bartoloměje v Bylanech* prejo-

Český Brod (správní obvod obce Český Brod): a, b – rekonstrukce secesní fasády čp. 385 na základě historických fotografií, dochovaných původních plánů a studia českobrodských secesních fasád (foto A. Švejdarová).

vou krytinou. Byla provedena rekonstrukce krovu *zvonice ve Štolmíři*, pokrytí krytinou bude probíhat v další fázi, v příštím roce.

Ing. arch. Anna Švejdarová

Správní obvod obce Kolín

Na území MPR byly realizovány zejména akce s finanční podporou Programu regenerace MPR. Nejzajímavější stavební akce na území *městské památkové rezervace Kolín* byla zahájena v *zámecké kapli* se sakristií v západním křídle obnášející restaurátorskou obnovu výmaleb interiéru. Práce probíhají v restaurátorském režimu. Po rozšíření sond byla vyhodnocena nejstarší vrstva klenby sakristie s lineárním lemováním

Kolín (správní obvod obce Kolín), interiér sakristie v patře západního křídla zámku. Sakristie je umístěná nad průjezdem původně středověké brány městského opevnění, která byla stavěná jako součást zaniklého dominikánského kláštera, po husitských válkách se stala součástí hradu Bedřicha ze Strážnice a následně zámku Pernštejnů či později Žerotínů. Samotná kaple se sakristií je prvně zachycena na plánech ze 17. století. Na fotce stav po snímání druhotných vrstev, omítky po zajištění (foto D. Havlíková).

k prezentaci. Mladší vrstvy nebyly nositelem ornamentální výmalby. Stejná vrstva byla odkryta i na stěnách a obdobně i v kapli. Zároveň byl J. Veselým proveden stavebněhistorický průzkum zdiva a v sakristii (původně středověké bráně městského opevnění v místě dominikánského kláštera) byla nalezena v severní zdi střílna v úrovni podlahy, druhá byla naopak v jižní zdi. Do listopadu proběhla konzervace historických omítek včetně injektáže. V dalším roce má proběhnout stavební nezbytná oprava podlah a elektro rozvodů, truhlářských prvků a pak je v plánu finální restaurování omítek. Další důležitá oprava proběhla na parkánové i městské hradbě, a to na třech úsecích – městskou hradbou severně od Dvořákova muzea čp. 35, parkánovou hradbou pod kostnicí jižně od sv. Bartoloměje (místo proluky) a úsekem parkánové hradby za synagogou včetně oplocení parkánu přístupného přes synagogu. Na objektu radnice čp. 77 byla restaurována dvoukřídlá vrata východního vstupu uliční fasády, bez mříže nadsvětíliku, další dvoukřídlé svlakové dveře byly obnoveny na objektu fary čp. 25, konkrétně vstupu do suterénu z Parlěřovy ulice. Byla zahájena obnova chrámu sv. Bartoloměje z dotace IROP týkající se pouze samotného středověkého kostela. Ostudou MPR zůstává i nadále bašta parkánové hradby poblíž zaniklé Pražské brány ve vlastnictví Pekárny Hankovec s.r.o. Díky neúdržbě a dlouhodobé stavební ignoranci majitele se zřítila střecha do interiéru bašty. Po sto letech byla obnovena jednání mezi městem Kolín a panem Hankovcem o odprodeji bašty městu, prodej je v jednání. Město koupilo i další významný objekt v havarijním stavu – bývalou židovskou radnici čp. 125 a dům rabínů čp. 124 v těsné blízkosti synagogy a na čp. 125 zajistilo stržení havarijní střechy a provedení dočasného zastřešení. Velice důležité pro území historického jádra je od roku 2018 probíhající schvalovací proces Návrhu regulačního plánu MPR Kolín, který má nastavit limity v památkově chráněném území. V městské památkové zóně v Koutcích probíhaly stavební úpravy objektů v rozsahu udržovacích prací. Probíhá celková rekonstrukce nechráněného Panského mlýna čp. 245 v Podskalí. Bohužel při opravě fasádních omítek byla odstraněna barokní pekováná vrstva s malovaným nárožím imitujícím armovací kameny a malovanými paspartami oken v červené barevnosti, barevnost plochy byla lomená bílá (krémová). Pozornost památkové péče se soustředila na obnovu hlavní dominanty a nejhodnotnějšího objektu ve městě.

a

b

Bohouňovice I (správní obvod obce Kolín), trojboká kaple na křižovatce tří polních cest u hospodářského dvoru Hranice u Červených Peček: a – stav před opravou; b – stav po opravě, po postavení lešení byla v torzálním stavu nalezena polychromie zejména na tympanonech. Z náleзовé situace vyšla finální barevnost (foto D. Havlíková).

tě – na *kostel sv. Štěpána* (fond PZAD), kde pokračovala další etapa obnovy kamenného zdiva obvodového pláště tentokrát jižní části západní fasády panem Lutzem ml. včetně ostění. Stav zdiva je katastrofální, spáry vymyté, opukové kvádry se loupou do značné hloubky. Barevnost spárovací malty je způsobilá barevnosti okolní plochy, některé kameny jsou domodelovány umělým kamenem se zapojením do celkového charakteru rezného zdiva. Práce na opravě *městské fortifikace* (NKP) pokračovaly v návaznosti na úsek z roku 2020 u vstupu do zahrady v parkánu východně od objektu bývalé střelnice u Pražské brány dle projektu Ing. arch. J. Gulbise, bohužel bez jediné konzultace s NPÚ v průběhu prací. Díky stejné stavební firmě (pan Zámstný) je však zachována kontinuita s předchozími etapami v kvalitě, barevnosti a celkovému přístupu. Další celkové rekonstrukce domů v MPZ probíhají u rodinného

domu čp. 157 v ulici Nové Město. U čp. 9 na Mírovém náměstí je v zahradě dokončen objekt „stodoly“ pro zahradní restauraci. K nepovolené výstavbě novostavby rodinného domu na místě demolice historického objektu bez souhlasu památkové péče došlo v místě zaniklého hradebního příkopu s hradební fortnou v ulici Na Schodech, čp. 392, objekt je situován na pozemku NKP městského opevnění v přímé vazbě na parkánovou hradbu v místě zaniklé fortny. V městské památkové zóně *Týnec nad Labem* z příspěví financí z Programu regenerace MPZ byla provedena oprava krovu *fary* čp. 84 a oprava vstupních schodů barokního vstupu do *radnice* čp. 2. V *Plaňanech* pokračovala oprava *kostela Zvěstování Panny Marie* (fond PZAD) restaurováním kamenných fasádních portálů dveří, restaurováním dveřních křídel samotných včetně hlavního vstupu západní fasády, restaurováním barokních výsuvných oken na kruchtě (zde chybí osazení kovových nosníků vitráží) a pokračovalo se ve výmalbě omítek podvěží a restaurováním sloupů nesoucích kruchtu a spodní římsy krucht. Na objektu barokní *fary* ve *Svojsčicích* pokračovala oprava šindelové krytiny i krovu (Havarijní program MK ČR) bez jediné konzultace památkové péče či povědomí stavebního technika pana Herzoga. Jednalo se o úsek krovu nad SZ nárožím. Ve *Starém Kolíně* se pokračovalo v opravě areálu *kostela sv. Václava* – III. etapou opravy krovu včetně výměny krytiny z Českých šablon (fond PZAD). Další rozsáhlá obnova střechy pokračovala na kostele sv. *Gotharda* v *Žehuni* pod vedením obce a byla provedena oprava vnějšího pláště kostnice stejného areálu spojená s výměnou krovu, restaurováním makovice a provedením fasádního nátěru. Z církevních objektů se pokračovalo na obnově hřbitovní zdi *kostela sv. Václava ve Vrbčanech* a pokračovala obnova interiérů *františkánského kláštera*

Bečváry (správní obvod obce Kolín): a – brána zámeckého areálu s odstraněným portálem ve 2. polovině 20. století z důvodu umožnění vjezdu autům místního JZD, v torzech dochovaná štuková výzdoba umožnila rekonstrukci barokního stavu; b – brána po obnově štukové výzdoby a navrácení původního záklenku portálu deponovaného majitelem zámku desetiletí ve stodole hospodářského dvora (foto D. Havlíková).

v *Zásmukách*. Mezi zajímavé opravy lze zařadit trojbokou výklenkovou *kapličku* v *Bohouňovicích I.* v katastru Červených Peček, která je situovaná na křižovatce tří polních cest u hospodářského dvoru Hranice. Podobná oprava trojboké *kapličky* proběhla v *Horních Krutech* z financí obce. V *Bečvárech* pokračovala restaurátorská obnova interiérů *Laudonova salóňku* a zcela zásadní obnova *brány* v západní části *hospodářského dvora*. Barokní brána, kterou původně procházela komunikace do zámeckého areálu, je osově orientována na západní vstup do zámku. Průjezd brány, který je půlkruhově uzavřen, lemovalo kamenné ostění s hlavním klenákem s datací 1766, za socialismu demontované, do doby obnovy uschované ve stodole. Portál se podařilo rehabilitovat s navrácením původních kusů, v roce 2022 má pokračovat restaurování váz na koruně a výměna prejzů, má být řešen vzhled vrat a branek. V *Kolíně IV*, vně MPR, v území ochranného pásma MPR započala rekonstrukce secesních fasád nárožní *vily čp. 232*, fasády byly v nedávné minulosti otlučeny a díky novému majiteli se bude výzdoba vracet zpátky, bohužel bez sejmutých šablon originálů. Málo známá *Budilova vila* od architekta Jaroslava Fragnera z let 1928–1929 v Kolíně II, nyní bez využití, dostala příspěvek na obnovu památky prostřednictvím ORP a byla čerpána na repasi původních oken severní fasády. Zároveň se zpracovává projekt celkové rekonstrukce. Objekt bývalého zájezdního *hostince Zlaté Slunce* v *Chocenících* u zemské silnice nadále chátrá, do střechy masivně zatéká, majitel kolem areálu vystavěl betonové oplocení s pouhým telefonickým oznámením památkové péči.

Ing. arch. Dorota Havlíková

Okres Kutná Hora

Správní obvod obce Čáslav

Ve správním obvodu obce Čáslav byla zahájena celková obnova *kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Starkoči*. Barokní kostel, který je výraznou dominantou nejen samotné obce, ale i širšího okolí, je dlouhodobě v havarijním stavu. V 90. letech 20. století zanikla původní střecha i dřevěný strop lodi kostela. Zastřešení kostela bylo nově provedeno koncem 90. let, další opravy kostela však následovaly až po roce 2016, kdy byl založen „Spolek za záchranu kostela ve Starkoči“. Obnovy byly okenní a vstupní výplně i strop nad presbytářem kostela. Kostel byl následně převeden do majetku obce Starkoč a v roce 2021 se jej podařilo zařadit do Programu záchranu architektonického dědictví, ze kterého byla obnovena konstrukce *fabionového stropu* nad lodí a probíhaly i práce na statickém zajištění kostela (zdívo bylo v úrovni korunní římsy staženo samostatnými táhly a závlačemi napojenými na vazné trámy, doplněny byly i některé prvky v krovu). Na *kostele sv. Jana Křtitele v Klukách*, který byl rovněž převeden do vlastnictví obce (obec Kluky) ve zchátralém stavu, došlo k zajištění staticky výrazně narušené předsíně a sakristie. Práce, které probíhaly za přispění z Programu Podpory obnovy KP prostřednictvím ORP, spočívaly zejména v podezděnění základů předsíně a opravě trhlin obou přístaveb. V souvislosti s těmito pracemi bylo provedeno i odvodnění kostela, respektive vyvedení dešťových svodů do kanalizace. Za přispění Programu Podpory obnovy KP prostřednictvím ORP byla provedena také oprava kovaného oplocení kolem *sochy sv. Jana Nepomuckého u fary v Krchlebech* a obnova části ohrazení areálu fary. V roce 2021 proběhly i dokončovací práce na celkové obnově *klasicistní výklenkové kapličky Panny Marie v Krchlebech*, situované při křižovatce severovýchodně od obce. Tyto práce se týkaly zejména úpravy terénu v okolí stavby, která je umístěná pod úrovní stávající silnice, což dlouhodobě vedlo k výraznému zavlhčování kaple. Ve *Zbýšově* na *kostele Narození sv. Jana*

Starkoč (správní obvod obce Čáslav), kostel Nanebevzetí Panny Marie: a – stav kostela v roce 2012; b, c – pohled na obnovenou konstrukci fabionového stropu, omítka stropu bude následovat v další etapě (foto J. Černochová).

Křtitele započala oprava krovu, první etapa zahrnovala opravu krovu nad presbytářem. Akce byla podpořena z Havarijního programu MK ČR. Dílčí stavební práce pokračovaly i na *zámečku čp. 3 v Žákách*, vedeném na seznamu ohrožených památek, který se nový majitel snaží postupně obnovit. Práce v roce 2021 zahrnovaly především provedení nových okenních výplní vikýřů a v bočních částech objektu. Na území *městské památkové zóny Čáslav* bylo jednou z nejvýznamnějších stavebních akcí dokončení stavebních úprav *Dusíkova divadla*. V roce 2021 se práce soustředily na celkovou obnovu divadelního sálu. Vedle obnovy výmalby a štukových doplňků tak byla mimo jiné repasována sedadla, vstupní výplně a opraveny podlahy. Čáslavská *synagoga* od architekta Wilhelma

a

b

Krchleby (správní obvod obce Čáslav), kaplička Panny Marie: a – stavba před zahájením celkové obnovy v roce 2020. Kaplička situovaná při křižovatce cest se postupnou úpravou komunikací dostala poměrně výrazně pod jejich úroveň, což mělo nemalý vliv na zhoršování stavu kaple; b – po obnově fasád a střechy bylo přistoupeno i k úpravě terénu v okolí kaple. (foto J. Černochová).

Stiasnyho byla delší dobu bez jakéhokoliv využití, nově by měla sloužit k výstavním účelům a z tohoto důvodu bylo nutné přistoupit k opravám interiéru, zahrnujícím především provedení nových podlah, opravu a výmalbu vnitřních omítek, repasi a doplnění vstupních výplní a vybudování sociálního zařízení. V roce 2021 byly práce zahájeny, jejich dokončení je plánované v průběhu roku 2022. Stavební práce pokračovaly také na další kulturní památce, klasicistním domě čp. 251. Oprava tohoto objektu, který byl silně zchátralý a s narušenou statikou, započala už v roce 2012. Od té doby objekt prošel celkovou obnovou, v roce 2021 byly obnoveny za přispění z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón jeho fasády. Jednou z posledních etap obnovy by tak měla být pro příští rok plánovaná obnova městské hradební zdi, která je součástí toho domu a také oprava navazující ohradní zdi. Také na kostele sv. Petra a Pavla probíhala další etapa opravy kamenných prvků na fasádách. Restaurátorské práce se týkaly západní části jižního průčelí, vedle restaurování narušených kamenných prvků byly obnoveny omítky v okolí náhrobníků. Také tyto práce byly podpořeny z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. Ze stejného programu byl poskytnut příspěvek i na lokální opravu zastřešení kulturní památky čp. 98 a na obnovu fasády obytného objektu a uliční fasády chlěva usedlosti čp. 79 v městské části Koželuhy. Mezi větší stavební zásahy na objektech, které nejsou prohlášené za kulturní památky, patřila např. oprava fasády čp. 171. V roce 2021 bohužel probíhaly i akce, které byly v zásadním rozporu s požadavky památkové péče. Na domě čp. 47 proběhly stavební zásahy, při kterých byla mimo jiné odstraněna secesní fasáda i hodnotné okenní výplně, nová fasáda byla provedena za použití soudobých technologií, přičemž nebyl respektován ani původní architektonický výraz fasády, také okenní výplně

neodpovídají původnímu řešení špaletových oken se zdobnými detaily. Mezi nevhodné zásahy patří i nepovolená výměna střešní krytiny domu čp. 39, kdy byly na objekt položeny umělé šablony v imitaci břidlice. V ochranném pásmu zámku Žleby byla dokončena celková oprava bývalé opatrovny Chudých školských sester P. Marie – čp. 15. Jedná se o objekt, který není prohlášen za KP, ale který se poměrně výrazně pohledově uplatňuje a vhodně doplňuje okolní historické prostředí.

Mgr. Jindřiška Černochová

Správní obvod obce Kutná Hora

V městské památkové rezervaci Kutná Hora na prvním místě vyvrcholila v uvedený rok celková obnova kostela sv. Jakuba. Akce jeho celkové obnovy, která započala již v roce 2010, prošla celkově třetí etapou (2019–2021) a zahrnovala fasády trojlodí, presbytáře a interiéru věží. Dokončena byla obnova jižní strany kostela realizací nových probarvených omítek, restaurováním kamenných prvků a pozornost se zaměřila na objekt sakristie s pokladnicí, kde bylo restaurováno torzo kružbového okna a aplikovány omítky odlišného charakteru od zbytku kostela. Osazena byla replika kružby okna v presbytáři, repasovány stříšky lavic mezi vnějšími opěráky a jižní schodiště, pozornost se soustředila do interiéru severní věže restaurátorskou obnovou vnitřních povrchů. Dokončena byla také nová elektrifikace interiéru lodi a presbytáře kostela, včetně osazení nových svítidel a zpřístupnění malé expozice na Charvátovské kruchtě. Celková obnova kostela však těmito pracemi ještě zdaleka nekončí, interiér lodi stále čeká na vyřešení statických poruch celé jižní strany kostela. Velkým pokračujícím projektem byla celková adaptace bývalé školy J. A. Komenského na městskou knihovnu. Předmětem oprav byly zejména fasády objektu v závislosti na postupné osazování replik špaletových oken, probíhala výměna stropních

a

b

Kutná Hora (správní obvod obce Kutná Hora), kostel sv. Jakuba: a – kostel se dočkal v období posledních deseti let zásadní pozornosti. První etapa obnovy (2010–2016) byla zaměřena na opravu krovů a střech lodí, presbytáře a jižní věže. Druhá etapa (2014–2016) byla cílena na opravu dřevěných konstrukcí a střechy severní věže a opravu fasád obou věží a západního průčelí. Třetí (2019–2021) byla věnována obnově fasád trojlodí a interiéru věží; b – kružba okna ze 14. století byla poškozena několika požáry a stav kamene byl na samé hranici životnosti. Provedení repliky kružby předcházela dokumentace spárorezu a zhotovení kamenických šablon. Použit byl originálu adekvátní materiál – pískovec Kalksandstein z Rakouska a zachované kusy původní kružby byly uloženy do lapidária v kostele (foto A. Pospíšil).

konstrukcí, které by zajistily dostatečnou únosnost pro regály s knihami o počtu několika kilometrů svazků, pokračovaly práce na venkovním oplocení areálu. Do třetice z velkých akcí, podpořených finančními prostředky z EU, uvedme zahájení prací na *Sankturinovském domě*, a to celkovou obnovou pro účely zřízení expozic a zázemí Galerie Felixe Jeneweina v Kutné Hoře. V rámci nové funkční náplně se počítá se zachováním stávajícího provozu informačního centra v přízemí a vybudováním stálé expozice „Renesančních věd“, která bude postupovat domem (sklepy, věž, podkroví) a zpřístupňovat tak nejhodnotnější prostory. Do adaptace je zahrnut patrový dvorní objekt, prostor dvora a přilehlé části parku U Tří pávů. K postupné obnově historického centra Kutné Hory tradičně přispívají zejména střechy a fasády. Další etapou pokračovaly práce na střechách *Hrádku*, kde bylo předmětem oprav jihovýchodní křídlo a na polovině střechy byla položena krytina z přírodní břidlice, včetně obnovy vikýřů, oplechování mědi a nových komínových hlav. Plynule pokračovaly také práce na obnově střešního pláště *kláštera sv. Voršily*, a to na severovýchodním křídle. Stejně jako v předešlých etapách i zde byl použit prež s kladením hřebenu do malty a opraveny byly štukové komínové hlavy. Keramické tašky se znovuobjevily na domech čp. 163 a 386, vláknocementová šablona na domech čp. 213 a 401. V případě obnovy fasád stojí na prvním místě nové omítky s lazurními nátěry gotického objektu tzv. *Celnice*

v areálu Kouřimské brány, kde byla dále osazena dubová okna v patře a kovové výplně velkoryse řešených arkád přízemí. Následovala obnova fasád nebo jejich barevných nátěrů domů čp. 56 (boční fasáda), čp. 65 (nátěr), čp. 152 (dvorní fasáda), čp. 264 a 464 (rekonstrukce členění). Nová špaletová okna získaly fasády domů čp. 245, 252 a 424. Pokračovaly také práce na odvlhčení kostela Panny Marie Na Náměti, a to realizací okapového chodníku ze štetové dlažby po téměř celém obvodu kostela. Na území *ochranného pásma MPR* pokračovaly práce na rozsáhlém areálu býv. *Tellerova cukrovaru*, a to obnovou fasád a oken nízkého křídla a tesařskou opravou krovu, přezděním komínů a výměnou krytiny z bobrovek hlavního správního objektu. Tak velký rozsah střešního pláště z bobrovek byl naposledy realizován před patnácti lety na objektu jezuitské koleje. V Hlouchce pokračovala postupná obnova secesní *vily čp. 188* a to rekonstrukcí architektonického členění západního štítu, kde jako vodítko posloužilo snímkování města z roku 2009 pomocí Google Maps StreetView. Další etapou pokračovala obnova fasád *Tylova divadla*, a to na hlavním průčelí do Masarykovy ulice, včetně barevného řešení (rozložení barevnosti dle historické fotografie), i obnovy městského znaku a nápisu. Na předměstí Žižkov pak pokračovala druhá etapa prací na obnově ohradní zdi *městského hřbitova* do České ulice a první etapy obnovy zdi mezi jeho starou a novou částí. V Sedlci patří dlouhodobě čestné místo celkové rekon-

Kutná Hora (správní obvod obce Kutná Hora), Sankturinovský dům čp. 377. V uvedeném období byla započata celková obnova tohoto významného městského paláce pro účely zázemí Galerie Felixe Jeneweina v Kutné Hoře. Do adaptace je zahrnut také patrový dvorní objekt, jehož klenba nesená středním sloupem byla v sedmdesátých letech minulého století sanována pomocí železobetonu. Havarijní sloup musel být v roce 2021 řešen podepřením kleneb, odstraněním pilíře a jeho náhradou (foto A. Pospíšil).

Kutná Hora – Sedlec (správní obvod obce Kutná Hora), kaple Všech svatých s kostnicí. Od roku 2019 probíhají práce v severozápadním poli ossaria, kde byla rozebrána mohutná pyramidra z kostí, a prostor prošel celkovou obnovou výzdoby. Štukový motiv žeber, který klenbě vtisknul J. B. Santini, musel být pro své celkové poškození enormní vlhkostí nahrazen rekonstrukcí (foto A. Pospíšil).

strukci kostela Všech Svatých s kostnicí, i když výrazný úbytek návštěvníků kvůli opatřením proti šíření koronaviru také letošní práce značně zpomalili (akce je financována výhradně z výnosu ze vstupného). Pozornost se soustředila do severozápadního pole ossaria, kde po rozebrání mohutné pyramidy z kostí prostor prošel celkovou obnovou výzdoby. Štukový motiv žeber, který klenbě vtisknul J. B. Santini, musel být pro své celkové poškození enormní vlhkostí nahrazen rekonstrukcí. V širším obvodu *ORP Kutná Hora* připomeňme druhou etapu celkové obnovy fasád *NKP zámku Kačina*, a započítí rekonstrukčních prací na zázemí zámeckého divadla tamtéž. V obci *Solopysky* byla dokončena oprava omítek věže kostela sv. *Bartholoměje* a aplikace barevného nátěru, který byl doložen stratigrafickým průzkumem. V kostele sv. *Václava v Hodkově* byl tesařsky opraven trámový strop lodi metodou protézování, na *kapli ve Zdeslavicích* byla osazena krytina z bobrovek a oplechování sanktusníku měděným plechem, a v *Kácově* pokračovaly úpravy interiéru objektu býv. *děkanství*. Novou akcí rozdělenou na etapy byla oprava jižní fasády *býv. tvrze čp. 1 v Suchdole*.

PhDr. Aleš Pospíšil

V *Kácově* pokračovala rozsáhlá obnova *zámku*. Podařilo se zcela dokončit jižní průčelí obrácené k řece a zejména realizovat obnovu východní strany s úsekem střechy a s věží s kaplí. Na dosud utilitárně upraveném západním průčelí kaple s oratoří došlo k otevření a tvarové obnově velkých okenních otvorů, včetně obnovy výplní s vitrážemi. Jeden z otvorů stále čeká na vyjmutí konzoly elektrické přípojky. Opraveno a doplněno bylo architektonické členění včetně štukové výzdoby a architektonicky se podařilo upravit fasádu přilehlého novodobě upravené hranolové části, která však ukrývá mimořádný barokní prostor. V interiérech pokračovaly opravy stropů, parкетовých podlah, dveřních a okenních výplní. Pozoruhodné výsledky přinášejí restaurátorské průzkumy, které v několika prostorách patra odkryly části archivně doložené figurální malované výzdoby z doby kolem roku 1730. V návaznosti na ně byla zahájeno restaurování stěn salonu ve východní věži. Pokračovala rovněž obnova zdí teras zahradní úpravy pod jižním zámeckým průčelím. Obnova zámku je pozoruhodná svým rozsahem a tempem, kdy zde téměř současně pracují řemeslníci, kvalitou spojenou s významnými nálezy.

Ing. Jan Žižka

a

b

c

d

Kácov (správní obvod Kutná Hora), zámek: a – pohled na západní fasádu s věží s kaplí před obnovou; b – interiér bývalé kuchyně v přízemí zámku. V přízemí zámku, donedávna utilitárně využívaném došlo postupně k odstranění novodobých doplňků, úprav a k vyčištění interiérů. Tyto práce, na které postupně navazují i průzkumy restaurátorské, přinesly pozoruhodná zjištění. V renesančním interiéru zaklenutým čtyřmi poli na střední pilíř, s konstrukcí upravenou v souvislosti s barokním dýmníkem, se v pozadí uplatňuje starší portál ještě pozdně gotického charakteru; c – západní průčelí zámku po obnově na sklonku roku 2021. Na fasádě věže vynikají opět otevřené a doplněné původní barokní otvory kaple a levé oratoře s novými vitrážovými výplněmi, rámované obnoveným členěním se štukovou výzdobou. Pravé dolní okno, čeká na své iluzivně provedené doplnění po přenesení konzoly elektroprípojky. Vlevo se ke kapli připojuje poněkud neforná novodobě upravená část, kterou zjemnilo náznakově malované členění fasády; d – obnova zdí teras pod jižním průčelím zámku. Na jižní a západní straně zámku existovala nevelká okrasná zahrada s terasami v prudkém svahu k řece Sázavě. Souběžně s obnovou budovy zámku a restaurováním interiérů probíhá rovněž oprava a přezdívaní zřícených úseků opěrných zdí (foto J. Žižka).

V areálu kostela sv. Prokopa v Záboří nad Labem se pokračovalo ve statickém zajištění sakristie s oratoří, které jsou přistavěné na místě apsidy k východní fasádě románské kaple. Byla zajištěna trhlina ve zdivu na schodišti související se stavebními etapami – přístavbou předsíně k románské kapli a následně ještě sakristie rozšířené v 19. století do patra (oratoř). V úrovni oratoře byla zachována a zajištěna fasádní omítka předsíně, která byla v minulosti ochráněna pultovou střechou nad přízemní sakristií a nástavbou oratoře se ocitla v jejím interiéru. V přízemí byla po odstranění pojistkové skříně jižně od vstupu do presbytáře odkryta cca 5 cm pod povrchem utužená omítka (patrně středověká nebo románská) nahozená na zdivo apsidy v místě triumfálního oblouku. V září zároveň došlo k převzetí areálu do správy farnosti Sedlec. Práce prováděl kameník Martin Tamchyna.

Ing. arch. Dorota Havlíková

Okres Mělník

Správní obvod obce Mělník

Na území *městské památkové zóny Mělník* probíhal v roce 2021 cílý stavební ruch zaměřený na obnovy fasád, výplní a střeš, což lze připsat i nadále podpoře ze strany města formou Fondu regenerace MPZ Mělník. K výrazně zdařilé opravě fasády náleží objekt čp. 136 s barokní fasádou, kde byla rehabilitována fasáda s navrácením patrové římsy a obnoven kamenný vstupní portál, který byl skrytý pod nánosem mladší štukové vrstvy. Vyzdvihnout lze i provedení udržovacích pracích exponovaných uličních fasád dvou sousedních objektů čp. 181 a 182 s obdobným neorenesančním architektonickým

Mělník (správní obvod obce Mělník), dům čp. 136, foto z průběhu realizace (foto P. Kalinová).

Chorušice (správní obvod obce Mělník), výklenková kaple, foto po realizaci (foto P. Kalinová).

Mělník - Pšovka (správní obvod obce Mělník), bývalý augustiniánský klášter: a – nalezení pamětní desky za novodobou přízděvkou, v již druhotném umístění v barokním portálu (foto P. Kalinová); b – detailní pohled na desku (foto Š. Kolářová).

a

b

členěním. Dále u objektů čp. 87 a 339, kde probíhaly rovněž úpravy fasád v souvislosti s výraznějšími vnitřními stavebními zásahy. V neogotické *vile Karole* čp. 40–41 byly zahájeny stavební práce s přesahem do dalšího roku za účelem přizpůsobení prostor bývalé veřejné knihovny pro nové využití základní umělecké školy. Přičemž knihovna se přesunula do prostor cizorodých obchodních domů na nám. Karla IV. v MPZ, čímž došlo k oživení těchto budov a jejich prostoru v pozitivním duchu. Při důkladných a příkladných opravách střechy klasičistního *městského domu* čp. 139 byla zjištěna poškození i na přilehlém, střechou skrytém nároží Pražské brány, která byla urgentně opravena. Oproti výše uvedenému v MPZ Mělník negativně vnímáme odstraňování původních špaletových výplní a jejich nahrazování jednoduchými a také nedůslednou podporu navrácení špaletových oken, ačkoliv jsou v daném území možnosti příspěvků. Římskokatolická farnost na *kostele sv. Petra a Pavla*, po zajištění havarijního stavu střechy, navázala na započaté obnovné práce v interiéru kostela. V roce 2021 byla řešena obnova zbylé části podkruchtí, kde byla zdárně provedena rekonstrukce maleb. Po podzimní vichřici, kdy došlo k poškození prejzové krytiny na románské věži téhož kostela, muselo být z finančních důvodů přistoupeno k provizornímu pokrytí střechy. A ke konci roku na *kapucínském kostele sv. 14. pomocníků* na náměstí Míru byly provedeny žádoucí udržovací práce na krytině střechy vč. nutné tesařské opravy krovu nad kaplí sv. Františka. Ve správním obvodu Mělník, mimo MPZ Mělník, byly nejrozsáhlejší akcí opět stavební úpravy v areálu *bývalého augustiniánského kláštera* v obci *Mělník-Pšovka*. V létě byla dokončena adaptace objektu *konventu* na domov seniorů, u které se přes kompromisy ze strany památkářů a spěch rozsáhlých stavebních prací provedených za necelý rok, při nichž bylo nutné držet tempo se stavbou, však podařilo uchovat památkové hodnoty, celkové vyznění a vnímání této budovy konventu a zejména její zapojení do současného života. Zajímavostí při pracích bylo znovuobjevení pamětní desky s vrocením 1574, náležící manželskému páru Zdislava Berky a Mariany Berkové, která byla skrytá pod novodobou přízdívkou. Posléze na podzim byla v tomto areálu zahájena s přesahem prací do dalšího roku adaptace vedlejšího *hospodářského objektu*, tehdejšího pivovaru na komunitní centrum seniorů. Bohužel musíme konstatovat, že nedošlo k poučení majitele z předchozí adaptace konventu a znovu byla podceněna důkladnější projektová příprava, byť požadavkem ze strany NPÚ ÚOPSC byla neuspěšně požadována prováděcí dokumentace. Pozitivně hodnotíme rehabilitaci fasád *venkovské usedlosti* čp. 779 v obci *Mělník-Pšovka*, rodného domu Viktora Dyka, která byla provedena uvážlivě na základě důkladného průzkumu. Na barokní *faře v Cítově* byla zdárně

c

Vidím (správní obvod obce Mělník), kostel sv. Martina: a – stav nápisové desky před zahájením obnovy; b – pohled na rekonstruovanou podobu téže desky s obnoveným textem „Erbaut unter Papst Leo 13 Kaiser Franz Ios 1 MDCCCLXXVIII“ a obnovenou barevností; c – návesní průčelí kostela s obnovenou fasádou (foto J. Berková).

a kvalitně dokončena výměna oken a obnova fasád, v poslední etapě byla řešena dvorní fasáda. Na *zámku ve Stránce u Mšena* bylo pokračováno v adaptaci přízemních prostor zámku, kde vznikají bytové jednotky a byly nahrazeny kopiemi poškozené výplně ve věži. Příkladně připravenou a realizovanou akcí byla obnova barokní *výklenkové kaple v Chorušicích* včetně jejího oplocení. Podle starších fotografií bylo rehabilitováno architektonické členění fasád, kříž ve vrcholu kaple byl restaurován a poškozené srdce bylo adekvátně nahrazeno kamennou kopií. Neméně důležité pro celkově kladné vyznění kaple je

restaurování maleb ve výklencích, které bylo již projekčně připraveno. Na území *ochranného pásma zámku Liběchov* byla zahájena zejména oprava páteřní komunikace I/9 se souvisejícím přesahem úprav veřejného prostranství. V areálu *zámku v Liběchově* byly tento rok výhradně projednávány celkové záměry s areálem s přesahem do ochranného pásma.

Bc. Petra Kalinová, DiS.

Na území *MPZ Mšeno* pokračovala další etapou obnova fasády *kostela sv. Martina*. V tomto roce byla zaměřena na obnovu hlavní římsy západního průčelí, která byla v době výstavby provedena z pískovcových bloků, kombinovaných s cihelnými vyzdívkami. Vzhledem k silnému namáhání této římsy povětrností došlo k výrazné erozi původních kamenných článků. Římsa byla navíc v minulosti částečně upravena v důsledku změny krytiny. V rámci obnovy bylo proto třeba provést celou římsku nově z kamenných bloků při zachování původní profilace. Součástí této etapy byla rovněž obnova fasády na jižní polovině západního průčelí. Akce byla podpořena z Programu regenerace MPZ. Ze stejného programu byla podpořena rovněž obnova střechy na hospodářském stavení v areálu roubeného domu čp. 260. Ostatní stavební ruch ve městě byl zaměřen na běžnou údržbu a obnovu městské zástavby. S podporou z Fondu regenerace, zřízeného městem Mšeno, bylo realizováno několik oprav objektů, které mají velký vliv na charakter této části města. Ve *VPZ Vidim* byla dokončena celková obnova fasády na *kostele sv. Martina*. V rámci poslední etapy byla obnovena fasáda věže, která měla novodobou reznou nečleněnou omítku, realizovanou v 70. letech 20. století, značně poškozenou a částečně opadanou. Rovněž jednotlivé patrové římsy měly zcela zjednodušenou profilaci. V průběhu obnovy bylo třeba, převážně na základě dobových fotografií, rekonstruovat jejich původní profilaci a také neobvyklý rozsah rozbarvení fasády. V rámci obnovy došlo rovněž na rekonstrukci původní podoby kamenné nápisové desky umístěné nad hlavním vchodem, jejíž původní německy psaný text byl po 2. světové válce odsekán a zachována zůstala jen datace psaná římskými číslicemi. V průběhu restaurování bylo zjištěno, že jeden řádek textu nebyl odsekán, nýbrž zatřen maltou. Po jejím odstranění se odkryl text se jménem císaře Františka Josefa I., zakrytý již v době po 1. světové válce. Horní dva řádky byly odsekány, podařilo se je však rekonstruovat, díky dochovaným fragmentům písmen a dohledané dobové fotografii, v původním rozsahu a tvaru písmen novogotické fraktury. Podařilo se nalézt také původní velmi osobitou kontrastní barevnost nápisu, kdy světlá až bílá písmena byla vsazena do černé plochy, zatímco třetí řádek se jménem císaře měl rumělkově červený podklad, stejně jako majuskula na počátku textu. Významnou součástí obnovy fasády byla rovněž výměna ciferníků věžních hodin. V průběhu prací se zjistilo, že pod poškozenými ciferníky pocházejícími asi z 60. let 20. století se skrývají dva jejich předchůdci. Na základě těchto zjištění bylo možno rekonstruovat původní podobu ciferníku z doby výstavby kostela, tj. z roku 1878, kdy v obou horních koutech byly provedeny dva erby a v dolních koutech gotickou frakturou psaná zlacená čísla datace 1878. Rekonstruován byl rovněž původní tvar římských číslic vlastního ciferníku a tvar ručiček. V následující etapě bude pozornost zaměřena na restaurování vlastního hodinového stroje a další související práce.

Mgr. Jana Berková

Správní obvod obce Kralupy nad Vltavou

Na území *kostela Kralupy nad Vltavou* nadále pokračovaly na neogotickém *kostele Narození Panny Marie a sv. Václava* pečlivé opravy kamenného soklu. Na nedostavěném *zámku ve Chvatěrubech* s pozůstatky středověkého hradu, kde probíhá nepřetržitá konzervace od roku 2007, byla kvalitně pro-

vedena pod vedením zkušené firmy a velkého zájmu majitelů další část konsolidačních prací na schodištvé věži a obnova přiléhající soklové části zámecké budovy. V areálu *kostela sv. Jana Křtitele* na návrší v obci *Zeměchy* bylo pokračováno ve výměně dožilé šindelové krytiny. V tomto roce se podařilo dokončit rozsáhlejší partii spodní mansardní vč. krytí průčelní římsy a ke konci roku byly zahájeny práce na repasi vstupních dveří kostela, kde pod novodobou vrstvou ze „šindelů“ byla překvapivě zjištěna starší podoba dveří s iluzivními kazetami z profilovaných listů, která má být rehabilitována. V obci *Hostín u Vojkovic* byly realizovány obnovné akce u obou sakrálních památek na území této obce. U *kostela Nanebevzetí Panny Marie* byla provedena další oprava havarijního vstupního kamenného schodiště. Z důvodu nedostatečných financí bude nutná ještě třetí etapa v následujícím roce. U centrální stavby hřbitovní *kaple Božího těla*, postavené v roce 1736 podle projektu Girolama Costy, byla řešena v návaznosti na práce v minulém roce oprava třetí severozápadní absidy. Za úzké spolupráce se zhotovitelem, vlastníkem, projektantem a památkáři byla provedena kvalitní a příkladná tesařská oprava krovové konstrukce a výměna prejzové krytiny s využitím původních prejz z předchozích oprav dvou absid. U dalších sakrálních objektů pod správou farnosti je pozitivně hodnocena provedená důkladná kontrola a údržba, realizovaná zejména po silných vichřicích. V rámci *ochranného pásma zámku Veltrusy* byla řešena běžná agenda, týkající se zejména posuzování stavební činnosti na nepřiměřeně rozsáhlé zastavitelné ploše v jižní a východní části obce. Ve starším jádru obce *Veltrusy* byly zahájeny stavební úpravy objektu *čp. 65* s přesahem prací do dalšího roku, v němž má vzniknout komunitní centrum obce. V *ochranném pásmu zámku Nelahozeves* byla čilá stavební činnost ze strany obce. V areálu *kostela sv. Ondřeje*, který nově náleží majetkově pod obec, byla provedena zdařilá obnova jižní partie ohrazení kolem kostela a důkladně projekčně připravovaná celková rekonstrukce kostela. Oproti těmto pozitivním úpravám byly ze strany obce poněkud zbrkle a nepromyšleně upraveny komunikace, které mohly být řešeny více v souladu se zájmem památkové péče a v samotném závěru roku byly zahájeny úpravy většího rozsahu objektů *čp. 19 a čp. 30* s přesahem do dalšího roku.

Bc. Petra Kalinová, DiS.

Správní obvod obce Neratovice

Na území *městské památkové zóny Kostelec nad Labem* byla v roce 2021 řešena běžná agenda týkající se obnovy výplní, opravy fasád a střech. Na dominantním *kostele sv. Víta* na náměstí Komenského pokračovaly obnovné práce na vnějším plášti. Tento rok byla zahájena první etapa obnovy soklové partie, při jejíž pečlivé opravě byl respektován složitý stavební vývoj kostela. U druhého neméně významného *kostela sv. Martina* v dané obci byla projekčně připravena obnova a zabezpečení havarijně poškozené ohradní zdi včetně přilehlé barokní kaple s márnicí, jejichž obnovu je žádoucí zahájit co nejdříve. U domu *čp. 77* na Komenského náměstí došlo k opravě vzhledu uliční fasády. U vedlejšího objektu *čp. 76*, dotvářející taktéž náměstí Komenského, byla zahájena rehabilitace přízemního parteru s přesahem prací do dalšího roku, kterou bohužel ponížila podoba nových dřevěných výplní. Ve správním obvodu Neratovice, mimo MPZ Kostelec nad Labem, byl na *kostele sv. Máří Magdalény* v obci *Chlumín* v návaznosti na minulý rok, po obnově sanktusníkové věže, tesařsky opraven krov nad presbytářem, rehabilitována podoba pultových vikýřů, položena nová prejzová krytina včetně klempířských prvků. Rovněž bylo opraveno lokálně poškozené dřevěné schodiště, i z důvodu, že je to jediný přístup na půdu. Tyto práce byly provedeny pečlivě, za úzké spolupráce zhotovitele, vlastníka, projektanta a památkářů. Hospodářské budovy

v areálu zámku v centru Chlumína, přestože mají nové majitele, bohužel nebylo prozatím z jejich strany důkladně řešeno závažné chátrání těchto hodnotných budov, pouze provizorní zabezpečení. Ze strany majitelů areálu zámku v Lobkovicích bylo ke konci roku pozitivně přistoupeno k přípravě koncepčních záměrů na využití rozsáhlého komplexu, který je řadu let nevyužíván.

Bc. Petra Kalinová, DiS.

Okres Mladá Boleslav

Správní obvod obce Mladá Boleslav

V *Jabkenicích* v areálu kostela *Narození Panny Marie* proběhla třetí etapa obnovy střechy jehlancové, dřevěné, šindelem kryté zvonice se čtyřhrannou věží a vysokou střechou. Došlo k obnově poškozených, dřevěných prvků konstrukce zvonice a kompletní výměně šindelové krytiny na části střechy. U kostela *sv. Jana Nepomuckého* v *Rejšicích* pokračovala další etapa obnovy krovu, laťování a zakrytí bobrovkami v části střechy nad vítězným obloukem a presbytářem. V MPZ Mladá Boleslav navázala na předešlou rehabilitaci kulturní památky *bývalý Masarykův dům sociální péče* úprava původního přístřešku pro zahradní náčiní a kočárky v severní části areálu.

Ing. Markéta Lindauerová

Na NKP *Střední strojní a průmyslové škole* v *Mladé Boleslavi* od arch. Jiřího Krohy byla vzorově obnovena jedna z učeben při zachování a repasi původního tabulového systému a stropních svítidel. Na hlavní fasádu byla instalována kamenná busta autora stavby.

Ing. arch. Andrea Musilová

V *Bělé pod Bezdězem* pokračovaly práce na obnově části místností v přízemí jižního křídla zámku. V místnosti s nálezem sgrafitové omítky probíhaly restaurátorské práce na jejím odkryvu a konzervaci. Konzultována byla zejména míra doplňků a retuší tak, aby sgrafitové omítky byly zachovány v maximální míře v autentickém stavu s minimálními doplňky. Ty byly převážně omezeny na místa po druhotných stavebních zásazích. V dalších místnostech jižního křídla byly odstraněny druhotné podhledy a odhaleny původní klenby. Po rozkrytí podlahy v jedné z místností byly archeologickým výzkumem zachyceny a dokumentovány pozůstatky konstrukcí pece. Byla dokončena oprava střechy klasicistní budovy *děkanství* s položením nové krytiny z vláknocementových šablon. Na budově *radnice* byly obnoveny omítky spodní části fasády, které byly narušeny vlhkostí. Dílčí opravy pokračovaly také v interiéru. Na území památkové zóny probíhaly u dalších objektů opravy týkající se výměny střešní krytiny, oken a dveří nebo opravy fasád. V objektu bývalé *spořitelny* čp. 25 na náměstí, vystavěné

Bělá pod Bezdězem (správní obvod obce Mladá Boleslav), dům čp. 152 po opravě střechy a fasády. Klasicistní dům je součástí historické zástavby památkové zóny, která není jmenovitě zapsanou kulturní památkou. Patří k těm příkladům obnovy, při které se vcelku dobře podařilo zachovat charakteristické prvky stavby a jejího vývoje. K nim patří například viditelná zhlaví trámů pod přesahem střechy, obnovená krytina z vláknocementových šablon, která nahradila eternitové šablony, ale i okna v lici fasády byť částečně již se zjednodušeným členěním. Při opravě průčelí byla respektována dochovaná podoba s plastickým členěním z 20. století (foto E. Vyletová).

a

b

Březno (správní obvod obce Mladá Boleslav), kostel sv. Václava, detaily štukatérské obnovy plastického členění klasicistní předsíně: a – hlavice pilastrů provedené z části z pískovce a z cihel měly ve velkém rozsahu narušené omítky; b – hlavice pilastrů po obnově (foto E. Vyletová).

v roce 1928 ve stylu pozdní moderny s prvky novoklasicismu, byly obnoveny okenní výplně v přízemí s členěním podle původního stavu zachyceném na archivních fotografiích. Okna tak nahradila utilitární novodobé výkladce, což přispělo k rehabilitaci vnějšího vzhledu budovy. Z dalších oprav lze uvést celkovou obnovu vnějšího pláště *domu čp. 152*. Dům stojí v urbanisticky důležité poloze naproti kostelu a faře. Zděný patrový dům klasicistního původu patří k tradiční zástavbě historického jádra města. Charakteristické prvky jako viditelná zhlaví trámů pod přesahem střechy i její prohnutí ve spodní části, tvořené námětky, byly při opravě respektovány. Obnoveno bylo plastické členění průčelí a zachována zůstala okna v líci fasády. V *ulici Postržhačské* byla přeložena a doplněna dlažba z lomového kamene se spádem ke střednímu žlábků. Dlažba z nepravidelného čediče je charakteristickým prvkem bělských uliček a důležitou součástí památkové zóny. V *Benátkách nad Jizerou* byla zahájena oprava omítek soklové části fasády zámku a navazujících opěrných zdí. V *kostele* v městské části Staré Benátky byla provedena oprava krovu presbytáře. Z důvodu omezených finančních prostředků byla střecha pouze provizorně zakryta a obnova krytiny bude dokončena v příštím roce. Na *zámku v Bezně* probíhaly lokální opravy krovu a krytiny v místech zatékání. V *Březně* pokračovaly opravy v *zámeckém areálu*. Po dokončení obnovy oplocení byly zahájeny práce na obnově střechy *kočárovny*. V *kostele sv. Václava* pokračovala oprava fasád. Předmětem letošní etapy bylo

hlavní vstupní průčelí včetně klasicistní předsíně. Podstatnou součástí prací byla štukatérská obnova bohatě profilovaných říms a hlavíc pilastrů předsíně. V *kostele v Kováni* byla dokončena oprava střechy nad lodí s presbytářem. Po tesařské opravě krovu byla zpět osazena sanktusová věž a dokončeno bylo položení nové krytiny z vláknocementových šablon. V *kostele v Řítonicích* byla dokončena oprava střechy nad presbytářem obnovou sanktusové věžičky. V *areálu tvrze Velké Horky ve Strenicích* probíhala oprava fasád části hospodářských objektů. Doplněny byly prvky plastického členění, které byly odstraněny v rámci novodobých utilitárních úprav. V areálu byly zahájeny přípravné práce pro terénní úpravy v místě bývalého příkopu. Byly provedeny archeologické sondy, na jejichž základě bude upřesněn rozsah a postup prací. Navržené úpravy by měly přispět ke zlepšení odvedení srážkových vod z terénu před objektem bývalé tvrze. V areálu *zříceniny hradu Zvířetice* pokračovaly další etapou konzervační práce, které byly v této etapě soustředěny na zajištění torza hradby. Dochované torzo obsahuje jádro gotické hradební zdi s pozdně gotickou přístavbou, z níž se zachovaly části zdiva s otisky po zaniklých konstrukcích včetně fragmentů omítek. Provedené práce měly konzervačně stabilizační charakter s doplněním zdiva v nejnútnejším rozsahu, fixováním původních konstrukcí, povrchů a stop po historických konstrukcích. Ve spodní části byly v nezbytném rozsahu provedeny stabilizační dozdívky. Uvolněné části zdiva byly lokálně přezděny s použitím původního materiálu. Doplněna byla spárovací malta.

Ing. arch. Eva Vyletová

Na budově *zámku v Košátkách* proběhla druhá etapa opravy mansardové střechy hlavního východního křídla. Obnova střechy s lokálními opravami krovové konstrukce, s ob-

Březina (správní obvod obce Mnichovo Hradiště), kostel sv. Vavřince. Kostel gotického původu má zachovány hodnotné tesařské konstrukce včetně zvonové stolice ve věži dendrochronologicky datované do 16. století. V letošním roce probíhaly tesařské opravy vnitřní dřevěné konstrukce věže s výměnou krytiny z dřevěného šindele nad spodní částí střechy (foto E. Vyletová).

novou mansardové římsy a položením krytiny z pálených bobrovek s klempířskými konstrukcemi byla tak zcela dokončena. Obnova předzámčí hospodářského dva pokračovala dokončováním fasád v oblasti domu s branou na jižní straně areálu a opravou interiéru severovýchodní konírny.

Ing. Jan Žižka

Správní obvod obce Mnichova Hradiště

V *Mnichově Hradišti* pokračovala celková obnova *náměstí*. Hlavní plocha je dlážděna z nepravidelného kamene v kombinaci s plochami z žulových kostek. Na východní straně náměstí byla před budovu radnice přemístěna socha pána Budovce z Budova. V *areálu barokní vily čp. 154* byla provedena oprava části ohradní a opěrné zdi, která je zděná převážně z lomového pískovce. Zeď byla lokálně přezděna v místě, kde byla vykloněna a narušena. Pískovcové zdivo bylo po rozebrání znovu použito. Na koruně zdi bylo obnoveno krytí cihlami podle původního stavu. Další etapou pokračovaly také práce obnovy novogotické *hrobky rodin Hendrichovy a Švermovy*. V interiéru byly opraveny omítky s obnovou výmalby, restaurovány byly kamenické prvky. Ve vstupu byla umístěna mříž. Na území městské památkové zóny probíhaly také dílčí obnovy domů. V *kostele v Březině* pokračovala další etapou oprava tesařských konstrukcí. V letošním roce byly zahájeny práce na obnově a zajištění věže. Kostel gotického původu má zachovány hodnotné tesařské konstrukce včetně zvonové stolice ve věži dendrochronologicky datované do 16. století. Horní patro věže má dřevěnou hrázděnou konstrukci s částeč-

ně dochovanými výplněmi z cihel a bedněným pláštěm. Provedeny byly tesařské opravy vnitřní dřevěné konstrukce věže s vnesením části trámů nově vloženými prvky a obnovou krytiny z dřevěného šindele nad částí střechy. Oprava střechy a vnějšího pláště by měla pokračovat v příštím roce. V *kostele v Loukově* byla zahájena oprava fasád. Průčelí mají ve velkém rozsahu narušené omítky. Předmětem letošní etapy byla oprava severního průčelí. Průzkumem z lešení byly pod novodobými nátěry zachyceny pouze světlé lomené nátěry s fragmenty naoranžovělého okru, který byl podkladem pro obnovu barevnosti. S ohledem na torzálnost nálezu nebylo možné barevnost v jednotlivých etapách přesněji určit. Součástí obnovy bylo restaurování kamenných kružeb oken včetně vitráží. Kamenné kružby byly očištěny od vrchních narušených a materiálově nevhodných nátěrů, přičemž byly zachovány spodní soudržné vrstvy. Po vyspravení trhlin a drobných poškození byl na kamenných prvcích obnoven nátěr. Restaurovány byly vitráže, jejichž olověná síť byla silně poškozená. Pokračovaly opravy klasicistního *kostela v Kněžmostě*. Po opravě fasád se práce částečně přesunuly do interiéru. Součástí této etapy byla i obnova zaniklých ciferníků hodin na věži a obnova žaluzií. V *kostele v Klášteře Hradišti*, původně laickém kostele cisterciáckého kláštera, byla provedena oprava střechy věže. V *kostele v Mohelnici* byla dokončena oprava střeš věže, apsidy a sakristie s položením nové prejzové krytiny. Na zřícenině hradu *Valečov* byla dokončena konzervace dvou otvorů vstupního průčelí hlavního objektu.

Ing. arch. Eva Vyletová

Loukov (správní obvod obce Mnichovo Hradiště), kostel Nejsvětější Trojice. Součástí opravy fasády bylo restaurování okenních kružeb a vitráží. Na snímku je zachycen detail okenní kružby po očištění od vrchních nesoudržných nátěrů, po doplnění tmelů v místech poškození a s restaurovanými vitrážemi (foto E. Vyletová).

Okres Nymburk

Správní obvod obce Lysá nad Labem

Na *Křížové Hůře*, která se vypíná nad obcí *Bříství*, byly provedeny udržovací práce kolem barokní *zříceniny kaple Povýšení sv. Kříže*. Na základě předchozího archeologického sondážního průzkumu a statického posouzení byl srovnán terén v interiéru a exteriéru stavby tak, aby byla odhalena soklová partie zříceniny a zároveň zůstala zakrytá vnitřní dlažba. Součástí prací bylo také rozsáhlé vyklučení vzrostlých a náletových dřevin a stavba je dnes výraznou dominantou okolí. V areálu římskokatolické fary čp. 7 v *Lysé nad Labem* byla dokončena celková obnova *kočárovny*, stavby z 1. třetiny 18. století, zahájená v minulém roce. Stavbě byla na jižním průčelí obnovena dvě zrcadlová pole se strhávanou a vypichovanou omítkou, v interiéru byla provedena nová podlaha z cihelné dlažby kladené nasucho do pískového lože v klasové vazbě. Byla též osazena nová dvoukřídlá vrata a jednokřídlá vrátka se skládaným prkenným lícem, v případě horní poloviny vrátek s šikmými lamelami. Tento rok byla zahájená celková rekonstrukce *Jedličkova domu čp. 13 v Lysé nad Labem*, který byl dlouhou dobu bez využití. V rámci adaptace na Komunitní centrum, při které se nově využije i půdní prostor, byly provedeny výklizy, odstraněny novodobé příčky a novodobá sociální zařízení, při těchto pracích byly v první řadě chráněny cenné prvky jako jsou kachlová kamna, dřevěné parkety, stropní podhled se štukovým zrcadlem, historické obložkové dveře s kazetovými křídly a čtyři sádrové reliéfy s figurálními námě-

ty legionářů zasazené po stranách dvou dveřních vstupů. Byla provedena oprava krovu systémem protézování, s nutnou úpravou vazných trámů, aby bylo možné podkroví plnohodnotně využít. Proběhla izolace podlahy v přízemí včetně finální vrstvy, nutná rekonstrukce sítí a oprava vnitřních omítek. Byla provedena příprava renovace dřevěné pavlače z 3. třetiny

Lysá nad Labem (správní obvod obce Lysá nad Labem), stará radnice čp. 23, nové infocentrum, pohled do středního průjezdu (foto E. Zápalková).

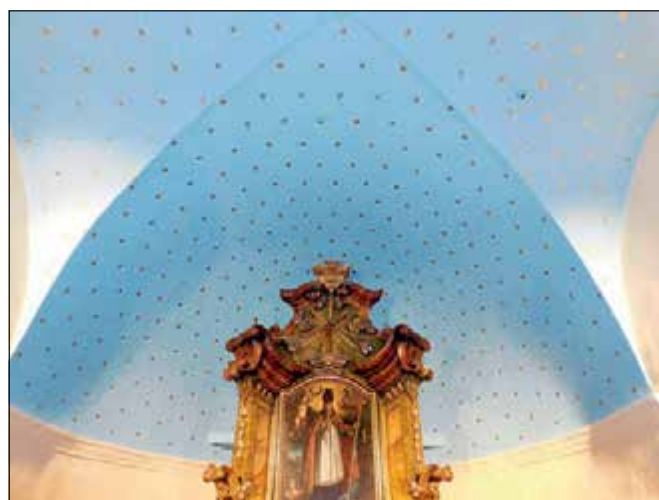

Bříství (správní obvod obce Lysá nad Labem), Křížová Hůra, zřícenina kaple Povýšení sv. Kříže, stav po vyklučení náletových dřevin a srovnání terénu (foto E. Zápalková).

19. století ve formě tvarové kopie se skrytým posílením dvojicí svislých ocelových táhel, opláštěných dřevem do podoby sloupků. V distanci od pavlačové konstrukce byla též vystavěna nová svislá uzavírací severní stěna z ocelové konstrukce a skla, o celkové velikosti 14,3 × 5,55 m, dělená na 5 × 12 skleněných tabulí. Tato konstrukce je obrácená do dvora a spolu s plánovanými devíti střešními okny se z exponovaných míst *MPZ Lysá nad Labem* příliš neuplatní. Stávající okenní výplně do náměstí byly výměny za nové špaletové, dovnitř a ven otevíravé, s vnitřními křídly s izolačním dvojsklem. Bylo respektováno jejich původní členění, z větší části se na ně vrátily původní kliky a tam, kde se nedochovaly, byly namontovány nové mosazné typu Alt Wien. V rámci prací proběhla také příprava repasování jižního balkonu se zdobnou litinovou výplní. V letošním roce byla dokončena adaptace západní části přízemí *staré radnice čp. 23 v Lysé nad Labem* na infocentrum, slavnostně otevřené v červenci 2021. Klenutý prostor, původně sloužící jako policejní služebna, s hodnotnými historickými dveřmi do šatlavy v kamenném ostění, prošel celkovou obnovou s vloženými skleněnými příčkami a nápaditým světelným systémem. Ze středního průjezdu chodby byly odstraněny interiérové prvky ze šedesátých let 20. století, vzhledem k výraznému zavlhčení stavby byla realizována nová provětrávaná podlaha za použití systému Guttadrytek, finální nášlapnou vrstvou je dřevěná lamelová podlaha a keramická dlažba. Byla provedena celková obnova sítí a oprava omítek a vytvořeno nové sociální zázemí i pro sousedící obřadní síň. V tomto objektu byla také zahájena adaptace půdního prostoru na multifunkční sál, s výstavbou nového bezbariérového koridoru formou proskleného výtahu, přisazeného k novodobému krčku Městského úřadu. Krov nad radnicí je konstrukcí z 1. třetiny 19. století, s nově vloženou šikmou stolicí po roce 2000, a umožnil tak realizaci tohoto záměru. Krovová konstrukce kromě krokví byla ponechána z větší části viditelná, byla zachována mohutná barokní komínová tělesa s datací dokončení výstavby objektu v roce 1747. Sál o ploše 120 m² a západní zázemí jsou prosvětleny kombinací čtyř okenních otvorů z východního a západního štítu a třemi zvětšenými sedlovými vikýři na jižní straně a rovněž také kontroverzním pásem pěti střešních oken na severní straně, které nebyly ze strany NPÚ odsouhlaseny, respektive byly schváleny výkonným orgánem státní památkové péče. Stále se domníváme, že tento novodobý prvek snížil hodnotu této historické budovy, bohužel při přípravě projektu nebyla ze strany investora ochota hledat jiné způsoby prosvětlení tohoto nebytového prostoru (sedlovými vikýři, eventuálně subtilními světlovody), ačkoliv bude v interiéru instalováno výrazné umělé osvětlení. Po vleklých majetkových sporech byla letos sanována havárie z roku 2013 *opěrné zdi* v jihovýchodní části *Sboru ČCE v Lysé nad Labem*, která sousedí s dvorem čp. 439. Destruovaný úsek byl cca 4 m vysoký, o délce cca 4 m, taras byl zhotoven z opukového kamene na hliněnou maltu, jeho koruna byla pokryta taškovou krytinou na cementovou maltu. Nový taras byl založen na novém základu, kámen byl použit původní vytríděný, rastr kladení byl dodržen původní. V *bývalém augustiniánském klášteře v Lysé nad Labem* byla vyměněna tři novodobá okna v badatelně, v bývalém refektáři, za nová. Jde o žádoucí změnu, neboť původní okna o rozměrech 2670 × 1600 mm byla jednokřídlá, vnitřně nečleněná a v kontextu okolních okenních výplní členěných na jednotlivé tabulky profilovanými příčlemi působila nepatřičně. Nová okna jsou jednoduchá, dovnitř otevíravá, neboť z exteriéru na ně přiléhá košová mříž, klasicky jsou dělená poutcem, dolní křídla mají 2 × 3 tabulky, horní ventilační křídla mají 2 × 2 tabulky. Materiál je modřín, povrchová úprava krycí nátěr v barvě lomené bílé, zapaštěné kování s kuželkovými návleky a kliky typu oliva Art Wien (obě v surové mosazi). V letošním roce proběhly další etapou práce na celkové rekon-

Kounice (správní obvod obce Lysá nad Labem), bývalý panský hostinec čp. 105, pohled na nově vsazené okno (foto E. Zápalková).

Prerov nad Labem (správní obvod obce Lysá nad Labem), kostel sv. Vojtěcha, pohled do apsidy na nově obnovenou modrou hvězdnou oblohu (foto E. Zápalková).

strukci kubistické *Beniesovy vily čp. 147 v Lysé nad Labem – Litoli*. Bylo dokončeno repasování okenních výplní a dveřních výplní na balkony, tyto výplňové prvky byly opět opraveny tradiční cestou truhlářského repasování, opraveny byly také originální kliky, klíčové štítky, mosazné olivy a půl olivy, Součástí prací bylo též zahájení nutné sanace balkonových těles, tedy jejich nosné železobetonové konstrukce a nášlapné vrstvy. V *Kounicích na bývalém panském hostinci čp. 105* byla provedena dílčí stavební etapa zaměřená na snížení energetické náročnosti. V jejím rámci došlo k zateplení stropu nad

a

b

Prerov nad Labem (správní obvod obce Lysá nad Labem), bývalý pivovar: a – pohled na JV průčelí s výdřevou otvorů a přistavenými kontejnery, mimo záběr je stan na uchování hodnotných prvků pro potřebu SHP; b – pohled do destruované partie prvorepublikové nástavby (foto E. Zápalková).

2. NP z prostoru půdy a byly odstraněny všechny novodobé okenní výplně z 2. poloviny 20. století a nahrazeny novými, kopiemi klasicistních výplní zdokumentovaných na historických fotografiích, respektive vzorem bylo jedno dochované okno na schodišti. Nová okna jsou dvojí, dovnitř a ven otvíravá, vyrobená z dubového dřeva, členěná profilovanými příčlemi na jednotlivé tabulky, přičemž v jedné z tabulek je ventilační okénko. V rámci akce došlo také k výměně hlavních vstupních dveří. Výrazněji byl také stavebně upraven novodobý západní přístavek s rovnou střechou. *Kostelu sv. Vojtěcha v Prerově nad Labem* byla v interiéru obnovena elektroinstalace s osazením moderních svítidel, byly opraveny omítky a lehce přeřešena koncepce vnitřní výmalby s výraznou rekonstrukcí modré hvězdné oblohy v apsidě. Hvězdná obloha byla obnovena na základě restaurátorského průzkumu, který prokázal, že se zde tento motiv opakoval i v předchozích stavebních fázích, loď a předsíň byly opatřeny monochromní malbou s linkovým dekorem dvou odstínů béžové barvy, vodítkem byla historická fotografie z roku 1911. Součástí prací bylo také osazení nové kované mříže z diagonálně provlékaných prutů v oblouku mezi podkručtím a lodí, která umožní bezpečné větrání kostela i prohlídku kostela, provoz doplňuje menší mříž ve vstupu při patě schodiště na kruchtu. Zcela zásadním počinem v regionu je příprava obnovy *bývalého pivovaru v Prerově nad La-*

ber, stavby na seznamu ohrožených památek, již se statečně ujala obec. Pivovar tvoří zásadní pandán přerovskému zámku, obě stavby jsou renesančního původu, mající stejného architekta císařského dvora Mattea Borgorelliho. Až do začátku 90. let 20. století byl objekt využíván jako kulturní centrum s restaurací a kinem, po restituci a navrácení objektu potomkům posledního majitele ovšem přestal být využíván a v důsledku toho začal postupně chátrat, respektive chátrání se změnilo v destrukci s rozvrácenými konstrukcemi v partii střech a pokojů v prvním a druhém patře v západní části, ve východní části došlo ke zhroucení krovu. V letošním roce bylo provedeno provizorní podepření konstrukcí výdřevou tak, aby mohly být prováděny výklizy zavlečeného nepořádku a zřícených konstrukcí, prvky hodné k prozkoumání byly uloženy v přilehlém stanu zejména pro potřebu zpracování SHP. Toto zajištění též sloužilo k podrobnému geodetickému zaměření a ke stavebně technickému průzkumu. Na barokním *kostele sv. Maří Magdalény v Semicích* bylo v další etapě pokračováno v nutné opravě mohutného krovu typu ležaté stolice z 30. let 18. století, letos v rozsahu jižní partie nad závěrem.

Mgr. Eva Zápalková

Správní obvod obce Nymburk

Na území ORP Nymburk proběhla v roce 2021 především řada obnov jmenovitě chráněných kulturních památek. V samotném městě *Nymburk* byly předmětem agendy běžné udržovací práce a stavební úpravy objektů v MPZ. Již několikátým rokem město nabízí vlastní dotaci určenou stavbám na území MPZ bez ohledu na to, zda se jedná o jmenovitě chráněnou kulturní památku či nikoli. Pro obyvatele historického jádra města je tato dotace velkou motivací a významně napomáhá úspěšné spolupráci mezi vlastníky objektů a pracovníky památkové péče. Výsledkem je převážně kvalitní obnova fasád, střech a výplní otvorů v souladu s principy soudobé památkové péče, a tím postupné zkvalitňování prostředí historického jádra města. Dále bylo v roce 2021 projednáno několik rozsáhlejších obnov objektů a návrhů novostaveb ve stávajících prolučkách. Tyto akce jsou nicméně stále ve stadiu přípravy. Co se týče jmenovitě chráněných kulturních památek na území Nymburka, došlo díky dohodě města s církví ke zpřístupnění věže *kostela sv. Jiljí* veřejnosti. Práce týkající se opravy schodiště, lokálního doplnění zábradlí apod. byly provedeny kultivovaně a s citem k charakteru stavby a stávajícím konstrukcím. Nejvýraznější zásah tak představovala elektroinstalace, jejíž objem byl i přes důsledné projednání projektové dokumentace v reálném provedení překvapující. S ohledem na maximálně citlivý přístup k této významné kulturní památce byla elektroinstalace vedena po povrchu konstrukcí. I přes veškeré snahy o kultivaci rozvodů jde o pohledově ne zcela vhodné řešení, které je ovšem reverzibilní. Významné kulturní památky *městské opevnění* se dotkly hned tří akcí. Nejprve došlo ke konzervaci jednoho pole hradební zdi v jihovýchodní části města. Jedná se o úsek hradeb nad řekou Labe, který byl radikálně rekonstruován v letech 1905–1910 podle návrhu architekta Ludvíka Láblera, čímž zcela ztratil svou autentickou podobu. Zároveň je však tato část opevnění nejvíce všeobecně známá a zřejmě nejtěsněji spjatá s obrazem města Nymburk a velká část veřejnosti včetně občanů Nymburka, jak se ukázalo, neví, že se jedná o sto let starou romantickou úpravu. Uvedená konzervace vybraného pole hradeb byla provedena na základě kvalitní projektové dokumentace formou citlivých lokálních vysprávek, které se týkaly pouze technicky dožilého spárování, výrazně erodovaného líce cihel a místy chybějící prejzové krytiny na koruně cimbuří. Na západní straně historického jádra města se dochovala část vnitřní hradební zdi jako integrální součást domu čp. 342 v ulici Hradební. Zeď trpěla již řadu let statickými problémy, na jejichž řešení byl v mi-

Bošín, (správní obvod obce Nymburk), kostel Nanebevzetí Panny Marie: a, b – hlavní vstupní dveře před a po obnově. Monochromní barevnost v odstínu hořčičné žluté byla zjištěna stratigrafickým průzkumem výplní a plně odpovídá předpokládané době vzniku výplní, tj. konec 19. století (foto B. Schmidová).

nulosti vypracován projekt statického zajištění. Teprve v loňském roce se podařilo přistoupit k realizaci, mj. opět díky podpoře z dotačního programu města Nymburk. Bohužel akci prováděla firma, která se na jiných akcích osvědčila, zde ji však zastupovali lidé zcela nekompetentní. Navzdory kvalitní přípravě, vysokému úsilí vlastníka objektu a úzké spolupráci s orgány památkové péče i s autorem projektu Ing. Janem Vinařem tak práce skončily naprostým nezdarem, a to po technické i vizuální stránce. Vzhledem k tomu nebyla akce stále uzavřena a v roce 2022 by měla pokračovat. Jako poslední se městského opevnění dotýká projekt zpřístupnění úseku hradeb v ulici Na Rejdišti. Realizace byla ovšem zahájena až na samém sklonku roku 2021 a vyhodnocení této akce tak bude předmětem příští ročenky. Velká očekávání vzbuzuje projekt celkové revitalizace jmenovitě chráněné kulturní památky *staré děkanství čp. 29*. Tato pozoruhodná a nezvykle autenticky dochovaná stavba je nyní v majetku města Nymburk, které ji hodlá transformovat na informační centrum s obřadní síní, výstavními prostory a kavárnou. Projektu předcházela kvalitní architektonická studie, součástí dalšího stupně budou mj. specializované průzkumy. Významná akce se udála v *Hroněticích*, které jsou součástí obce Kostomlaty nad Labem. Pozdně barokní *kaplička sv. Vojtěcha*, jež je ve vlastnictví obce, prošla kompletní obnovou včetně vnitřního vybavení. Jedná se o drobnou stavbu datovanou vročením na fasádě do roku 1803, jejíž původní podobu změnily mladší úpravy z 2. poloviny 19. století. Tyto byly do značné míry respektovány (řešení střechy s lucernou včetně plechové krytiny oproti původní šindelové, výmalba

interiéru). Po důsledném prověření historických dokumentů a zvážení všech okolností však došlo k obnově kruhového okenního otvoru nad vstupem, jehož záklenek se v malém úseku dochoval nad mladším segmentově klenutým otvorem. Obnovena byla také původní okrovo – smetanová barevnost, doložená stratigrafickým průzkumem. Díky zkušenému a pečlivému zhotoviteli proběhly práce ve vysoké řemeslné kvalitě a k všeobecné spokojenosti všech zúčastněných i veřejnosti. Vedle zhotovitele je potřeba ocenit také podíl starostky obce Kostomlaty n. L., Ing. Romany Hradilové, její velký zájem na obnově hronětické kapličky a obecně osvícený přístup k památkám na území obce. V předešlém roce 2020 byla po několika letech dokončena obnova vnějšího pláště *kostela sv. Apolináře v Sadské*, uskutečněná díky podpoře z Programu záchrany architektonického dědictví. V roce 2021 pokračovaly práce na této významné kulturní památce kompletní obnovou vnitřní výmalby, a to opět za finanční podpory ministerstva kultury. V rámci předběžného restaurátorského průzkumu zde byla zjištěna secesní ornamentální výmalba, doložená též historickou fotodokumentací. S ohledem na stav a rozsah dochování výmalby a finanční možnosti farnosti však bylo přistoupeno k její konzervaci a obnově stávající výmalby s převahou okrových a lomeně bílých ploch. Dochovaná barevnost byla pouze kultivována upuštěním od lokálně užitých výraznějších tónů a byla korigována návaznost odstínů na styku jednotlivých ploch a plastických prvků. Celkově jde o vydařenou akci, která opět přispěla k rehabilitaci kostela sv. Apolináře. V obci *Bošín*, která je vesnickou památkovou rezervací,

pokračovala obnova *kostela Nanebevzetí Panny Marie* repasí výplní otvorů, a to za finanční podpory z Programu péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny. Jedná se o historizující výplně z 2. poloviny 19. století v typické hořčičné barevnosti. Díky zkušenému a osvědčenému zhotoviteli proběhla repase ve vysoké řemeslné kvalitě. Pokračování obnovy se dočkala i *fara čp. 9*, která je součástí areálu kostela sv. Jiljí v *Křinci*, vlastnický je však oddělená a současný majitel usilovně pracuje na její záchraně. Po statickém zajištění budovy přišla v roce 2021 na řadu celková obnova střechy, tj. krovu, střešního pláště, komínů a klempířských prvků. Zatímco krytina tvořená eternitovými šablonami musela být kompletně vyměněna, konstrukce krovu byla v poměrně dobrém stavu a vyžadovala pouze lokální tesařskou opravu v tradičně problematických místech (námětky, zhlaví vazných trámů, výměna nad vstupem do podkroví a u výlezového otvoru). Akce byla podpořena z Havarijního fondu ministerstva kultury a díky zkušené firmě a úzké spolupráci s pracovníky památkové péče proběhla opět v dobré řemeslné kvalitě. Po mnoha letech nevyslyšených žádostí o finanční podporu byl konečně do Programu záchranu architektonického dědictví zařazen *kostel sv. Václava v Žitovicích*. Jde o pozdně barokní kostel z let 1769–1772 se západním průčelím z roku 1900, jehož součástí je věž s osmibokým posledním podlažím a kupolovou střechou. Střecha kostela se dlouhodobě nachází v havarijním stavu, v jehož důsledku dochází k vážným poruchám i v navazujících konstrukcích. Obnova kostela byla zahájena opravou krovu a střešního pláště nad jižní stranou lodi a opět se díky zkušené prováděcí firmě a spolupráci všech stran jedná o dobrý výsledek. V areálu *kostela sv. Václava ve Velešibech* proběh-

d

e

f

Hronětice, (správní obvod obce Nymburk), kaplička sv. Vojtěcha: a – stav kapličky před celkovou obnovou (foto M. Gottwaldová); b – kaplička po obnově. Oproti dochovanému stavu došlo k obnově kruhového okna nad vstupem, doloženého historickou fotografií a torzem původního záklenku (foto B. Schmidová); c – historická fotografie kapličky, datovaná rokem 1894. Původní provedení střechy nebylo obnoveno především z finančních důvodů, bylo však odsouhlaseno zhuštění rastru plechové krytiny. Oplechování střechy spojené s pozměněním tvaru zejména cibulové střechy bylo provedeno snad v závěru 19. století (foto archiv obce Kostomlaty n. L.); d – detail vysoce kvalitní štukové výzdoby před obnovou (foto B. Schmidová); e – tentýž detail po obnově (foto B. Schmidová); f – nálezová situace po sejmutí nesoudržných omítek, kdy byl nad mladším segmentovým otvorem odhalen zbytek záklenku původního kruhového okna (foto B. Schmidová).

la v roce 2021 oprava části oplocení. Dotčený jihovýchodní úsek sestává ze zděné omítané ohradní zdi a originálního liti-
nového plotu s kamennou omítanou podezdívkou, který byl realizován zároveň s neorománským kostelem v 70. letech 19. století. Obnova probíhala pod dohledem pracovníků památkové péče i autora projektové dokumentace Martina Volejníka a lze ji považovat za zdařilou. V obci Rožďalovice se pracovníci památkové péče zabývali v roce 2021 dvěma záležitostmi. V budově *zámku*, v níž sídlí dům seniorů, proběhla kompletní obnova otopného systému. Tato akce je podobně jako zmiňované zpřístupnění věže kostela sv. Jiljí v Nymburce příkladem toho, že u projektů technické infrastruktury lze daleko obtížněji než u jiných stavebních úprav odhadnout na základě projektové dokumentace skutečný objem a dopad navrženého řešení. I zde byly rozvody logicky vedeny po povrchu konstrukcí a navzdory důslednému projednání projektu a následné snaze pracovníků památkové péče a stavebního dozoru vedení potrubí maximálně kultivovat je výsledek více než rozpačitý. Za pozitivní lze považovat alespoň to, že se jedná o odstranitelné úpravy. Další cennou památkou obce Rožďalovice je *dům čp. 24 s knihařskou dílnou*, který byl prohlášen kulturní památkou teprve v roce 2014 a dosud v něm sídlilo Muzeum klasického knihařství spolu s fungující knihařskou dílnou. V roce 2021 však došlo k prodeji domu čp. 24 a nový majitel nechal veškeré vybavení muzea a knihařské dílny vystěhovat. Vzhledem k tomu, že movité vybavení nebylo jmenovitou součástí kulturní památky, nešlo o porušení Zákona o státní památkové péči, ačkoli jeho památková hodnota a přímá vazba k domu čp. 24 je nesporná.

Ing. arch. Barbora Schmidová

Správní obvod obce Poděbrady

Vzhledem k velkému rozsahu *městské památkové zóny Poděbrady* se již tradičně týkala většina agendy v roce 2022 na území ORP Poděbrady právě tohoto plošně památkově chráněného území. Převážně se jednalo o projednávání běžných udržovacích prací, kterými jsou opravy fasád, opravy či výměny okenních a dveřních výplní, opravy střech, instalace reklamních zařízení či opravy oplocení. Ve stejném duchu se nesla i agenda na území *ARP a OP Slavníkovská Libice*. Typický je pro poslední dobu velký tlak na zkapacitnění objektů, což přináší množství žádostí o stavební úpravy podkroví, případně nástavby celých podlaží. Takové záměry je nutné vždy pečlivě posuzovat z hlediska stavby samotné, jejího umístění

Poděbrady (správní obvod obce Poděbrady), dům čp. 317 v ulici Proftova: a - stav objektu před započítáním celkových stavebních úprav; b - po předešlé opravě střechy a osazení nových dřevěných okenních výplní v historizujícím tvarosloví došlo v roce 2021 také k obnově fasád. Základní plastické členění bylo obnoveno, respektive doplněno. Okenní šambrány a předsazený sokl jsou bohužel v rozporu s principy památkové péče provedeny ze speciálního polystyrenu. I přesto je nicméně výsledkem potřeba v rámci MPZ Poděbrady vnímat jako jednoznačně pozitivní; c - kazety s jemným reliéfním dekorem jsou tvořeny prefabrikáty, které se dochovaly v dobrém stavu a nevyžadovaly výrazné opravy (foto B. Schmidová, A. Jankulíková).

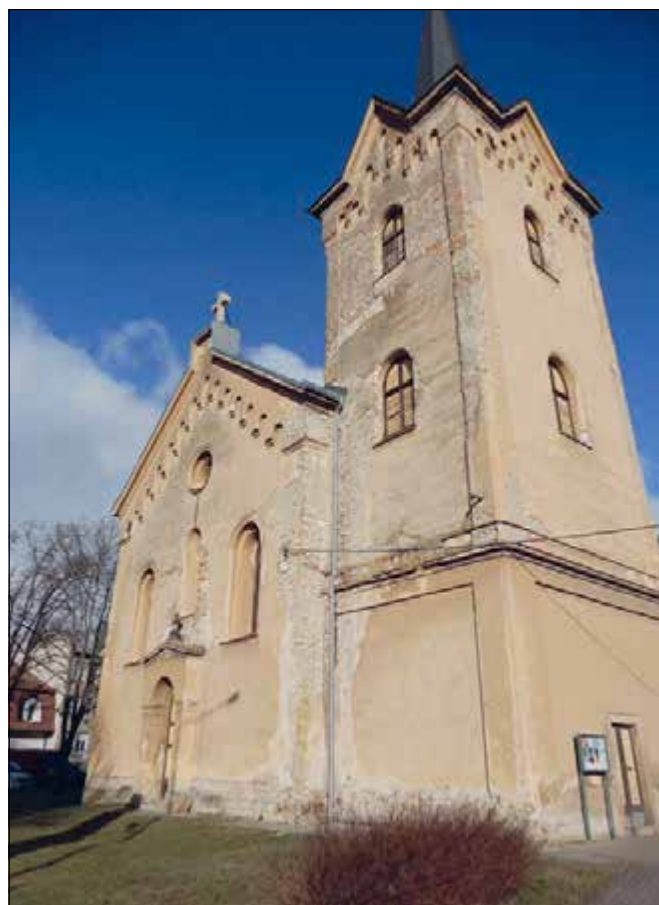

Libice nad Cidlinou (správní obvod obce Poděbrady), dům čp. 45, originálně pojedené uliční průčelí domu čp. 45 s atypickým zalomením štítu a plastickým členěním v duchu geometrické secese. Vzhledem k chystaným razantním stavením úpravám domu byla v závěru roku 2021 provedena dokumentace průčelí, avšak pouze v jeho spodní části. Dokumentace štítu má být umožněna po postavení lešení (foto B. Schmidová).

v zástavbě a charakteru širšího prostředí. MPZ Poděbrady je nejen velmi rozsáhlá, ale také velmi rozmanitá co se týče rázu jednotlivých lokalit, což vede k někdy i velmi rozdílnému způsobu vyhodnocení takovýchto záměrů. Dále bylo konzultováno několik projektů většího rozsahu, které jsou ale zatím stále v procesu přípravy. Za pozitivní lze považovat dokončení celkové rekonstrukce domu čp. 317 na nároží ulic Tyršova a Profotova, v rámci níž bylo mj. obnoveno plastické členění fasády v eklektickém stylu a zcela nevhodné okenní výplně z 2. poloviny 20. století byly nahrazeny novými dřevěnými v historizujícím tvarosloví. Ačkoli ne všechny práce proběhly v souladu s principy památkové péče, celkově se jedná o významnou rehabilitaci architektonicky cenného objektu v MPZ Poděbrady. Naproti tomu byla během roku na území MPZ zjištěna také řada nepovolených prací, které by měly být již nyní nebo v brzké budoucnosti předmětem přestupkového řízení. V areálu zámku Poděbrady byly realizovány stavební úpravy předhradí, v části využívané pro hotelový provoz. V rámci nich došlo v rozporu s písemným vyjádřením NPÚ k výstavbě vnějšího požárního schodiště, navázaného na vodárenskou věžičku, tedy v místě, které se nachází přímo před branou na vnitřním nádvoří zámku a které je exponované nejen při návštěvě areálu, ale i v dálkových pohledech od řeky Labe. Jedná se o kontroverzní a z pohledu NPÚ jednoznačně negativní zásah do této významné kulturní památky. Na území obce Libice nad Cidlinou se s ohledem na formu a definici památkové ochrany APR a OP Slavníkovská Libice pracovníkům NPÚ dlouhodobě nedaří hájit zachování či rehabilitaci stávající zástavby. Ta tvoří prostředí národní kulturní památky Slavníkovská Libice, a významným způsobem se tak spolupodílí na jejím obrazu a vnímání. V rozporu s vyjádřením NPÚ tak byly mj. povoleny zásadní stavební úpravy domu čp. 45, jejichž součástí je částečná demolice objektu a kompletní zateplení vnějšího pláště. Dům čp. 45 se nachází v sousedství kostela sv. Vojtěcha a disponuje jedinečným a velice půvabným průčelím se štukovou výzdobou ve stylu geometrické secese. Díky vstřícnému přístupu vlastníka bylo zástupcům NPÚ alespoň umožněno provést zaměření a fotodokumentaci průčelí a ve

schválené projektové dokumentaci je navržena obnova členění ze soudobých materiálů. Avšak pomíneme-li zánik originálu a specifické vlastnosti ručně prováděných štuků z tradičních vápenných omítek, dojde v důsledku zateplení fasády především k zásadní proměně proporcí hlavního průčelí, a tedy navzdory obnově členění i ke změně celkového vzhledu a výrazu stavby. V Městci Králové byla postupná obnova střech kostela sv. Markéty završena osazením dvou nových křížů. Kovový kříž nad presbyteriem, zaznamenaný na historických fotografiích, se fyzicky nedochoval, proto byla vyrobena kopie stávajícího kovového kříže na věži. Návrh přesného řešení taktéž nedochovaného kamenného kříže ve vrcholu západního štítu vznikl poměrovým zvětšením kamenného kříže nad vstupem. Překvapivým zjištěním bylo, že oplechování zděného podstavce kamenného kříže nebylo druhotné, jak jsme se domnívali, nýbrž šlo o původní úpravu, o čemž svědčily originálně zazděné latě pro kotvení plechu a staré kované hřebíky. Akce byla finančně podpořena z programu Podpory obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností. V interiéru kostela proběhla obnova elektroinstalace a revize osvětlení. Na kostele Zvěstování Panny Marie v Dymokurech pokračovala postupná oprava krovu, stejně jako v předešlých letech finančně podpořená z Havarijního fondu ministerstva kultury.

Ing. arch. Barbora Schmidová

Městec Králové (správní obvod obce Poděbrady), kostel sv. Markéty, postupná oprava střechy kostela byla završena osazením dvou kusů křížů dle historických fotografií. Na fotografii je západní průčelí s nově osazeným kamenným křížem, jehož návrh byl odvozen od menšího kamenného kříže nad vstupem. Během prací bylo zjištěno, že dochované oplechování soklu kříže bylo původní, proto bylo obnoveno. Užití titanziniku bez povrchové úpravy oproti původnímu červeně natíranému plechu vychází z již realizované opravy střechy, pro níž byly zvoleny vláknocementové šablony v kombinaci s přírodním titanzinikem (foto T. Cachová).

a

Okres Praha-východ

Správní obvod obce Brandýs nad Labem

K nejvýznamnějším akcím obnovy památek ve Středočeském kraji za mnoho uplynulých let nepochybně patří celková obnova kostela sv. Václava ve Staré Boleslavi, podpořená z IROP, zahájená v květnu roku 2019 a po stavební stránce dokončená k 30. březnu 2021. Do září pak následovala instalace bohatého mobiliáře, restaurovaného v ateliérech restaurátorů i restaurování oltářů a dalších prvků na místě. Mimořádnou akci završila na svátek Sv. Václava 28. září 2021 slavnostní mše s požehnáním obnoveného kostela. Restaurování mobiliáře podrobně přibližuje zpráva s výběrem fotodokumentace, podaná oddělením restaurování (L. Maděrová). Průběh stavebních prací na obnově exteriéru i interiéru je charakterizován v Ročence za rok 2020. V roce 2021 tedy probíhaly pouze dokončovací lokální stavební práce, čištění a oprava ponechané cihelné dlažby, náprava dílčích nedostatků. Stavení obnovu areálu doplnila v druhé polovině roku realizovaná obnova exteriéru kostela sv. Klimenta. Nutná byla dílčí oprava krovové konstrukce s korekcí některých novodobých provizorních zásahů. Kvalitně s důrazem na skladbu krytiny na střeše apsidy se podařilo položit novou prežovou krytinu. Opravě fasád předcházela stavba vysoušecího kanálu. Narušené plochy novodobých omítek byly opatrně sejmuty s respektováním zbytků středověkých omítek a povrchu románského zdiva. Doplněné omítky a důkladně dřevem utažené sjednotila štuková vrstva s okrovým vápenným nátěrem, aplikovaným také na dřevěnou římsu navazujícím na poslední historickou úpravu v 19. století. Nejvýznamnější akcí na zámku v Brandýse nad Labem bylo dokončení restaurování sálu a kaplového sálu v patře severního křídla, kde se podařilo oživit a scelit pozůstatky renesanční úpravy kleneb se zbytky iluzivní malované architektury a výzdoby z 19. století, kterou zde prováděl Josef Navrátil. Citlivě se podařilo začlenit v koutě sálu analyticky odhalenou část renesanční a barokní výzdoby. Realiza-

b

Stará Boleslav (správní obvod Brandýs nad Labem – Stará Boleslav), kostel sv. Václava a sv. Klimenta: a – pohled na obnovené kostely od východu. Fasády kostela sv. Klimenta byly v souladu s názevovou situací odlišeny poněkud tmavším odstínem vápenného nátěru; b – pohled na severní průčelí kostela od severozápadu a západní průčelí kostela sv. Klimenta. Podobu bočního průčelí kostela určuje rytmus opěrných pilířů s vimpěrky s pozdně gotickými figurálními reliéfy. Obnova respektovala poslední velkou historickou obnovu kostela, realizovanou v roce 1900, při které došlo k výměně kamenných kvádrů s ponecháním jejich povrchu v rezné podobě. Této úpravě byl pak přizpůsoben odstín okrového nátěru (foto J. Žižka)

ci předcházely důkladné průzkumy, vzorky a zkoušky úprav i odborné diskuse o koncepci obnovy, rekonstrukci prvků, zejména římsy atd. Opravily se také omítky v interiéru schoďště v jihozápadním koutě nádvoří. V rámci zařazení do IROP probíhalo projednávání a příprava některých významnějších akcí – *Revitalizace předzámčí*, tzv. Plantáže, obnova skleníku nebo altánku na Bastionu.

Ing. Jan Žižka

a

b

c

d

e

V Brandýse na Labem byla provedena oprava Vartenské výklenkové kaple. Kaple byla obnovena šedým nátěrem, přičemž byl dohodnut okrový. Na čp. 98 na Masarykově náměstí v Brandýse nad Labem byly opraveny klenby v suterénu. Byla provedena oprava oken na muzeu Prahy-východ na Masarykově náměstí v Brandýse nad Labem. V Brandýse nad Labem probíhala velice pečlivě a kvalitně oprava plechového opláštění střechy zvonice s bání u kostela Obrácení sv. Pavla firmou pana Komorouse. Pokrytí bylo provedeno titaninkem, který bude následně ponechán přirozenému stárnutí a je dohodnut budoucím nátěrem v červené barvě – původní stav. V Mratíně byla kvalitně provedena a dokončena oprava zámečku. V závěrečné fázi byla provedena výměna oken za repliky špaletových oken. Byla osazena věrná replika kamenné vázy ve vrcholu štítu, zhotovená na základě fotografií. Bylo instalováno povedené kamenné schodiště zadního vchodu, realizované na základě konzultací a požadavků NPÚ. Na faře v Čelákovcích byly opraveny interiéry přízemí. Bylo provedeno odvětrání suterénních

Stará Boleslav (správní obvod Brandýs nad Labem – Stará Boleslav), kostel sv. Václava: a – pohled na apsidy chóru a Vrabské kaple, vlevo kostel sv. Klimenta; b – žebrová křížová klenba baldachýnu s restaurovanou výzdobou. V interiéru kostela byla s ohledem na náleзовou situaci zvolena monochromní výmalba. U baldachýnu, který se svým charakterem přes jiné materiálové provedení spíše řadí k oltářům, byla obnovena barevnost i navenek; c – pohled na restaurovanou výzdobu apsidy Vrabské kaple. Výsledek je určitou syntézou renesanční výmalby s iluzivními konzolkami, ze kterých vyběhají pásy s ornamentem lemující hrany – hřebínky klenby a výzdoby barokní. V barokním období dostala kaple baldachýnovou drapérii, rámuje oltář neznámé podoby, který doplňují pozoruhodné medailony s výjevy ze života sv. Jana Křtitele. Tuto určitou analitiku umožnilo podobné barevné ladění obou vrstev a zejména to, že jedná úprava prakticky nezasáhla do druhé. Renesanční vrstva současně ukazuje bohatost výmalby bočních lodí, obnovených právě kolem roku 1600; d – pohled ze severní boční lodi směrem ke Vrabské kapli po obnově. Klenbu z konce 16. století vynášejí mohutné polopiliře přizděné k obvodové zdi, výrazně členěné drobnou architekturou. Vpravo vystupuje pozoruhodný baldachýn s oltářem Všechných svatých; e – pohled do krypty, v pozadí oltář sv. Kosmy a Damiána. Románské sloupy byly obnoveny spíše konzervativním způsobem a v návaznosti na oltář došlo k restaurování a doplnění bohaté štukové výzdoby rokokového charakteru (foto J. Žižka).

konstrukcí podlahy pomocí vzdušných kanálů a opraveny interiérové štuky. V přízemí byl odhalen původní nátěr stropu. Byly opraveny oboje hlavní vstupní dveře a vhodně zvolena jejich povrchová úprava. Interiérové dveře byly repasovány a opatřeny nátěrem. Byla opětovně položena kamenná dlažba. Byla realizována oprava jižní fasády včetně nátěru kostela sv. Petra v Okovech v Kostelním Hlavně. Také byla dohodnuta výměna oken jižní fasády za přesné repliky. V Dřevčicích probíhala obnova Šternberské kaple ve vysoké kvalitě restaurá-

Čelákovice (správní obvod obce Brandýs nad Labem - Stará Boleslav), fara, oprava interiérů přízemí, bylo provedeno odvětrání suterénních konstrukcí podlahy pomocí vzdušných kanálů (foto A. Švejdarová).

Kostelní Hlavno (správní obvod obce Brandýs nad Labem - Stará Boleslav), kostel sv. Petra v Okovech, oprava jižní fasády včetně nátěru (foto A. Švejdarová).

Brandýs nad Labem (správní obvod obce Brandýs nad Labem - Stará Boleslav), kostel Obrácení sv. Pavla, pečlivě a kvalitně provedená oprava plechového opláštění střechy zvonice s bání (foto A. Švejdarová).

torem Fritzem, přesně podle požadavků zástupce NPÚ. Byly obnoveny kvalitně a přesně štukové profilace. V kostele v *Mochově* byla provedena oprava střechy sakristie kostela sv. *Bartholoměje*. Z původních prvků zůstala jen jedna vazba. Všechny ostatní prvky byly vyhodnoceny jako dožilé. Na kostele sv. *Anny v Úvalech* byla zdařile opravena severní fasáda kos-

tela *Zvěstování Panny Marie*, byl kvalitně opraven sokl, který v celých kusech odpadával od fasády. Byly precizně opraveny štukové prvky. Fasáda byla následně opatřena nátěrem. Ve stávajícím řešení. Též byla opravena fasáda *kapličky sv. Václava v Císařské kuchyni* a opatřena nátěrem v lomené bílé.

Ing. arch. Anna Švejdarová

Správní obvod obce Říčany

Na území ORP Říčany probíhala oprava fasády věže původně gotického kostela sv. *Petra a Pavla v Říčanech*. Věž byla ke kostelu přistavěna v roce 1900, v 70. letech 20. století však došlo k velmi necitlivé opravě, při které zaniklo, nebo bylo zjednodušeno původní členění. Během let 2000–2001 proběhla obnova fasády, při které se podařilo rekonstruovat její původní podobu. Některé členicí prvky jako šambrány, či frontony byly dílenskými výrobky. Právě povrch těchto dílenských výrobků byl na mnoha místech narušen a poškození se také projevovalo v místech napojení dílenských prvků ke štukové výzdobě. Samotná štuková výzdoba byla narušena spíše jen lokálně. Fasáda byla opravována klasicky, kombinací vápenných omítek a štuků, některé detaily však byly opravovány pomocí omítky vyztužené vlákny. Akce byla finančně podpořena z Programu Podpory obnovy KP prostřednictvím ORP. Ze stejného programu byla poskytnuta dotace i na repasi hodnotných vrat barokního domu čp. 10 ve *Stříbrné Skalici*. Tato zdobná vrata byla dlouhodobě v havarijním – nefunkčním stavu, některé části vyřezávaných prvků chyběly, pobíjený líc byl rovněž s některými rozpadlými či chybějícími prvky. Při opravě tak bylo nutné nastavit či zcela nahradit dožilé prvky především ve spodní úrovni vrat i na svlakové části. Další stavební práce na území *ochranného pásma ve Stříbrné Skalici* byly především drobnějšího charakteru, jako jsou výměny střešních krytin, či výměny okenních výplní. V *městské památkové zóně Kostelec nad Černými lesy* byla zahájena oprava *Budilovy vily* čp. 656, postavené dle návrhu architekta Jaroslava Fragnera v roce 1932. Základním prvkem stavby jsou železobetonové konstrukce, které byly zvláště v oblasti teras značně poškozené. V roce 2021 tak bylo za přispění z Havarijního programu MK ČR započato se sanací železobetonových prvků na jižní a severní terase. Na tuto opravu má v dalších etapách navázat postupná celková obnova objektu. Na *zámku v Kostelci nad Černými lesy* probíhala v roce 2021 lokální oprava fasády jihovýchodního křídla zámku a provedena byla první etapa opravy kamenné opěrné zdi valu. Další stavební činnost na území

a

b

c

Stříbrná Skalice (správní obvod obce Říčany), dům čp. 10: a – barokní objekt byl v 2. polovině 20. století dotčen některými nevhodnými zásahy. Vedle špatně zvolené úpravy fasád se jedná zejména o úpravu přilehlé komunikace, která byla výrazně snížena a původní vjezd k vratům byl nahrazen schody; b – barokní vrata byla dlouhodobě ve špatném stavu, nefunkční, s rozvolněnými a místy i chybějícími částmi; c – stav vrat po repasi (foto J. Černochová).

městské památkové zóny a jejího ochranného pásma spočívala především v menších úpravách objektů, které nejsou prohlášeny za kulturní památku. Některé stavební zásahy však byly v rozporu s požadavky památkové péče a byly následně řešeny správním orgánem. Nejzávažnějším zásahem byla nepovolená demolice domu čp. 88 z konce 19. století. Na území *městské památkové zóny Ondřejov* byly realizovány spíše drobnější úpravy objektů. Také na území *ochranných pásem Konojedy a Svatbín* probíhaly především menší stavební úpravy.

Mgr. Jindřiška Černochová

Pokračovala obnova a stavební úpravy drobné *zámecké stavby v Nebřenicích*, kde byl proveden sondážní a tvarový průzkum fasád a zhotoveny podklady pro vytažení ve 20. století zjednodušených architektonických článků. K faktické obnově fasád včetně osazení zdařilých okenních výplní došlo zejména ve druhé polovině roku.

Ing. Jan Žižka

Okres Praha-západ

Správní obvod obce Černošice

I v roce 2021 nadále pokračovaly záchranné práce areálu bývalé *Nové hospody v Tursku*. Opětovně byla vyspravena šindelová střecha, a aby se předešlo poškození dřevěných vazných trámů, byla dokončena realizace hliněné podlahy v prostoru krovu (dotace z PZAD).

V rámci *areálu zámku Roztoky* byla dokončena přestavba bývalé *stodoly* na další výstavní prostory Roztockého muzea. Projekčně pokračovala příprava obnovy *letní čekárny roztockého nádraží*, která pochází z roku 1911 (byly provedeny sondy, které odhalily původní keramickou dlažbu čekárny, ze stratigrafického průzkumu hrázdné konstrukce byla určena původní barevnost nátěru – pařížská zelená, dohledána původní projektová dokumentace, která napomůže rehabilitaci historického stavu). Její obnova bude součástí modernizace celého roztockého nádraží, která již byla zahájena kompletní

a

b

Hostivice (správní obvod obce Černošice), poutní cesta na Hájek, přemístění a obnova kapličky č. XII: a – kaplička před přesunem; b – kaplička po celkové rekonstrukci (foto J. Jenšovský).

renovací nástupišť a vytvořením propojovací uličky mezi nádražím a roztockým muzeem. I v letošním roce pokračovaly záchranné práce v rámci bývalé jezuitské residence v Tucho-měřicích. Pokračovaly dílčí úpravy interiéru klášterní budovy včetně repase hlavních vstupních dřevěných vrat. Též hospodářský dvůr v Jenči se dočkal zasloužené pozornosti, byla dokončena projektová dokumentace. Celková rehabilitace rozsáhlého areálu má být zahájena obnovou jihovýchodního křídla, které se skládá ze čtyř stavebně oddělených částí, různého stáří a rozdílné funkce (příslušenství bývalého mlýna a pivovaru). U kostela *Stětí sv. Jana Křtitele v Ořechu* byla opravena snesená sanktusová věžička – tesařské vysprávký, měděná krytina (dotace z HP). Projekčně se připravovala celková rehabilitace areálu včetně hospodářských objektů na centrum Š. Baara. Též pokračovala oprava vnějšího pláště kostela *sv. Jana Nepomuckého ve Štěchovicích* od arch. Kamila Hilberta. Oprava hrubozrné omítky a restaurování kamenných prvků pokračovalo na vstupním průčelí kostela. Na území MPZ města *Jílové u Prahy* pokračovala rehabilitace další části náměstí. Parkové úpravy spočívaly ve vydláždění cest žulovými kostkami, vyspravení kamenného schodiště a opěrné zídky včetně vyčištění a zprovoznění chrličů a vyspravení cihelných odvodňovacích žlábků. Mezi nejzajímavější konzultované projekty patří celková obnova bývalé šmelcovny a budovy radnice. V Řevnicích pokračovala celková obnova *domku čp. 182*. Jedná se o zajímavý areál z přelomu 19. a 20. století, který se dochoval v autentickém stavu a představuje doklad přestavby původní lidové architektury. Obytný dům je přízemní a jeho stavební podoba je výsledkem přestavby v roce 1904. Při přestavbě byly použity stavební prvky charakteristické pro stavitelství přelomu 19. a 20. století. Oprava *fary v Řevnicích* (secesní stavba s neobarokními prvky byla postavena v letech 1904–1905 podle projektu arch. Eduarda Sochora) započala

obnovou zadní fasády, na které chyběly výrazné štukové prvky a omítka středověho rizalitu. Veškeré prvky byly doplněny. V rámci celkové obnovy poutní cesty do Hájku byla přenesena a celkově opravena kaplička č. XII. Přenesení původně barokní kapličky bylo umožněno kvůli poškození kapličky vlivem silného dopravního provozu. Další kompletně obnovenou kapličkou včetně kamenné sochy v nice je *kaple sv. Jana Nepomuckého v Litovicích*. Nejvíce písemných vyjádření se týkalo návrhu více či méně zdařilých novostaveb a stavebních úprav v *ochranných pásmech Hostivice, Litovice, Průhonice a NKP Levý Hradec*.

Ing. arch. Andrea Musilová

Ve *františkánském klášteře v Hájku* pokračovaly opravy fasád, a to partií dvorní části východního křídla s restaurováním dvou soch ve výklencích, koncepčně bylo navázáno na předchozí etapy. Součástí prací byla také rehabilitace prostoru barokní studny Panny Marie ve východním křídle, v původně předstupujícím severním rizalitu. Při sondáži do navážky podlahových vrstev byl odhalen kamenný stupňový lem, který studnu adjustoval, a rovněž byla odhalena původní dlažba. Historická podlaha měla formu tří řad pálených cihel ve vazákové skladbě v dostředných kruzích, s vnější plochou pod oblouky arkád v kombinaci plných cihel a čtvercové cihelné dlažby v řádkové skladbě. Podlaha byla zdokumentována, rozebrána, očištěna a položena znovu dle nálezoové situace. V této souvislosti byla také provedena přeložka elektroinstalace mimo prostor rizalitu, oprava vápenných omítek a výmalba. A v této etapě bylo také konzervační metodou repasováno první z cenného souboru barokních dubových oken v západním křídle, s ještě dochovaným zasklením tabulek do olověných pásků jištěných kovanými nosníčky, zde v partii ventilačních křídel. Při výměně dožilých částí výplně se postupovalo velmi opatrně,

a

b

Hájek u Červeného Újezdu (správní obvod obce Černošice), františkánský klášter, západní křídlo: a, b – stav před a po restaurování barokního okna, v rámci koncepce byly respektovány mladší úpravy jako dřevěné příčle ve spodních křídlech a dva novodobé úhelníky (foto D. Raška).

povrch byl na základě předchozích restaurátorských průzkumů zbaven krycího bílého nátěru, opatřen spodní tmavě hnědou lazurou /mořidlem/, na které byl aplikován olejovoskový nátěr ze směsi včelího vosku, lněné fermeže a balzámového terpentýnového oleje. Bylo také ohleduplně opraveno kování s finálním pocínováním úhelníkových závěsů rozklepaných do ptačích hlav.

Mgr. Eva Zápalková

Okres Příbram

Správní obvod obce Dobříš

Po celý rok 2021 se v *areálu zámku Dobříš* řešily problémy se špatně provedenou obnovou *francouzského parku a budovy oranžerie v areálu zámku Dobříš, která proběhla v roce 2020*. Hledalo se řešení nápravy odpadávajících omítek a nátěrů na operných stěnách teras zahrad, předělávaly se technologicky špatně provedené omítky zadní stěny oranžerie.

Ing. arch. Andrea Musilová

Agenda uplynulého roku na území *MPZ Nový Knín* zahrnovala v podstatné míře konzultace a odborná vyjádření k projekčním přípravám v rozsahu stavebních úprav domů např. *čp. 70, čp. 4, čp. 127*. Pokračovaly práce rehabilitující fasádu objektu *čp. 3 na náměstí Jiřího z Poděbrad*, které tvoří historické jádro MPZ. Po navrácení podoby uličního průčelí dle historických pramenů z roku 1882 stavbou barokizujícího štítu je v navazujících úpravách ceněna zejména plánovaná repase zajímavých prvorepublikových špaletových oken do dvora i citlivý přístup řešení interiéru, například zachováním záclonových záklenků nad dveřními otvory nebo původních nik ve stěnách. Ostatní záměry se týkaly žádostí na výměnu dožilých dřevěných oken či dosluhující střešní krytiny, v některých případech však spolu s náhradou krovu. Prioritou při výměně oken je zachování co největšího podílu původních výplní, materiálová kontinuita a udržení tradičních proporcí a členění při pořízování nových. Posuzované krovové konstrukce jsou převážně vaznicového typu pocházející z přelomu 19. a 20. století, standardně byla požadována jejich replika a jako střešní krytina keramická pálená taška v režném provedení. Ve fázi projekčních příprav skončila akce obnovy plechové krytiny věže staroknínského *kostela Františka Serafinského*. Na *faře ve Starém Kníně*, která je součástí rozsáhlého hospodářského dvora, stále nebyla zahájena oprava podlahových konstrukcí vážně napadených dřevomorkou, zjištěných již v roce 2018. Na zbrzdění všech realizací měla jistě dopad covidová situace. Nový vlastník chátrajícího *barokního domu čp. 9 v ulici Žižkova tzv. včelařské školy* (založené roku 1776) po řadě konzultací k záměru výstavby edukativního centra obohaceného včelařskou expozicí odložil stavební práce na následující rok. Nicméně jeden z prvotních zásahů bude muset řešit statické zajištění rozsáhlých sklepů a narušeného obvodového zdiva do ulice. Městem plánované dopravní odlehčení prostoru hlavního náměstí bylo zahájeno nadějně na jižní straně novým chodníkem z drobné žulové kostky položené tradičně do pískového lože. Po odstranění předchozího asfaltového koberce byly objeveny původní čedičové kostky, jež byly očištěny a znovu použity v novém povrchu, řemeslně dobře provedeném. Nezbývá než věřit, že snaha obce dokončit zlepšení prostoru náměstí bude pokračovat v příštím roce. V rámci programu obnovy kulturních památek prostřednictvím ORP na *kosteletě sv. Anny v Hřiměždicích* pokračovaly práce na celkové obnově fasády, vloni byla dokončena východní strana hlavní lodi. Celý kostel je nyní opatřen sjednocujícím vápenným modifikovaným nátěrem nažloutlé barevnosti. V této akci dále zbývá oprava soklové partie, nevhodně uza-

a

c

b

d

Stará Hut' (správní obvod obce Dobříš), Památník Karla Čapka na Strži: a – stav před započítím prací; b – nález hnědého a okrového rozbarvení původních domovních dveří; c – foto z dubna roku 2022, kvalitní práci prověřila zima; d – respektování barevnosti krycího náteru dveří z doby Čapkova pobytu (foto D. Hofreiterová).

vřené cementovou omítkou. *Památník Karla Čapka na Strži ve Staré Huti* se dočkal nového okapního systému, kompletní obnovy vstupní verandy v rozsahu výměny střešní krytiny a povrchové úpravy dřevěných prvků. Po odstranění nevhodného novodobého nátěru horkovzdušnou pistolí a následném dočištění byl proveden kvalitní krycí nátěr na olejové bázi ve dvou vrstvách. I přes nález hnědého a okrového rozbarvení na původních domovních výplňových dveřích, jistě starších než veranda, kterou je možné datovat do počátku 20. století, byla rozhodnuta barevnost velmi světlého okru, tedy barevnost odpovídající době, kdy dům na Strži na konci 30. let 20. století obýval Karel Čapek se svou ženou Olgou Scheinpflugovou. Práce důkladně provedené restaurátorskou dílnou byly kvalitní a čisté. Na domě byly zároveň vyměněny prorezivělé žlaby a svody, lehce byla opravena fasáda v místech dřívějšího zatékání. Na území *POP Stará Huť* nejvyšší podíl žádostí náležel posouzení novostaveb. V *POP Dobříš* se stále častěji vyskytoval zájem o umístění fotovoltaických panelů na střeších, na něž bylo pohlíženo individuálně dle polohy objektu tak, aby nebyly instalovány v pohledových liniích a nerušily panoramata chráněného území. Uvedená rozhodovací praxe se netýkala kulturních památek, u nichž byl památkový postoj jednoznačný. Obtížné bylo řešení nepovoleného systémového vložení nopové folie ke zdivu radnice (kulturní památka) v rámci předláždění pochozích komunikací drobnou žulovou kostkou a nahrazení působivé původní kamenné dlažby silnice tichým asfaltem v prostoru Mírového náměstí, které se však nachází mimo ochranné pásmo zámku. *Dobříšská radnice a socha sv. Šebestiána* poblíž získaly nové poutavé noční osvětlení podzemními svítilny.

Ing. Dita Hofreiterová

Správní obvod obce Příbram

V *Příbrami* pokračovaly drobné opravy objektů v ochranném pásmu kostela sv. Jakuba Staršího. Bylo také provedeno několik oprav fasád objektů v majetku města. U navržené demolice tří historických domů čp. 104, čp. 105 a čp. 106 a schválené demolice KÚ v čele Václavského náměstí probíhaly celý rok konzultace o nové zástavbě a zároveň došlo k rychlé demolici všech tří objektů, aniž by bylo vydáno stavební povolení na objekty nové. Město, jakožto vlastník, zadalo ověřovací studii využitelnosti na budovu bývalého Bánského ředitelství KP s možností využití na Městskou knihovnu a kulturní centrum. Zároveň jsou stále aktuální úvahy na rozšíření provozu MÚ Příbram. Byla také podána žádost o závazné stanovisko na opravu krovu a výměnu střešní krytiny. Pro nedostatky v projektu dojde v nejbližší době k jeho revizi. Na *Březových Horách* pokračují opravy a přestavby jednotlivých objektů. Největší investiční akcí letošního roku jsou pokračující opravy KP *kulturního domu* od Ing. arch. Hilského na Březových Horách. V tomto roce byla úspěšně dokončena obnova hlediště divadla, ale stále není dořešena rekonstrukce Malé scény (původně Dětského divadla). Zde je největším problémem úprava nebo totální výměna zavěšeného stropu ze sádrové omítky. Zde se rozchází názor památkové péče a požadavky uživatele divadla. Jednání stále pokračují tak, aby rekonstrukce Malé scény proběhla stejně úspěšně jako u hlediště divadla a byla zachována autenticita interiéru. Vzhledem k velikosti objektu památková péče doporučuje zpracování záměru na celou budovu, aby bylo možno lépe koordinovat rekonstrukční práce. Nejčastějším navrhovaným záměrem v interiéru ochranného pásma je výměna oken a střešní krytiny. V *Březnici* pokračovaly další drobné opravy domů v památkové zóně. Pokračovaly také úpravy KP *zámeckého pivovaru*, přeměna jeho nevyuží-

Rožmitál pod Třemšínem (správní obvod obce Příbram), kostel sv. Jana Nepomuckého s opravenou fasádou (foto E. Kosová).

Hvoždany (správní obvod obce Příbram), špýchar, opravená násypka jako součást interiéru (foto E. Kosová).

vané části na společenské centrum. V městské části *Lokšany* na objektu čp. 663, který byl postaven mezi rokem 1726 a 1747 v době výstavby ghetta a po požáru upraven klasicistně, pokračovala celková rekonstrukce statickým zajištěním. V tomto roce opravy pokračovaly stažením východního křídla a přezděním jeho zcela degradovaného zdiva. Důvodem statických poruch je velmi vysoká hladina spodní vody (stejný problém byl řešen při rekonstrukci naproti stojící synagogy) a nedostatečné nebo zcela chybějící založení objektu. Dále byla opravena další část krovu a vyměněna další část střešní krytiny. Opravy jsou prováděny za finanční podpory MK a v následujícím roce by měly pokračovat. V tomto roce započala projektová příprava rekonstrukce patra fary a statického zajištění kleneb v 1. PP, které byly v havarijním stavu, způsobeném neodbornými zásahy v nedávné minulosti. Byla také zahájena rekonstrukce obytných prostor podle schválené projektové dokumentace. Zde bylo investorem upuštěno od navrhovaného vnitřního zateplení na základě odborného posouzení, které prokázalo velmi malou účinnost, vzhledem k nákladům s ním spojených. V *Rožmitále pod Třemšínem* nadále pokračovaly drobné opravy městských domů v památkové zóně a byla dokončena a uvedena do provozu stavba nového obchodního centra u autobusového nádraží. Novým obchodním centrem je narušena přirozená struktura historického centra. *Zámecký pivovar* se svojí zřícenou střechou dosud čeká na opravu. Požadavky památkové péče o urychlené zajištění havarijních částí konstrukcí byly částečně, díky iniciativě paní Evy Heyd, manažerky Czech National Trust, splněny za přispění fondu OF Opomíjené památky a sponzorskému zajištění firmou Truhlářství Kaiser s.r.o. (materiál a výroba vrat). Díky této iniciativě byla vstupní brána osazena novými vraty a zámecké nádvoří je bezpečně uzavřeno. Pokračovaly také úpravy okolí *zámku* odstraněním náletových dřevin a odvezením navážek ze stavební sutě v okolí zámku. Tyto úpravy umožňují alespoň občasný vstup na nádvoří zámku, a tím roste zájem veřejnosti o stav zámeckého areálu. Tyto iniciativy jsou velmi vítané a věříme, že spolupráce s touto organizací pomůže zachránit významnou památku, která by jinak vzhledem k nečinnosti vlastníka dále chátrala. Na rožmitálském náměstí byla dokončena oprava fasády *kostela sv. Jana Nepomuckého*. Ve *Hvoždanech* byla na *špýcharu* provedena náročná rekonstrukce interiéru včetně konstrukčních prvků, prostory byly dány do provozu v mezích možnosti aktuální epidemiologické situace. V přízemí byla dokončena vestavba nového sociálního zařízení. Zároveň je připraveno zahájení rekonstrukce historického Zibova mlýna, který byl prohlášen za kulturní památku.

Na zámku *Hluboš* neoprávněným užíváním objektu se proces rekonstrukce znovu zastavil. V areálu *zámku Zduchovice* proběhla projektová příprava změny hospodářských objektů na ubytovací prostory a stavba by měla začít v příštím roce. Stejně jako stavební úpravy *zámku Jince*, které podle projednané projektové dokumentace, začaly vyklizením objektu, interiéry jsou po dlouholetém využívání armádou a nezdařeném nedokončeném pokusu o rekonstrukci v 90. letech minulého století zcela bez jakýchkoliv původních historických prvků.

Ing. arch. Eva Kosová

Na ploše *Souboru hornických památek v Březových Horách* NKP, v areálu dolu Vojtěch, parc. č. 49/2, 49/4, 49/6, 49/7 k.ú. Březové Hory bylo provedeno statické zajištění *opěrné zdi* bývalé kotelny, která přiléhala k SV rohu cáchovny. Kotelna však byla zbořena do základů asi v 1991–1992. Na jejím místě je dnes travnatý dvorek v úrovni přízemí nové strojovny. Původní obvodová stěna odstraněné kotelny (JV) tvoří zároveň opěrku – gravitační stěnu prostoru příjezdové komunikace a parkování před vstupem do cáchovny a šachetní budovy. Výška této opěrky je 8 m, šířka 15,7 m a je zděna z lomového kamene s četnými cihelnými vysprávkami, ukončena žb věncem, do kterého je kotveno zábradlí. Část terénu dotčeného pozemku tvoří zasypané klenby nezaměřených sklepních prostor a chodeb kolmých k opěrce. Stávající terénní opěrná zeď byla zednický vyspravena a podepřena ve vyboulených částech pomocí žb opěráků šířky 60 cm obložených cihelným rezným zdivem, založených na žb základových pasech vzájemně propojených základovým prahem nad zasypanými klenbovými stropy pozůstatků suterénních prostor.

Ing. arch. Dorota Havlíková

Správní obvod obce Sedlčany

Jednou z nejnáročnějších stavebních obnov na Sedlčansku byla konverze *sýpky čp. 45 v Krásné Hoře nad Vltavou* na městský úřad a výstavní prostory. Jedná se o velký, dvoupatrový objekt s obytným přízemím, který je dominantou náměstí a jehož obnova byla započata v roce 2020. Stávající klasicistní objekt, který je součástí rozlehlého hospodářského dvora, má složitější stavební historii, část jeho jádra je gotického či renesančního původu a při opravách fasád byla zaznamenána barokní etapa tehdy ještě obytného patrového objektu. Před zahájením oprav byl objekt již delší dobu nevyužíván a nacházel se ve zchátralém stavu. Do vlastnictví města se dům dostal až v roce 2019. Po etapě v roce 2020, kdy byly provedeny drobnější úpravy dispozice a bylo započato s opravou interiéru a zastřešení, byla v roce 2021 dokončena obnova střechy, osazeny nové okenní výplně, opraveny byly kované mříže a chybějící doplněny, položeny byly nášlapné vrstvy podlah a ve vytípaných místnostech byla provedena jednodušší linková výmalba interiéru, vycházející z nalezené historické výmalby. V této etapě byla provedena také obnova fasád trojice průčelí, jejich barevnost vycházela z provedených průzkumů, kdy zelená barevnost byla zachycena v několika vrstvách počínaje původní. Práce probíhaly i v okolí objektu, došlo k doklenutí brány do náměstí, jejíž klenba byla odstraněna asi v 70. letech 20. století v souvislosti se zdejším provozem JZD. Díky vstřícnému přístupu města prošla opravou i ohradní zeď a navazující boční brána dvora, které jsou již mimo rozsah KP a které měly být dle původního záměru demolovány a provedena byla také kamenná zádlazba dvora z odseků. Práce probíhají za přispění MMR z programu pro Regeneraci brownfieldů. Velmi významnou akcí, na které je zároveň patrný citlivý přístup majitelů, bylo i pokračování postupné obnovy *zámeckého areálu v Osečanech*. Na *zámku čp. 1* probíhala v roce 2021 oprava zastřešení, podpořená ze Středočeského kraje na obnovu památek pro společenské využití. Vedle opravy krovu a výměny

a

c

b

d

Krásná Hora nad Vltavou (správní obvod obce Sedlčany), sýpka čp. 45: a – stav sýpky v roce 2012 (foto J. Pešta); b – sýpkové patro před zahájením obnovy; c – sýpkové patro po obnově; d – místnost v SV části přízemí s obnovenou výmalbou (foto J. Černochová).

střešní krytiny byla obnovena volská oka v předpokládaném původním rozsahu a opravou prošly i komínové hlavice. Poměrně náročnou akcí byla i obnova vzhledu věžičky zámku na základě archivních fotografií z konce 19. století až 1. poloviny 20. století. Původní, elegantně působící věžička s vysokou šindelovou střechou, zanikla v roce 1958, kdy byla provedena nová věž, odlišného tvaru a v odlišném materiálovém provedení. Do obnovené věžičky byly následně umístěny hodiny a na její fasádu vložen ciferník v původní poloze. V zámeckém areálu pokračovala obnova barokního oplocení na západní straně, které odděluje nádvoří od zámeckého parku. Oplocení s klenutou brankou a zděnými pilířky po stranách, bylo značně poškozené mladšími úpravami i dlouhodobou neúdržbou. Po předchozí etapě v roce 2020, kdy probíhalo čištění v okolí oplocení, zednické práce a zajištění historických omítek, navázala obnova v roce 2021 obnovou fasád s jednovrstvými omítkami, osazením vrcholových vaz z terakoty a osazením dřevěných plotových výplní. Akce byla podpořena z Fondu obnovy památek Středočeského kraje. V zámeckém areálu v Radíči byla v roce 2021 provedena obnova fasády tzv. pivovarského objektu. Původní omítky této barokní stavby snad ještě s renesančním jádrem, zanikly při výměně oken zřejmě v roce 2009, spolu s omítkami bohužel zanikl i hodnotný kamenný portálek. Na fasádě tak zbylo pouze vysazení říms a hlavic pilastrů ve zdivu, naopak nově přibily výrazně vysazené podokenní římsy a upravený vstupní prostor. Obnova fasády vycházela z dochovaného hrubého vysazení architektonických článků ve zdivu a z fotodokumentace NPÚ. Ve štku se podařilo obnovit také zaniklý portálek, který však musel být uzpůsoben novodobě upravenému vstupnímu otvoru, novotvarem jsou

podokenní římsy, vytažené na částečně již zkorigovaném novodobém vysazení. Obnoveno bylo i severní průčelí a štítové strany barokní sýpky, která je dominantou jižního křídla hospodářského dvora. Fasáda sýpky byla obdobného (i když jednoduššího) charakteru, jako barokní fasády zámku, shodný je také způsob získávání plasticity článků, jejichž hloubka profilu je dosažena naklápěním a historicky shodná se zámekem byla i barevnost s červenými tektonickými články a bílými plochami. Nově doplňované omítky strukturou navázaly na dochované úseky původních jednovrstvých omítek tak, aby byl zachován poměrně hrubě točený povrch. Opravováno bylo také zastřešení sýpky, kde došlo zejména k protézování, či lokálním výměnám některých prvků krovu. Akce by měla v následujícím roce pokračovat obnovou fasády jižního průčelí sýpky. Na zámku čp. 1 v Kosově Hoře pokračovala další etapa opravy sgrafitové fasády. Tato etapa se týkala narušených omítek v horní partii hlavního průčelí. Akce byla opět podpořena z Programu Podpory obnovy KP prostřednictvím ORP. V Sedlčanech pokračovala na středověkém kostele sv. Martina oprava omítek a fasádního nátěru. Akce byla podpořena z Programu Podpory obnovy KP prostřednictvím ORP. Na děkanství čp. 44 v Sedlčanech byla dokončena oprava interiéru, která se v roce 2021 týkala zejména patrové části objektu. Provedeny byly opravy omítek, obnova podlah a oprava a doplnění vstupních výplní. V areálu děkanství, které je již mimo rozsah KP, pak probíhala především konverze a přístavba objektu chlévů na komunitní centrum. Ve Skryšově na zámku čp. 1 pokračovala opět za přispění z programu PZAD obnova interiéru, zahrnující především opravy stropů a konstrukce podlah. Zároveň byla za přispění z fondu Středočeského kraje na ob-

Osečany (správní obvod obce Sedlčany), zámek čp. 1: a – věžička zbudovaná v roce 1958 vzhledově neodpovídala původnímu stavu; b – při opravě krovu a výměně krytiny byla na základě historických fotografií do střechy doplněna i zaniklá volská oka. Stříška komínových hlavic byla provedena z bobrovkové krytiny. Věžička byla upravena do původního vzhledu, který je poměrně dobře doložen na fotografiích z průběhu první poloviny 20. století. Na věžičku byl navrácen šindel, opět osazeny byly také hodiny; c – ohrazení na západní straně dvora před zahájením obnovy v roce 2020. Původní vzhled členění byl značně znejasněn mladšími úpravami; d – při obnově byly obnoveny i vrcholové vázy dle původní, která se dochovala díky částečnému zapuštění v pilastru fasády zámku; e – pod vrstvou mladších omítek byly nalezeny zbytky původního členění. Plasticita zrcadlových ploch pilířků i brány směrem do parku a do dvora byla provedena pomocí naklápěné drážky. Zrcadlové plochy směrem k plotovým výplním byly vyznačeny pouze ryskou, lícová úprava dvouvrstvého klenáku se nedochovala. Po zajištění zbytků původních omítek došlo k doplnění nových jednovrstvých omítek. Vzhledem k tomu, že starší úprava členění komínů zámku, patrná v podkrovní, měla velmi podobné rysy jako historická úprava fasád ohrazení, byl líc vrchního klenáku proveden po vzoru vypichované omítky komínových hlavic (foto J. Černochová).

a

b

c

Radič (správní obvod obce Sedlčany), areál zámku čp. 1: a – podoba fasády pivovarského objektu, pořízená při průzkumu v roce 2007 (foto J. Žižka); b – stav objektu před obnovou fasád v roce 2021. Vedle zaniklých omítek je patrná i novodobá úprava vstupu po odstranění kamenného portálu; c – členění římsy bylo obnoveno na základě fotografií pořízených při průzkumu a dle hrubého vysazení. Při obnově portálu, který byl však proveden cihelným vysazením a ze štuku, bylo nutné se vypořádat s upraveným tvarem vstupu. Šambrány a podokenní římsy kolem novodobých okenních otvorů jsou novotvarem, šambrány vycházejí z podoby šambrán ostatních objektů v areálu zámku, tvar podokenních říms je silně ovlivněn tvarem novodobě vysazeného členění při výměně oken (foto J. Černochová).

a

b

Prčice (správní obvod obce Sedlčany), dům čp. 71: a – stav objektu před opravou zastřešení a opravou fasády hlavního průčelí; b – při opravě fasády byla obnovena původní podoba šambrán, ve zbytcích nalezená při průzkumu (foto J. Černochová).

novu památek pro společenské využití zahájena i restaurátorská obnova náročné výmalby místností v patrové části zámku a provedena byla i pokládka parketových podlah. Na kostele sv. Jana Nepomuckého ve Svatém Janu probíhala za přispění z Programu Podpory obnovy KP prostřednictvím ORP oprava dveří kostela. V městské památkové zóně Sedlec-Prčice bylo za přispění z Fondu obnovy památek Středočeského kraje a Programu regenerace MPZ obnoveno zastřešení domu čp. 71 v Prčici. Konstrukce mansardové střechy byla v havarijním stavu vlivem biotického napadení konstrukcí i nevhodných mladších zásahů, zahrnujících i odstranění některých prvků z krovu. Ačkoliv prvotní průzkumy předpokládaly výměnu konstrukcí přibližně z poloviny, v průběhu prací se prokázal reálně horší stav konstrukcí, přičemž se nepodařilo vytipovat trámy vhodné k alespoň částečnému zachování. Konstrukce krovu proto musela být provedena v kopii původních konstrukcí, zahrnujících i dubové pozednice. V souvislosti s touto opravou byla provedena i oprava fasády hlavního průčelí, na které došlo na základě průzkumu k obnově původního tvaru okenních šambrán. Na stavbách, které nejsou prohlášeny za kulturní památky, probíhala zejména obnova zastřešení tzv. nového úřednického domu čp. 98 v Prčici. Mimo kulturní památky a plošně chráněná území se obci Počepice podařilo ve Skuhrově zrealizovat celkovou obnovu kapličky na návsi.

Mgr. Jindřiška Černochová

Okres Rakovník

Správní obvod obce Rakovník

Areál pravoslavné fary s kostelem sv. Cyrila a Metoděje v Hořovičkách, původně německým evangelickým, je nadále ohrazen vysokou zdí ze štípaných betonových bloků se sekčními vraty s plastovými výlisky imitujícími dřevo. Zcela neprůhledná zeď byla vystavěna nelegálně, bez předchozí žádosti o vyjádření a konzultaci. Na pohled nápadná vysoká a neprůhledná zeď podstatně změnila a poškodila vzhled celého památkového areálu. Teprve v závěru roku 2021 došlo k dohodě o úpravě plně zdi na alespoň z části průhledné oplocení podle nově přepracovaného projektu. V *Jesenici*, v areálu farního kostela sv. Petra a Pavla, pokračovala oprava havarijního stavu statiky barokní sakristie, přezdívaly se trhlinami narušené partie obvodového zdiva, nadpraží okna a koruna zdi. Dále se opravoval krov a na nové laťování se položila střecha z nových pálených bobrovek. Práce byly provedeny v dobré kvalitě. V *Kněževesi*, ve dvoře zájezdní hospody čp. 102, pokračovala celková oprava patrového hospodářského objektu s bývalou stájí v přízemí a sušárnou chmele na východním okraji dispozice. Po předchozím statickém zajištění budovy pokračovaly dokončovací práce v interiéru, omítky, obklady, nová dlažba. Původní okenní výplně se nedochovaly, dveře nebyly opravitelné. Osazovala se nově vyrobená dřevěná okna a dveře. Zachovala se železná dvířka topeniště sušárny, po repasi a obnovení nátěru se mohla vrátit na původní místo. Nově se klenula východní vjezdová brána, pro níž se staly předlohou poslední zachované brány stojící nedaleko na kněževeské návsi. Protěj-

Kněževes (správní obvod obce Rakovník), areál kulturní památky zájezdního hostince čp. 102: a – patrový hospodářský objekt ve dvoře na počátku oprav; b – dokončená etapa oprav hospodářského objektu ve dvoře s rekonstrukcí vjezdových bran, západní pilířové a protilehlé východní s klenutým nadpražím (foto E. Volfová).

Mutějovice (správní obvod obce Rakovník), kaple sv. Prokopa: a – interiér lodi, podhled opukové klenby, její kotvení k rubové železobetonové skořepině (z roku 1988) pomocí vrtaných kotev – svorníků; b – interiér lodi od západu z kruchty při omítání podhledu zajištěných kleneb (foto E. Volfová).

ší západní brána se ponechala jako pilířová. Do obou protějškových bran se osazovala nová dvoukřídlová dřevěná vrata. Opravené přízemí bude nově sloužit jako komunitní centrum pro městy a okolí. Práce byly provedeny ve velmi dobré kvalitě. Na farním kostele sv. Jakuba Většího se uskutečnila kompletní oprava klempířských konstrukcí včetně poškozených partií keramické krytiny na střeše hlavní lodi. Předchozí celková oprava střech a fasád kostela proběhla na sklonku 90. let a od té doby nastala řada poruch, které bylo nutné neodkladně řešit. Okapové žlaby byly prorezné, z části chyběly a bylo nutné žlaby a svody vyměnit. Současně se provedlo zakrytí vletových otvorů proti holubům, jejichž přemnožená populace dlouhodobě obývá podkroví kostela a přispívá bohužel k postupné devastaci památky. Na *Krakovci*, na *zřícenině hradu*, se opakovaně konzultoval projekt zpřístupnění hradní kaple po dřevěných schodištích a lávkách umístěných v interiéru. Z několika možných variant, které přicházely v úvahu z hledisek památkářských a provozních, se vybrala nejpřijatelnější. Současně se hledal nejvhodnější způsob prezentace interiéru hradní kaple s položením nové podlahy, zpřístupnění vnitřního okraje presbyteria na arkýři, odděleného ochrannou bezpečnostní kovanou mříží. Jako nejpřijatelnější nášlapná vrstva v lodi se nakonec vybrala kamenná dlažba z desek šestibokého tvaru, opukových, nebo z pískovce. Původní ve zlomcích dochovaná dlažba byla opuková. Na území *OP hradu Krakovce* se konzultovala projektová příprava a následně také sledovaly probíhající opravy několika domů (také příprava novostaveb) a rekreačních objektů. Na území *OP NKP Křivoklát* se uskutečnila řada konzultací projektů přestaveb domů, jejich částečných oprav a stavebních úprav, konzultovaných v průběhu

projektové přípravy a sledovaných při realizaci v terénu. Zpracovávala se a průběžně konzultovala na příklad projektová příprava *domu čp. 84*, stojícího na důležitém pohledově exponovaném místě v Budech, přímo pod hradem, u lávky přes Rakovnický potok, na frekventované turistické trase od vlakové zastávky ke hradu. Objekt byl déle jak 20 let nevyužívaný, prázdný a dlouhodobě zanedbaný. Přesto se našel záměr nového optimálního využití pro kavárnu v kombinaci s bydlením. Projekt byl zpracovaný nadprůměrně kultivovaným způsobem. Zpracovával se také prováděcí projekt na opravu křivoklátské sokolovny s částečným zateplením fasád štítů, v místech kde se bude jen minimálně pohledově uplatňovat. Záměr oprav ponechává vzhled původních fasád bez nevhodných zásahů. Častější byly záměry umístění fotovoltaických panelů na střechy domů. K jejich posouzení bylo nutné přistupovat co nejvíce individualisticky, posuzovat hlavně konkrétní místo a jeho promítnutí v pohledech na hrad a také s hradu do okolí. Ve *Mšeci*, kdysi sídlu schwarzenberského velkostatku, zůstává do dnešní doby zachovaná celá řada významných památek, v čele se zámek, přilehlým hospodářským dvorem, farním kostelem sv. Kateřiny, farou s hospodářskými budovami ve dvoře a zvláště pozoruhodným barokním domem U Světekých, čp. 51. Bohužel většina ze jmenovaných památek, mimo samotný zámek a farní budovu, je i nadále ve špatném, nebo havarijním stavu. V nejhorším stavebně technickém stavu jsou budovy hospodářského dvora, v čele s barokní sýpkou a chlévy a kdysi půvabný měšťanský dům čp. 51, stojící na náměstí. Přes řadu konzultací se zástupci vedení městyse, při nichž se

opakovaně poukazovalo na tristní stav zdejších památek, se nepodařilo dosáhnout žádný obrat k lepšímu. Rekonstrukce stodol u zámku podle zpracovaného projektu z roku 2020 dosud nezačala, ani stavba repliky západní vjezdové brány do dvora z náměstí, na níž mají být (údajně) zajištěny finanční prostředky z dotace. Také stav budovy farního kostela sv. Kateřiny je nadále tristní. Z památkového hlediska nenastal žádný obrat k lepšímu. Další etapou pokračovala celková oprava *kaple sv. Prokopa v Mutějovicích*. Pokračovalo zajištění stability narušené opukové klenby uvnitř nad lodí se statickým zajištěním zpřažením klenby svorníky a jejím provázáním vrtnými spojkami s rubovou skořepinou. Realizačně náročné práce byly provedeny pečlivě a ve velmi dobré kvalitě. Klenební podhled byl po té hladce omítnut. Současně byla zadána výroba nových dřevěných okenních výplní podle původních a repase západního kruhového okna. Speciální zasklení kruhového okna barevnými skly zajišťovali vitrážisté Kantovi z Lubence. Dokončením sanace klenby se přiblížilo dlouho očekávané zpřístupnění památky. Na *zámku v Olešné*, obklopeném rozlehlým hospodářským dvorem, pokračovala oprava cenného barokního krovu s mansardou za podpory z PZAD. Dokončovala se oprava spodní části krovu na severní straně, v dolní části, pod mansardovou římsou. Zde se pokládala v ploše už nová krytina z pálených bobrovek. Současně se zahájila náročná oprava JV úžlabí u nádvoří s podepřením, zajištěním a výměnou stropních trámů nad patrem. Zvláště úroveň provedených tesařských oprav proběhla ve velmi dobré řemeslné kvalitě. Na opravě návesní *kaple sv. Prokopa v Pochvalově* se pokračovalo poslední etapou přezdiváním degradovaného soklového zdiva, s dokončením odvodnění systémem obvodových drenáží po obvodu celé kaple. Další etapou pokračovala oprava sklepa s lednicí na *tvrzišti* obklopeném vodním příkopem v *Pšovlkách*, stojící v areálu hospodářského dvora. Na nový dřevěný krov valbové střechy byly položeny pálené bobrovky dvojité v korunkové vazbě. Velmi pěkně provedená práce. Patrně nejvýznamnější opravou v *Rakovníku*, na území MPZ, byla obnova obvodového pláště patrového domu *Omáčekovny čp. 152*, stojícího vedle budovy I. ZŠ, pod Vysokou branou. Opravovala se starší tesařská vazba krovu valbové střechy, pokládala nová střešní krytina, na místo dožívajícího Allukrytu byly položeny šablony Cembrit červené barvy. Měnila se dřevěná okna za nová zhotovená z profilů „euro“ barvy slonová kost. Při plánované opravě fasád, po postavení lešení, po prohlídce zdiva bylo patrné, že kamenné a smíšené zdivo z lomového pískovce v kombinaci s pálenými cihlami je

Pšovlky (správní obvod obce Rakovník), sklep na tvrzišti: a – stav obvodového zdiva nad zemí na začátku zednických oprav; b – dokončená oprava s valbovou střechou nad sklepem, krytou pálenými taškami bobrovkami (foto E. Volfová).

starší, než se původně předpokládalo. Na povrchu zdiva byla místy čitelná řada předchozích stavebních etap s druhotně zazděnými okenními otvory a opakovaným prodlužováním domu severním směrem. Přesto, tzv. druhotně použité kamenné články, se tu prakticky nevyskytovaly. Prohlížela se uliční západní strana domu, štitová jižní a překvapení přišlo až na poslední zkoumané dvorní východní obvodové zdi, kdy v úrovni zvýšeného přízemí hned za pilířovou bránou se objevily v líci zdiva pozůstatky dvou pozdně gotických otvorů. Při pohledu ze dvora šlo o vstupní kamenný portál vlevo, zachovaný jen torzálně, a vpravo od něj kompletní pískovcové ostění obdélníkového okénka velikosti cca 70 × 60 cm. Z vchodového portálu se zachovala levá svíslá stojka, spodní prahový prvek a asi třetina nadpraží tvaru plochého segmentového prvku. Horní polovina stojky měla okosení s oblým vyžlabením, zachovaný fragment nadpraží navíc s drobnou profilací. Můžeme jen litovat, že ostění se nezachovalo úplně, takže zbytek si lze jen domýšlet. Většinu zdiva s vchodovým otvorem poru-

šilo vybourání okenního otvoru výškového formátu, dnešního okna třídy, provedené v závěru 19. století. Pískovcové ostění okénka se naštěstí zachovalo kompletní, s poměrně robustními opracovanými prvky obdélníkového otvoru výškového formátu s rovným nadpražím a okosením stojek i nadpraží, navíc opět s oblým výžlabkem pouze v horní části. Zvláště zajímavé bylo to, že povrch ostění obou otvorů měl zachovanou fasádní úpravu s přetažením jemným štukem a vápennými nátěry, světle okrovým, výrazně červeným a tmavě šedým. Nalezená kamenná ostění byla podrobně zdokumentována fotograficky i měřičsky a dnes už jsou opět skrytá pod novou, čistě vápennou fasádní omítkou a konzervovaná tak pro příští generace. Velmi významnou opravou památky byla zahájena celková rekonstrukce patrového domu v ulici V Brance (Grillova) čp. 227 v bývalém židovském ghettu. Jedna z nejzachovalejších historických budov v Rakovníku se sedlovou střechou s polovalbami krytou eternitem a dřevěnou pavlačí v jižním štítě. Dům raně novověkého původu prošel rozsáhlou rekonstrukcí na přelomu 30. a 40. let minulého století a dílčími úpravami po roce 1960 což do značné míry pozměnilo vzhled stavby. Dlouho hledal kupce a předchozí zájemci neuměli ani zdaleka ocenit skutečnou kulturně historickou hodnotu budovy. Noví majitelé chtějí objekt užívat opět k rodinnému bydlení a v charakteru historické stavby našli zálibení. Opravy dřevěných konstrukcí památkového objektu se ujal zkušený truhlář Martin Louženský. Po průzkumu povětrnostním vlivům vystavené pavlače se zjistil její havarijní stav a nutnost její náhrady novou dřevěnou truhlářskou konstrukcí masivnější konstrukce. Ve vstupní síni zůstane nadále dřevěné schodiště do patra, které bude zhotoveno jako replika současného s kopii vyřezávaného zábradlí. Také černá kuchyně zůstane zachována včetně komínového tělesa s dymníkem v patře. V závěru roku 2021 byla rekonstrukce památky teprve zahájena. Pokračovala rekonstrukce nárožního domu na Husově a Žižkově náměstí pro

Rakovník (správní obvod obce Rakovník), MPZ, Kamenná ul. 152, dům tzv. Omáčkovny: a – nálezová situace na východní dvorní zdi po otlučení omítek a očištění; b – exteriér Omáčkovny od východu po dokončení oprav (foto E. Volfová).

Žďár (správní obvod obce Rakovník), kaple sv. Marka a Martina, dokončená oprava krovu nad presbytářem s položenou novou střešní krytinou z pálených bobrovek (foto E. Volfová).

Rakovník (správní obvod obce Rakovník), MPZ, Husovo nám. čp. 114, domovní průčelí po dokončené opravě fasády (foto E. Volfová).

potřeby okresní knihovny a přestavba dvou sousedních domů, podle projektu ing. arch. K. Zusky. Byla odsouhlasena výroba nových dřevěných špaletových oken smetanové barvy a řada dalších konstrukčních úprav i detailů. Společně s odd. evidencí byla provedena podrobná prohlídka *domu čp. 53* na Husově náměstí s unikátní barevnou keramickou – kameninovou fasádou zachovanou v patře domu vyrobenou ve zdejších keramických závodech na počátku 20. století. Uvažuje se o zpracování návrhu na prohlášení objektu za kulturní památku. Dům má doposud velmi dobře zachované i dvorní křídlo a volný dvorní prostor, což je v současnosti v centru města už poměrně vzácné. V ulici Na Sekyře v *domech čp. 164 a 165* zažádalo družstvo vlastníků o výměnu původních dřevěných prosklených vchodových dveří za nové plastové. Požadavku nebylo možné z památkového hlediska vyhovět, protože navržené řešení nových dveří bylo asymetrické s širokým otvíracím křídlem a vzhledově zcela odlišné od původního řešení. Kvůli nesouhlasnému vyjádření NPÚ se žadatelé odvolali k vyšší instanci – střešním úřadu. Ten však po zvážení celé situace vyjádření NPÚ potvrdil. Uvnitř děkanského *kostela sv. Bartoloměje* pokračovala výměna kamenné dlažby v lodi. Částečně se využila i původní zachovaná pískovcová dlažba. Na území MPZ v Rakovníku pokračovala celá řada oprav městských domů s výměnou střešní krytiny, výměnou okenních výplní a dalšími stavebními úpravami. Projektová dokumentace se průběžně konzultovala. V *Srbčích* na *zámečku* se pokračovalo s opravou krovu a položením střešní krytiny další etapou. Část tesařské vazby jednoduchého hambalkového krovu musela být nahrazena novými trámy z důvodu rozsáhlého poškození hnilobou. Práce byly kvalitně provedeny. Ve *Žďáru* na *kapli sv. Martina a Marka* byla dokončena zdařilá oprava krovu nad presbytářem s položením nové střešní krytiny z pálených bobrovek. Zbývá ještě provést opravu krovu nad lodí kaple.

Ing. arch. Eva Volfová

ODDĚLENÍ SPECIALISTŮ

Oddělení specialistů zajišťuje péči o specifické druhy památek, zejména lidovou architekturu, technické památky a historické zahrady a parky. Řeší rovněž agendu urbanistickou. Práce celého oddělení byla zaměřena na průzkumy, dokumentaci a památkový dohled při obnově památek.

LIDOVÁ ARCHITEKTURA

V roce 2021 byla s ohledem na pandemickou situaci, která značně komplikovala činnost oddělení, práce zaměřena zejména na památkový dohled akcí obnovy, zejména těch, které byly spolufinancovány z dotačních programů MK ČR i jiných poskytovatelů. Na území Středočeského kraje bylo realizováno velké množství stavebních oprav památek lidové architektury. Většina z nich byla podpořena příspěvkem z Havarijního programu, v plošně chráněných vesnických sídlech pak z Programu péče o vesnické památkové rezervace a zóny.

Okres Benešov

Správní obvod obce Vlašim

Velkou událostí v oblasti péče o památky lidové architektury na Vlašimsku, které nemá žádné plošně chráněné vesnické sídlo, se stala obnova roubených haltýřů v *Petrově Lhotě*, která je součástí obce *Studený*. V této malebné osadě s tradičními volně umístěnými statky vyplňuje její centrální prostor rybník, na jehož ploše se nacházel soubor drobných roubených stavbiček – haltýřů, v nichž byly drženy ulovené ryby. Z původních čtyř doložených haltýřů jsou do dnešních dní dochovány pouze dva. Jedná se o zcela unikátní lidové stavby, které nemají v rámci kraje, ale ani republiky, známou analogii. V rámci revitalizace a čištění rybníka se naskytlá příležitost zpřístupnit oba haltýře a provést řádnou celkovou tesařskou opravu. Roubené konstrukce obou staveb byly napadeny hnilobou, zasahující zejména patní trámy v rozsahu kolísající vodní hladiny. Trámy nad vodou měly převážně poškození od dřevokazného hmyzu. Roubení trvale uložené pod vodou bylo v relativně dobrém stavu, avšak vlivem dlouhodobého působení vody na povrch dřeva došlo k úbytku dřevní hmoty a rozvolnění rybinových nárožních vazeb. V rámci letošní etapy byl opraven první z haltýřů, náležejících k Lejčkovu statku. Veškeré prvky roubení byly očíslovány, následně rozebrány a převezeny do dílny v Humpolci, kde byly podrobně posouzeny, opraveny či nahrazeny novým dřevem. Na místě byl po odtěžení sedimentu v okolí opraven kamenný základ a následně na něj sestavena opravená roubená konstrukce, na kterou byla osazena sedlová stříška se šindelovou krytinou a bedněným štítem. V rámci obnovy původních dvouplášťových dveří bylo dbáno na zachování maxima jejich původní matérie, proto byla prkna diagonálně bedněného pláště nastavena pouze v nezbytném rozsahu. Druhý z haltýřů bude obnoven v následujícím roce, před dokončením revitalizace vlastního rybníka. Akce byla podpořena z Programu ORP.

Mgr. Jana Berková

Okres Beroun

Správní obvod obce Beroun

Ve VPZ *Korno* byla zahájena celková rekonstrukce budovy obecního úřadu, který je situován v domě původní usedlosti čp. 21. Pohledově výrazně exponovaná stavba na jižní straně návsi je poznamenána necitlivými novodobými zásahy z druhé poloviny 20. století, které by měly být probíhajícemi staveb-

Petrova Lhota (správní obvod obce Vlašim). Roubené haltýře stojící na okraji místního návesního rybníka jsou pozůstatkem někdejšího většího souboru těchto drobných staveb, které sloužily k uchování živých ryb po výlovu okolních rybníků. Každá zdejší usedlost měla svůj vlastní haltýř. Dnes se jedná o zcela unikátní památky, které v lidové architektuře Čech nemají obdoby. V důsledku zabahnění rybníka a úbytku vody došlo k poměrně velkému poškození obou drobných staveb. V roce 2021 byla realizována oprava prvního z haltýřů. Stavba byla rozebrána a přenesena do dílny. Spodní části stavby, které byly trvale pod vodou, byly relativně v dobrém stavu, včetně přepážky dělicí pod vodou stavbu na dvě komory. Partie namáhané kolísáním vodní hladiny byly zcela zničené, stejně jako spodní části dveří a jejich ostění. Druhý haltýř bude obnoven v příštím roce, kdy má být dokončena rovněž rekonstrukce rybníka a oba haltýře budou opět obklopeny vodní plochou (foto J. Berková).

ními úpravami částečně rehabilitovány. Největším přínosem akce je nahrazení rovné střechy na novodobé přístavbě při východním štítovém průčelí novou sedlovou střechou. Hodnotný areál usedlosti čp. 24 ve významné pozici jižní návesní fronty VPZ *Mořinka* byl dlouhodobě neudržován a nachází se v havarijním stavu. V loňském roce byla zahájena celková obnova intaktně dochovaného původně klasicistního domu usedlosti, který prošel hodnotnou přestavbou počátkem 20. století. Na provedenou obnovu krovu a střešního pláště by měla navázat obnova interiérů a fasády. Poloroubený dvoutraktový dům v bývalé dělnické kolonii v *Nižboru* e. č. 100 je situován ve výrazně svažitém terénu. Stavba vykazuje celkové mírné vyklonění jihozápadním směrem, které je výrazně patrné v interiérech roubené části na sklonu podlah a vychýlení trámových zárubní. Západní zděná část stavby byla narušena statickými poruchami. S přispěním PORP bylo narušené zdivo sešito helikální výztuží a bylo provedeno podezděání západní obvodové zdi a jižního zděného úseku. Současně byla nad rámec schválené dokumentace natažena na zdivo z exteriéru stěrka. Nevhodná úprava byla odstraněna s tím, že obnova vnějšího pláště bude předmětem samostatného řízení. V areálu usedlosti čp. 5 (dnešní e. č. 431) ve *Žloutkovicích* došlo k havárii podjezdní pilířové kolny. Vlastník přislíbil provizorní zajištění stavby podle návrhu statika, ovšem místo požadovaného podepření řemeslníci sejmuli část destruovaného krovu stavby a poškodili demontované trámové prvky z prostoru schodů a vstupu do podstřeší. Po opakovaných telefonických a mailových urgencích se podařilo docílit alespoň provizorního zastřešení obvodového zdiva a zděných pilířů kolny. Sanace dalšího staticky narušeného patrového roubeného špýcharu s podjezdní kolnou v přízemí na stavební parcele pč. 2/2 ve *Žloutkovicích* byla zahájena odstraněním betonových opěrek, které byly druhotně přizděny k dřevěným sloupkům kolny. Nevhodná úprava způsobila zadržování vody při patě sloupků, která je příčinou degradace jejich spodní části. Před tesařskou opravou bylo nutné vyždění skrytých patek.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Kladno

Správní obvod obce Kladno

S přispěním z HP pokračovala v *Poteplí* v areálu tzv. „Proškova mlýna“ čp. 6 další etapa obnovy trámových stropů a přílehajících konstrukcí krovu mlýnice včetně doplnění skrytého železobetonového věnce, opravy římsy a přeložení střešního pláště v obnovovaném úseku. V *Kačici* pokračovala hmotovou dostavbou zaniklé hospodářské stavby, výměnou střešního pláště stájí a obnovou drobných hospodářských staveb celková obnova areálu usedlosti čp. 52.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Správní obvod obce Slaný

Ve VPR *Třebíz* byla realizována další zdařilá etapa obnovy krovu a střešního pláště zděného patrového špýcharu, který je nejen nejstarší stavbou areálu tzv. Cífkova statku čp. 1, ale také nejstarším objektem ve vsi. Špýchar s pozdně gotickým portálem a kamenným profilovaným ostěním druhotně přeneseného renesančního okénka je také součástí nejhodnotnějšího areálu prohlídkového okruhu Národopisného muzea Slánska.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Kolín

Správní obvod obce Český Brod

V květnu letošního roku došlo k havárii brány v areálu usedlosti čp. 13 v *Přehvozdi*. Nákladní automobil při průjez-

du narušil klenák, jižní nákolník a navazující svislý nosný prvek portálu. V červenci byla, v rozporu s předchozím zápisem s návrhem postupu obnovy, v plné délce odbourána tarasní zeď kolmo navazující na jižní pilíř brány. Následně došlo začátkem srpna ke zborcení jižního pilíře, které si vynutilo snesení příčných trámů nadpraží a sedlové střišky včetně krytiny nad jižním pilířem a vjezdem. Kamenné prvky jižní strany portálu byly demontovány a odvezeny do restaurátorské dílny. Po prodlevě se během listopadu a prosince podařilo prováděcí firmě znovu vyždít zborcený pilíř, nadpraží brány a osadit kamenný portál. Vzhledem k pozdnímu termínu dokončení prací bude nutné tuto problematiku dořešit v příštím roce.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Kutná Hora

Správní obvod obce Kutná Hora

Ve VPZ *Losiny* pokračovala obnova usedlosti čp. 2, zaměřená na obnovu střech chléva s kolnou a menšího objektu chlívků, kde byla stará pálená drážková krytina z 30. let 20. století nahrazena novou stejného druhu. Současně s tím pokračovala také obnova roubeného domu, kde byla dokončena tesařská oprava světnice a provedeny hliněné omítky a hliněné mazaniny na povalových stropech.

Mgr. Jana Berková

Okres Mělník

Správní obvod obce Kralupy nad Vltavou

Rozlehlý areál tzv. „Satranova vodního mlýna“ čp. 19 ve *Vepřku* je zmiňován již ve 14. století coby vlastnictví Svatovítské kapituly. Dnešní hmotová skladba je dokladem stavebního vývoje od pozdního středověku do první třetiny 20. století. Loňského roku byla po dokončení celkové obnovy zpřístupněna veřejnosti barokní mlýnice s unikátně dochovanou technologií instalovanou postupně od poslední třetiny 19. století do počátku 20. století. Navzdory nepříznivým okolnostem v souvislosti s pandemií se vlastníkům podařilo uskutečnit několik větších akcí s komentovanými prohlídkami mlýnice. Za spoluúčasti programu KÚSČ a HP byla zahájena obnova budovy tzv. „nového mlýna“. Proběhlo statické zajištění stavby a obnova krovu. Zvláště opukové zdivo jižního průčelí, které je otočené k Bakovskému potoku, bylo ve velmi špatném stavebně technickém stavu a bylo nutné jej nejen stáhnout, ale také prošíť helikální výztuží. Díky zájmu vlastníků se podařilo zachránit, doplnit a přeložit střešní plášť z pálených maloformátových drážkových tašek z první poloviny 20. století – „Bratři Fišerové Letky“. Současně byl z lešení proveden průzkum dochovaných fragmentů fasády a torzálně dochovaných šambrán oken, ježhož výsledky budou sloužit jako podklad pro obnovu fasády v některé z příštích etap obnovy.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Správní obvod obce Mělník

Ve VPR *Dobřeň* pokračovala další etapou obnova roubeného domu čp. 8, kde byla realizována tesařská oprava stěn světnicového dílu. Původní patní trámy roubení, které se dostaly v průběhu let pod úroveň terénu, byly zcela poškozené hnilobou a dřevokaznými škůdci. V rámci prací bylo nutno snížit terén předzahrádky a obnovit kamennou podezdívku, na kterou byly položeny nové patní trámy, do kterých byly vloženy repasované původní masivní parapetní římsy. Na práce navázala truhlářská oprava obou štítů domu s tím, že zdobený hlavní štít byl doplněn novými širšími prkny, která odpovídají tradiční skladbě. V rámci opravy byly nahrazeny novodobé

bíle natřené krycí lišty novými v barvě dřeva. Akce byla podpořena z Programu péče o VPZ a VPZ. Ve VPZ *Jestřebice* pokračovala obnova roubeného domu v usedlosti čp. 4 opravou krovu a výměnou střešní krytiny. Na polovině střechy byly šablony eternitové, na straně do dvora břidlicové. Nově byla použita z cenových důvodů opět krytina eternitová. Pozitivem akce je zachování a repase původních kovových střešních okének z konce 19. století. Rovněž pokročila obnova hliněných omítek v interiéru přízemí. Výměna krovu a střešní krytiny proběhla rovněž na sousedním domě čp. 5, kde byly staré eternitové šedé šablony z 30. let 20. století nahrazeny stejným materiálem při zachování diagonální skladby. Součástí akce byla rovněž lokální tesařská oprava roubení a oprava štítů s doplněním vyřezávané obloučkové lišty po obvodu hlavního štítu. Na roubeném domě čp. 13 byla dokončena obnova krovu a výměna střešní krytiny realizací druhé etapy prací. V rám-

Dobřeň (správní obvod obce Mělník), VPR, roubený dům usedlosti čp. 8, stav v průběhu obnovy po výměně poškozených trámů světnice a před osazením parapetních říms (foto J. Berková).

Jestřebice (správní obvod obce Mělník), VPZ, roubený dům usedlosti čp. 5. V rámci realizované obnovy střechy byly provedeny dílčí opravy roubení a doplněny dobové zdobné detaily štítu (foto J. Berková).

Ráj (správní obvod obce Mělník), roubený dvojtraktový dům čp. 9. Osada na okraji Kokořínského dolu je vyhledávaným turistickým cílem. Její malebné prostředí umocňuje kamenný mostek přes Stříbrník, kaplička vystavěná na skalním bloku a zejména roubené domy, mezi nimiž vyniká velký patrový dům čp. 9. Okna v jeho přízemí byla v 2. polovině 20. století nahrazena velkými dvoukřídlými okny čtvercového formátu, která rušila celkový výraz domu. V rámci obnovy se vlastníkovi podařilo rehabilitovat původní stav s tradičně členěnými okny. Vyřezané části roubení bylo třeba nahradit nově vloženými sloupky. Akce má velmi pozitivní dopad nejen na vzhled stavby, ale také na celkové prostředí této krásné osady (foto J. Berková).

ci akce, při které byly rozpadající se betonové tašky z 30. let 20. století nahrazeny eternitovými čtvercovými šablonami, došlo rovněž na výměnu před štít předsazené vazby s ozdobnými detaily a makovičkou za repliku. Také na roubeném patrovém domě čp. 31 byly zahájeny práce na zásadní obnově, zahrnující očištění a opravu bedněného štítu hlavního průčelí a opravu roubené konstrukce západního průčelí, které bylo z větší části zakryto novodobou omítkou. Po jejím odstranění bylo zjištěno velmi rozsáhlé poškození všech trámů patra. Realizována byla proto pouze první etapa zahrnující opravu podezdívky a výměnu trámů ve spodních partiích stěny s tím, že rozsáhlá výměna trámů ve stěně patra bude předmětem následné etapy připravované na příští rok. Všechny uvedené akce byly podpořeny z Programu péče o VPR a VPZ. Ve VPZ *Lobeč* probíhá už řadu let postupná celková obnova reálu parostrojního pivo-

Vidím (správní obvod obce Mělník), VPZ, návěs. Obnova pomníku padlých s částečnou rekonstrukcí původní podoby má velmi pozitivní vliv na prostředí návsi před kostelem. Současně je trvalou připomínkou bouřlivých dějin této vesnice v průběhu 20. století. Stav po opravě a doplnění nalezeného bloku s nápisy padlých (foto J. Berková).

varu. V letošní etapě byla provedena obnova jižní části sklepa pod domem sládka, která zahrnovala náročné odvedení spodní vody z konstrukce podlahy, provedení nové prodyšné cihelné podlahy a obnovu omítek. Na území VPZ *Vidím* představuje největší pozitivní změnu dokončení obnovy fasády kostela sv. Martina, spolufinancované z Programu péče o VPR a VPZ. S podporou téhož programu byla realizována také další etapa obnovy roubeného patrového domu čp. 80 v Dolní Vidimi, zaměřená na obnovu hliněných vymazávek opravených roubených stěn a repasi vnitřního schodiště. Nemałym přínosem pro vzhled horní části vesnice je zdařilá obnova eklektické fasády na domě čp. 50, který sice není prohlášenou kulturní památkou, ale nachází se na území VPZ v bezprostředním kontaktu s areálem zámku. Prostor zdejší návsi byl velmi obohacen zdařilou obnovou pomníku padlým. Původní kvalitní pomník vidimským občanům padlým v 1. světové válce, který byl vztyčen ve 20. letech 20. století před kostelem, byl po druhé světové válce radikálně upraven tak, že z kompozice jeho hmoty byl odstraněn základní kvádr s německými nápisy a na jeho místo osazen horní prvek (kamenný pylon), z jehož povrchu byl odstraněn původní kříž a postava anděla a nahrazen státním znakem a nápisem připomínajícím osvobození Československa Rudou armádou. V rámci rekonstrukce pomníku se podařilo dohledat původní kvádr s nápisy a jmény padlých a obnovit původní kompozici pomníku, který se tak stává výmluvným dokladem dějin 20. století. Ve VPZ *Vrbeno* byla dokončena velmi zdařilá obnova areálu bývalé fary čp. 1, která sice dnes není kulturní památkou ve smyslu zákona, ale má zásadní vliv na celkový charakter návsi. Vlastníkem objektu citlivě vedená akce zahrnovala důslednou obnovu veškerých detailů dobové fasády ze závěru 19. století a tím i rehabilitaci původního vzhledu domu. Rovněž na sousedním domě čp. 29 byla provedena celková obnova fasády návěsího průčelí s respektem k původnímu členění fasády a profilacím jednotlivých detailů. Ne příliš obvyklý olivově zelený nátěr fasády vychází

Vrbeno (správní obvod obce Mělník), VPZ, čp. 1. Výstavná budova fary je vedle kostela druhou dominantou návsi. V posledních letech prochází postupnou celkovou obnovou, která byla v loňském roce završena velmi zdařilou obnovou fasády. Akce je o to cennější, že se jedná o stavbu, která není kulturní památkou a vlastník tak veškerou obnovu realizuje bez nároku na finanční příspěvek (foto J. Berková).

z reliktní dobové barevnosti, dohledané na ploše hlavní římsy. Vedle těchto pozitivních změn však na území VPZ trvá velmi nepříznivý stav v jediné památkově chráněné usedlosti čp. 21, kde nový vlastník nadále nejenže zcela zanedbává základní údržbu, ale zahájil rovněž nepovolené stavební zásahy, a to jak do obytného stavení vybouráním okenních otvorů, tak i do objektu stodoly, kde chybí část nároží na straně do dvora. Mimo plošně chráněná území probíhala obnova celé řady památek lidové architektury. V lokalitě *Chudolazy* byla realizována oprava krovu a výměna krytiny na stodole usedlosti čp. 6. Pozitivem akce je zejména oprava štítu hlavního průčelí, který byl ve zcela havarijním stavu, při zachování původní skladby okenních větracích otvorů. Zásadní akcí je rovněž dokončení celkové obnovy střechy na domě čp. 17 v *Kanině*, který je součástí někdejší usedlosti z první třetiny 19. století, jež se řadí k nejstarším zděným vesnickým stavbám Kokořínska. Na krov, obnovený v loňském roce, byla položena nová krytina z pálených bobrovek a provedeno dozdní koruny štítu. V *Libovicích* pokračovala druhou etapou obnova patrové roubené sýpky v usedlosti čp. 12, kde byla tato nakloněná stavba vyrovnána na již opravený základ a provedena tesařská oprava roubeného chléva v přízemí. V *Medonosech* byla realizována obnova krovu a výměna střešní krytiny na roubeném patrovém podstávkovém domě čp. 6. V rámci obnovy byly dosavadní drážkové tašky holandsky nahrazeny vhodnějšími jednodrážkovými režnými pálenými taškami. Součástí akce byla rovněž velmi zdařilá obnova štítu hlavního průčelí, kde byla novodobě zjednodušená, chalupářsky upravená skladba štítu rehabilitována do původní podoby dvouetážové lomenice s profilovanými římsami. V osadě *Ráj*, která se součástí města Mšena, byla realizována obnova oken v přízemí roubeného patrového domu čp. 9. V rámci obnovy byla dosavadní novodobá dvoukřídlá okna čtvercového formátu bez dalšího členění nahrazena replikami původních oken dochovaných v patře. Jednalo se o poměrně náročnou opravu, kdy bylo třeba doplnit chybějící trámové ostění oken a také nastavit čela stěnových trámů, odřezaná při osazování větších oken. Celkový efekt obnovy je zcela zásadní, neboť došlo k rehabilitaci původního formátu oken, obnovení souměrnosti jednotlivých okenních os a rehabilitaci původního architektonického výrazu stavby, která je pohledově mimořádně exponovaná a má nenahraditelné místo v obraze této mimořádně cenné a malebné lokality. V *Šemanovicích* probíhala obnova roubeného špýcharu v usedlosti čp. 5, která zahrnovala lokální tesařskou opravu roubené konstrukce patra a výměnu bedněného štítu na straně do dvora.

Mgr. Jana Berková

Okres Mladá Boleslav

Správní obvod obce Mladá Boleslav

Na území VPZ *Březinka* byla po delších přípravách realizována rehabilitace dobového oplocení předzahrádky usedlosti čp. 19. Dosavadní novodobé oplocení z plotových dílců osazených do původních pískovcových sloupků mělo výplně s drátěným pletivem napnutým na kovových rámech. V rámci obnovy bylo toto oplocení nahrazeno velmi zdobným dřevěným lačkovým plotem, provedeným jako replika původního oplocení zachyceného na dobové fotografii z přelomu 19. a 20. století. Nový plot velmi pozitivně působí v tradičním prostředí návsi, která v závěru roku ztratila jednu ze svých hlavních dominant – dvojici vzrostlých památných lip, vysazených u brány usedlosti čp. 9. Při vichřici došlo k rozlomení obou lip a jejich pádu do návsi. Přitom byla částečně poškozena rovněž uvedená brána z roku 1842. Její oprava bude úkolem pro příští rok. Ve VPZ *Skalsko* byla realizována rozsahem drobná,

Březinka (správní obvod obce Mladá Boleslav), VPZ, usedlost čp. 19. Návesní průčelí usedlosti bylo obohaceno replikou původního dobového oplocení předzahrádky, provedeného podle dobové fotografie (foto J. Berková).

Skalsko (správní obvod obce Mladá Boleslav), VPZ, dům čp. 58. Okenní výplně mají zcela zásadní vliv na celkový výraz stavby. V rámci nevelké dílčí etapy se podařilo rekonstruovat původní podobu oken v přízemí a do jednoho z nich vrátit i vlastníkem nalezená původní okenní křídla (foto J. Berková).

přesto významná akce na domě čp. 58 v chalupnické enklávě u cesty k mlýnu. Tato roubená patrová chalupa je velmi dobře dochovaná včetně řady cenných detailů. Jediný novodobý zásah do jejího vzhledu představovalo trojdílné okno v hlavním průčelí. V rámci akce podpořené z Programu péče o VPZ byla rehabilitována původní podoba průčelí se sdruženými okny členěnými na šest tabulek, doplněnými tradičním trámovým ostěním s profilovanou parapetní i nadokenní římsou. Do ostění byla osazena jedna dochovaná, truhlářsky opravená původní okenní výplň, kterou doplnila její replika. Velkou ztrátou pro cenný soubor památek ve Skalsku je neomluvitelná devastace památkově chráněného domu usedlosti čp. 17, kde vlastník umožnil zahájení plánované obnovy střešního pláště, aniž měl zhotovitel dokončenou přípravu. Došlo tak k sejmutí staré krytiny, oproti závaznému stanovisku také k odstranění původního krovu, a objekt byl ponechán několik měsíců bez zakrytí. V důsledku zatékání byly nenávratně zničeny veškeré vnitřní, převážně hliněné, omítky stropů nad patrem, a to včetně cenné dobové šablonové výmalby a unikátních dřevěných podlah s iluzivními kazetovými parketami. Teprve v závěru roku se podařilo obnovit krov nad obytnou částí domu a provizorně jej zastřešit fólií. Ve věci probíhá řízení, avšak zničené detaily interiéru jsou nenahraditelné. Ve vesnické památkové zóně *Střehom* pokračovala obnova roubeného patrového domu v usedlosti čp. 11. V rámci této etapy byla provedena tesařská obnova roubených konstrukcí na straně do dvora, doplněna okenní ostění s profilovanými římsami a obnoveny hliněné vymazávky vnějšího pláště. Na území VPR *Viška* byla realizována celková obnova pilířové brány v návěsním průčelí usedlosti čp. 7, a to včetně obnovení průvodního tvaru hlavic pilířů. Hlavním přínosem obnovy je však nahrazení novodobých plechových vrat tradičními dřevěnými, jejichž podoba vychází z dobových fotografií. Obnovená brána tak velmi pozitivně doplňuje malebný vzhled celé návsi. Akce byla spolufinancována z Programu péče o VPR a VPZ. Z akcí obnovy kulturních památek mimo plošně chráněná území je nutno zmínit úspěšnou obnovu krovu a výměnu střešní krytiny na roubené stodole v usedlosti čp. 11 v *Bezdědicích*, kde byla dožilá krytina nahrazena režnými pálenými drážkovými taškami.

Mgr. Jana Berková

Správní obvod obce Mnichovo Hradiště

V památkově plošně chráněných venkovských územích probíhala pravidelná kontrola stavu. Ve VPZ *Loukov* byla druhou etapou dokončena obnova střechy na hospodářském patrovém stavení v usedlosti čp. 9. Práce zahrnovaly lokální

Mušský (správní obvod obce Mnichovo Hradiště), stodola usedlosti čp. 14, stav krátce po obnovení nosné pilířové konstrukce stodoly (foto J. Berková).

opravu krovu a nahrazení dožilé střešní krytiny z břidlice eternitovými šablonami. V prostředí památkové zóny se projevilo dokončení stavby nového mostu přes Jizeru, jehož součástí se stala nová opěrná zeď pod areálem usedlosti čp. 1, doplněná v rámci stavby památkově zcela nevhodným oplocením. Na území VPR *Mušský*, která je jednou z nejlépe dochovaných vesnic Středočeského kraje, byla v roubeném domě čp. 17 dokončena obnova staticky narušené stěny sklepa, obnova hliněných omítek v zápraží s navazujícími dílčími opravami. Větší stavební akci na území VPR představuje zahájená celková obnova střech objektů usedlosti čp. 14, zahrnující obytné stavení z 30. let 20. století, sýpku s kolnou a pilířovou stodolu, na které bylo třeba provést odstranění statických poruch zdíva s částečným přezděním nosných pilířů z pískovcových kvádrů a celkovou opravu krovu. Akce bude dokončena v následujícím roce. Z akcí mimo plošně chráněná sídla je třeba uvést zahájení výměny střešní krytiny mansardové střechy bývalé fary v *Březině*, kdy byly dožívající eternitové šablony nahrazeny stejným druhem materiálu. Akce bude dokončena v následujícím roce. Celková obnova střešního pláště byla realizována rovněž na roubené chalupě čp. 3 v lokalitě *Srbsko*, kde byla dožívající krytina nahrazena jednodrážkovými režnými taškami. V průběhu související opravy krovu však bylo třeba řešit problém nevyhovujícího rozsahu a kvality tesařských prací. V areálu bývalé kovárny čp. 7 ve *Žďáru* byla nad hospodářskou částí domu položena nová šindelová krytina.

Mgr. Jana Berková

Okres Nymburk

Správní obvod obce Lysá nad Labem

Bohatě zdobená klasicistní brána usedlosti čp. 22 v *Benátecké Vrutici* je jedinou zachovanou bránou ve vesnici a jedním z nejhodnotnějších objektů svého druhu ve středním Polabí. Roku 2018 proběhla sanace statických poruch a odvodnění brány, na které navázala v letošním roce obnova fasády se spoluúčastí HP. Před doplněním chybějících štukových prvků bylo nutné provést plošné odstranění novodobých akrylátových nátěrů a cementových vysprávek. Podle fragmentu písmene „N“ a analogií bylo ve štku obnoveno číslo popisné a iniciály vlastníka. Konečné barevné řešení bylo vybráno z variantních návrhů vypracovaných NPÚ ÚOPŠ na základě průzkum fasády, který prokázal jedenáct vrstev barevnosti. V Polabském národopisném muzeu v *Přerově nad Labem* pokračovala obnova transferovaného památkově chráněného

Benátecká Vrutice (správní obvod obce Lysá nad Labem), klasicistní brána u čp 22 – stav po obnově s doplněním štukových prvků včetně čísla popisného a iniciál vlastníka (foto M. Hanzlíková).

poloroubeného domu čp. 65 z *Oskořínku*. V letošním roce bylo provedeno omazání exteriérových pohledových přesahů zhlaví a „kožich“ roubené části domu. Ve dvorním průčelí komorového dílu zděného z nepálených cihel, jehož fasáda byla obnovena již v minulých letech, byla doplněna šambrána okna vytažená v hliněném štku.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Správní obvod obce Nymburk

Ve VPR *Bošín* byly provedeny zdařilé obnovy střešních pláštů hodnotných domů čp. 3 a 53 situovaných v pohledově exponované pozici jižní návesní fronty. Obě stavby jsou charakteristickým příkladem vesnického zděného stavitelství Nymburska. Vaznicový krov domu čp. 3 je v hlavním štítovém průčelí doplněn charakteristickou předsazenou vazbou se zdobně pojednaným vrcholem bedněným profilovanými širokými prkny a završeným dřevěnou tvarovanou hrotnicí. Obnova střechy, lokální obnova zdíva a celková obnova vnějších omítek domu čp. 47 v enklávě s drobnou zástavbou v jihovýchodní části VPR byla provázána náročnými jednáními ohledně záměru přestavby kolmé drobné roubené hospodářské přístavby k domu. Vlastník od problematického záměru přesunutí konstrukce stropu do úrovně bedněného navýšení nad roubeným přízemím nakonec ustoupil.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Praha-východ

Správní obvod obce Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

Na rodném domě Vítězslava Háška čp. 3 v *Dolínku* byla realizována za spoluúčasti PORP velice zdařilá repase původních oken. Citlivý přístup a bezproblémová komunikace ze strany truhláře, který práce prováděl, jsou poměrně ojedinělé. Patrová podsklepená sýpka se zděným přízemím a roubeným patrem v areálu usedlosti čp. 11 v *Kostelním Hlavně* je postavena pravděpodobně na místě bývalého tvrziště. Dlouhodobě neudržovaná stavba je v havarijním stavu. V letošním roce byla s přispěním HP zahájena celková obnova zdařilou lokální obnovou krovu.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Správní obvod Říčany

Ve VPZ *Lensedly* probíhala výstavba splaškové kanalizace. Stavební povolení k této akci bylo vydáno bez vědomí památkových orgánů a o závazné stanovisko bylo zažádáno až dodatečně. Kvůli nestandardnímu úřednímu postupu bylo nutné na místě řešit pokud možno pohledově neutrální umístění čerpací stanice a rozvodové skříně pro tuto stanici, které se nachází v citlivém místě přímo v jižní části návsi plošně chráněného sídla.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Praha-západ

Správní obvod Černošice

V usedlosti čp. 27 ve VPR *Dobrovíz* byly z důvodu vztlínající vlhkosti provedeny průzkumné sondy a následně otevřen druhotně zazděný pozdněgotický portál ve východní obvodové zdi suterénu domu. Po rozkrytí byla odhalena klenutá chodba vedoucí východním směrem pod probíhající komunikaci. Klenba chodby byla lokálně poškozena vedením veřejné kanalizace. Ze statických důvodů byl portál opět zazděn. Klenba by měla být posouzena statikem po provedení zásahu do vozovky. Dům usedlosti čp. 43 ve *Středoklukách* je přízemní zdě-

Středokluky (správní obvod obce Černošice), dům v areálu usedlosti čp. 43 – probíhající podezdí zadní části hospodářského dílu, úsek s výrazně poškozeným opukovým zdívem, které bylo nutné před podezděním provizorně vynést pomocí ocelových tyčí a roznašecího trámků (foto M. Hanzlíková).

Sázava - Davle (správní obvod obce Černošice), obnova fasády hlavního štítového průčelí klasicistního domu v areálu usedlosti čp. 2; a – stav před obnovou, b – stav po obnově (foto M. Hanzlíková).

nou stavbou, na kterou kolmo navazuje patrové hospodářské křídlo s chlévy v přízemí a špýcharem v patře. Obvodová zeď západního štítového průčelí hospodářského dílu a navazující konstrukce se nachází v havarijním stavu. Zdivo je poškozeno velkými trhlinami. V letošním roce bylo za spoluúčasti HP provedeno provizorní statické zajištění a podezdění z betonových cihel. V severním úseku bylo opukové zdivo natolik poškozené, že bylo nutné vsunout pod něj železné trny před zahájením výkopu, které je provizorně vynesly, než došlo k jeho propojení s podezděním. Navzdory skutečnosti, že vysoká hladina spodní vody podezdívání stavby komplikovala a bylo nutné ji odčerpávat, práce byly provedeny velmi precizně a ve vysoké kvalitě. Na obnovu krovu, která byla realizována v uplynulém roce, navázala tento rok za spoluúčasti PORP obnova fasády hlavního štítového průčelí klasicistního domu v *Sázavě – Davli* čp. 2. Bohatě zdobená fasáda s charakteristickými prolamovanými štíty byla sice zachována s většinou původní štukové výzdoby, avšak v celé ploše průčelí překryta tenkou vrstvou cementové omítky, která jednotlivé štukové prvky mírně deformovala a komplikovala průzkum fasády. Podle nalezených vzorků a analogií bylo naším pracovištěm vytvořeno několik barevných variant, které respektovaly tektonické členění fasády. Konečný výběr dvoubarevného řešení byl ponechán na vlastnících. Cementovou vrstvou bylo nutné odstranit, lokálně doplnit plochy a lokálně také původní tvar štukové výzdoby. Podle starší fotodokumentace a fragmentů bylo obnoveno vročení a číslo popisné. Práce byly provedeny ve vysoké řemeslné kvalitě. Zdařilá obnova štukové výzdoby fasády hlavního štítového průčelí a jejich nátěrů v kombinaci barev lomené bílé v plochách a světle okrové na plastických prvcích získala první cenu v soutěži Stavba roku Středočeského kraje 2021 v kategorii malé stavby.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Okres Příbram

Správní obvod Dobříš

Roubený dům čp. 18 v *Nové Vsi pod Pleší*, s charakteristickým půlkulatým kabřincem ve vrcholu štítu hlavního průčelí, je jednou z několika posledních dochovaných roubených staveb Dobříšska. Střešní plášť z řezaného šindele se nacházel v havarijním stavu. Novodobě upravovaný krov bylo nutné posílit příčným stažením v úrovni podlahy. Kvalitní práci provedla renomovaná tesařská firma. Celková výměna krytiny za nový štípaný dvojité kladený šindel byla spolufinancována z HP. Díky vynikající spolupráci s vlastníkem se podařilo eliminovat některé nedostatky ze strany prováděcí šindelářské firmy do podoby zdařilé realizace. Další z mála dochovaných roubených staveb Dobříšska je roubený dům čp. 7 v *Homoli*. V objektu bylo zjištěno rozsáhlé napadení roubené stěny mezi síní a světnicí dřevomorkou domácí. Po šetrném odstranění plodnic byla konstrukce provizorně sanovaná fungicidem a provedeny sondy do přiléhajících konstrukcí, demontována dlažba síně a rozkryta část prkenné podlahy světnice z důvodu zjištění přesného rozsahu napadení. Celková obnova poškozených konstrukcí a nezbytné odvlhčení stavby by měla být provedena v příštím roce.

Mgr. Markéta Hanzlíková

Správní obvod obce Příbram

V roce 2021 bylo na území ORP Příbram realizováno několik významných akcí obnovy. Nejrozsáhlejší agenda se týkala území VPR *Drahenice* a VPZ *Račany*, i když i zde jsme zaznamenali útlum stavební činnosti. Na území VPR *Drahenice* pokračovala obnova domu čp. 6, podpořená z Programu péče o VPR a VPZ. Opraveny byly fasády, doplněné o pásové šambrány. Průčelí bylo následně sceleno vápenným nátěrem.

Nová Ves pod Pleší (okres Příbram), roubený dům čp. 18, probíhající obnova střešního pláště ze štípaného šindele (foto O. Hrdlička).

Drahenice (správní obvod obce Příbram), mlýn čp. 23. Celkový pohled na budovu mlýna s dokončenou střechou, stav v prosinci 2021. Oprava střechy je pro dlouhodobě chátrající stavbu nesporně velkým přínosem (foto J. Pešta).

Zlepšení vzhledu domu i jeho bezprostředního okolí přinesla náhrada oplocení předzahrádky dřevěným plůtkem a oprava parteru v okolí domu – kamenná zádlažba, obnova vstupního kamenného schodiště z druhotně použitých prvků a především zachovaného pilíře brány s profilovanou římsou. Vyklízením začaly práce na opravě fary čp. 9. Bohužel se nepodařilo zajistit souhlas vlastníka k prohlášení této pozoruhodně dochované stavby za KP. V interiérech jsou zachovány řemeslné detaily z doby výstavby, jejichž ochrana do budoucna bude bohužel problematická. Před zahájením stavebních prací, které budou pokračovat v roce 2022, byl alespoň zpracován podrobný stavebněhistorický průzkum, což lze nesporně u památkově nechráněné stavby považovat za úspěch. Opravena byla střecha stodoly za zámeckým parkem v Drahenicích. Jako mírně problematickou lze hodnotit opravu střechy stodoly u čp. 13, spojenou s náhradou stávajícího krovu. Práce byly realizovány v souladu s dříve vydaným závazným stanoviskem. Další plánované akce skončily vesměs v úrovni projednání a příprav. Ve VPZ *Račany* se s podporou Programu péče o VPR a VPZ opravovala ohradní zeď usedlosti čp. 31. Práce navázaly na dříve realizovanou opravu oplocení předzahrádky, brány a přílehlých chlívků. Zeď byla částečně přezděna ze stávajícího materiálu a opatřena vápennou omítkou. Mimo chráněná území byla největší akcí pokračující obnova mlýna čp. 23 v *Drahenicích*. Po opravě krovu, realizované roku 2020, pokračovala celková obnova střešním pláštěm. Na střeše byly položeny bobrovky s drážkou, které nahradily zcela dožilý nekvalitně položený řezaný šindel. Během opravy se podařilo v návaznosti na práce provedené v předchozím roce zrušit nepůvodní pásové vikýře s oblymi náběhy a částečně je nahradit architektonicky vhodnějšími pultovými, orientovanými na méně exponované strany. Na celkový výsledek mělo pozitivní vliv respektování tradičních detailů, zejména položení hřebenáčů do malty. Oprava byla podpořena příspěvkem z HP. Významnou změnou k lepšímu byla realizace nového dřevěného oplocení a znovuzřízení pilířové brány dle dochované historické fotografie. Celkově realizované úpravy mlýna přispěly nejen k záchraně této památky, ale projeví se pozitivně i na jejím vnímání v kontextu okolní krajiny. V roce 2021 pokračovala také obnova areálu mlýnské usedlosti čp. 4 ve *Starosedlském Hrádku*. Byla realizována oprava roubené hospodářské stavby, spojená s výměnou části roubení a položením nové střešní krytiny (bobrovky). Na opravy byly použity trámy z ručně otesaného dřeva. Významným počinem byla repase vstupních dveří s osazením repliky dřevěného zámku, provedené podle analogií a nalezeného klíče. Pokračovala také obnova patrové klasicistní sýpky v usedlosti čp. 5 v *Ko-*

Starosedlský Hrádek (správní obvod obce Příbram), roubená hospodářská stavba u mlýna čp. 4. Detail opraveného portálu s repasovanými dveřmi, na něž byla osazena replika dřevěného zámku, stav v listopadu 2021 (foto J. Pešta).

zárovicích, donedávna fatálně ohrožené, podpořené příspěvkem z HP. Na krov, zajištěný v roce 2020, byla položena nová krytina z bobrovek. V rámci stavby bylo nutné ještě dokončit opravy dříve nepřístupných partií krovu. Na střeše byly použity prosvětlovací tašky, umožňující budoucí skromné využití interiéru. V rámci opravy byl repasován také litinový kříž, osazený na štítu. Na příznivý výsledek má vliv respektování tradičních technologií, jako pokládání hřebenáčů a lemů střechy do malty a zakrytí štítů bobrovkami. Další významnou dozorovanou akcí bylo dokončení celkové opravy vzácně zachovaného domu čp. 59 ve *Starém Rožmitálu*. Obnovené roubené stěny byly vyspárovány. Zevně byl proveden nátěr okrové barvy, interiéry byly nabíleny. Štít byl ponechán se zbytky původního okrového nátěru, což přispělo k věrohodně autentické podobě stavby. Celkově lze obnovu, probíhající řadu let, hodnotit jako úspěšnou i v kontextu toho, že dům byl v podstatě zachráněn před zánikem. Obnovená stavba byla mediálně prezentována v pořadu *Toulavá kamera*. V roce 2021 proběhly vyklízečí a demoliční práce v domě čp. 1 v *Hlubyni*, který je (na rozdíl od zbytku usedlosti čp. 68) chráněn jen v rozsahu exteriérů. Dispozice byla vyčištěna od novodobých stavebních zásahů (příčky, podlahy) a připravena pro další stavební úpravy. Podařilo se zachovat omítky stropů se zbytky ornamentální šablonové výmalby. Bohužel dosud nedořešeným problémem zůstává záchrana původního obytného stavení usedlosti (čp. 68) s pozdně gotickým jádrem. Celkově opravě usedlosti brání komplikované majetkoprávní vztahy.

Ing. arch. Jan Pešta

Správní obvod obce Sedlčany

Na Sedlčansku byla v roce 2021 stavební aktivita méně rozsáhlá. Na území VPZ *Kojetín* a VPZ *Porešín* probíhala jen drobná stavební činnost; většina akcí skončila v úrovni projednání (ne vždy je spolupráce s vlastníky v těchto lokalitách ideální). Negativním příkladem je bohužel pokračující nepovolená stavební činnost v areálu památkově hodnotného domu čp. 5 v *Kojetíně*. Dřívější drobná přístavba zde byla nahrazena nepovolenou rozměrnou zimní zahradou; v současné době probíhá jednání o nápravě tohoto stavu. Na území ORP Sedlčany je velké množství mimořádně hodnotných, autenticky zachovaných staveb mimo chráněná území, které dosud nejsou kulturními památkami. Podíl zachovaných hodnotných staveb bez památkové ochrany je zde výraznější, než v jiných regionech. Napravit tento nepříznivý stav by mělo být jedním z důležitých úkolů památkové péče ve středních Čechách.

Ing. arch. Jan Pešta

Okres Rakovník

Správní obvod obce Rakovník

Jednou z posledních dochovaných vesnických hrázděných hospodářských staveb Rakovnícka je patrový špýchar se zděnými klenutými chlévy v přízemí a hrázděnými komorami v patře, stojící v areálu domu čp. 97 v *Jesenici*. Objekt se nacházel v havarijním stavu. V minulých letech zde proběhla obnova krovu, hrázděných komor a střešního pláště. První etapa obnovy zděných chlévů, která proběhla v letošním roce, byla spolufinancována z programu PORP. Na letošní stažení táhly a lokální přezdění obvodového zdiva by měla v příštím roce navázat obnova provizorně podepřených kleneb. V havarijním stavu se nachází také mohutná roubená stodola v areálu usedlosti čp. 2 v *Branově*, reprezentující roubené hospodářské stavby povodí Berounky. V letošním roce byla zahájena celková obnova dlouhodobě neudržované stavby. Výrazně poškozený krov nad západní pernou musel být demontován a roubení provizorně zastřešeno. Rozsáhlé poškození dřevokaznými škůdci, hnilobou a prorůstajícím stromem si vynutilo rozebrání a kompletní přeroubení stěny.

Mgr. Markéta Hanzlíková

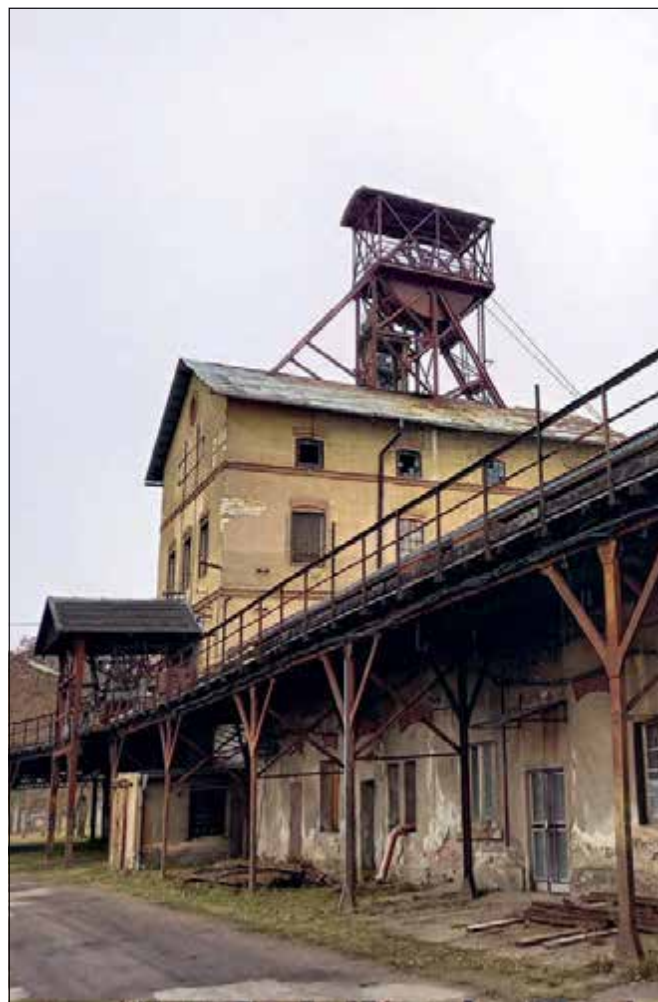
INDUSTRIÁLNÍ PAMÁTKY

Řešené akce a připravované projekty se týkaly rozmanitého spektra staveb, převážně mostů, vodních děl a průmyslových památek. Projekčně byly připraveny dvě velké opravy železobetonových mostů ve *Štěchovicích* a v *Nymburce*. Most v *Nymburce* byl dostavěn v roce 1912, ve *Štěchovicích* 1939. Tyto mosty jsou po cca 100 letech ve stavu, kdy již naléhavě potřebují zásadní opravu. Původní předpoklad, že beton vydrží neomezeně dlouhou dobu, se nesplnil a ukazuje se, že kamenné mosty mají mnohem větší životnost a jsou snadněji opravitelné, neboť beton poškozený karbonatácí, kyselými dešti a solemi je neopravitelný a musí se vyměnit.

Okres Kladno

Správní obvod obce Kladno

Ve *Vinařicích* v hornickém skanzenu *Mayrau* proběhla první etapa celkové konzervace a zajištění těžní věže v jámové budově *Mayrau*. V této etapě byla provedena výměna zkorodované střešní krytiny z vlnitého plechu nad lanovnicemi, odrezání a očištění železných konstrukcí nad střechou jámové

Vinařice (správní obvod obce Kladno), těžní věž Mayrau, stav po dokončení první etapy opravy, listopad 2021 (foto O. Hrdlička).

budovy. Současně došlo k výměně několika zkorodovaných prvků a doplnění chybějících plechů plošiny lanovnic. Následně byly všechny konstrukce natřeny základním epoxidovým a vrchním polyuretanovým nátěrem v odstínu suříku, kterým byla těžní věž historicky opakovaně přetírána a dnes je již z ekologických důvodů nedostupný. Takto provedený nátěr by měl zajistit protikorozní ochranu na dalších 20–25 let. V příštím roce by měly práce pokračovat výměnou plechové střešní krytiny jámové budovy a opravou ocelové konstrukce střechy.

Správní obvod obce Slaný

Byla dokončena oprava mostu přes *Zlonický* potok v *Tmáni*, zdržená spory s původním dodavatelem a hledáním nového, jež by odvedl kvalitnější práci. Nový dodavatel zajistil odbornou kamenickou firmu, která dokončila opravu v dobré kvalitě. Bylo provedeno spárování kamenných kleneb, poprsních zdí, opěr a pilířů včetně reprofilace poškozených prvků. Celkový dojem z nakonec zdárně dokončené akce kazí ocelové trubky osazené do betonu v místě chodníku, povolené správním orgánem jako ochrana kamenného zábradlí proti jeho poškozování průjezdy nadměrně velké techniky. Ve *Zlonicích* byla dokončena výstavba nového železobetonového mostu přes potok v ochranném pásmu památek *Zlonic*. Původní kamenný most se nacházel v havarijním stavu a nepodařilo se prosadit jeho opravu. V záměru novostavby železobetonového mostu se alespoň podařilo dosáhnout provedení nového zábradlí volně napodobujícího původní a obložení kamenem nových železobetonových opěrných zdí navazující silnice.

Tmaň (správní obvod obce Slaný), most přes Zlonický potok, stav po dokončení prací. Červen 2021 (foto O. Hrdlička).

Okres Mělník

správní obvod obce Kralupy nad Vltavou

Na vodním díle v *Mířejovicích* byla konzultována možnost zřízení jednoho zdvižného pole mostu pro zajištění průjezdu lodí třídy *Va*, pro které stávající plavební komory a podjezdné výšky mostů nestačují. Náš stát se podpisem Evropské dohody o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu (AGN) zavázal k zajištění průjezdu těchto lodí na Labi až do Pardubic a na Vltavě pod Slapskou přehradu. Většina zdymadel a mostů stavěných za Rakouska – Uherska však svými parametry tomuto požadavku nevyhovuje, na rozdíl od Karlova mostu v Praze, jenž též stojí na této vodní cestě a velikostí oblouků proplutí těchto lodí umožní. Teprve vodní díla stavěná za první republiky svými parametry uvedenému požadavku vyhovují. V rámci konzultací byla námi navržena možnost představení plavební komory před most tak, aby se loď dostala na nižší vodu již před mostem a nemuselo být jedno pole chráněného mostu měněno za nové zdvižné, stejně jak to bylo provedeno v Hoříně. Problematika bude dále řešena v příštím roce.

Správní obvod obce Mělník

V *Hoříně* byla dokončena dvouletá akce na úpravě velké komory hořínského zdymadla, jež je součástí kulturní památky. Tyto úpravy byly provedeny pro zvýšení podjezdné výšky pro lodě pod mostem zdymadla a rozšíření plavební šířky. Cílem je, aby mohly projíždět lodí třídy *Va*. Pro zajištění podjezdné výšky bylo vybudováno nové přemostění dolního ohlaví, provedené z ocelové konstrukce, na kterou bylo navěšeno rozebrané kamenné obložení původního mostu. Ocelová konstrukce je uložena na čtyři hydraulické písty, které celou kon-

strukci mostu v případě průjezdu lodí zdvihají. Byl dokončen obklad mostu, včetně znovusložení rozebraného původního kamenného zábradlí, obnovena kamenná dlažba komunikace mostu a provedeny navazující úpravy v okolí zdymadla. Z velína hořínského zdymadla pak bude ovládán zdvih všech dalších mostů na kanále. Paradoxem je, že most musí být zdvihán častěji kvůli pravidelným revizím, než pro potřeby průjezdu velkých lodí, který je stále omezen nedokončeným plavebním stupněm u Děčína.

V průběhu roku byla dokončena výměna všech nechráněných mostů na *Vraňansko – hořínském plavebním kanále* za nové, a to buď zdvižné, nebo výše položené. Zachována zůstala pouze ocelová konstrukce hospodářského mostu v Chramostku, která byla opětovně osazena na zvýšené opěry. Při výměně mostů za nové opět došlo k zajímavé situaci, kdy byl vybudován zdvižný most pro železniční lokálku z Vraňan do Lužce, která byla následně Středočeským krajem navržena ke zrušení pro nerentabilní provoz. V dalších letech je ještě plánováno prohloubení celého kanálu, které akci zajištění průplavu velkých lodí *Vraňansko – hořínským kanálem* ukončí.

Okres Mladá Boleslav

Správní obvod obce Mnichovo Hradiště

V prostředí vesnické památkové zóny *Loukov* byla dokončena výměna provizorního ocelového mostu přes řeku Jizeru za nový ocelový s dolní mostovkou zavěšenou do oblouků. V letošním roce byly dokončeny kamenné chodníky, obložení svahů pod mostem a obložení nové opěrné stěny svahu pod usedlostí čp. 1, zapsanou jako kulturní památka, pískovcovými kvádry. Celé poměrně dobře kamenicky zvládnuté dílo zkazilo

Hořín (správní obvod obce Mělník), zdymadlo vraňansko–hořínského plavebního kanálu, stav po dokončení prací, květen 2021 (foto O. Hrdlička).

naprosto nevhodné oplocení výše zmíněné nemovitosti, zřízené těsně nad touto opěrnou stěnou. Oplocení bylo osazeno v rozporu se závazným stanoviskem a projektovou dokumentací, která předpokládala obnovení původního plaňkového plotu. Zhotovitel argumentoval tím, že oplocení bude zároveň ve funkci zábradlí proti pádu a z tohoto důvodu je nutné jej navrhnout a realizovat dle současných norem. Jelikož je toto novodobé oplocení umístěné na pozemku kulturní památky čp. 1, bylo námi shledáno jako neakceptovatelné a ve shodě s výkonným orgánem památkové péče bylo vydáno negativní stanovisko ke kolaudaci a most je z tohoto důvodu stále jen ve zkušebním provozu. Problematika bude dále řešena v příštím roce.

Okres Příbram

Správní obvod obce Příbram

V *Jincích* byla zahájena poměrně rozsáhlá oprava objektu dřevouhelné huti Barbora. Práce navazují na předchozí etapu provedenou v roce 2019, kdy byla zrealizována obnova zastřešení, včetně opravy krovu. Na práce se podařilo získat dotaci z Norských fondů. Budova je zástupcem vrcholného stadia feudální dřevouhelné hutě a dle dosud platných zjištění se jedná o nejlépe dochovaný výrobní objekt ze starší éry vysokopeční výroby surového železa v Čechách. Předmětem záměru je opravit budovu do maximálně původního stavu, zřídit v ní expozici přibližující podbrdské železářství a geopark Barrandien. V letošním roce proběhlo vyklizení a vyčištění objektu, srovnání terénu do úrovně pro nové podlahy. Vzhledem k dobrému počasí byly provedeny prakticky v celém rozsahu vnitřní omítky stěn a zahájeny práce na fasádě. Současně též

Jince (ORP Příbram), dřevouhelná vysoká pec Barbora, vnitřní prostora huti po zahájení prací, říjen 2021 (foto O. Hrdlička).

probíhaly práce na novostavbě sousední budovy, která bude sloužit jako zázemí expozic. Novostavba volně kopíruje v minulosti strženou budovu výrobního objektu, který s hutí bezprostředně souvisel. V příštím roce by měla být celá obnova dokončena. Velmi zdařilá akce je příslibem nového využití této dlouhodobě opuštěné, avšak mimořádně hodnotné kulturní památky.

Ing. Otakar Hrdlička

HISTORICKÉ ZAHRADY A PARKY

Součástí činnosti na úseku zahrad a parků je především péče o památky zahradního a krajinářského umění, historické zahrady a parky. Vedle toho však značnou část agendy zabírá také zpracování odborných vyjádření k zásahům do zeleně v městských, vesnických a krajinných památkových zónách či rezervacích, v památkových ochranných pásmech a vyjádření ke komplexním pozemkovým úpravám. V průběhu celého roku probíhají též konzultace záměrů obnov či revitalizace zeleně.

Obnovy zahrad a parků

V uplynulém roce byla v zámeckých parcích věnována pozornost novým kompozičním dosadbám. Potřebné doplnění dřevin je realizováno jak z důvodu nezbytnosti v rámci běžné péče, tak v některých případech i vlivem absence zásahů v uplynulých letech či v důsledku odumírání porostů vlivem nedostatečných srážek. Nové výsadby obohatily zámecký park v *Načeradci* na Vlašimsku. Při obnově se vycházelo z dřívějších inventarizací dřevin, aby byl park pro budoucí generace zachován v autentické podobě. Vysazen byl na původní místo mj. i nový buk, jehož předchůdce svoji mohutností ikonicky obohacoval zdejší zámeckou louku. Doplnění ovocnými dřevinami se dočkal rovněž zámecký sad. Nové stromy byly vysazeny také zámeckém parku v *Odlochovicích* na Voticku, kde nahradily již dožilé či lépe zarámovaly průhledy parkem. V uvedeném areálu došlo též k výměně živichých povrchů cest za cesty mlatové. Proměna výrazně esteticky obohatila celý park a navrátila ho do stavu před nežádoucími úpravami. Následky srpnové větrné smršti nezůstaly bez odezvy v zámeckém parku v *Petrovicích* u Sedlčan. Po nečekaném vývratu i silných dubů byly vzápětí naplánovány nové kompoziční dosadby, které byly ještě tomtéž roce realizovány. Důležité zde bylo zajistit pomocí nových výpěstků intimitu parku a odclonit nežádoucí pohledy do zástavby. Na *Kačíně* na Kutnohorsku byla realizována druhá etapa výsadeb především jehličnatých dřevin, které nahradily stromy uschlé během uplynulých let. Kompoziční dosadby byly též realizovány v zámeckém parku v *Kamenici* na Říčansku. Výsadby nahradily stromy odumřelé či pokácené z důvodu nevyhovujícího

zdravotního stavu. Rovněž v *Tloskově* na Benešovsku se uskutečnily kompoziční dosadby při okraji zámecké louky a byla posílena druhová skladba v lesnaté části parku. Započala také obnova zámeckého parku v *Neustupově* na Voticku. Ošetřeny byly zdejší habrové stěny, kterým se delší dobu nedostávalo adekvátní péče. Následně započalo i plánování obnovy dalších částí parku, která zahrnuje i mj. ošetření staré Kaplířovy lípy, která je nejmohutnějším památným stromem svého druhu ve Středočeském kraji.

V zámeckém parku ve *Smilkově* na Voticku pokračovala obnova zdejší italské terasovité zahrady za zámekem. Během generální rekonstrukce byla obnovena vodní plocha nad grottou, terasovité stupně, doplněny byly nové formální záhony, vodní prvky, cestní síť a položen nový travní koberec. Ve *Vrchotových Janovicích* na Voticku bylo obnoveno Sidonino alpinium a květinová zahrada. Samotné založení alpinia počátkem 20. století bylo ovlivněno proslulým znalcem skalniček hrabětem Herbertem Schaffgotschem, který do Vrchotových Janovic pravidelně jezdil. Druhy nově vysazovaných rostlin vycházely ze zahradnického deníku Sidonie Nádherné. Nový úsek mlatové cesty byl založen v zámeckém parku v *Nalžovicích* na Sedlčansku, který umožnil zavést v parku okružní promenádu. Ve *Slaném* v prvorepublikové zahradě vily Ferdinanda Příbyla pokračovaly terénní úpravy a formování parteru do původní podoby. Finalizace terénu vč. založení mlatových cest a výsadeb má proběhnout do poloviny roku 2022. V dalších zámeckých areálech se jednalo především o dílčí výměny dřevin z důvodu jejich špatného zdravotního stavu či nevyhovující provozní bezpečnosti. I těmto případům je věnována náležitá pozornost s cílem zachování kulturně-historických hodnot daných areálů včetně jejich druhové rozmanitosti a autentického sortimentu.

Úpravy dřevin v památkových zónách, rezervacích a ochranných pásmech

I v plošně chráněných územích a v areálech dalších památek hraje historická zeleň podstatnou roli a spoluvytváří dochované prostředí. V těchto územích je rovněž z hlediska památkové péče usměrňována výměna dřevin či nové výsadby. Posílení zeleně a její hodnoty v historických sídlech se uskutečnilo v *Kutné Hoře* (zejména dosadby v parku pod Vlašským

Vrchotovy Janovice, (správní obvod obce Votice), obnovené Sidonino alpinium v zámeckém parku (foto A. Rudl).

Odlochovice (správní obvod obce Votice), v zámeckém parku byly odstraněny nevhodné živé povrchy cest a nahrazeny mlatovou úpravou podle staršího stavu. Proběhla též kompoziční dosadba dřevin (foto A. Rudl).

dvorem), v Čáslavi (parková úprava u sochy J. Žižky z Trocnova), nové výsadby doplnily i Masarykovo náměstí v Mnichově Hradišti, pokračovaly rovněž práce na obnově svatohorských sadů v Příbrami. Ve vesnické památkové zóně v Bošíně na Nymbursku započala obnova veřejné zeleně s cílem navrátit tradiční obraz zdejšího sídla. Nové dřeviny obohatily i řadu dalších historických měst či menších sídel.

Ing. Aleš Rudl

AGENDA ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE

Kompletní územně plánovací agenda Středočeského kraje byla během roku 2021 řešena samostatně i ve spolupráci s územními garanty pověřených obcí, odděleními specialistů Územního odborného pracoviště středních Čech a Generálního ředitelství NPÚ. V součinnosti s oddělením specialistů GR byly zpracovávány podklady k vyhodnocení územně plánovací dokumentace obcí, na jejichž území se nacházejí městské či vesnické památkové rezervace obcí, na jejichž území se nacházejí národní kulturní památky a archeologické rezervace (zadání návrhu územního plánu Libice nad Cidlinou) či památky UNESCO (změna ÚP a regulační plány několika rozvojových lokalit Průhonice). V rámci spolupráce s odborem kultury a památkové péče Krajského úřadu Středočeského kraje byly vytvořeny podklady pro posouzení regulačních plánů či územních plánů a jejich změn u obcí s vesnickými a městskými památkovými zónami (změna č. 1 ÚP Lidice, zadání změny č. 2 RP Brandýs nad Labem a změny č. 1 RP Stará Boleslav), územních plánů a jejich změn v Krajině památkové zóně (změny územních plánů v KPZ Osovsko). Významnou část agendy tvoří území obcí bez plošné ochrany, pouze s jednotlivými kul-

turními památkami a menším či větším množstvím cenných, ale nezapsaných objektů lidové i slohové architektury, technických památek a drobné sakrální architektury. V těchto územích probíhá při zpracování vyjádření k ÚP rovněž průzkum a revize hodnot. U hodnotných lokalit je obcím doporučováno uplatňování regulativů, aby nedocházelo ke znehodnocování obrazu sídla včetně panoramatického působení jak v jádrové části, tak v rozvojových lokalitách. I v roce 2021 jsme se vyjadřovali k RP Panenské Břežany, který navrhoval zástavbu na dodnes nezastavěných lukách mezi Novým zámekem a bývalou oborou s hájenkou, komponovanou jako architektonický akcent krajiny. Díky kontinuitě ve vyjadřování ÚOP bylo možné argumentovat opakovaným zamítáním zástavby této lokality ještě z doby, kdy Nový zámek nebyl zapsanou kulturní památkou (hájenka jí není dodnes). Oddělení evidence a dokumentace byly předávány podněty k vložení hodnotných objektů z terénních průzkumů do seznamu sledovaných jevů pro Územně analytické podklady. Garantům území byly poskytovány konzultace a součinnost z hlediska urbanismu a územního plánování při jednáních v agendě novostaveb, technických staveb, přestaveb, dostaveb a demolic v plošně chráněných územích i v areálech či prostředí kulturních památek. Význam územního plánování pro ochranu nezapsaných hodnot ukazují následující příklady: V Brandýse nad Labem byla díky poučenému zpracovateli do regulačního plánu zapracován areál industriální zástavby mimo MPZ. V rámci návrhu změny RP to bylo ze strany NPÚ kvitováno bez připomínek, před dokončením procesu projednání RP však byla konzultována přestavba tohoto areálu. Díky zapracování industriální zástavby do RP bylo možné regulativy zpřesnit a zřísnit. V případě, že by areál nebyl součástí RP, byla by možnost regulovat výšku zástavby mnohem menší. Druhý případ je smutnější, ale rovněž poučný. Malá obec Vojkov na Voticku má několik zapsaných kulturních památek (areál zámku s hospodářským dvorem, kostel a kaplička). Regulační plán samozřejmě nemá, ale nemá stejně jako většina obcí ani své hodnotné stavby zapsané do Územně analytických podkladů. Jedno z nejstarších stavení ve Vojkově, čp. 21 v sousedství zámeckého areálu, tak ustoupilo řadové zástavbě motorestového typu. Na místě obdélného zčásti podsklepeného stavení skládajícího se z nejstarší části s goticky strmým krovem, mladší klasicistní části a stodoly ze 30. let 20. století má vyrůst devět výškově posunutých identických domků-garsonek s parkovacím stáním samostatně přístupných ze strany příjezdu k zámku. Hodnotné stavení v pohledové vazbě se zámekem a zámeckým parkem nepoživalo památkovou ochranu a nebylo ani zapsáno v ÚAP. Územní plán je ochránit mohl, ale úředníci jej vykládali účelově v neprospěch hodnotné stavby. Přestože ÚP zde připouští pouze bydlení v rodinných domech, a nikoliv přechodné ubytování, nebylo NPÚ umožněno podobu novostavby z hlediska památkové péče zásadněji ovlivnit. Některé prozíravé obce už mají pro takové případy v územně plánovací dokumentaci zakotven zákaz stavby rodinných domů s více než dvěma byty a připouštějí u jednoho domu jen jediný vstup. Stavební úřad však posoudil návrh stavebníka nikoliv podle věcné podstaty, ale podle dikce žádosti. Zde má „řadový dům“ devět samostatných vstupů a dle příslušných orgánů je to v pořádku. Dle hodnocení NPÚ se jedná o devět garsonek s vlastními vstupy, tedy devět samostatných domků. Náročné bylo i jednání o prozkoumání stáří a zdokumentování hodnot nejstarších částí objektu odsouzeného k zániku. Cenný objekt z masivního kamenného zdíva byl srovnán se zemí bez prohlídky i dokumentace interiéru. Je známo, že ani zápis mezi kulturní památky vždy ochrání objektu nepomůže, ale poučení z kauzy lze přece jen vyvodit. Ukázal se zde význam včasného a důsledného vkládání hodnotných objektů do Územně analytických podkladů.

Ing. arch. Hana Řepková

ODDĚLENÍ RESTAUROVÁNÍ

Pracovnice oddělení dle požadavků průběžně zpracovávaly odborné podklady pro účely výkonných orgánů památkové péče. Značný podíl pracovní doby byl věnován aktivní účasti v rámci celého procesu restaurování, kdy formou kontrolních dnů i konzultačních schůzek probíhal památkový dozor na jednotlivých akcích. V rámci předávacích řízení byla mimo jiné kontrolována také úplnost restaurátorských zpráv. Značná pozornost byla věnována akcím zařazeným do Programů MK ČR. Oddělení PPF/R hraje významnou roli při zabezpečování a alokaci příspěvků z Programu restaurování movitých kulturních památek MK ČR.

Nadále pokračovaly velké akce podpořené z projektu IROP v kostele sv. Jakuba v Kutné Hoře, v kostele sv. Václava ve Staré Boleslavi, v kostele sv. Bartoloměje v Kolíně a v areálu zámku v Dobříši.

V kostele sv. Václava ve Staré Boleslavi byly práce v druhé etapě akce zaměřeny především na restaurování uměleckořemeslných a uměleckých děl v interiéru. Jednalo se o mobiliář, ale také o prvky, které jsou přímo součástí stavby. Zahrnuty tak byly předměty ze zcela odlišných materiálů, které vyžadovaly účast a koordinaci restaurátorů různých specializací. Ve vývoji vybavování kostela mobiliářem v minulosti hrála významnou roli činnost dvou osobností a to biskupa E. D. Kriegera v 80. letech 18. století a nesídelního kanovníka J. K. Paulyho ve 20. a 30. letech minulého století. V 18. století byly některé starší oltáře odstraněny a přivezena byla velká část nynějšího mobiliáře ze zrušených pražských kostelů. Zásahy za kanovníka Paulyho se týkaly často pořizování nového mobiliáře, oprav staršího i vzniku nových výmalb (např. v prostoru krypty). Tyto zásahy byly ve své době hodnoceny negativně a již tehdy došlo k jejich částečné revizi. Celkový přístup recentní obnovy tak nebylo možné spatřovat v jednotném postupu uplatněném na všechny předměty s ideou navrácení jejich „původního“ vzhledu či navrácení do podoby z poslední celkové obnovy. Práce tak byly vedeny především zhodnocením technického stavu a přehodnocením novodobých devalvujících úprav. Řešeny byly v podstatě všechny prvky mobiliáře. Jednalo se tak o hlavní oltář, boční oltář Ukřížování, boční oltář Bolesné Panny Marie, chórové lavice, lavice v kryptě, kazatelnu, zpodobnice, oltář Umučení sv. Václava, oltář sv. Kateřiny, varhanní skříň, volné sochy i obrazy, nábytek dolní i horní sakristie, oltář sv. Ludmily, sousoší Getsemany, kovové prvky a další (viz. přehled níže). Není v možnostech tohoto textu věnovat pozornost restaurování jednotlivých děl rozsáhlého souboru mobiliáře, proto budou zmíněna pouze některá. Restaurátorským zásahem prošel cyklus čtrnácti obrazů se svatováclavskou legendou zavěšený na stěnách v hlavní lodi a v presbytáři. Velkoformátová plátna o rozměrech 203 × 340 cm v ozdobných rámech byla svěšena a restaurována ve dvou restaurátorských ateliérech. Rámy byly řešeny zvlášť. Cyklus je datován nápisy na obrazech do přelomu 60. a 70. let 17. století, autorsky není přesvědčivě určen. Na obrazech se vyskytovaly četné přemalby, byly identifikovány dva hlavní časově odlišné zásahy. Po čištění a částečném osnímání některých přemalby bylo patrné, že se na cyklu podílelo více autorů. Poškození obrazů také reflektovalo jejich umístění v kostele na jižní nebo severní stěně. Snímání přemalby bylo selektivní v závislosti na míře zachování starší vrstvy i poškození mladší. Rámy byly ponechány v poslední barevné úpravě, která byla obnovována. Dalším zajímavým restaurovaným souborem obrazů byl Pašijový cyklus, který je kopií stejnojmenného díla Karla Škréty v malostránském kostele sv. Mikuláše v Praze. V rámci restaurování polychromovaných soch byly řešeny zejména degradované druhotné vrstvy náhražkových kovů či novodobé neodborné přetěry. Na postavách asistenčních figur oltáře Ukřížování

a polopostavách biskupů osazených na chórových lavicích tak bylo pod povrchovým přebrozováním nalezeno stříbro s barevnou lazuroou (waschgold), které bylo restaurováno.

Provedeným restaurátorským průzkumem byly doloženy nástěnné malby. Odkryta a restaurována je nyní výmalba v závěru Vrábské kaple zobrazující draperii ve formě baldachýnu s figurálními medailony s tematikou sv. Jana Křtitele. Na klenbě jsou zde zastoupeny renesanční malby s rostlinnými motivy kopírující architekturu klenby s hřebínky. Pohledové odstínění závěru kaple oltářem sv. Kateřiny umožnilo prezentovat nyní obě vrstvy malby společně, aniž by došlo k narušení celkového působení obnoveného interiéru. Součástí restaurátorských prací byl také soubor časově odlišných mříží a zábradlí. Uplatňují se zde renesanční mříže, které byly již restaurovány a doplňovány v minulosti, ale také kovové uměleckořemeslné prvky z doby úprav kanovníka Paulyho. Opticky výraznějším zásahem prošlo zábradlí schodiště do presbytáře, kde byla obnovena starší doložená barevnost v černém provedení se zlacenými detaily. Značná pozornost byla věnována kamenným prvkům, které představují průřez kamenosochařskou tvorbou od středověku až po 20. století. Spíše konzervačně byly ošetřeny sloupy v kryptě, u renesančních svorníků v bočních lodích byla po odstranění monochromních nátěrů nalezena polychromie, která byla zajištěna a je nyní v rámci obnoveného interiéru prezentována. Restaurovány byly také štukové barokní a rokokové prvky na oltáři Všem Svatých a v kryptě. V rámci restaurátorského průzkumu byly zachyceny významné kamenné prvky dokládající vývoj stavby, některé z nich jsou nyní analytickou formou prezentovány. K nejvýznamnějším kamenosochařským dílům v kostele náleží sochy oltáře Umučení sv. Václava. Oltář situovaný ve Vrábské kapli je tradiční legendou spojován s místem zavraždění sv. Václava označovaným jako Mučedniště. Sochařská výzdoba oltáře bývá kladena do okruhu M. B. Brauna. Zřetelné jsou však stylové rozdíly zejména u postav zbrojnošů, které pro svůj loutkovitý postoj bývají spojovány s tvorbou sochaře Adámka z Benátek nad Jizerou, který dodával sochy také do nedaleké Lysé nad Labem. Celý prostor Mučedniště byl výrazněji obnoven v letech 1895–1898 a po té znovu ve 20. století. Opravy spočívající v doplnění částí rukou sádrou armanovanou drátky byly provedeny neodborně a technicky nevyhovujícím způsobem. Sochy byly aktuálně očištěny a nevhodné doplňky nahrazeny v umělém kameni. Vrábská kaple patří k mimořádně významným částem staroboleslavského kostela. Prostor Mučedniště zde potom tvoří pomyslný vrchol, který není omezen pouze na vlastní výtvarné a uměleckořemeslné zpracování. Zásadní je zde celkový ideový, duchovní a kulturně historický význam. To lze přenést na celý objekt kostela, kdy určitá nepřesnost detailů či nahodilost některých sestav není podstatná, neboť samo místo spolu s tradičně vyjadřovaným projevem úcty utváří a modeluje v kulisách historických událostí hmotnou podobu stavby i jejího vybavení k nekonečné oslavě českého zemského patrona sv. Václava. Kostel je nyní otevřen i širší veřejnosti, prohlídky interiéru zajišťuje infocentrum u kostela Nanebevzetí Panny Marie.

Mozaika ve vstupu kostela sv. Šimona a Judy v Dolíně, zpodobňující trůnícího Krista jako Dobrého pastýře, je pokládána za dílo Viktora Foerstera. V. Foerster byl český malíř, který se v Itálii vyučil technice mozaiky a po návratu si v Praze otevřel slavnou mozaikářskou dílnu. Původně středověký kostel prošel obnovou na počátku 20. století a je znám především díky vnitřní secesní výmalbě podle návrhu Karla Vítězslava Maška. Exteriérová mozaika tvořená asi deseti tisíci sklosmaltových kostiček vznikla v letech 1907–1908. Její restaurování, spojené s obnovou vstupu, probíhalo ve třech etapách. V roce 2019 byl proveden přelep mozaiky v tympanonu tvaru lomeného oblouku jutovými pláty, v roce 2020 byla mozaika tympano-

Ratměřice (správný obvod Votice), varhany, počátek 18. století (?), pohled na varhanní skříň s obnovenou původní barevností prospektu, která v sobě ukrývá pozoruhodný nástroj zřejmě z počátku 18. století dosud ne zcela vyjasněného původu (foto M. Kuldová).

nu transferována do ateliéru, restaurována a navrácena zpět a v roce 2021 byly práce zakončeny restaurováním geometrické mozaikové výzdoby v ostění a celkovou obnovou portálu. Hlavní příčinou poškození mozaiky bylo zatékání a vlhkost, která zapříčinila trhliny i odpouknutí kostiček (tzv. tesser) od podkladu z vápenné malty a v minulosti tak již došlo ke ztrátám mnoha tesser. Od dochovaných zlatých tesser, resp. tesser se zlatou fólií krytou svrchní skleněnou vrstvou, tzv. cartellinou, navíc odpadávala tato svrchní vrstva. Mozaika byla již nejméně jednou restaurována, přičemž došlo k výrazným výměnám tesser po okrajích díla v šířce až 15 cm, aniž by byl respektován způsob skladby a barevnost. Celkově byla mozaika v havarijním stavu. V rámci restaurátorského zásahu bylo nejprve přikročeno ke zkoušce transferu na malém dílu a poté byla celá mozaika tympanonu transferována technikou strappo – tedy bez podkladové malty. Transfer, který je krajním řešením, byl proveden rozřezáním na osm manipulačních dílů. V ateliéru byly tyto díly slepeny a mozaika nejprve očištěna od zbytků malty z rubové strany (lícová zatím zůstávala pod přeplepem). Následovalo vyhodnocení míry nutných výměn tesser. Vyměněny byly především druhotně doplňované tessery po okrajích, což stále probíhalo z rubu mozaiky. Nové sklosmaltové kostičky jsou klasicky štípané a broušené. Část jich pochází z pozůstalosti innsbrucké mozaikářské firmy, část byla zakoupena v Itálii, použito bylo i několik odpadlých tesser nalezených v blízkosti vstupu kostela. Mozaika byla nově osazena na panel, který v budoucnu umožní snazší sejmutí mozaiky k restaurování bez nutnosti jejího rozřezávání. Pro tento panel byl nakonec pro své dobré vlastnosti zvolen zcela novodobý materiál – aerolam. Mozaika byla k panelu opět

přípevněna maltou a celý panel byl zasazen do nerezového rámu. Složení malty bylo odvozeno od malty původní, po řadě zkoušek byla vytvořena vápenocementová malta se zachováním např. obsahu drčené cihly, ale s odlišnými poměry složek. Následně byl z lícové strany konečně sejmut přeplep, mozaika byla v líci pečlivě očištěna a vyspárována. Panel o tloušťce cca 4,2 cm byl poté osazen do tympanonu portálu, a to kotvením šesti závitovými tyčemi s matkami, pro jejichž umístění musely být na šesti místech provizorně vyjmuty tessery z mozaiky. (Zdivo pod panelem je ve spodní části tvořeno cihlami, v horní části opukou.) Mozaika je s ohledem na přidání rámu o něco menší, než byla původně. Tento rozdíl se však po osazení mozaiky ukázal být zbytečně velký a kolem rámu tak byla v následujícím roce po obou stranách přidána ještě jedna řada tesser. Z použitých novodobých materiálů je viditelná pouze hrana nerezového rámu, která byla ještě mírně zaretušována. Třetí etapa probíhající již přímo na místě zahrnovala restaurování geometrické části mozaiky, která rámuje tympanon i ostění portálu až k zemi. Zde bylo potřeba doplnit velké množství chybějících tesser; ty byly osazeny na maltu s obsahem románského cementu. Problémem se v tu chvíli ukázalo být vysoké zasolení portálu projevující se solnými výkvěty v nové maltě. Bylo proto nutno provést laboratorní rozbor solí a přikročit k několika cyklům odsolovacích zábálů, které zřejmě v budoucnu bude nutno opakovat. Celá vstupní část kostela byla nakonec nově omítnuta a byly ošetřeny rovněž kamenné prvky: dveřní ostění, sokl, římsa a vrcholový kříž. Jejich ošetření spočívalo zejména v očištění, odstranění biologického napadení, barevné retuši a hydrofobizaci římsy, čímž má být zabráněno budoucímu zatékání dešťové vody k mozaice.

Restaurátorské práce v rámci celkové obnovy objektu financované z IROP byly prováděny také v kostele sv. Jakuba v Kutné Hoře. Všechny vitrážové výplně oken v lodi a v presbytáři byly demontovány a restaurovány ve dvou ateliérech. Kromě vitráží z čirých šestihranů byly tedy restaurovány i malované figurální vitraje, kdy byl kladen důraz na maximální zachování původních skel i v případě jejich poškození. Ta byla řešena lepením či spojováním subtilními profily, obecně byla měněna pouze více roztržštěná skla. Mimořádným úkolem bylo restaurování figurálních nástěnných maleb na Charvátovské kruchtě, v závěru za hlavním oltářem i malba Panny Marie Assumpty na pilíři v hlavní lodi. Tyto pozdně gotické malby prošly restaurováním ve čtyřicátých letech minulého století, kdy byly na Charvátovské kruchtě objeveny. Aktuální restaurování spočívalo v čištění, přehodnocení řady tmelů provedených v minulosti a citlivé lokální retuši. V rámci akce byla vytvořena expozice uměleckých děl na Charvátovské kruchtě původně náležících do jiných městských kostelů, která byla restaurována. Jednalo se o sochu Assumpty z kostela Panny Marie Na Náměti, křídlo s reliéfem sv. Barbory z kostela sv. Barbory a sošky andělů s nástroji Kristova utrpení z lavic kostela sv. Barbory.

Pomník Prokopa Holého v Českém Brodě, první velké samostatné dílo pražského sochaře Karla Opatrného, byl na Husově náměstí v Českém Brodě slavnostně odhalen v roce 1910 v souvislosti s dobovým obdivem k husitství. Práce v duchu secese vznikala od roku 1908 za pomoci kameníků Ducháčka a Kvasničky a je umístěna před dnešní budovou radnice, tehdejší občanskou záložnou. Materiálem pomníku je převážně hořický pískovec, avšak významnou součást tvoří kovové prvky z měděného tepaného plechu na ocelové konstrukci, vytvořené v dílně Františka Anýže. Dílo bylo zřejmě vícekrát restaurováno, z případné dokumentace restaurátorských zásahů je známa pouze fotografie obnovy písma v roce 1963. Pomník byl před restaurováním pokryt silnou vrstvou síranové krusty a nečistotami, povrch kamene byl napaden mikrovegetací a rozrušen erozí. Výrazně zerodovaná byla zejména deska

s názvy bojišť. Výrazný problém představovalo vydrolení zřejmě druhotné spárovací malty, která navíc obsahovala vysoké množství portlandského cementu, takže nebyla dostatečně prodyšná pro odvádění vody z kamene, a dále byly její součástí síranové soli vyplavující se na kámen a poškozující povrch. (K tomu všemu došlo v minulých letech na pomníku k neodbornému zásahu za účelem očištění kamene, který vedl k lokálnímu sedření jeho povrchové vrstvy a na zbylých místech se naopak účinek čištění prakticky neprojevil.) Na kámen stékala také měděnka z kovových prvků pomníku. Velmi zdegradované byly letované spoje měděných plechů, tvořené slitinou olova a cínu. Kovové prvky byly na několika místech poškozené vandalskými zásahy a jejich vnitřní ocelová konstrukce byla zcela zkorodovaná, takže stav kovového vozu byl havarijní. Pomník byl restaurován ve dvou etapách v letech 2020–2021. V první etapě byla restaurována figura a kovové prvky, ve druhé pak podstavec v podobě skály. Měděný plech byl očištěn s ponecháním zelené patiny, vnitřní ocelová konstrukce musela být kompletně vyměněna za nerezovou. Zkřivené plechové díly byly vyrovnány. Ke kolu vozu byly nově vyrobeny odlámané loukotě a byla vytvořena vnitřní výztuž. Ve spodní části vozu bylo vyvrtáno několik malých otvorů k odtoku dešťové vody, která zamrzala a trhala materiál. Povrch kovu byl se záměrným časovým odstupem konzervován voskem. U korouhve se slunečními paprsky bylo doplněno zlacení. Kámen byl zpevněn, očištěn, ošetřen biocidním prostředkem, odsolen, injektován, tmelen, barevně retušován a lokálně hydrofobizován. Lokálně byla shora překryta olověným plechem nejexponovanější místa, kde se kumulovala voda. Pomocí tmelů byly doplněny i odlámané části písmen hlavního nápisu, avšak nebylo na nich již obnovováno zcela setřené zlacení, které by v tak velkém rozsahu na kameni s výraznými stopami stáří působilo rušivě. Spárovací malta byla nahrazena novou, měkčí. Nápisovou desku s názvy bojišť bylo třeba vyměnit za kopii, a to opět z pískovce z lomu Podhorní Újezd, originál byl uložen v budově Městského úřadu. Po zrestaurování pomníku byl ještě zrepasován a natřen plůtek. Rovněž byly očištěny a dotmeleny žulové sloupky, do nichž je plůtek kotven. Obrubník byl přeosazen na nový základ.

V roce 2019 byly při rozšířeném restaurátorském průzkumu objeveny poměrně dobře dochované nástěnné malby v pěti místnostech 2. patře *zámku Skryšov*, a to převážně z doby výstavby zámku (kolem 1764). Jejich restaurování bylo zahájeno v květnu 2021. Jde o pět místností, které zabírají plochu větší podélné poloviny 1. patra situovanou jižně do zahradního průčelí. Napravo jde o Velký sál, který zaujímá dvě pětiny této poloviny patra. Směrem nalevo následují menší místnost Pracovny a Ložnice, rohová místnost je dále dělena do dvou nejmenších místností. Vzhledem k podobě maleb lze s velkou pravděpodobností usuzovat, že jde o malby z doby výstavby zámku. Ve Velkém sále jsou krajiny s figurální stafáží ze zámeckých interiérů a zahrad. Výjevy jsou rámovány rokajemi, mřížkami a sloupy. V Pracovně jde o krajiny s loveckou a jezdeckou tematikou. Lovci a jezdci jsou namalováni v plném pohybu. Výjevy jsou rámovány stylizovanými akanty, volutami a rokaji. V Ložnici jsou uplatněny florální motivy, doplněné prvky architektury i nedominantními postavami. Výjevy jsou uzavřeny do rokajových zrcadel. V Koupelně jsou sice figurální scény statické, jsou však spíše doprovodné, i když zajímavé. Zásadní jsou zde architektury selských i aristokratických sídel, a to i z konkrétních míst v okolí. Výjevy jsou usazeny do zrcadel rámovaných rokaji. Jediná Šatna je zdobena pouze ornamentálními motivy, kde jsou nejvýraznější ozdobné květinové vázy. Restaurátorský průzkum potvrdil přítomnost jedné barevné vrstvy ve všech zmíněných místnostech, a to té nejstarší – z doby výstavby nového zámku kolem roku 1764. Jen v jedné místnosti byly nalezeny fragmenty mladší vrstvy. U Velkého

Praskolesy (správní obvod Hořovice), socha sv. Jana Nepomuckého, 1758, pohled na celek sochy, která byla v 19. století obestavěna kapličkou, takže barevné vrstvy sochy se zachovaly ve stavu, který bylo možno restaurovat a barevnost prezentovat (foto M. Kuldová).

sálu bylo provedeno několik polí rekonstrukcí maleb, veškeré další restaurování spočívalo v míře dílčích rekonstrukcí iluzivního architektonického členění stěn interiérů pěti místností a míra a způsob provedení retuší. Vzhledem k velkému množství restaurovaných stěn s nástěnnými malbami na restaurování pracoval proměnlivý počet restaurátorů.

Mimořádným počinem zakončujícím několikaletou celkovou obnovu francouzského parku v *areálu zámku v Dobříši* se stala rekonstrukce iluzivní malby na severním průčelí oranžerie, která tak završila také vlastní opravu tohoto objektu. Rekonstrukce byla provedena na základě posledního nejlépe dokumentovaného stavu malby, kterou vytvořil ak. mal. Karel Mezera v letech 1977–1978. Rozkresy na nově realizované omítce byly prováděny rudkou. Během akce došlo k několika dílčím úpravám vybraných partií malby. Pro vlastní realizaci byla použita lazurní technika, která využívá několikanásobné překrývání jednotlivých barevných valérů. Provedenou malbu, byť vzniklou na základě starší dokumentace, je třeba vnímat jako zcela nové dílo se všemi souvisejícími aspekty. Severní průčelí oranžerie tvořící pomyslný protějšek zahradnímu průčelí zámku má výrazný vliv na celkový charakter areálu, který v zadní partii uzavírá a zároveň významným způsobem utváří.

Níže následuje přehled sledovaných akcí.

Okres Benešov

Správní obvod obce Benešov

Český Šternberk – hrad, čalouněná sedačka, inv. č. CS 3391, dokončení restaurování (Jan Šrámek, DiS)

Jemniště – zámek, postel s nebesy, pozlacovačské práce (Patrik Jílek)

Jemniště – zámek, 4 nástěnné svícny (Eva Lattová)

Líšno – areál zámku, socha sv. Ondřeje, 1. etapa (Mgr. Daniel Talavera, ak. soch.)

Líšno – areál zámku, nástropní malby dvou místností 1. patra, (MgA. Linda Gurecká)

Měchnov – židovský hřbitov, 20 náhrobků, vztyčování a zajišťování (Petr Škarvan)

Pyšely – socha sv. Vojtěcha (Vojtěch Adamec, ak. soch.)

Sázava – kostel sv. Prokopa, boční oltář sv. Barbory (obraz: MgA. Renáta Novotná Zemanová, oltářní architektura a sochy: Mgr. art. Miroslav Minks)

Sázava – kostel sv. Prokopa, hlavní oltář z kostela sv. Martina v Sázavě, dokončení (Marek Brož, ak. mal.)

Sázava – kostel sv. Prokopa, varhany (varhanní skříň MgA. Žán, nástroj: Rudolf Valenta), 3. etapa

Třebešice – zámek, 2 místností v přízemí a schodiště mezi přízemím a 1. patrem, konzervace a prezentace nástěnných maleb (David Frank, ak. mal. Markéta Pavlíková, ak. mal.)

Správní obvod obce Vlašim

Louňovice pod Blaníkem – kostel Nanebevzetí Panny Marie, hlavní oltář, titulní obraz (Kateřina Kubátová, ak. mal.)

Louňovice pod Blaníkem – kostel Nanebevzetí Panny Marie, obraz sv. Maří Magdalény z bočního oltáře M. Magdaleny (Kateřina Kubátová, ak. mal.)

Načeradec – kostel sv. Petra a Pavla, kaple Nanebevzetí Panny Marie, hlavní oltář, restaurování oltářní architektury, 2. etapa (Petr Bezchleba)

Správní obvod obce Votice

Bedřichovice – kostel sv. Vavřince, hlavní oltář, 2. etapa restaurování hlavního oltáře (Milan Kadavý, ak. mal.)

Bedřichovice – kostel sv. Vavřince, nástrovní malba se sv. Vavřincem, zajištění odpadlých částí malby (Milan Kadavý)

Ratměřice – kostel sv. Havla, varhany – nástroj, 5. etapa, dokončení (MgA. Marek Vorlíček)

Votice – areál kláštera sv. Františka z Assisi – kamenné podstavce pod sochy světců při venkovním schodišti před vstupem do kláštera, dokončení (Mgr. Daniel Talavera, ak. soch.)

Votice – vstupní brána ke kapli Božího hrobu, kamenné zdobné prvky (Bohumil Pánek)

Votice – židovský hřbitov, 11 náhrobků (Petr Škarvan)

Okres Beroun

Správní obvod obce Beroun

Sv. Jan pod Skalou – pomník Jana Husa – Husův kámen (Jarmil Plachý, ak. mal.)

Tetín – kostel sv. Ludmily, 2 křížky na střeše kostela, doplnění hmoty a zlacení (Ivana Rašplíčková, Miroslav Kučera)

Správní obvod obce Hořovice

Hořovice – kostel sv. Jiljí, nástěnné malby v presbytáři kostela, erb a iluzivní okno (Miroslav Slavík, ak. mal.)

Hostomice – kostel Nastolení sv. Petra v Antiochii, sochy sv. Petra a Pavla ze západního průčelí, Robert Platzer (?) (Petr Vitvar, ak. soch.)

Praskolesy – kaple sv. Jana Nepomuckého, nástěnná výmalba – dokončení restaurátorských prací (Hana Slavíková, ak. mal.)

Praskolesy – kaple sv. Jana Nepomuckého, socha sv. Jana Nepomuckého, dokončení restaurátorských prací (MgA. Tomáš Otoupal, Hana Slavíková, ak. mal.)

Okres Kladno

Správní obvod obce Kladno

Družec – kostel Nanebevzetí Panny Marie, kamenné prvky (patky, hlavice) na fasádě kostela, dokončení (Martin Wagner)

Kladno – socha anděla z mariánského sloupu, konzervace pro umístění do interiéru zámku (Mgr. Marcel Hron, ak. soch)

Dolín (správní obvod obce Slaný), vstup kostela sv. Šimona a Judy zdobený mozaikou s námětem Krista jako Dobrého pastýře od Viktora Foerster z let 1907–1908. Ve třech etapách byla postupně zrestaurována mozaika v tympanonu i mozaikové ornamenty v ostění, byla doplněna omítka kolem portálu a ošetřeny kamenné prvky (foto T. Cachová).

Lány – areál zámku, kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš, varhany – nástroj a skříň, dokončení (Ivo Roháč)

Lány – areál zámku, kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš, oltářní mřížka (Petr Coufal)

Svárov – kamenný kříž (Jarmil Plachý, ak. soch.)

Svárov – kostel sv. Lukáše, osazení nové zhotovených vitráží podle návrhů Milana Knížáka do původních okenních otvorů (Petr Coufal)

Správní obvod obce Slaný

Dolín – mozaika hlavního vstupu kostela sv. Šimona a Judy a kamenné prvky portálu, III. etapa (MgA. Magdaléna Kracík Štorkánová, Jarmil Plachý, Ak. soch.)

Slaný – boční oltář sv. Kříže v kostele sv. Gotharda, II. etapa (Hana Slavíková, Ak. mal., Patrik Jílek, Aleš Mertl)

Slaný – kamenické zdobné prvky a oprava zdiva presbytáře kostela sv. Gotharda (Jarmil Plachý, Ak. soch.)

Velvary – nástěnné malby v kostele sv. Jiří, III. etapa (Jiří Mašek, Tomáš Skořepa)

Velvary – ornamentální vitráže z lodi kostela sv. Kateřiny, II. etapa (Milan Augustin, Miroslav Kressl, Vasyl Varyvoda, Dagmar Voláková)

Okres Kolín

Správní obvod obce Kolín

Bečváry – polychromované obložení stěn místností východního křídla zámku Bečváry, III. etapa (MgA. Magdaléna Sedlecká Rečová)

Český Brod (správní obvod obce Český Brod), pomník Prokopa Holého, dílo Karla Opatrného z let 1908–1910. Pomník byl ve dvou etapách zrestaurován a následně proběhla i obnova obruby a oplocení. Nejzávažnější poškození představovala dožilá vnitřní konstrukce kovových prvků, která způsobovala jejich sesedání a namáhání spojů. Pro kámen byla velmi důležitá výměna nevhodné spárovací hmoty a ztenčení černých kruzů (foto T. Cachová).

Choťovice – hlavní oltář kostela Narození Panny Marie, I. etapa (Eva Kolmanová, Ak. mal.)

Klášteřínské Skalce – socha sv. Prokopa (Jarmil Plachý, Ak. soch.)

Kolín – památník obětem holocaustu na novém židovském hřbitově (Petr Škarvan)

Kolín – kostel sv. Bartoloměje, kamenné prvky (ak. soch. Jan Vích, ak. soch. Nina Jindřichová), obrazy (ak. mal. Karine Artouni, ak. mal. Alena Krahulíková, ak. mal. Eva Kolmanová, ak. mal. Jana Lukešová), vybrané dřevěné sochy (ak. mal. Hana Slavíková), nástěnné malby (ak. mal. Karine Artouni), soubor barokních církevních textilií (Helena Kastlová)

Kolín – starý židovský hřbitov, 31 náhrobků (Luděk Špatenka)

Kolín – nástěnné malby v boční kapli sv. Josefa v kostele Nejsvětější Trojice, II. etapa (Hana Slavíková, Ak. mal.)

Kolín – výmalba zámecké kaple a sakristie (Mgr. Jakub Stretti, Ak. mal.)

Pňov-Předhradí – varhany kostela Nanebevzetí Panny Marie, I. etapa (Petr Stehlík)

Zásmuky – mariánský sloup, kamenné zábradlí a stupně okolo podesty, VI. etapa (Alexandr Kozlov, Ak. soch.)

Správní obvod obce Český Brod

Český Brod – pískovcový znak Leopolda III. na Kouřimském předbraní (Jaroslav Jelínek, Ak. soch.)

Český Brod – pomník Prokopa Holého, II. etapa (BcA. Martin Kulhánek, Vít Zadina)

Přistoupim – židovský hřbitov, 26 náhrobků (Petr Škarvan)

Vitčice – dveře ze zvonice kostela sv. Šimona a Judy (Ing. Václav Nikendey, Libor Veselý, DiS.)

Okres Kutná Hora

Správní obvod obce Čáslav

Čáslav – kostel sv. Petra a Pavla, náhrobníky na západní fasádě, hlavní vstupní portál (ak. soch. Josef Pospíšil)

Čáslav – kašna a sochy Čtyř ročních období (BcA. Daniel Bartoš)

Čáslav – Dusíkovo divadlo, štukové a zlacené prvky (MgA. Jakub Tluchoř)

Správní obvod obce Kutná Hora

Kácov – zámek, malby v interiéru, etapa (ak. mal. Jan Frühauf, MgA. Linda Gurecká)

Kačina – zámek, divadelní dekorace (Mgr. Jiří Bláha, DiS.)

Kutná Hora – kostel sv. Jakuba, vitráže, etapa (Petr Coufal, Dagmar Voláková, Milan Augustin, Miroslav Kressl, Vasyl Varyvoda), kované prvky (ak. soch. Petr Polák), nástěnné malby (ak. mal. Roman Ševčík), sochařská díla pro expozici na Charvátovské kruchtě, etapa (ak. mal. Roman Ševčík)

Kutná Hora – Sanktulinovský dům, malby (Tomáš Skořepa, Jiří Mašek), kamenné prvky (ak. soch. Jarmil Plachý)

Kutná Hora – Sedlec – kostel Všech Svatých s kostnicí, kostnice, dřevěná koruna z vrcholu severozápadní pyramidy (Tomáš Král)

Kutná Hora – Sedlec – sousoší sv. Jana Nepomuckého, sejmuté sochy sv. Prokopa a základní čištění, etapa (MgA. Jan Brabec)

Nové Dvory – dominikánský klášter s kostelem sv. Anny, kostel sv. Anny, oratoř (MgA. Ondřej Špás, MgA. Ondřej Sklenář, MgA. Magdalena Rafl Bursová, Mgr. Jakub Rafl akad. soch. a rest.), obrazy z bočních oltářů (MgA. Jakub Hamsík)

a

b

c

d

Kutná Hora (správní obvod obce Kutná Hora), kostel sv. Jakuba: a – v rámci celkové obnovy objektu došlo k restaurování nástěnných maleb v interiéru kostela. Jednalo se zejména o malby na Charvátovské kručtě. Fotografie zachycuje stav po restaurování fragmentů maleb znaků na klenbě; b – vitrážová výplň okna na severní straně, detail po restaurování. Součástí akce bylo restaurování vitráží na severní i jižní straně stavby a v presbytáři. Jednotlivá skla byla po restaurování přeložena do nových olověných sítí; c – malby andělů s Nástroji Kristova utrpení v závěru presbytáře po restaurování; d – andělé s Nástroji Kristova utrpení z lavic v kostele sv. Barbory v Kutné Hoře v ateliéru restaurátora. Součástí projektu bylo také vytvoření expozice významných uměleckých děl z církevního majetku, která jsou pro Kutnou Horu charakteristická. Kromě uvedených se jedná ještě o sochu Assumpty z kostela Panny Marie Na Náměti a oltářní křídlo s reliéfem sv. Barbory. Všechna tato díla byla restaurována a vystavena na Charvátovské kručtě (foto L. Maděrová).

Kutná Hora (správní obvod obce Kutná Hora), Sankturinovský dům, klenba. Součástí obnovy objektu byly restaurátorské práce na kamenných prvcích a nástěnných malbách. Stav po restaurování (foto L. Maděrová).

Vysoká (správní obvod obce Kutná Hora), kostel Navštívení Panny Marie, presbytář. Postupným odkryvem bylo navázáno na zjištění průzkumu, který zachytil gotické figurální malby v souvislosti s prověřením omítkových vrstev kvůli zamýšleným novým rozvodům elektroinstalace v minulém roce. Rozšířené snímání doložilo existenci středověké malby ve dvou časových vrstvách. Starší zobrazuje architekturu a figury (na jižní stěně snad jezdeckou). Mladší velmi kvalitní vrstva nese ve špaletách oken malby světců, na jižní stěně scénu Ukřižování s asistenčními postavami sv. Jana Evangelisty a Panny Marie (viz. foto), dále následuje na jižní straně patrně mariánská scéna. Vznik mladší vrstvy je snad možné klást do souvislosti s mincmistrem Petrem z Písku, který je v roce 1382 vzpomínán jako patron kostela ve Vysoké. Učiněný náález figurálních maleb v presbytáři je mimořádně významný s ohledem na jejich kvalitu i míru zachování a také dokládá důležitost restaurátorského průzkumu před zahájením stavebních prací (foto L. Maděrová).

Solopysky – kostel sv. Bartoloměje, znak Mírků ze Solopysk (ak. soch. Josef Pospíšil)

Vysoká – kostel Navštívení Panny Marie, malby v presbytáři, etapa (ak. mal. Hana Slavíková)

Žleby – Mariánský sloup (MgA. Josef Červinka)

Okres Mělník

Správní obvod obce Kralupy nad Vltavou

Kralupy nad Vltavou – sokl kostela Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava, V. etapa (Pavel Kytka)

Nové Dvory (správní obvod obce Kutná Hora), kostel sv. Anny. Dlouhodobě probíhající obnova objektu byla svou recentní etapou zaměřena na restaurování oratoře. Mimo prosklené části, kde došlo k výměně ahistorických skel a doplnění chybějících odpovídajícím materiálem, restaurování kování, polychromie, sochařské a řezbářské výzdoby, došlo také k obnově dřevěného stropu s nově odkrytou malbou, která byla restaurována. Stav po zpětném osazení (foto L. Maděrová).

Kačina (správní obvod obce Kutná Hora), zámek, mobiliární fond, divadelní dekorace v procesu restaurování. V letošním roce byla zahájena obnova jevištních dekorací zámeckého divadla několika prvními kusy, podle nichž byla následně nastavena celková koncepce prací (foto L. Maděrová).

Vepřek – větší zvon ze zvonice kostela Narození Panny Marie (Petr Rudolf Manoušek)

Zeměchy – obnova hřbitovního kříže v areálu kostela sv. Jana Křtitele (Viktor Žuk)

Správní obvod obce Mělník

Cítov – mariánský sloup (Petr Váňa, Ak. soch.)

Chorušice – vrcholový kovaný kříž výklenkové kaple (David Císařovský, Lucie Štefanková, DiS.)

Horní Vidim – dva ciferníky věžních hodin kostela sv. Martina (Petr Skála, Ak. soch.)

Horní Vidim – nápisová deska nad vstupem kostela sv. Martina (MgA. Tereza Korbelová)

Horní Vidim – pomník osvobození (Pavel Korbel)

Mělník – obraz Stigmatizace sv. Františka z kostela Čtrnácti svatých pomocníků (Lenka Helfertová, Ak. mal.)

Mělník – obraz Sv. Ludmila se sv. Václavem z kostela sv. Ludmily (Miroslav Slavík, Ak. mal.)

Mělník – podstavec sochy sv. Jana Nepomuckého v Chlomecké ulici (MgA. Tereza Korbelová, Pavel Korbel)

Mělník – rekonstrukce šablonové výmalby podkruchtí kostela sv. Petra a Pavla (Martina Fořtíková)

Mělník – Pšovka – boční oltář sv. Jana Nepomuckého v kostele sv. Vavřince, I. etapa (Martin Zmeškal)

Mělník – Pšovka – fixáž šablonové výmalby v místnostech augustiniánského kláštera před zakrytím (Martina Fořtíková)

Správní obvod obce Neratovice

Kostelec nad Labem – židovský hřbitov, 20 náhrobků (Petr Škarvan)

Lobkovice – portál kostela Nanebevzetí Panny Marie (MgA. Tereza Korbelová, Pavel Korbel)

Okres Mladá Boleslav

Správní obvod Mladá Boleslav

Březno – socha sv. Floriána, dokončení (ak. soch. Martin Pokorný)

Březno – areál zámku, vázy z hlavní brány (Martin Hemala)

Dobruvice – fara, štuková výzdoba fasády

Předměřice nad Jizerou – socha sv. Jana Nepomuckého (MgA. Ondřej Špás, Bohumil Pánek)

Předměřice nad Jizerou – sousoší sv. Jana Nepomuckého (MgA. Ondřej Špás, Bohumil Pánek)

Skyšice – socha Panny Marie (ak. soch. Martin Pokorný)

Správní obvod obce Mnichovo Hradiště

Dneboh – socha sv. Václava (Petr Verich, doc. Ak. soch. Vojtěch Míča)

Kněžmost – kříž (MgA. Vojtěch Verner, Mgr. Ing. Ondřej Šimek Dis.)

Mnichovo Hradiště – státní zámek, mobiliární fond, portrét Vincence z Valdštejna (ak. mal. Karine Artouni)

Poděbrady (správní obvod obce Poděbrady), dvojice váz lemujících schodiště mezi terasami pod glorií v areálu dnešní evangelické fary. Vázy se před restaurováním nacházely v torzálním stavu; k dochovaným středním částem byly z přírodního kamene podle fotodokumentace vysekány vrcholové ozdoby i krčky. Profilaci parapetních desek pod vázami bylo třeba částečně plasticky doplnit (foto T. Cachová).

Stará Boleslav (správní obvod Brandýs nad Labem – Stará Boleslav), kašna umístěná při ohradní zdi, model sochy anděla. Jednoduchá architektura kašny umístěná na dvoustupňovém soklu je tvořena stěnou rámovanou kanelovanými pilastry, které vynášejí segmentově vyklenutou římsu. Pod ní je umístěno v kulatém jednoduchém rámu bronzové reliéfní poprsí Krista. Pod ním se nedochovala fontánová nádoba ve tvaru mušle vynášená andílkem. Na základě historické dokumentace byl proveden sochařský model pro vytvoření volné kopie původního díla (foto L. Maděrová).

Okres Nymburk

Správní obvod obce Lysá nad Labem

Benátecká Vrutice – kaplička se sochou sv. Jana Nepomuckého (ak. soch. Vojtěch Adamec)

Správní obvod obce Nymburk

Hronětice – kaple, socha sv. Vojtěcha (Ak. mal. Eva Kolmanová)

Kostomlaty nad Labem – socha sv. Jana Nepomuckého, etapa (ak. soch. Vojtěch Adamec)

Křinec – výklenková kaplička se sochou sv. Václava (MgA. Josef Faltus)

Loučeň – památník zvaný Helma (MgA. Josef Faltus)

Nymburk – radnice, socha sv. Václava (Ivan Houska)

Nymburk – radnice, vstupní portál (MgA. Martin Kulhánek)

Nymburk – kaple sv. Jana Nepomuckého, výmalby (MgA. Šimon Vahala, ak. mal. Adam Souček, ak. mal. Marek Brož)

Rožďalovice – fara, socha Dobrého pastýře (ak. soch. Martin Pokorný)

Sadská – socha sv. Jana Nepomuckého, restaurování a provedení kopie, etapa (MgA. Martin Kulhánek)

Správní obvod obce Poděbrady

Městec Králové – rekonstrukce jednoho kamenného a jednoho kovového vrcholového kříže kostela sv. Markéty (Milan Šturm, Miroslav Vízek)

Městec Králové – socha sv. Jana Nepomuckého v areálu kostela sv. Markéty (MgA. Jan Kracík)

Poděbrady – dvojice váz ze zídky schodiště v areálu gloriety v zahradě dnešní evangelické fary (MgA. Josef Červinka, BcA. Martin Kulhánek)

Poděbrady – kamenný podstavec pomníku Jiřího z Poděbrad (Jarmil Plachý, Ak. soch.)

Okres Praha-východ

Správní obvod obce Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Čelákovice – fixáž výmalby v jedné z místností budovy děkanství před zakrytím (Hana Slavíková, Ak. mal.)

Dřevčice – socha sv. Jana Nepomuckého z výklenkové kaple (Daniel Talavera)

Hlavenec – pomník Karla VI. (BcA. Filip Zeman)

Líbeznice – sochy sv. Václava a sv. Antonína Paduánského z bočního oltáře sv. Kříže v kostele sv. Martina (Martin Zmeškal)

Měšice – studna v zámeckém parku (Jiří Kmošek, Vojtěch Kmošek)

Panenské Břežany – křížek v areálu Horního zámku (Nina Jindřichová)

Stará Boleslav – kostel sv. Václava, nástěnná malba Sedm svátostí v kryptě (ak. mal. Jiří Říha); kované prvky (Vladimír Marat, Ing. Ondřej Šimek DiS.), štuky a malba v kapli

Dřevčice (správní obvod obce Brandýs nad Labem-Stará Boleslav), polychromovaná socha sv. Jana Nepomuckého ve výklenkové kapli. Soše byla v minulosti opakovaně uražena hlava. Nyní byla hlava odlita v umělém kameni podle dochované fotografie nejstarší podoby. Domodelovány byly i chybějící partie (např. část palmety) a barevnost byla lokálně retušována (foto T. Cachová).

Tursko (správní obvod obce Černošice), obraz Vzkříšení Lazara z kostela sv. Martina, olejomalba od neznámého autora cca z přelomu 17. a 18. století. Malba byla očištěna od ztmavých laků, odpadávající barevná vrstva byla upevněna a bylo vytmeleno a retušováno velké množství drobných defektů. Prořídle plátno muselo být podloženo novým plátnem, avšak podařilo se zachovat původní napínací rám (foto T. Cachová).

Všech svatých (MgA. Petra Navrátilová), kamenná křtitelnice (ak. soch. Petr Roztočil)

Stará Boleslav – kostel sv. Václava, hlavní oltář (MgA. David Blahout), boční oltář Ukřižování (MgA. David Blahout), boční oltář Bolestné Panny Marie (MgA. David Blahout), chórové lavice (MgA. David Blahout, Michal Zetek), kazatelna (MgA. David Blahout, PhD), skříň varhan (PhDr. Daniel Ebel), chórová přepážka (PhDr. Daniel Ebel), obrazy Svatováclavského cyklu (ak. mal. Petr Bareš, ak. mal. Jiří Brodský, ak. mal. Miroslav Slavík), rámy obrazů Svatováclavského cyklu (Anna Bradnová), oltář sv. Kateřiny (Anna Bradnová), zpovědnice v presbytáři (PhDr. Daniel Ebel), obrazy ze zpovědnice v presbytáři (ak. mal. Miloslav Blahout), vybavení dolní sakristie (Pavel Hanč), obrazy Pašijového cyklu (ak. mal. Lenka Helfertová), obraz Rozeznání sněmu knížete Boleslava prostřednictvím sv. Václava a obraz Porážka Bély IV. Přemyslem Otakarem v roce 1260 pomocí sv. Václava (ak. mal. Lenka Helfertová); obrazy Křížové cesty (ak. mal. Lenka Helfertová); obrazy Smrt sv. Barbory, Genealogie rodu Vrábských, Ukřižovaný (ak. mal. Lenka Helfertová); obrazy z roku 1934 s náměty Zavraždění sv. Václava a Piety (ak. mal. Lenka Helfertová); obraz Piety z oltáře Všech svatých (PhDr. Pavel Klimeš); soubor soch sv. Jana Nepomuckého, sv. Víta, sv. Vojtěcha, sv. Zikmunda, sv. Ivana, sv. Norberta v hlavní lodi (ak. mal. Mário Král), sousoší Zavraždění sv. Václava

va z prostoru tzv. Mučedniště (ak. soch. Petr Roztočil), lampy věčného světla (Petr Douda), kovaný kříž (Petr Douda), kovaná závěsná ramena I a II (Petr Douda), sousoší Getsemany (ak. soch. Miroslav Minks, PhDr. Pavel Klimeš), oltář sv. Ludmily (ak. soch. Miroslav Minks, PhDr. Pavel Klimeš), socha sv. Floriána (ak. soch. Miroslav Minks, PhDr. Pavel Klimeš), socha sv. Jana Nepomuckého a socha Panny Marie v presbytáři (ak. soch. Miroslav Minks), zpovědnice mimo presbytář (Tomáš Bárta), lavice v kryptě (Tomáš Bárta), zábradlí kolem bočních oltářů (Tomáš Bárta), sarkofág sv. Václava v kryptě (Milan Šturm, ak. mal. Miroslav Slavík), relikviář sv. Václava v kryptě (Ivan Houska), nábytek v horní sakristii (Michal Jiskra), Stará Boleslav – areál kostelů sv. Václava a sv. Klimenta, kašna Živý pramen (doc. Mgr. art. Jakub Ďoubal, Ph.D.)

Svémyslice – výklenková kaple (MgA. Jan Brabec)

Okres Praha-západ

Správní obvod obce Černošice

Hájek – sochy sv. Václava a sv. Víta z nik ve dvoře františkánského kláštera (Petr Dufek, Ak. soch.)

Hostivice – socha sv. Jana Nepomuckého ve výklenkové kapli (Marcela Kačerová, MgA. Zuzana Polínek Kačerová)

Štěchovice – kamenná výzdoba fasády kostela sv. Jana Nepomuckého, II. etapa (Antonín Pata, MgA. Markéta Kynclová)

Třebenice – Ferdinandův sloup (MgA. Jiří Kašpar, Jiří Kašpar, ak. soch.)

Třebenice – socha sv. Jana Nepomuckého (MgA. Jiří Kašpar, Jiří Kašpar, Ak. soch.)

Tursko – obraz Vzkříšení Lazara z kostela sv. Martina (MgA. Denisa Cirmaciová, Ph.D.)

Okres Příbram

Správní obvod obce Dobříš

Dobříš – areál zámku, oranžerie, rekonstrukce iluzivní malby na severní stěně (Milan Strnad), malby v nikách na jižní straně a zajištění fragmentů nad hlavním vstupem (Hynek Merta)

Dobříš – areál kostela sv. Kříže, socha sv. Judy Tadeáše, polovina 18. stol, osazení celku kopie sochy na původní místo (Jaroslav Fuka, ak. soch.)

a

b

c

Stará Boleslav (správní obvod Brandýs nad Labem – Stará Boleslav), kostel sv. Václava: a – pohled do interiéru po dokončení prací. V rámci celkové obnovy objektu došlo k restaurování většiny mobiliáře. Jednalo se tak o sochy českých zemských patronů osazených na pilířích hlavní lodi, obrazy Svatováclavského cyklu i veškerý mobiliář umístěný v presbytáři. Mimo to byly restaurovány i uměleckořemeslné prvky přímo související se stavbou jako například zábradlí a mřížze; b – oltář Zavraždění sv. Václava, socha sv. Václava, detail v průběhu restaurování; c – sochy biskupů po restaurování, stav před finálním osazením na původní místa na chórových lavicích; d – boční oltář Ukřižování je situován při pilíři na severní straně hlavní lodi před schodištěm do vyvýšeného presbytáře. Hlavní motiv rokokového oltáře z roku 1778 tvoří sousoší Ukřižování se zázračnou sochou Krista, která je starší, a s asistenčními figurami. Tuto kompozici doplňují sochy andělů a biskupů od P. Prachnera. Oltář vznikl postupně, konečně i polychromie byla doplněna později v roce 1783. Svatostánek je signován Janem Tenglerem a datován rokem 1887. Oltář představuje kvalitní řemeslné postupně doplňované dílo, dokládající trvání účtu k zde vystavenému zázračnému krucifixu. Fotografie zachycuje stav po restaurování; e – podoba dochovaného uspořádání místa tradičně spojovaného s prvotním uložením těla sv. Václava

d

f

e

g

souvisí s obnovnou činností staroboleslavského nesídelního kanovníka Jana K. Paulyho ve 20. a 30. letech minulého století. Na bocích tumb byly nalezeny fragmenty iluzivního mramorování, které bylo rekonstruováno v barevnosti a kresbě horní kamenné desky, stav po celkovém restaurování; f – kamenná renesanční křtitelnice s fragmenty polychromie v kapli sv. Pěti bratří po restaurování; g – Pašijový cyklus, obraz Ecce homo, detail v průběhu restaurování. Obrazy cyklu jsou zavěšeny v bočních lodích kostela, jejich předlohou byl Pašijový cyklus z malostranského kostela sv. Mikuláše v Praze od Karla Škréty (foto L. Maděrová).

a

b

c

Dobříš (správní obvod obce Dobříš), areál zámku, oranžerie: a – celkový stav po ukončení prací; b – fasáda západního křídla v rozpracovanosti. V rámci provádění prací byla nejprve věnována pozornost prvnímu plánu malby, který tvoří zarámování jednotlivých výjevů zadních plánů, naposled byla malována spodní partie se schodišti; c – střední část v rozpracovanosti (foto L. Maděrová).

Dobříš – kaple sv. Jáchyma, vnitřní nástěnná výmalba a barevnost menzy a klekátka, 18. a 19. stol., dokončení (Mgr. Jaroslav Fuka, ak. mal.)

Hřímčedice – kostel sv. Anny, sousoší sv. Anny v průčelí kostela, 18. stol. (Ladislav Janouch, ak. soch.)

Nový Knín – kostel sv. Mikuláše, kazatelna, dokončení (Sylvie Kroupová)

Nový Knín – Starý Knín – kostel sv. Františka Serafinského, vitráž okna na epištolní straně presbytáře (Petr Coufal)

Obořiště – kostel sv. Josefa, nástropní malba lodi, kolem 1713, záchranná fixáž – 7. etapa (MgA. Jiří Lauterkranz, PhD.)

Správní obvod obce Příbram

Březnice – židovský hřbitov, vztyčování a konzervace náhrobků, 8. etapa (Milan Šturm)

Příbram – pomník padlých v 1. světové válce, 1920, základní zajištění sochy Vítězství po pádu stromu (Marcel Hron, ak. soch.)

Skrýšov (správní obvod Sedlčany), nástěnná malba z menší rohové místnosti (kolem 1764?), na níž je vyobrazen zámek z blízkého okolí zámku skryšovského – zámku Příčovy: a – stav po odkryvu a před retuší (foto M. Kuldová); b – stav po retuši (foto K. Roden).

Správní obvod obce Sedlčany

Osečany – zámek, sochařská výzdoba portálu vstupu do zámecké kaple sv. Anny – socha sv. Felixe, 3. etapa – socha sv. Linharta., Mgr. Daniel Talavera, ak. soch.)

Osečany – zámek, restaurování zachované terakotové vazy z ohradní zídky a zhotovení replik chybějících 7 kusů., MgA. Tereza Korbelová)

Příčovy – zámek, kaple sv. Vojtěcha, kazatelna, 1. pol. 18. stol., 2. etapa (Jan Stöckel, ak. mal.)

Příčovy – zámek, hlavní vstup do zámku – kamenné ostění, poč. 18. stol. (Prof. Jan Hendrych)

Skrýšov – zámek, 1. patro, 5 místností, restaurování nástěnných maleb, 1764 (MgA. Lukáš Brotánek, Milena Nečasová, ak. mal.)

Okres Rakovník

Správní obvod obce Rakovník

Kněžves – kostel sv. Jana Křtitele, hlavní oltář, 1679, 3. etapa (Miroslav Slavík, ak. mal.)

Lišany – kostel Nanebevzetí Panny Marie, 14 obrazů křížové cesty, 3. etapa (Naděžda Mašková, ak. mal.)

Lubná – kostel sv. Jiří, hlavní oltář, převzetí (Miroslav Slavík, ak. mal., MgA. Helena Jahodová)

Nové Strašecí – kostel Narození Panny Marie, hlavní oltář, 3. čtvrtina 18. stol., 7. etapa (Jitka Jirkovská, Mgr. Eva Matějčíková)

Petrovice – kostel navštívení Panny Marie, kazatelna, 2. etapa, polovina 18. stol. (Václav Stádník)

Senomaty – kostel sv. Štěpána, okenní vitráže, restaurování a přidání nových prvků (Ing. Richard Kanta)

REFERÁT PAMÁTEK S MEZINÁRODNÍM STATUSEM A OHROŽENÝCH PAMÁTEK

Úkolem referátu je zejména **monitoring Světového dědictví UNESCO**, ve středních Čechách se nacházejí dvě lokality, kterým byl tento status přiznán. Je to v první řadě *Kutná Hora*, výjimečné historické město s unikátním vývojem a dále pak byl do této prestižní kategorie zařazen i areál zámku s parkem v *Průhonicích*. Monitoring představuje určené odborné činnosti při sledování stavu těchto výjimečných památek. Osnova výsledné zprávy je stanovena tak, aby bylo jasně doloženo, že statek stále patří na seznam nejceněnějších světových lokalit a že se i nadále nachází ve stavu odpovídajícím původnímu prohlášení. Dalším významným úkolem referátu je pak preventivní ochrana památek a jsou zde ještě některé neméně důležité úkoly podle aktuální potřeby. Struktura práce je obdobná jako v předcházejících letech, pouze se liší rozsahem a někdy i důležitostí těchto jednotlivých oblastí činnosti. Při takto prováděném monitoringu vzniká bohatý soubor informací, sloužící zejména pro doložení všech změn a úprav, kterými tzv. statek, jak se správně podle UNESCO tyto světové významné památky nazývají, postupně prochází. Roční monitorovací zprávy, jež jsou pravidelným výstupem této činnosti, dokládají dění, které se lokality týká a ukazuje její postupné proměny. Veškerý takto připravený materiál, který je nad omezený rozsah Zprávy, je od počátku ukládán a postupně tak vznikla velmi podrobná dokumentace místa, sloužící pro interní využití. Procesem dokumentování, jež takto v případě Kutné Hory probíhá více než dvacet let, vznikl soubor, který je ve své podstatě jedinečným pramenem pro sledování a doložení jejího vývoje v tomto dlouhém období. Je to poměrně obsáhlá dokumentace od celkového, lze říci krajinářského a urbanistického pohledu na město jako celek a na jeho okolí až k pohledu detailnímu, který se pohybuje v měřítku úprav jednotlivých objektů a jejich částí. Důraz je přitom kladen na památkové hledisko těchto zásahů a podstatným aspektem je zde technologická a materiálová stránka obnovy. V případě Průhonic, které byly prohlášeny až poměrně nedávno, konkrétně v roce 2010, a to dodatečným připojením k městu Praze, je toto dokumentování podstatně kratší, ale i tak zde vznikl a je dále rozšiřován poměrně obsáhlý materiál. Požadované monitorování stavu statku se neomezuje pouze na hledisko ochrany a zachování jeho památkových hodnot. Zde je naopak předpokládáno, že každá ze členských zemí, pokud se již sama připojila k dohodě o ochraně světového dědictví, má tuto oblast správně právním i praktickým způsobem podchycenu a plně si za ni odpovídá. Do těchto vnitřních záležitostí nemínilo UNESCO zasahovat a respektuje suverenitu každého ze svých členů. V případě nastalých problémů, pokud by k nim mělo dojít, vystupuje zcela nezáužatě. Pokud by se problémy zásadního charakteru objevily, je dán mechanismus umožňující příslušnou nápravu. Pokud by ale i přesto problém trval dále a nebyl slučitelný s příznanou hodnotou statku, nastupuje řešení a nejvyšším postihem, kterým nakonec může být i odebrání statusu památky Světového dědictví. V minulosti k takovému kroku již bylo skutečně přistoupeno, ale netýkal se naší země. Ta sice v určitých otázkách také nemá zcela ideální pozici, jedná se o dílčí problémy Prahy a Českého Krumlova, v případě středních Čech ale zatím nic takového nenastalo. Monitoring, a to je jeho hlavní zásadou, by měl být naprosto nezávislý a nebyť propojen s výkonem vlastní památkové péče. Je naprosto nestranným sledováním dění v místě a měl by pouze podávat věrohodnou a pravdivou zprávu o jeho stavu a o případných změnách. Některé z dokumentovaných případů přitom nejsou svým charakterem zcela jednoznačné a posouzení jejich dopadu na celkovou hodnotu statku tak nemusí být bez časového odstavu plně objektivní. Proto se snažíme

Kutná Hora (správní obvod obce Kutná Hora), dům čp. 78 ve Vysokokostelské ulici, zajímavá úprava s pnoucími růžemi po průčelí, která není sice v našem městském prostředí zrovna obvyklá, zde ale byla poměrně jednoduše řešená fasáda cenného historického domu takto doplněna již před více než třemi desetiletími, za tu dobu se stala nedílnou součástí podoby města a jeho celkovou hodnotu zajímavým způsobem doplňuje (foto J. Mrázek).

Kutná Hora (správní obvod obce Kutná Hora), obytná budova tzv. Nových mlýnů, ušlechtilá architektura vznikla přestavbou starší budovy se složitým stavebním vývojem a nachází se v pohledově výrazné poloze při hranici městské památkové rezervace, to vše ale nedokáže zabránit její postupující devastaci a nyní již dokonce započala jednání o samotné existenci této cenné stavby (foto J. Mrázek).

odborných podkladů, dokládajících podobu a stav ohrožené památky. Tedy především pořizování dokumentace a vedení informací o stavu ohrožených objektů. S touto databází se pak dále pracuje a je využita mimo jiné ke snaze o preventivní péči. V některých případech ke včasnému rozpoznání hrozícího nebezpečí poškození památky může totiž poměrně účinně pomoci samotné porovnání dokladů o rychlosti proměny jejího stavu. Zcela zásadní význam pak má takový materiál v případech nezadržitelného zániku stavby, a to pro podchycení posledních informací o podobě takové mizející památky. Tehdy může zůstat jediným dokladem o postupně zanikající stavbě nebo naopak být podkladem pro případnou rekonstrukci již zničených částí a detailů objektu. Prováděná dokumentace je zejména fotografická a je podle potřeby pravidelně opakována. Je podrobná až do detailních prvků neohroženějších částí staveb. Celkem je v našem pracovním seznamu základním způsobem evidováno téměř osm set položek, fotografická dokumentace je vedena u více než poloviny z nich a dále je podle možností rozšiřována.

Ing. arch. Jiří Mrázek

Koncepční a průzkumová činnost

Chceme-li se nad smyslem naší práce koncepčně zamyslet, musíme podstoupit nejen pohled vpřed, ale i pohled zpět, to znamená nějakým způsobem reflektovat uplynulá léta naší práce. Vždyť i dějiny nás učí, že máme-li porozumět současnosti a vidět do budoucnosti, musíme se učit v minulosti. A tím více by to mělo být v oboru, který pracuje s odkazem minulosti. Snahu v tomto ohledu projevují Vít Jesenský a Jakub Bachtík, se kterými jsem na počátku roku 2021 spolupracoval na mapování počátků působení našeho pracoviště. Poskytl jsem poměrně obsažnou sérii audionahrávek na dané téma, v nichž je zachycena moje informace o působení našeho pracoviště na konci šedesátých a počátku sedmdesátých let. Zároveň tu byly zodpovězeny zásadní otázky k profesní dráze mé osoby, které ovšem mají obecnější platnost. Informace budou využity ve výzkumném úkolu DKRVO: *Dějiny památkové péče v českých zemích - Dějiny české památkové péče 2. pol. 20. století prostřednictvím klíčových osobností oboru*. V pohledu zpět, tentokrát na uplynulá tři desetiletí od pádu totality, ta přinesla účast na nominaci příkladů pro ocenění *Opera civitatem*. K hodnocení jsme přistupovali velmi zodpovědně, možná až neúměrně požadavkům. Nešlo však jen o odevzdané elaboráty, ale spíše o příležitost k zamyšlení nad proměnami jader měst za uplynulá desetiletí i reflexi vlastních postojů. Jakkoliv k nejrůznějšímu dění ve městech v uplynulých desetiletích mohly být oprávněné výhrady, v porovnání se situací měst v předchozím období nelze nevidět výrazná pozitiva, která ocení zvláště ti, kteří období před rokem 1989 v památkové péči na vlastní kůži poznali. Byli jsme přesvědčeni, že ocenění nebo alespoň ohodnocení zaslouží vedle *Kutné Hory* i další města. Po zvažování několika dalších příkladů byl nakonec zpracován a odeslán jako další návrh na nominaci pro město *Stará Boleslav*. Koncepční a průzkumová činnost navázala na rozpracovaná témata v předcházejícím roce 2021. Pokračovala identifikace hodnot území v okrese Praha – západ. V území Roztoky – Žalov – Úholičky – Únětice byla zkoumána ještě zbylá území. Hlavně však byl prohlubován již provedený průzkum, mimo jiné i vzhledem k pokročilé metodice. K té přispěl i kontakt s pracovištěm v Brně, které se problematikou krajiny zabývá již dlouhodobě. Konkrétně byla využita metodika Dany Novotné *Jak číst krajinu*. Dalším důvodem prohloubení práce byl shledaný mimořádný význam a kvalita území. Ten vedl i k tomu, že dílčí fragment krajiny byl předmětem ještě podrobnější studie, která byla zcela dokončena. Jde o studii

Roztoky, Úholičky (správní obvod obce Černošice). Pohled na levý břeh Vltavy s vrchem a hradištěm Rívnač. Působivá krajina s neobyčejnou koncentrací přírodních i památkových hodnot dosud postrádá jako celek jakoukoli ochranu. Územní studie krajiny správního obvodu ORP Černošice navrhuje, aby území Podmoránského potoka bylo zahrnuto do Přírodního parku Dolní Povltaví. Tady se ovšem nabízí zřízení něčeho zcela nového, co bychom mohli pracovně nazvat jako „kulturně-historický přírodní park“, nebo snad „památkově-přírodní park“? (foto V. Láška 2020).

Úholičky (správní obvod obce Černošice). Přínosná byla další upřesňující rekognoskace průběhu zřejmě nejvýznamnější dálkové cesty v tomto směru, tak jak ji známe z Müllerova mapování a kterou někteří ztotožňují s tzv. Lužickou cestou, nebo i s „via magna“. Zvláště zajímavé jsou stopy cest přes údolí Podmoránského potoka na východě Úholiček, kde se zachoval svazek paralelních úvozů. Ten nejvýraznější z nich svojí hloubkou až vzbuzoval pochybnosti, zda se nejedná o erozní rýhu. Jeho plynulost v celé jeho délce od paty až k vrcholu však posiluje domněnku, že se jedná skutečně o hluboký úvoz nepochybně velmi staré cesty (foto V. Láška 2021).

s pracovním názvem „*Colasoy a Suadow*“, která je motivována zprávou kanovníka Zbyhňeva z 12. století. Dalším impulzem pro prohloubení byla aktivita místních samospráv a také neziskových organizací ve snaze vrátit krajině někdejší tvář. Ta se projevuje obnovou starých cest i ovocných stromořadí, ale také obnovou původního zacházení s krajinou, v nemalé míře i prezentací hodnot krajiny v podobě informačních tabulí.

Památková péče neřídí ani neorganizuje tyto činnosti, ale jak už jsme mnohokrát zdůraznili, měla by jít těmto snahám vstříc a rozhodně by neměla zůstat stranou. Byla zpracována územní studie krajiny správního obvodu ORP Černošice. K této studii nebyly na rozdíl od podobné studii na okrese Praha-východ vyžádány žádné podklady památkové péče. I tak studie přináší zajímavé podklady i podněty. Především je pozoruhodná snaha o typologizaci krajiny území a výstižně jsou charakterizovány jednotlivé tematicky rozlišené fragmenty krajiny. Pro nás jsou zajímavé zejména kapitoly Roztoky, dále údolí Únětického potoka, a zejména pak Údolí Úholického (Podmoránského) potoka. Ty částečně korespondují s některými kapitolami naší uvedené územní identifikace hodnot. Zajímavá je ovšem

cílová vize, která navrhuje, aby území Úholického (Podmoránského) potoka bylo zahrnuto do *Přírodního parku Dolní Povltaví*, který byl vyhlášen na území okresů Praha-východ a Mělník. Tady se ovšem nabízí zřízení něčeho jako „kulturně-historického přírodního parku“. Nic takového podle současné legislativy nepřichází v úvahu, je třeba si uvědomit, že se jedná o vizi. Vize i koncepce musí odpovídající legislativě předcházet, to známe z historické zkušenosti (blíže rozpracovaná studie *„Krajina jako kulturní památka“*). Vize i koncepce musí být krok před legislativou. I když se identifikace hodnot soustředila na uvedené území, pokračovala rekognoskace na podkladě historických map, i novodobých v dalších územích. Ještě na okrese Praha-západ na území katastru Lib-

a

b

c

Chroustov (správní obvod obce Nymburk). Zkoumání a mapování proměn krajiny ve druhé polovině minulého století přináší neradostné svědectví o drastických proměnách krajiny, kdy mnohdy padla za oběť vazba zejména vesnických sídelních celků na okolní krajinu. To je mezi mnohými i případ sousedních Žlunic v okrese Jičín. O to více si vážíme příkladů, kde tato vazba zůstala zachována, jako v případě Chroustova, kde zachované zahrady tvoří přechod od historického jádra obce k okolní krajině: a – můžeme tu bez obav srovnat stav těsně před druhou světovou válkou; b, c – stav v roce 2021 (foto A. Lásková, V. Láska).

Bulánka (správní obvod obce Kolín). Mohutný dub je nepochybně výraznou dominantou krajiny a je chápán jako solitér. Je tu třeba vidět a hodnotit prostorové i historické souvislosti. Dub byl nepochybně původně součástí dubového lesa, který obklopoval zděnou usedlost, nejspíše hájovnu. Byl to les vysoký, jak je značeno symbolem H. W. na indikační skice. Poměrně staré dubové stromy se v několika exemplářích zachovaly i v neďalekém dnešním lese (foto V. Láška 2021)

Kouřim (správní obvod obce Kolín). Novodobá serpentina, která nahradila někdejší starou strmou cestu od Kouřimi na Bulánku, se vine strání mezi zanikajícími třešňovými sady. Najdeme tu i malé fragmenty třešňových sadů, které jsou dosud v dobré kondici. Ty dokumentují jedinečnou roli ovocných sadů v české krajině, a to nejen v době květu či zrání, ale i v podzimním aspektu (foto V. Láška 2021).

čice, Tursko, Holubice a dílčím způsobem v celé severní části okresu Praha–západ. Zvláště přínosná byla další rekognoskace průběhu zřejmě nejvýznamnější dálkové cesty v tomto směru, tak jak ji známe z Müllerova mapování a kterou někteří ztožňují s tzv. *Lužickou cestou*, nebo i s „*via magna*“. Cestu lze v terénu spolehlivě vysledovat až do Mikovic. Na katastru Debrna bylo možno identifikovat další dosud funkční úsek v podobě polní cesty, vážící se k barokní kapli u silnice mezi Holubicemi a Debrnem. Další zaniklé úseky vedené lesem již dříve identifikoval Bolina a spol. v již vícekrát zmiňované publikaci. Dílčí průzkumy se uskutečnily i mimo okres Prahu–západ, především na okrese Kolín. Podrobněji bylo zkoumáno území mezi Kouřimi a Bulánkou. Zde byl vysledován průběh staré cesty, která vedla z Kouřimi na Brník a dále na Vyžlovku a Uhříněves a Prahu, přibližně ve směru dnešní silnice. Úsek staré cesty mezi Kouřimi a Bulánkou místy poměrně přesně kopíruje novější silnice, místy se silnice odchyluje a stará cesta zanechává nepřilíš výrazné, přesto však při troše pozornos-

ti dobře postřehnutelné stopy v terénu. Patrné jsou tu fragmenty zanikajících starých ovocných sadů a také fragmenty starého lesa. Další šetření se týkaly zaniklého rybníka Zárybník u Kouřimi. Tam byla konstatována úprava, pro kterou je charakteristické nepochopení historické situace, bráno bylo v úvahu pouze hledisko ekologické. Dále bylo provedeno šetření a dokumentace tzv. „*Čertovy brázdy*“ na katastru Lipan a Chotouně, byla tu ověřovaná publikovaná zpráva o průběhu a interpretaci této každopádně pozoruhodné historické až legendární stopy. Stopy zřetelně patrné na mapách Lidar jsou ve skutečnosti v terénu sotva postřehnutelné.

Jako v předchozích letech byla příležitostně pořizovaná fotografie současného stavu památek a poskytována EDIS.

Přes omezení dané epidemiologickou situací byla poskytována součinnost i v jiných oblastech odd. garantů, konkrétně se jednalo o činnost v komisi PZAD na Ministerstvu kultury ČR v závěru roku.

Ing. arch. Vojtěch Láška

DOTACE Z PROGRAMŮ VE STŘEDOČESKÉM KRAJI V ROCE 2021

Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností 2021	15 900 000
Havarijní program 2021	12 907 000
Program regenerace MPR a MPZ 2021	14 565 000
Program záchrany architektonického dědictví 2021	39 561 414,25
Program péče o vesnické památkové rezervace, zóny a krajinné památkové zóny 2021	6 123 000
Program restaurování movitých kulturních památek 2021	2 635 000

ODDĚLENÍ ARCHEOLOGIE

Karlštejn (okres Beroun) – hrad: V roce 2021 byl dokončen rozsáhlý archeologický výzkum v areálu hradu, započatý v předchozím roce. Dokumentační aktivity se zejména týkaly náleзовých situací na ploše prvního nádvoří, kde byly velkoplošně odkryty zbytky zbořeného nádvořního traktu purkrabství, odstraněného při puristických úpravách.

Kolín – kostel sv. Bartoloměje: Pokračující rekonstrukční práce v chrámu sv. Bartoloměje zasáhly kapli Panny Marie, řečenou též Kokovská. V rámci sanačních prací došlo k výměně podlahy. Zásadní nálezy byly učiněny v souvislosti se vstupem do kaple. Ten je prolomen v jižní zdi jižní lodi chrámu v podobě širokého hrotitého portálu opatřeného jednoduchým okoseným ostěním. Po odstranění podlahy a snesení cca 15 cm vrstvy jejího podkladu se při obou patách stávajícího portálu objevily základové segmenty mohutných bohatě profilovaných stojek indikujících existenci staršího, o něco méně širokého portálu s raně gotickým ostěním. Jedná se nepochybně o doklad dosud neznámého jižního vstupu do chrámu. Stávající vstup do kaple Panny Marie tedy vznikl pouze úpravou původního otvoru.

Mělník – bývalý pivovar u zrušeného augustiniánského kláštera na Pšovce: Ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR, Praha probíhala dokumentace stavebních prací při rekonstrukci areálu bývalého augustiniánského kláštera v Pšovce (obec Mělník). Při severní straně interiéru rozlehlé prostory v prvním podlaží středního dílu budovy bývalého pivovaru byl dokumentován zbytek zahlobeného objektu vystupujícího dnes zaniklou cihelnou klenbou nad někdejší podlahovou úroveň. Dno objektu nebylo zastíženo. Celý objekt prochází v podobě klenuté dutiny severní obvodovou zdí a projevoval se i v sousední místnosti. Objekt snad souvisel s vybavením pivovarského provozu.

Nelahozeves (okres Mělník) – kostel sv. Ondřeje: V rámci revitalizace areálu farního kostela byly zkoumány relikty ohradní zdi hřbitova. Dále byly dokumentovány náleзовé situace (základové zdivo) ve zjišťovacích sondách při vnějším plášti kostela.

Olešky (okres Praha-východ) – kostel Narození Panny Marie: Při archeologickém dohledu při výkopu rýhy (hl. cca 40 cm, š. 40 cm) pro uložení elektrické přípojky vedoucí od východní branky ve zdi kostelního areálu ke vstupu do sakristie jsme nezaznamenali archeologické nálezy/situace.

Sázava (okres Benešov) – bývalý klášter: V liniových rýhách byly zachyceny a dokumentovány relikty zdiva související s konventním kostelem kláštera.

Solopysky (okres Kutná Hora) – kostel sv. Bartoloměje: Ve výkopech podél kostela bylo dokumentováno jeho základové zdivo.

Strenice (okres Mladá Boleslav) – tvrz Velké Horky: V rámci předprojektové přípravy odvodňovacích opatření byly položeny sondy v ploše zasypaného šijového příkopu. V jedné ze sond bylo zachyceno zdivo zatím nejasného účelu a stáří.

Točnick (okres Beroun) – bývalý pivovar, čp. 1: V chodníku podél severní strany někdejšího pivovaru byla dokumentována historická studna, do níž se propadla dlažba. Dnes zasypaná studna je starší než zdivo pivovaru.

Žleby (okres Kutná Hora) – zámek: Stavební akce na SZ Žleby „Dolní zámek – vybudování nového návštěvníckého zázemí a toalet“ obsahoval radikální odvodňovací zásah při východním průčelí budovy Dolního zámku. Jejím výsledkem mělo být zřízení hlubokého anglického dvorku. Projekt byl zásadně změněn po nálezech staršího řešení odvodu srážkové vody v podobě fragmentů soustavy cihelných kanálků a jímek datovaných do 19. století. Jí zřejmě předcházela kamenem dlážděný chodník, snad barokního stáří, jehož hrana se v dochovaných úsecích nacházela cca 250 cm od průčelí Dolního zámku. Dále byla v sondě u jihovýchodního nároží zjištěna zeď dosud neznámého stáří probíhající rovnoběžně s východním průčelím.

*Mgr. Zdeněk Neustupný, vedoucí oddělení
Mgr. Jan Kypka, Ph.D.
Mgr. Filip Laval, Ph.D.*

Kolín, chrám sv. Bartoloměje, Kokovská kaple: odhalený fragment kamenného článku staršího gotického portálu (foto Z. Neustupný).

■ Institucionální výzkumné úkoly

Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (DKRVO) v roce 2021

Výzkum nemovitých památek v ČR

Garant: PhDr. Vladislav Razím

Výzkumná oblast Nemovité památky v ČR, jejíž řešení bylo zahájeno v roce 2019 a skončí 2023, je zaměřena na systematický záchranný výzkum neohroženějších druhů památek. Obsahem výzkumu je výběr konkrétních staveb nebo jejich částí na základě dlouhodobého sledování a zcela aktuálních potřeb, jejichž poznání a dokumentace má význam nejen pro každou konkrétní stavbu, ale přispívá k řešení širších, nezřídka velmi specifických otázek, včetně samotných metod zkoumání. Prioritou výběru je technický stav a míra ohrožení, kdy upřednostněny budou především památky, u nichž se jedná nezřídka o poslední příležitost k vytěžení a širšímu využití jejich vypovídací hodnoty. Výzkum cíleně naváže na certifikované metodiky průzkumu a dokumentace, které NPÚ vydal v předchozích pěti letech a nyní je důsledně aplikuje v praxi.

Konkrétně je úkol zaměřen na průzkum a dokumentaci torzálně dochovaných, ohrožených a zanikajících staveb (zejména zřícenin hradů, ostatních panských sídel a lidového stavitelství), dále na výzkum kultury bydlení a obytného komfortu z hlediska vývoje tradiční obytné jednotky, na tvorbu korpusů vybraných skupin artefaktů a částí staveb a na rozvíjení vybraných metod výzkumu ohrožených a zanikajících historických staveb s důrazem na interdisciplinární spolupráci.

Pracovníci ze středočeského NPÚ ÚOP (PhDr. Vladislav Razím, Ing. arch. Dorota Havlíková, Mgr. Jan Kypta, Ph.D., Ing. arch. Jan Veselý, Ing. arch. Eva Vyletová) provádějí v rámci daného úkolu metodické průzkumné a dokumentační práce především těchto památek:

Vybrané objekty výzkumu

V rámci přípravy chystané výstavy věnované historickým obytným domům jižního Sedlčanska byla prováděna systematická podrobná dokumentace vybraných objektů. Kromě měřické a fotografické dokumentace byly u všech domů odebrány také vzorky pro dendrochronologickou analýzu dřevěných konstrukcí. Následuje seznam staveb dokumentovaných v roce 2021:

Nechvalice (okres Příbram)

- usedlost čp. 7 - operativní průzkum a měřická dokumentace roubeného obytného domu
- usedlost čp. 15 - operativní průzkum a měřická dokumentace roubeného obytného domu

Obděnice (okres Příbram)

- usedlost čp. 18 - operativní průzkum a měřická dokumentace převážně roubeného obytného domu
- dům čp. 23 - operativní průzkum a měřická dokumentace původně roubeného venkovského domu

Petrovice (okres Příbram)

- usedlost čp. 2 - operativní průzkum a měřická dokumentace roubeného obytného domu
- dům čp. 47 - operativní průzkum a měřická dokumentace roubeného obytného domu

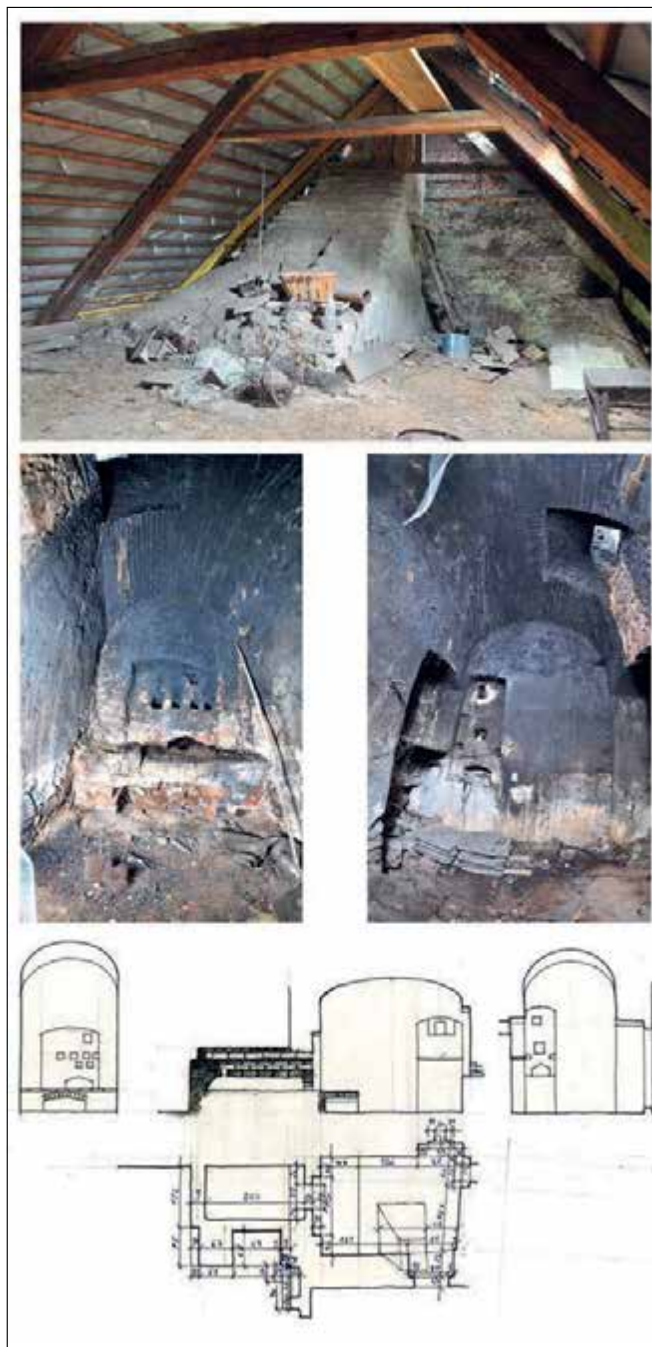
Porešín (okres Příbram)

- dům čp. 4 - operativní průzkum a měřická dokumentace roubeného obytného domu

Vilasova Lhota (okres Příbram)

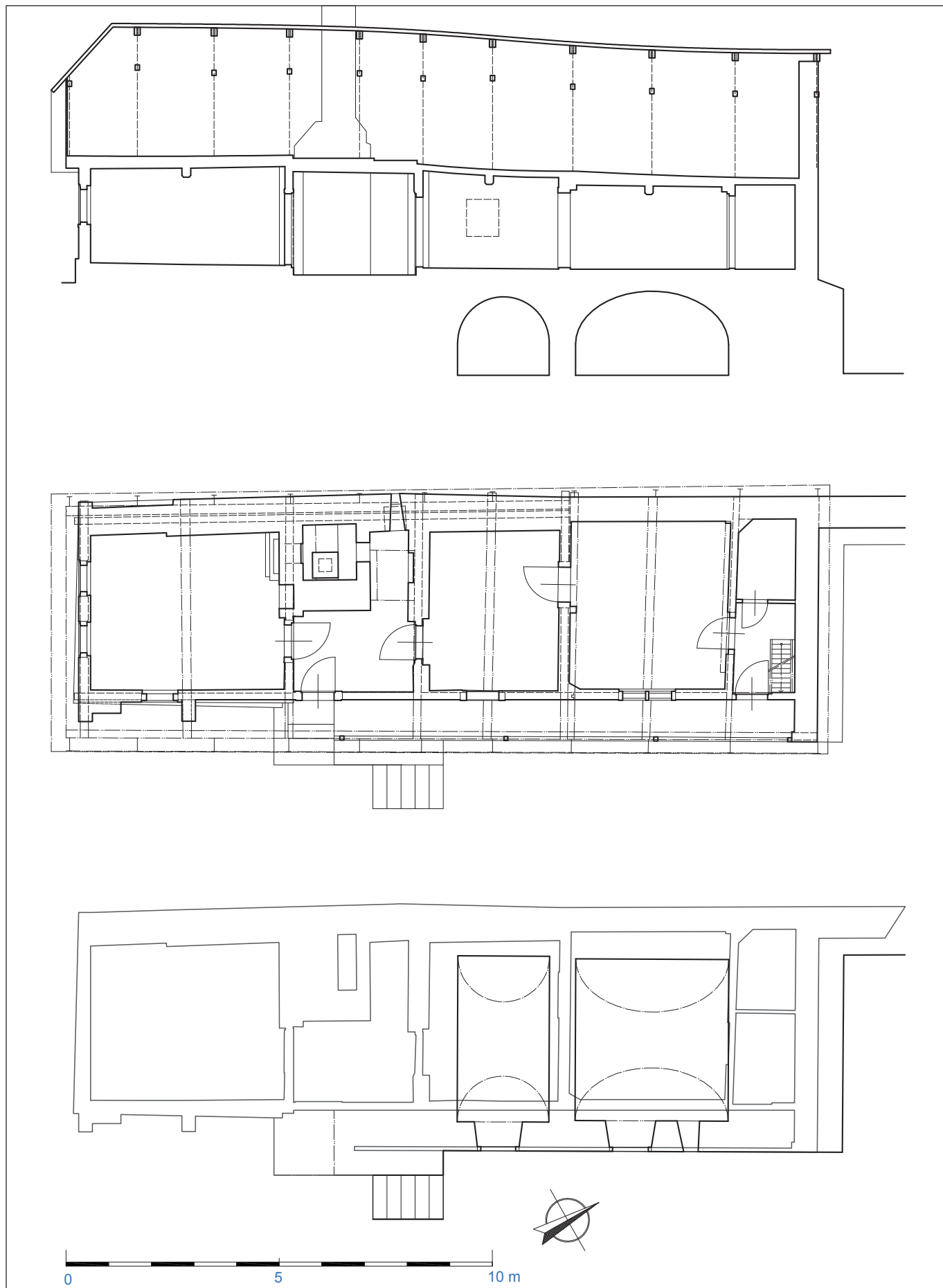
- dům čp. 14 - operativní průzkum a měřická dokumentace roubeného obytného domu

Ing. arch. Jan Veselý, Mgr. Jan Kypta, Ph.D.

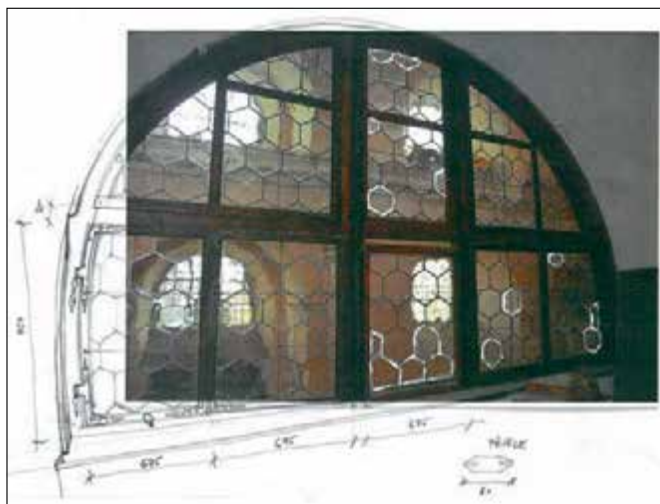

Obděnice (okres Příbram), chalupa čp. 18 - v rámci rozsáhlé dokumentace venkovských obytných domů na jižním Sedlčansku je zvláštní pozornost věnována otopným jednotkám, jejichž jádrem je většinou černá kuchyně. Obrázek představuje dokumentaci mimořádně autenticky dochované kuchyně s obslužnými otvory topenišť světnicového i komorového dílu domu (zaměření a kresba i foto J. Veselý, 1998 a 2021).

Klášter Hradčtš (okres Mladá Boleslav), pozůstatky kláštera (2. etapa) - poznatky získané v průběhu provádění dokumentace částečně doplnily předchozí názory na stavební vývoj kostela včetně otázky původu a umístění raně gotického ústupkového portálu. Portál respektive jeho spodní část je s největší pravděpodobností původní součástí stavby. Současná podoba portálu je ale výsledkem pozdějších úprav. Horní část ostění včetně hlavic je osazena druhotně. Část prvků,

Petrovice (okres Příbram), chalupa čp. 47 - památkově chráněných venkovských chalup není na Sedlčansku mnoho. Tento dům mezi ně patří. V rámci výzkumného cíle DKRVO byla zpracována jeho podrobná měřická dokumentace, umožňující přehledně zkoumat prostorové a konstrukční vztahy. Díky archivní rešerši a dendrochronologické analýze dnes navíc víme, že vznikl jako novostavba na vrchnostenském pozemku v roce 1797 (zaměření a kresba J. Veselý, 2021).

Zásmuky (správní obvod ORP Kolín), františkánský klášter s kostelem sv. Františka Serafinského, dokumentace raně barokní výplně panské oratoře – fotografie rubové strany výplně osazené v západní stěně lodi neorientovaného kostela sv. Františka Serafinského. Oratoř je přístupná z východního ambitu patra konventu kláštera a do prostoru lodi kostela se otevírá širokým obloukem osazeným šestidílným dřevěným oknem, zaskleným šestiúhelníky do olovené osnovy. Čelo výplně je typu rámového dvouetážového retáblu s bohatě řezbářsky pojednanými pilastry, které mají mohutné profilované římsy. Do retáblu je vložený rám oblouku s dotčenou výplní. Světlý rozměr niky klenuté do půloblouku: výška v nejvyšším místě 231 cm, šířka 374,5 cm. Dřevěné příčle s drážkou pro zasklení jsou z profilů šířky 6 cm, se zkosenými hranami, lišta vodící výsvuné křídlo je z profilu 52 × 34 mm. Barokní prosklená výplň byla dokumentována z důvodu její vysoké historické a uměleckořemeslné hodnoty jako truhlářského prvku souvisejícího s výstavbou kostela. Je možné ji tedy datovat do období cca 1694, kdy byla dokončena stavba kostela i konventu. Velice hodnotné je autentické zasklení z roku 1694 z foukaných sklíček tvaru šestiúhelníku, které je dokladem přechodového období historického zasklení s použitím tzv. „bucen“ již do nových forem – šestiúhelníků. Objednavatelem díla byl zcela určitě patron zásmuckého konventu hrabě Adolf Vratislav ze Šternberka. Na obrázku je foto rubové strany výplně dokreslené o chybějící část, bílou jsou vyznačené druhotně zasklené šestiúhelníky (foto s úpravou, D. Havlíková, 2021).

zejména tympanon s oblouky archivolty, mohly být navíc na stávající místo přeneseny z jiného portálu. Podle částečně viditelného zdiva lze přibližně rekonstruovat rozměry původní raně gotické stavby s délkou lodi kolem 14 metrů a výškou zhruba 7 metrů. Z poznatků o renesanční podobě průčelí je možné uvést dochované fragmenty malby, které byly v důsledku degradace vrchní omítky viditelné na několika místech fasády. Restaurátorským průzkumem byla odhalena část malby na římsě. Kromě římsy, která byla pojednána malbou s motivy listovce, perlovce a vejcovce, nebyly motivy malby již zřejmé. Přesto jsou dochované fragmenty důležitým dokladem toho, že renesanční průčelí mělo malířskou výzdobu.

Ing. arch. Eva Vyletová

Mladá Boleslav, klášter na Karmeli (1. etapa) – dokumentace náleзовých situací odhalených v průběhu obnovy jižního křídla přinesla důležité poznatky ke stavebnímu vývoji. Průzkum zachytil nejstarší dochované jádro jižního křídla vystavěné před polovinou 16. století, které mělo v přízemí obvodové stěny zděné z pískovce, trámový strop a v patře pravděpodobně dřevěnou konstrukci. Z ní se zachoval prahový trám s otisky spojů po dřevěných stojkách. Doba kácení dřeva, z kterého byl trám zhotoven, byla dendrochronologickým průzkumem určena na přelomu let 1543/44. Z trámového stropu nad přízemím se zachovala odřezaná zhlaví s navazujícími

interiérovými omítkami, která byla viditelná po odstranění násypů podlah. V pozdější fázi renesanční přestavby došlo k odstranění trámových stropů nad přízemím a zaklenutí prostoru. Starší jádro pravděpodobně renesančního původu bylo odhaleno při průzkumu fasád také v části přiléhající ke kostelu. K dalším nálezům z průběhu prací patří například základy pece v místnosti patra nebo druhotně použité trámy ve stropní konstrukci patra dendrochronologicky datované do let 1540–1542.

Ing. arch. Eva Vyletová

Plaňany (okres Kolín), bývalá sýpka, původně tvrz – je neobvykle autenticky dochovaný barokní objekt zahrnující ve své jižní části konstrukce původní tvrze. Dveřní výplně bývalé sýpky jsou původní z přestavby v roce 1744 (D1.2 a D2.1) a následně v 1. polovině 19. století (D1.1). Vzhledem k tomu, že sýpka je v havarijním stavu a byla v roce 2017 navržena k demolici, jsou ohroženy i autentické truhlářské prvky interiéru. Výplně byly dokumentovány v roce 2016 a 2017 při zpracování návrhu na prohlášení objektu za kulturní památku. Dveře byly dokumentovány z důvodu jejich historické hodnoty, jsou dochovány v autentické podobě včetně osazení a s ohledem na havarijní stav objektu a blížící se celkovou rekonstrukci je jejich zachování in situ ohrožené. Dveře vstupu do suterénu již nebyly v roce 2021 v sýpce k dohledání. Vesměs se jedná o výplně se svlakovou konstrukcí, s barokními pásovými závěsy, osazené v tesařské zárubni. Tato náleзовá zpráva je zaměřena na dokumentaci všech v roce 2016 dochovaných historických dveřních výplní na původním místě, z nichž některé již v době zpracování zprávy v roce 2021 nejsou k dohledání.

Ing. arch. Dorota Havlíková

Zásmuky (okres Kolín), kostel sv. Františka Serafinského, klášter čp. 26 – Náleзовá zpráva dokumentuje originální autenticky dochovanou raně barokní okenní výplň oratoře osazenou v západní stěně lodi neorientovaného kostela sv. Františka Serafinského. Oratoř je přístupná z východního ambitu patra konventu kláštera a do prostoru lodi kostela se otevírá širokým obloukem osazeným šestidílným dřevěným oknem zaskleným šestiúhelníky do olovené osnovy, čelo výplně je bohatě řezbářsky pojednané, ve dvou etážích s mohutnými profilovanými římsami ortogonálního rámování je vložený prosklený oblouk s dotčenou výplní. Obě římsy jsou nesené nárožními pilastry ve spodní etáži ukončenými korintskými hlavicemi a v horní etáži zdobenými řezbou akantů ukončených hlavičkou andílka. Tyto pilastry jsou doplněny o další dva stejně zdobné pilastry v centrální části ohraničující výsvuné okno. V horní rozích jsou zaoblená pole mezi oknem a postranními pilastry vyplněna plastickým zrcadlem s dřevorezbou akantů a plastikou tváře anděla v rozích. Barokní prosklená výplň byla dokumentována z důvodu její vysoké historické a uměleckořemeslné hodnoty jako truhlářského prvku souvisejícího s výstavbou kostela. Je možné ji tedy datovat do období cca 1694, kdy byla dokončena stavba kostela a zahájena výstavba konventu. Objednavatelem díla byl zcela určitě patron zásmuckého konventu, hrabě Adolf Vratislav ze Šternberka.

Ing. arch. Dorota Havlíková

Helpenburk u Bavorova (okres Strakonice) a Dívčí Kámen (okres Český Krumlov) – zříceniny hradů – Další etapa průzkumu a dokumentace.

PhDr. Vladislav Razím

Pokračovala intenzivní příprava publikace Vladislav Razím, *Středověká opevnění českých měst, 1. díl – výklad*, Praha: NPÚ vyjde v roce 2022.

PhDr. Vladislav Razím

Sídlisté Tisíciletí PRL v polských Katovicích je jedním z dokladů, že naše sídlisté byla jednou z největších obětí normalizace. Česká sídlisté jsou mnohem konformnější, konzervativnější a unifikovanější, než polská. I to je jeden z důvodů, proč si na českých sídlístích máme drobných odchylek od kánonu typizace všimnout, dokumentovat a nenechat je zaniknout. Ty nejzdařilejší a nejzachovalejší bychom měli chránit (foto Š. Koukalová)

Dílčí úkol: Nenápadný půvab českých sídlíšť, Praha 8, sídlisté Dáblvice, deskové domy na pilířích, Chabařovická ulice. Studenti AVU obdivují mozaiky Valdemara Sokola v prosklených vestibulech bytových domů. Sídlisté bylo vystavěno v letech 1969–1975, hlavním architektem souboru byl Viktor Tuček (foto H. Řepková)

Jedním ze zdařilých modernistických souborů je pražské sídlisté Kobyličky vybudované v letech 1969–1973 kolem amfiteátru, který po sobě zanechala bývalá cihelna. Hlavním architektem souboru byl Jan Krákora. Aktuálně je sídlisté ohroženo výškovou stavbou v místě kvalitně řešeného víceúrovňového objektu občanské vybavenosti. Komentovaná procházka po čtyřech odlišných částech sídlíště byla součástí Dne architektury (repro z knihy Architekti Praze).

Moderní architektura Architektura 20. století

Garant: Ing. arch. Naděžda Goryczková
Spoluřešitel za NPÚ ÚOP středních Čech v Praze:
Mgr. Šárka Koukalová

V roce 2021 probíhala další fáze přípravy monografie Letní rezidence Pražanů, Černošice a vilová architektura 19. a 20. století, která navazuje na ediční řadu o vilových lokalitách v blízkosti Prahy, zahájená Národním památkovým ústavem v roce 2013. Reprezentativní kniha, na které se finančně spolupodílí Město Černošice, vyjde na konci roku 2022. Zároveň byl v rámci tohoto výzkumu zpracován odborný článek *Tvorba architekta Františka Roitha v letovisku Černošice* ve spolupráci se Stanislavem Svobodou, odborníkem na zahradní umění vilových staveb.

Mgr. Šárka Koukalová

Dílčí úkol: Metodika regenerace sídlíšť v souladu se zásadami a poznatky památkové péče

Dílčí úkol: Nenápadný půvab českých sídlíšť

Spoluřešitel za NPÚ ÚOP středních Čech v Praze:
Ing. arch. Hana Řepková

V roce 2021 probíhala příprava vydání *Metodiky regenerace sídlíšť v souladu se zásadami a poznatky památkové péče*. Pokračoval výzkum sídlíšť v Praze, ve středních, západních a severních Čechách a na Vysočině. Výsledky výzkumu hodnotí sídlíšť jsou průběžně konzultovány a prezentovány. V Praze se v květnu uskutečnila komentovaná procházka po výtvarných dílech sídlíště Dáblvice pro studenty sochařského atelieru AVU na téma *Umění ve veřejném prostoru*. V rámci Dne architektury proběhla v říjnu komentovaná procházka po čtyřech částech sídlíště Kobyličky.

Praha 8, Kobylisy, čp. 254, Čimická 19, schodišťová vitráž v jednom ze dvou bloků postavených ve stylu socialistického realismu podle projektu z roku 1957 pro pracovníky Ministerstva školství. Každý blok má tři vchody se schodišti orientovanými do rušné ulice. Schodišťová okna probíhající po celé výšce budovy jsou zdobena vitrážemi s rostlinnými motivy, nad vstupem jsou drobná mozaiková domovní znamení (slunce, vlaštovky, harfa, jablonoň, holubice a lípa). Domy mají kvalitní břizolitovou omítku zdobenou nutami mezi patry, mezi okny a lemujícími vitrážová okna, vstup je obložen cihelným páskem. Kromě graffiti v parteru a plastových oken jsou všechny prvky intaktní (foto H. Řepková).

V tomto roce nebyla realizována žádná zahraniční výzkumná cesta. Připravená cesta do Polska (Tychy, Katowice, Lodž, Krakov a Poznaň) byla zrušena. Polská sídliště tak byla studována v zaslané literatuře, na internetu, z fotografií kolegů a konzultací s polskými odborníky. Sledována byla architektonická a urbanistická kvalita sídlišť a aktuální přístup k nim. Zvoleny byly Katowice, v nichž byly zkoumány dva soubory modernistické z 60.–80. let a dva dělnické z 30. let: *zahradní čtvrť Giszowiec* a *hornická kolonie Nikiszowiec*. Přestože jsou Katowice hornické město, nalezneme zde i unikátní věžové domy. *Soubor Walentyho Rożdzeńského* (známý též jako *Gwiazdy*) byl postaven v letech 1970–1978. Je tvořen sedmi 26 patrovými bytovými domy zvanými Hvězdy s aktivním par-

terem a objekty občanské vybavenosti – městskou knihovnou a základní školou. Mateřská škola je integrována do podnože bytového domu. Všechny objekty jsou postaveny na půdorysu osmiramenné hvězdy. Rozsáhlé sídliště *Tisíciletí polského státu* vznikalo v části Piastów mezi lety 1961–1982. Korunováno bylo pěti věžovými domy o 15, 20 a 25 patrech zvanými *Kukurudze*. Domy mají rovněž hvězdicový půdorys, charakter kukuřičného klasu jim dodávají oblé lodžie. Oba soubory i unikátní věžové domy jsou dílem významných architektů Henryka Buszka, Aleksandra Franty a Tadeusze Szewczyka. Polské srovnání ukazuje nižší architektonickou a urbanistickou úroveň českých sídlišť a bezradnější aktuální přístup k nim. Potvrzuje důležitost vzniku metodiky a seznámení české veřejnosti se zahraničními příklady sousedních zemí. Potvrzuje i důležitost dokumentace českých souborů a ochrany těch nejlepších.

V časopise *Beton – technologie – konstrukce – sanace* vyšla v rámci výzkumu recenze knihy polské publicistky Beaty Chomatowské *Betonia: dom dla każdego*, která esejistickým způsobem přibližuje dvacet polských, německých, britských a francouzských sídlišť.

Plán na vydání knihy *Atlas památkově chráněných sídlišť ve Střední Evropě* byl kvůli velkému rozsahu ochrany v Německu a zároveň nemožnosti cestovat kvůli vážné epidemiologické situaci nahrazen skromnějším, ale neméně přínosným tématem *Skrytý půvab českých sídlišť*, který upozorní na dochované skvosty modernistické architektury a zdokumentuje pod zateplením mizející podobu domů, které oproti dosud převládajícímu narativu nebyly zdaleka všechny stejné.

Ing. arch. Hana Řepková

Industriální dědictví – Středočeský kraj

Garant: Mgr. Michaela Ryšková

Spoluřešitel za NPÚ ÚOP středních Čech v Praze:

PhDr. Ivan Minář, PhD.

Revize stávajících záznamů vytvořených v rámci V+V v Památkovém katalogu/MIS a jejich oprava z pozice lokálního správce systému STČ. Doplnování záznamů industriálních památek opomenutých v dřívějších průzkumech. Metodická a technická pomoc dvojici výzkumných týmů působících na území Středočeského kraje (sklářství – Tichá, Volfová, Čáni; elektrárensství – Chmelenský).

PhDr. Ivan Minář, PhD.

Dílčí úkol: Sklářství středních Čech

Garant: Mgr. Michaela Ryšková

Řešitelé: Mgr. Ján Čáni a Mgr. et. Mgr. Jana Tichá NPÚ, GnŘ; ing. arch. Eva Volfová NPÚ, ÚOP středních Čech v Praze.

Hned z kraje roku 2020, v předjaří, se uskutečnila prohlídka zejména exteriéru stojící opuštěné sklárny v Otvovicích, s jejím bezprostředním okolím, spojená s fotodokumentací. Krátce poté proběhl i průzkum torza zaniklé sklárny v nedalekém Trněném Újezdě. Lokalita je zarostlá hustým porostem kopřiv a křovisek, zvláště trnitých šípků a během vegetačního období je obtížně přístupná a nepřehledná. Pro získání vstupu na pozemek majitele Lesy ČR se podařilo domluvit prohlídku vnitřku domu v areálu zaniklé sklárny Lužná, okres Rakovník. Termín prohlídky posunula karanténa o 2 měsíce a nakonec se průzkum uskutečnil až koncem června 2020. Prohlídka ověřila předpoklad o zachovaných pozůstatcích staršího objektu, pravděpodobně domu skelmistra.

Nadále pokračovalo zpracování dalších katalogových listů ke sklárnám. Velkým nedostatkem je i nadále omezená dostupnost historických zpráv. Ke sklárnám v západní polovině středních Čech se podařilo získat jen minimum zpráv archivní povahy. Pozoruhodný materiál se podařilo získat z Muzea

Otovice (správní obvod obce Kladno), areál sklárny, střední část nádvoří, vlevo hutní budova, vpravo patrové dílny (foto E. Volfová).

Českého krasu v Berouně, a to naskenovanou účetní knihu z doby výstavby sklárny, jejíž studium alespoň z části objasnilo průběh výstavby závodu, sice bez stavebních plánů a historických fotografií, ale přesto je to velmi cenný studijní materiál. Závěrem roku se rozvinula spolupráce na přípravě textu společného článku s pracovním názvem „Sklářství středních Čech, stavby pro výrobu skla ve středních Čechách“. Vedle toho začalo shromažďování materiálu ke článku o sklárnách na uhelný otop na Kladensku a Rakovnicku.

Ing. arch. Eva Volfová

Archeologie

**Garant: PhDr. Jarmila Čiháková, Ph.D.,
NPÚ ÚOP v hl. městě Praze**

*Spoluřešitelé v ÚOP středních Čech Jan Kypta, Filip Laval,
Jiří Marounek, Zdeněk Neustupný*

Dílčí úkol: *Terénní identifikace a dokumentace archeologických lokalit pomocí standardních i nových dokumentačních metod – obzvláště metody LiDAR, letecké laserové skenování země, aplikace získaných výsledků do památkové praxe, vyhodnocení archeologických komponent (vybrané lokality Čechy, Morava a Slezsko)*

Úkoly se podařilo splnit podle stanoveného harmonogramu projektu. Kapacity řešitelského týmu byly upřeny zejména k dokumentaci zaniklých středověkých vsí na Nymbursku a sídel drobné šlechty na Podblanicku. Výsledky byly publikovány ve dvojici článků.

Mgr. Zdeněk Neustupný

Kampanologické památky Vysočiny

Garant: RNDr. Karel Malý, Ph.D.,

Muzeum Vysočiny Jihlava

Spoluřešitel v NPÚ ÚOP středních Čech v Praze:

Mgr. Petr Vácha

Projekt na období let 2018–2022 dokumentuje zvony v okresech Havlíčkův Brod, Jihlava a Žďár nad Sázavou a výběrově se zabývá jejich zvukovou a materiálovou stránkou; je též vyhodnocován jejich technický stav.

Mgr. Vácha v roce 2021 prováděl terénní dokumentaci zvonů, hodinových cimbálů a zvonových stanovišť. Celkem bylo dokumentováno či aktualizována dokumentace 171 zvonů a hodinových cimbálů

Dále bylo doplněno cca 250 popisů zvonů dokumentovaných Muzeem Vysočiny podle poskytnuté fotodokumentace. V digitální mapě bylo bodově doplněno 58 zvonových stanovišť.

Mgr. Petr Vácha

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní kulturní identity (NAKI)

Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součást národní a kulturní identity ČR (NAKI, 99H4021007):

Garant: Ing. arch. Renata Vrabelová, NPÚ ÚOP v Brně
Spoluřešitel za NPÚ ÚOP středních Čech v Praze:

Mgr. Šárka Koukalová

V roce 2021 probíhal výběr a zpracování návrhů na prohlášení za kulturní památky jako výsledek pětiletého výzkumu moderní poválečné architektury. Za Středočeský kraj bylo zpracováno celkem devět návrhů na prohlášení za kulturní památky. V rámci celé České republiky bylo vyhotoveno přibližně sto návrhů, které budou v následném roce odeslány na Ministerstvo kultury ČR přímo z pozice generální ředitelky Ing. arch. Naděždy Goryczkové.

Mgr. Šárka Koukalová

Historické liturgické textilie v českých zemích: metodologie, inventarizace, péče a prezentace

Garant: doc. PhDr. Jitka Jonová, ThD.,

Univerzita Palackého v Olomouci

Spoluřešitelé v NPÚ ÚOP středních Čech: Mgr. Marie Hodiňářová, Mgr. Milan Jančo, Mgr. Marie Kuldová, PhDr. Alena Nachtmannová, PhD.

Hlavním výsledkem pro rok 2021 bylo uspořádání výstavy členy NPÚ ÚOPSC a Palackého univerzity v Olomouci. Plnění tohoto úkolu bylo zahájeno již v předešlých letech systematickým vyhledáváním exponátů, kterými měly být zejména liturgické textilie, které zhotovily šlechtičny samy. Pro výstavu, jejíž název (*Kdo vyšival nehřešil. Liturgické textilie od českých šlechtičen*) byl odsouhlasen v červenci 2020 Západočeským muzeem i Národním památkovým ústavem, byl zvolen prostor výstavního sálu v 2. patře Západočeského muzea. Od května do srpna probíhalo fotografování předmětů na hradech, zámcích, farách a poutních místech pro publikování v katalogu výstavy, který byl úvodními statěmi vybavován během prvního pololetí a katalogovými hesly od června do října.

Vernisáž výstavy v době omezeného provozu kulturních institucí z pandemických důvodů proběhla 4. listopadu 2021 a polovina jejího trvání došla s koncem roku 2021. Součástí výstavy byly kromě exponátů ve vitrínách i mimo ně naznačené prostory salonů, kde díla vznikala, a kaple, kde byla díla používána. Zásadní součástí byla kromě textových panelů filmová smyčka natočená pro tuto výstavu, která návštěvníkům názorně ukazovala vyšívání zlatem na rámu a oblékání

Logo výstavy, které představuje srdce symbolizující lásku zhotovitelů k Bohu, blízkým lidem i k řemeslu, jde o koláž, kde jsou zastoupeny různé techniky vyšívky, vyšivačky z řad šlechty i panovníků, vyšívky pořízené primárně pro liturgický textil i vyšívky přenesené z různě významných civilních a stavovských oděvů.

Votivní tereziánská kasule, kolem roku 1770 (foto V. Otavská).

i nošení základních druhů liturgických textilií. K výstavě byly nakresleny a poté vydány doprovodné edukační materiály. Katalog výstavy, který vyšel v závěru roku 2021 byl pojmenován podobným, ale odlišným (Kdo vyšívá, nehřeší. Liturgické oděvy z darů českých šlechticů) názvem od výstavy. Jiný název podtitulu katalogu umožnil prezentování širší skupiny liturgických textilií proti původnímu záměru výběru výstavních exponátů.

Během roku 2021 byla vydána metodika s názvem: *Liturgické textilie a jejich památková ochrana* zabývající se péčí o liturgický textil, která představila texty vytvořené členy obou týmů NAKI 035 během roku 2019.

Mgr. Marie Kuldová

Kritický katalog: *A. Nachtmannová ed.: Kdo vyšívá, nehřeší. Liturgické textilie z darů českých šlechticů. Olomouc 2021.* Na katalogu se podíleli: Milan Jančo (Židovské muzeum v Praze), Jitka Jonová (Univerzita Palackého v Olomouci), Marie Kuldová (NPÚ ÚOP SČ v Praze), Radek Martinek (Biskupství Královéhradecké), Petra Medříková (Moravská galerie v Brně) a Veronika Pilná (NPÚ ÚOP v Plzni). Zatímco katalogová část představila pomocí detailních fotografií a krátkých textů 37 nejzácennějších liturgických oděvů ze sbírek NPÚ a dalších institucí, odborné stati se věnovaly osudům šlechticů – vyšivaček a dárkyní. Autoři věnovali pozornost každodennímu životu novověkých šlechticů, nejrůznějším druhům ručních prací, jimiž se aristokratky zabývaly a specifickým předmětům, které byly k této práci určeny. Ty jsou v hojném počtu

Vernisáž výstavy 4. listopadu 2021.

obsaženy ve sbírkách NPÚ. Dále se pozornost autorů obrátila i k dobovým vzorníkům, z nichž vyšivačky čerpaly. Liturgické oděvy byly z velké části určeny pro zámecké kaple, autoři tedy museli věnovat pozornost i jejich významu v životě šlechty, architektuře kaplí i jejich provozu z hlediska liturgického. Opmínuti nezůstali ani šlechtici muži, jejichž životní osudy byly spjaty s církví a jimž byly liturgické oděvy často určeny.

PhDr. Alena Nachtmannová, Ph.D.

■ Odborná publikační a přednášková činnost pracovníků NPÚ ÚOP SČ v roce 2021

Periodika a sborníky

- BERKOVÁ, Jana: *Putování za lidovými stavbami Bělska*, Lidové stavby Středočeského kraje 2021, Okresní Muzeum Mladá Boleslav 2021.
- DVORSKÁ, Hana: *Hesla*, in: Bohumil Samek – Kateřina Dolejší edd., *Umělecké památky Moravy a Slezska*. 3. díl [O/P]. Praha 2021.
- JESENSKÝ, Vít: *Co může památková péče získat z critical heritage studies?*, *Zprávy památkové péče* 81, č. 3, 2021, s. 372–380.
- JESENSKÝ, Vít: *Konference Association of Critical Heritage Studies 2020*, *Zprávy památkové péče* 81, č. 4, 2021, s. 540–545.
- KLÍR, Tomáš – KYPTA, Jan – MAROUNEK, Jiří – MALINA, Ondřej: *Dvě zaniklé středověké vsi na rozhraní Nymburska a Jičínska a jejich sociální kontext*, *Památky středních Čech* 35, č. 2, 2021, s. 28–46.
- KYPTA, Jan – LAVAL, Filip – MAROUNEK, Jiří: *Z průzkumů tvrzíšť Vlašimska*, *Památky středních Čech* 35, č. 1, 2021, s. 61–70.
- NACHTMANNOVÁ, Alena: *Luxusní interiér pozdní renesance na Starém Městě pražském v zrcadle pozůstalostních inventářů*, *Průzkumy památek* XXVIII, č. 2, 2021, s. 127–146.
- NACHTMANNOVÁ, Alena – RAZÍM, Vladislav: *Raný zánik městského opevnění v Žebráku*, *Památky středních Čech* 35, č. 1, 2021, s. 71–76.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Betonía: dom dla każdego*, (560 stran), recenze knihy polské publicistky Beaty Chomatowské pro časopis *Beton* TKS 2021/1
- VESELÝ, Jan – KYPTA, Jan: *Středověké a raně novověké dřevěné konstrukce kostela Sv. Martina v Sedlčanech se zvláštním zřetelem k pozdně gotickému krovu nad lodí*, *Průzkumy památek* XXVIII, č. 2, 2021, s. 19–36.
- VESELÝ, Jan – NACHTMANNOVÁ, Alena – KYPTA, Jan: *Raně novověký hostinec v Kněževsi u Rakovníka*, *Památky středních Čech* 35, č. 1, 2021, s. 8–36.

Monografie

- NACHTMANNOVÁ, Alena ed.: *Kdo vyšívá, nehřeší. Liturgické textilie z darů českých šlechticů*. Olomouc 2021.

Odborná přednášková činnost

- HANZLÍKOVÁ, Markéta: *Vesnická památková rezervace Třebíz – urbanistické, architektonické a památkové hodnoty sídla*, referát na konferenci Slánské rozhovory, XVII. ročník s tématem Národopisná Třebíz, 5. října 2021 ve Slaném, k výročí 45 let od založení Národopisného muzea Slánska ve Třebízi, které je pobočkou Vlastivědného muzea ve Slaném.
- POSPÍŠIL, Aleš: *Tellerův cukrovar v Kutné Hoře*, komentovaná prohlídka objektu v rámci Dne architektury Spolku Kruh, 2. 10. 2021.
- RUDL, Aleš: *Hodnocení dřevin pro účely památkové péče*, Praha, 15. 4. 2021, přednáška pro studenty České zemědělské univerzity v Praze.

Katalog A. Nachtmannová ed., Kdo vyšívá, nehřeší. Liturgické textilie z darů českých šlechticů. Olomouc 2021, titulní strana.

- RUDL, Aleš: *Dřeviny zámeckých parků a zahrad jako indikátory změny klimatu*, Praha, 25. 10. 2021, workshop Pro les nevidíme stromy?
- RUDL, Aleš: *Historický význam památných stromů*, on-line, 4. 11. 2021, konference Památné a senescentní stromy.
- RUDL, Aleš: *Ochrana zeleně z hlediska památkové péče*, Praha, 10. 11. 2021, přednáška pro účastníky kurzu památkové péče pořádaného NPÚ.
- RUDL, Aleš: *Doporučení k péči o dřeviny v obcích*, on-line, 30. 11. 2021, přednáška v rámci Semináře pro obce DSO a MAS pořádaného Ministerstvem pro místní rozvoj.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Umění ve veřejném prostoru*, komentovaná procházka po výtvarných dílech sídliště Dáblice pro studenty sochařského atelieru AVU v květnu 2021.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Česká architektura a reliktův politických režimů*, panelová diskuse novinářky Karolíny Vránkové s Petrem Vorlíkem, Hanou Řepkovou a Ondřejem Tučkem k filmu *Where to with History?* v rámci Dne architektury v CAMPu dne 2. 10. 2021.
- ŘEPKOVÁ, Hana: *Krásné sídliště Kobylisy*, komentovaná procházka v rámci Dne architektury po čtyřech částech sídliště Kobylisy, Praha 8, dne 3. 10. 2021.
- VESELÝ, Jan: *Lektorování bloku terénní dokumentace nálevoých situací na Letní dílně průzkumu a dokumentace historických staveb v Josefově*, pořádané Univerzitou v Pardubicích, Sdružením pro SHP a NPÚ ÚOP v Josefově, 14. až 16. 9. 2021.

Doubrava, tzv. Rustlerův statek, typický příklad chebské hrázdné architektury, výklad podal kolega Konůpek z ÚOP Loket (foto E. Zápalková)

Výstavní činnost

KOUKALOVÁ, ŠÁRKA: *Česká moderní architektura od secese k dnešku*. Obsáhlá reprezentativní výstava na počest 150. výročí narození Jana Kotěry. Jízdárna Pražského hradu, 1. 9. 2021–31. 10. 2021.

Expertní činnost

Mgr. Vácha posuzoval stav zvonů, hodinových cimbálů a konstrukcí pro jejich zavěšení a poskytoval vyjádření a podklady pro vyjádření v oblasti kampanologie: v roce 2021 ve středních Čechách v 7 lokalitách, mimo region v 9 lokalitách.

Další odborná činnost

Výjezdní exkurze Cheb, Františkovy Lázně, Doubrava, 8.–9. 9. 2021, Odbor péče o památkový fond

První den výjezdu byl věnován městu Chebu. Dopoledne nás hradem s románskou štaufskou falcí a s kaplí sv. Erharda a sv. Uršuly provedl Tomáš Dostál, kastelán hradu, kolega Jan Konůpek z ÚOP Loket a kolega Jan Pešta z našeho pracoviště. Debatovalo se o kontextu této enklávy v době, kdy spadala do římské říše, o snaze a konci autonomistických tendencí v první polovině 18. století a jejímu pevnému přičlenění k zemím koruny české. Byl zmíněn fenomén říšských ministeriálů, vývoj sídla zahrnující jeho opevnění, uliční síť, strategické stavby,

Františkovy Lázně, výklad kolegy Zemana z ÚOP Loket před pavilónem Luisiina pramene, dřevěné klasicistní stavby s novodobou technologií jímání pramene (foto E. Zápalková)

církevní stavby, několik vln připojování vnější rozdrobené zástavby, role města v mezinárodním obchodu a také poválečné osudy po roce 1945. Prostor byl i na podrobný výklad probíhající konzervace a obnovy dle hodnoty daných staveb. Dopoledne proběhla prohlídka raně gotického františkánského kláštera s kostelem Zvěstování Panny Marie, zvláště zajímavé byly informace získané v rámci stavebně historického průzkumu, na kterém pracuje kolega Pešta. Tato stavba, mající nejstarší

Cheb, bývalý františkánský klášter, kostel Zvěstování Panny Marie, výklad kolegy Pešty u modelu zdejšího raně gotického krovu, nejstaršího na našem území (foto E. Zápalková)

krovovou konstrukci v ČR, také otevřela obecné téma fenoménu chebských krovů; některými z nejhodnotnějších nás nato provedli pracovníci informačního centra. Tento den byl zakončen večerní procházkou městem, kterou opět připravil kolega Pešta, pozornosti neunikly další významné stavby města jako Špalíček na náměstí, kostel sv. Mikuláše a sv. Alžběty, bývalý křížovnický klášter s kostelem či bývalý dominikánský klášter s kostelem. Následující den byly na programu Františkovy Lázně a Doubrava u Lipové. Rozvoj města Františkovy Lázně nám přiblížila poutavá komentovaná prohlídka expozice lázeňství v Městském Muzeu, kterou přednesl ředitel Štěpán Odstrčil. Zajímavé byly exponáty spjaté s fenoménem lázeňství, pobyty slavných umělců i technické inovace. Na to navázala vlastní procházka jádrem klasicistního města a stavbami některých lázeňských pramenů, vznikajících i za první republiky. Výklad vedl kolega Lubomír Zeman z ÚOP Loket, který zmínil i aktu-

Cheb, kaple sv. Erharda a sv. Uršuly, horní etáž stavby v přechodovém románsko-gotickém slohu (foto E. Zápalková)

ální snahu navrátit fasádám lázeňských objektů z klasicistního období jejich původní barevnost. Procházka byla podbarvena čerstvou skutečností, že byly Františkovy Lázně společně s Karlovými Lázněmi a Mariánskými Lázněmi zařazeny na seznam památek UNESCO jako tzv. Lázeňský trojúhelník ČR. Jako poslední byla realizována návštěva v Doubravě u Lipové, chráněné jako Vesnická památková rezervace. Konkrétně jsme navštívili tzv. Rustlerův statek, kterým provedl opět kolega Kohnůpek z ÚOP Loket. Ve svém výkladu se dotkl typologie chebské hrázděné architektury s přidanou estetickou hodnotou, vlny demolic těchto staveb v regionu po roce 1950 v rámci pohraničního pásma s tehdejším západním Německem či zmínil technologické postupy oprav zachráněných objektů. Prohlídka měla osobní nádech a o to byla proto cennější.

Mgr. Eva Zápalková

■ Účast pracovníků NPÚ ÚOP SČ v Praze v komisích, vědeckých, redakčních a dalších radách

Hodnotitelská komise NPÚ ÚOP SČ pro projednávání návrhů na prohlášení věcí za kulturní památky

Mgr. Jana Berková, Mgr. Šárka Kolářová,
Mgr. Šárka Koukalová, Mgr. Ludmila Maděrová,
Mgr. Hana Prixová Dvorská, Ing. arch. Jan Pešta,
PhDr. Vladislav Razím, Ing. arch. Jan Veselý,
Ing. arch. Eva Vyletová

Komise pro vyhodnocení žádostí o finanční příspěvky havarijního programu, péče o vesnické památkové rezervace

Mgr. Jana Berková, Ing. Bohumila Králová,
Mgr. Ludmila Maděrová, Ing. arch. Jiří Mrázek,
Ing. Dagmar Primusová, Mgr. Hana Prixová Dvorská,
Ing. arch. Eva Volfová, Mgr. Eva Zápalková

Interní odborná komise NPÚ ÚOP SČ

Mgr. Jana Berková, Mgr. Ludmila Maděrová,
Ing. arch. Jiří Mrázek, Ing. arch. Hana Řepková,
Ing. arch. Jan Veselý, Mgr. Eva Zápalková,
PhDr. Vladislav Razím

Archeologická komise NPÚ ÚOP SČ

Mgr. Jan Kypta, Ph.D., Mgr. Filip Laval, Ph.D.,
Mgr. Zdeněk Neustupný, Ing. arch. Jan Veselý

Ediční rada NPÚ

PhDr. Olga Klapetková, PhDr. Vladislav Razím

Ediční rada NPÚ ÚOP SČ

Mgr. Jana Berková, PhDr. Olga Klapetková, Mgr. Jan Kypta,
Ph.D., Ing. arch. Vojtěch Láska, Mgr. Ludmila Maděrová,
PhDr. Vladislav Razím, Mgr. Eva Zápalková

Redakční rada časopisu Památky středních Čech

Mgr. Jana Berková, Mgr. Hana Prixová Dvorská,
Ing. arch. Vojtěch Láska, PhDr. Vladislav Razím, Ing. Jan Žižka

Redakční rada časopisu Průzkumy památek

PhDr. Vladislav Razím, Ing. Jan Žižka

Redakční rada časopisu Památky západních Čech

PhDr. Alena Nachtmannová, Ph.D.

Redakční rada časopisu Krásné město – Kutná Hora

PhDr. Aleš Pospíšil

Regionální komise Programu Regenerace

MPZ Lysá nad Labem

Mgr. Eva Zápalková

Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věcí za KP

Ing. arch. Eva Vyletová

■ Seznam zkratk

DKRVO – dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace
EDIS – odbor evidence, dokumentace a informačních systémů
ESS – elektronická spisová služba
FOP – Fond oprav památek Středočeského kraje
GIS – geografický informační systém
HF – Havarijní střešní program
IISPP – integrovaný informační systém památkové péče
IT – informační technologie
ISO – integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví
KP – kulturní památka
KÚSČ – Krajský úřad Středočeského kraje
MIS – metainformační systém
MK ČR – Ministerstvo kultury České republiky
MPR – městská památková rezervace
MPZ – městská památková zóna
NP – nadzemní podlaží
NKP – národní kulturní památka
NPÚ – Národní památkový ústav
NPÚ GnŘ – Národní památkový ústav, generální ředitelství
NPÚ ÚOP SČ – Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze
NZ – nálezová zpráva
OP – ochranné pásmo
OPD – operativní průzkum a dokumentace

OPPF – odbor péče o památkový fond
ORP – obec s rozšířenou působností
POP – památkové ochranné pásmo
PO – památkový objekt
POKP – Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
PPF – odbor péče o památkový fond
PPVPR – Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny
PRMKP – Program restaurování movitých kulturních památek
PRV – Program rozvoje venkova
PZAD – Program záchrany architektonického dědictví
PZAV – Program záchrany archeologických výzkumů
RD – rodičovská dovolená
RIV – rejstřík informací o výsledcích vědecké činnosti
SHP – stavebněhistorický průzkum
SZ – státní zámek
ÚOP – územní odborné pracoviště
ÚP – územní plán
ÚPD – územní plánovací dokumentace
ÚPS – územní památková správa
ÚSKP – ústřední seznam kulturních památek
V + V – institucionální výzkumné úkoly
VPR – vesnická památková rezervace
VPZ – vesnická památková zóna
ZE – základní evidence

DIE DENKMÄLER VON MITTELBÖHMEN

2 / 2022

BEILAGE

Jahrbuch des Nationalinstitut
für Denkmalpflege – Regionale Fachstelle
für Mittelböhmen in Prag zum Jahr 2021

Vedoucí redaktor: Mgr. Hana Prixová Dvorská

Výkonná redaktorka: PhDr. Olga Klapetková

Redakční rada: Mgr. Jana Berková, PhDr. Richard Biegel, Ph.D., Miroslav Brožovský, Mgr. Hana Prixová Dvorská, Ing. arch. Milena Hauserová, CSc., JUDr. et PhDr. Pavel Kroupa, PhDr. Květa Křížová, PhDr. Zdeněk Kuchyňka, Ing. arch. Vojtěch Láška, Ing. arch. Jan Pešta, Ing. Alfréd Schubert, PhDr. Vladislav Razím, Mgr. Vladimír Rišlink, Ing. Jan Žižka

Adresa redakce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, Sabinova 5, 130 11 Praha 3, telefon: 274 008 283, e-mail: klapetkova@stc.npu.cz. Distribuce: e-mail: roubickova.dita@npu.cz. Registrace povolena pod č. MK ČR 6835

Vyšlo 31. 12. 2022

PAMÁTKY STŘEDNÍCH ČECH

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

Památky středních Čech 36/2/2022 – příloha (Ročenka 2021)
časopis Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze
Sabinova 373/5, 130 11 Praha 3

Tisková a grafická příprava: Jiří Sládeček
ISSN 0862-1586